

גליון חג מוגדל

החיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות נחל נובע מקור חכמה

אבקה

כס"ד | גליון 91 | ניסן תשפ"ה | ירחון חסידי ברסלב

כל חכפין וייכול

ויאמינו בה' ובמשה עבדו

הרב החסיד ר' אלימלך זילביגער בשיחת חג מיוחדת עם מסע ההתקרבות לאור האורות של האמת

ואותנו הוציא משם

גר הצדק מפרו ר' מיכאל פרוסטאצ'י שהושלך מביתו בעודו בן שנה כבר מרגיש שהגיע הביתה

את פתח לו

שלושה מקורבים ר' יעקב הרשלו ר' יעקב הוניגסברג ור' אליהו ועקנין בשיחה עגולה ומיוחדת על הקשיים וההתמודדויות בדרכו של המקורב הטרי

ויהי בחצי הלילה

הצצה מיוחדת לכינוס המקורבים החסידיים הראשון מסוגו בתולדותיה של ברסלב

בעקבות מכניס האורחים המופלא החסיד ר' יצחק אונגרביץ זצ"ל - יריעה מיוחדת לקורות קיבוץ חסידי ברסלב בעיירה פשיסחא שבפולין

אבקה

אבקה

נון שערי קדושה

חמשת החסידים הישישים שהתכנסו בהיכל בית הכנסת העתיק 'שערי חסד - ברסלב' חוזרים לימי ההוד בשיחה היסטורית ונדירה וגם: נס ההצלה הכפול שהתגלה בעיצומו של המעמד וגם: הגילוי המרעיש על הצלת בית הכנסת בזכות הגאון ר' שמואל אויערבך

גליון חודש ניסן
נתום ע"י שותפינו היקרים בני בית אבקה והשלמת הסכום החסר הושלם ע"י ידידינו ר' שלמה זלמן גודלבסקי לע"נ חמיו ידיד אבקה הבתני נשכח ר' משה יוסף בן ירוחם שמחה לייב גולשבסקי זצ"ל

60

ועכשיו קדבנו המקום לעבודתו

נר הצדק מפרו שננטש בידי חוריו כבן שנה ונולד מחדש

46

פרשיסחא מונטווידאו ארץ ישראל

על יציאת מצרים של החסיד היקר ר' יצחק אינרביץ שעוב עושר וכבוד בדרכו ארצה

38

חדיפות וביזנות בדרך לאמת

הרה"ח ר' אלימלך זילבינער בשירת חג מיוחדת על הגעגועים והמניעות בדרך לרבי

24

יהי קחצי הלילה

פאגל נדיר עם זקני שערי חסד על בית הכנסת הקדוש שנבנה במסירות נפש באישון ליל

קרדיט תמונה נגו ברסלב

י"ל ע"י

מערכת אבקשה

טל': 02-539-6363

פקס: 077-318-0237

כל הזכויות שמורות. העתקת קטעי מאמרים, או תמונות, אך ורק באישור בכתב מהמערכת.

82

להחיות עם קדשך

כינוס המקורבים החסידים באלעד אירוע שלא היה כמותו

72

שלוש מקורבים ורבי אחד

פאגל מיוחד מלא בעצת מחכימות על הקשיים והשאלות של מקורב בדרך לאור

66

עבודת בין הזמנים

חמישה בחורים מושחחים על עבודת ה' נפלאה בימי בין הזמנים

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקות דפוס - כל סוגי ההדפסות במחירים זולים לקבלת הצעת מחיר משתלמת במיוחד פנו לטלפון 052-7631367

אנו עושים את מירב המאמצים ע"מ לשמור את הגליון מחמץ אך לא הכל בשליטתנו שימו לב לנער את הגליון לפני הנחתו על שולחן פסח

כלי כסף ומתנות יוקרה

קניין לב הרמה, נהר הירדן 1 בית שמש

02-5406046 | 70/2712 | 02-5406046@gmail.com | שיערי 10:00-12:30 | 17:00-21:30 | 10:30-14:00 ה-ה

לתרומות ושותפות בבית אבקשה פנו עוד היום:

בארץ ישראל 02-6237686 בארצות הברית 845-650-9368

86 בפסח צועקים בתפילה נקודת המקום

90 חבורת 'מקורבים' מדור להשקת אילנות

94 להוציא את הילד ממצרים במסילות הנערים

86 כיצד חולכים עם תורה מאמר

12 גאולתן קימעא קימעא דיבור של הרבי

16 סדרת מאמרים חדשה - בין אדם לחבירו מדור יתבררו ויתלבנו

אם אתם שותפים ומכל סיבה שהיא לא קבלתם את הגליון לביתכם נא השאירו הודעה במספר 026237686 שלוחה 3

"נאלת מצרים עקרה על ידי שמחה,
כי שמחה הוא עולם החרות, כמו
שכתוב, "כי בשמחה תצאו". ועקר הגלות
על ידי עצבות, שהיא גלות השכינה,
כביבול, והנאלה על ידי שמחה בני"ל"

היציאה
לצאת
מגלות
מצרים?

לי בשמחה תצאו!

בימים אלו ממשיכים אלפי הלומדים לטייל בתורות כ"ג כ"ד
בלימוד הלכות פו"ר ה"ג ובהלכות פסח ה"ב
ולטעום טעם חדש בחג הפסח בגאולה וחירות

**לטייל
בתורתו**
לעידוד העמקה והתבוננות
בליקושי מוהר"ן

היציאה
לצאת
מגלות
מצרים?

להזרה עולם!

בטוב הנצח? כיצד ניתן ללבב את הלב בתוך כל המיצרים המעיקים של העולם הזה?

הפסח עצמו עונה על כך, ברמז ברור: "פה סח"! יש לך פה, וכשתפתח אותו ותשוח את לבך לפני בורא עולם, תצא ממצרים. "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - ואם גם אתה מעוניין לצאת משם - "הרחב פיך ואמלאהו", פתח את הפה ודבר אתי.

הדיבור מלווה אותנו בכל מקום, כי "הדיבור הולך עם האדם אפילו למקומות המטונפים, כמו האם ההולכת עם הוולד לכל מקום שהוא הולך. ועל כן נקרא הדיבור 'אם הבנים'. וזהו (ירמיה לא) 'כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד', היינו, שאפילו אם האדם מונח, חס ושלו, במקום שהוא, אפילו בשפל המדרגה מאד, אפילו במקומות המטונפים - אף על פי כן, על ידי הדיבור, יכול להזכיר את עצמו בה' יתברך. דהיינו, שאפילו אם הוא במקום שהוא, אם יתחזק גם שם לדבר על כל פנים דיבורים קדושים של תורה ותפילה והתבודדות - יכול להזכיר את עצמו בה' יתברך, אפילו שם במקומות הנמוכים, אפילו אם נפל למקום שנפל... והיא עצה נפלאה ונוראה למי שחפץ באמת, לבל יאבד עולמו לגמרי, חס ושלום" (ליקוטי מוהר"ן, עח).

אין מיצר - רוחני או גשמי - בעולם, שיוכל למנוע ממך להרים עיניים לה' ולדבר אליו. ואת הכח הזה מקבלים בפסח: הפה יוצא מהגלות, והוא מתחיל לשוחח; להתחנן, לספר, לבטא געגועים. וכשהפה הופך להיות "פה" ש"סח", חגגת את יציאת מצרים האישית...

בפסח מעניק לנו הצדיק - ששמו רבי "נחמן" בגימטריא "פסח" - את מתנת הדיבור; הוא מלמד אותנו איך להשתוקק תמיד לה' ולתורתו ולבטא את הכיסופים בפה. ב"פסח" אנו מקבלים ממנו במתנה את בחינת "אם הבנים" - אשר גם היא אותה גימטריא...

וכך הוא מחזיר לנו את כח הבחירה החופשית. "כי הבחירה חפשיית, ועיקר ההתקרבות לה' יתברך הוא על ידי דרך זה שהמשיך רבינו ז"ל בעולם, שהוא: לכסוף הרבה כיסופין טובים ורצונות חזקים לה' יתברך בכל יום, ולהתגבר לפרטם בפה, לפרש שיחתו לפניו יתברך - כאשר הזהיר על זה פעמים אין מספר, לכל אדם שבעולם! כי הוא דבר השווה לכל נפש, אשרי שיאחז בזה!" (עלים לתרופה, מכתב רעג).

"פה סח"! יש לך פה, וכשתפתח אותו ותשוח את לבך לפני בורא עולם, תצא ממצרים. "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - ואם גם אתה מעוניין לצאת משם - "הרחב פיך ואמלאהו", פתח את הפה ודבר אתי!

"פה סח"! יש לך פה, וכשתפתח אותו ותשוח את לבך לפני בורא עולם, תצא ממצרים. "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - ואם גם אתה מעוניין לצאת משם - "הרחב פיך ואמלאהו", פתח את הפה ודבר אתי...

'אתה משוחרר' - מכריז באוזנינו חג הפסח, זמן חרותנו - 'אתה יכול להיות קרוב אל הקדוש ברוך הוא 24 שעות ביממה, ואין מי שימנע אותך מזה. אתה לא בבית סוהר, ואתה לא מוקף בגדרות תיל. אתה רק מוקף באחיזת עיניים'.

למצרים של פעם - מספרים חז"ל - לא היה גבול פיזי של גדרות ומגדלי שמירה. 'בית העבדים' הגדול בעולם, היה פתוח לרווחה... היה שם גבול מסוג אחר: גבול של כישוף!

וכאז כן עתה: גם מצרים של היום, אין לה שום גבול מציאותי. כל האנשים שנמצאים בתוך המיצרים והגבולות של העולם הזה, טרדותיו והבלי - אין לפניהם שום גבול מציאותי, רק כישוף...

"כי הבחירה חפשיית אצל כל אדם; וכל אדם, אפילו הגרוע שבגרועים, יש בכוחו לזכות למדרגה הגדולה שבגדולות, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרק כ"ה) שצריך כל אדם לומר: מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן, אות ל האחרון)

כשהיה נדמה לאחד שהבחירה שלו איננה חופשית לחלוטין, ופנה לרבינו הק' בשאלה "כיצד הוא הבחירה?" השיב לו בפשטות: "שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות; אם רוצה - עושה, ואם אינו רוצה - אינו עושה" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב, קי).

"ורשמתי זאת" - מציין מוהר"ן - "כי הוא דבר נצרך מאד. כי כמה

בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מורגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה, חס ושלו, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בוודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד" (שם).

אפילו כשמדובר בלב בוער כליבו של אברהם אבינו, גילה מוהר"ן שהבחירה חופשית בידינו אם לזכות אליו. וכך היה מעשה: "דיבר פעם אחת מתבערת הלב של אברהם אבינו עליו השלום, שהוא היה הראשון שזכה לעבוד את בוראו יומם ולילה במסירות נפש כזה, ולפרסם שמו יתברך ויתעלה בעולם. ובתוך שיחתו הקדושה ענה אחד לפניו בלשון צער וגניחה: 'איך לוקחים לב כזה?' וגער בו מוהר"ן ז"ל ואמר לו: 'גם אתה יש לך לב הזה, אלא שאין אתה מלבב אותו'" (כוכבי אור, שם).

ישאל השואל:

איך זוכים להאמין באותה 'בחירה חופשית' ולבחור

אין מיצר — רוחני או גשמי — בעולם, שיוכל למנוע ממוך להרים עיניים לה' ולדבר אליו. ואת הכח הזה מקבלים בפסח: הפה יוצא מהגלות, והוא מתחיל לשוחח

הזכיה התחלקה ללמעלה מתשעים זונים, ואלו יעמדו על הברכה:

בפרס ראשון בסך 3,000 ₪ זכה הלומד:

הר"ר יוסף מושקוביץ מבני ברק

בפרס שני בסך 1,000 ₪ זכו שלושה לומדים:

הר"ר נחמן קורל מצפת | הר"ר שלום פרנק מבית שמש | הבה"ח נחמן נתן אלוש מביתר עילית

בפרס שלישי בסך 500 ₪ זכו שישה לומדים:

הר"ר נתן כהן מאופקים | הר"ר יונה לנדסמן מבית שמש | הר"ר אלעזר אלאחר מבני ברק | הבה"ח ישראל גפני מצפת | הבה"ח יעקב נתן דייטש מבית שמש | הבה"ח מרדכי עבאדי מאשדוד

בפרס רביעי בסך 200 ₪ זכו שלושים לומדים:

הר"ר נחמן לוי מצפת | הר"ר משה נחמן לייק מעמנואל | הר"ר אברהם זינגר מבית שמש | הר"ר שמואל בנימין שטרן מבית שמש | הר"ר יצחק שלום לוי מצפת | הר"ר אפרים מרגלית מבית שמש | הר"ר נחמן שמעון אהרון גבאי מטבריה | הר"ר לוי ישראל מצפת | הר"ר יקיר קרמיזי מרכסים | הר"ר אברהם בכר מצפת | הר"ר נחמן חנון מבית שמש | הר"ר חיים יוסף אברהם מצפת | הר"ר שמואל יצחק סימונס מירושלים | הר"ר דוד וענקין מצפת | הר"ר מרדכי אברהם מבית חלקיה | הבה"ח אהרן זאב פרנקל מבית שמש | הבה"ח נתן לוי מביתר | הבה"ח משה לודמיר מבית שמש | הבה"ח מרדכי נפתלי חיים בורשטיין מצפת | הבה"ח נחמן הכט מצפת | הבה"ח מאיר שיק מירושלים | הבה"ח נתן גבאי מירושלים | הבה"ח יצחק רובינשטיין מאומן | הבה"ח נתן בורשטיין מצפת | הבה"ח שמואל גוטליב מירושלים | הבה"ח צבי מאיר אנשין מבית שמש | הבה"ח נחמן ישראל יגלינק ממודיעין עילית | הבה"ח נפתלי צבי בורשטיין מצפת | הבה"ח זלמן ברוך שאהן מירושלים | הבה"ח דוב מאיר ורטהיימר מביתר עילית

בפרס חמישי בסך 100 ₪ זכו חמישים לומדים:

הר"ר חיים נטובים מצפת | הר"ר גדליהו אהרן סגל מצפת | הר"ר אריה שורץ ממודיעין עילית | הר"ר אברהם דוד ערלאנגר מירושלים | הר"ר אלעזר בייסה מביתר עילית | הר"ר יעקב טויסיג מבית שמש | הר"ר נתנאל כהן ארזי מזכרון יעקב | הר"ר רפאל מימראן מצפת | הר"ר נחמן פראנק מבית שמש | הר"ר נחמן יהודה שפירא מטבריה | הר"ר נחמן לייגר מבני ברק | הר"ר יהודה צבי עזר מבית שמש | הר"ר דוד קנייבסקי מטבריה | הר"ר משה שיינפלד מירושלים | הר"ר נחמן ברגר מביתר עילית | הר"ר נחמן בערגער מבית שמש | הר"ר יוסף שמעון קעניג מצפת | הר"ר יהודה ברלב מביתר עילית | הר"ר ישראל יצחק לחם מירושלים | הר"ר ישראל מאיר סעיד מקרית ארבע | הר"ר נתן נמני מעמנואל | הר"ר אילן גלעד מצפת | הר"ר מרדכי גץ מירושלים | הר"ר נתן יוסף בורשטיין מירושלים | הר"ר דוד נחמן עזריאל מצפת | הר"ר נחמן הוכברג מבית שמש | הר"ר שמעון פוקס מבית שמש | הבה"ח ישראל בר ישראל מבני ברק | הבה"ח חיים דוד שלום ראז מבית שמש | הבה"ח שמואל שמחה שטיינמן מבני ברק | הבה"ח אהרן לייב קרמר מביתר עילית | הבה"ח משה בר ישראל מבני ברק | הבה"ח יענקי שפר מצפת | הבה"ח נחמן אליעזר סולרש מבית שמש | הבה"ח שלמה זלמן רייך מבית שמש | הבה"ח נתן אורלנצ'יק מצפת | הבה"ח ישעיה הורוויץ מבית שמש | הבה"ח יעקב צבי אלמנו מירושלים | הבה"ח יוסף ישראל ליפשיץ מצפת | הבה"ח שלמה זלמן וינעט מירושלים | הבה"ח בניהו בקר מטבריה | הבה"ח יצחק ישראל בנשעיה מצפת | הבה"ח יענקי ברלינר מבית שמש | הבה"ח מאיר קרמר מביתר עילית | הבה"ח נחמן ישראל מושקוביץ מבני ברק | הבה"ח אריה לייב שפירא ממודיעין עילית | הבה"ח אברהם נתן גולדשטאב מירושלים | הבה"ח מאיר כהן מצפת | הבה"ח נתן אורלנצ'יק מביתר עילית | הבה"ח נחמן מיכאל שטרן מביתר עילית

כותרת מתנה גדולה הזכיה...

רשימת הזכיים בהגרלות המבחן הגדול על תורה ב'

הגרלת הענק על סך 20,000 ₪

נערכה בין מאות הנבחנים במבחן הגדול בן ה-60 שאלות שסיכם את כל התורה, הלומדים שעמלו והתייגעו, ועמדו בכור המבחן בהצלחה, והוכיחו את הבנתם בתורה

אשריכם אלפי המטיילים בתורת העול נובע שזכו לעבור את זמן החורף בהתקרבות וסמיכות להש"ת, ובדביקות בתורת רבינו הקדוש, הנזרה, לע דרך ישרה, לגלות את אחדותו יתברך בכל מקום

הזכיות הוטענו לכרטיסי האידיש כארד של הלומדים • ניתן לבדוק את זכיותך בהגרלה במכשירי 'נדרים פלוס' בשלוחת 'בדיקת זכיות' • כרטיסי אידיש כארד נשלחו לכל הנרשמים במערכת

פרוייקט להפצת הלימוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן

גאולתן של ישראל... קימועא קימועא

מזה פשרה של עבודת ליל הסדר השנתית המזדה על גאולה עכשווית? ומה?
סודה של ההסתכלות חייב לדאות עצמו כאילו יצא מצרים? • על גאולת החפזון
והשלכותיה לאלפי השנים הבאות ועד לגאולה השלמה במזדה

מעמנו. כל מה שיש לנו הכל בכוחו הכל בתורתו הכל בתפלתו, משה רעיא מהימנא, ביציאת מצרים זכינו למתנה הנפלאה של הצדיק המדריכנו והרוענו, ואנחנו זכינו להתדבק בו ולהאמין בו, ויאמינו בה' ובמשה עבדו, וגם כך יאמינו לעולם. משה אמת ותורתו אמת.

יציאת מצרים 'היום'!

בהגדה של פסח אנו אומרים 'בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא מצרים'. בפשטות הדברים, יש במילים אלו הוראה לאדם שיצייר בדעתו כאילו הוא חוזר במנהרת הזמן לאחור והנה הוא כעת במצרים עבד לפרעה ונוגשיו, עובד עבודת פרך במרירות יגון ותוגה, סופג מכות נאנק ונאנח וזועק ומשווע להקב"ה. והנה, מופיע משה בשליחות הקב"ה ומחולל אותות ומופתים ומבקש מפרעה לשחררם, מכות נוחתות על ראש פרעה והעם המצרי וכו' עד ליציאה הנוראה והנפלאה והניסית שהפליא הקב"ה ברוב חסדיו, זהו חיוב שמחייב אותנו כל פעם מחדש לחוש כאילו יצאנו מצרים העתיקה. וההסבר לחיוב זה הוא, כיון שבאמת אילולי אותה יציאה, הרי אנו ובנינו עד סוף הדורות משועבדים לפרעה כך שביציאתם של אבותינו נכללה גם יציאתנו.

ישנו עומק נוסף בחיוב הזה, האומר **שאנחנו בעצמנו ממש יצאנו משם**. שהרי כל נשמותיהם של ישראל היו שם בכור ההיתוך של מצרים ואף כל צבאות ה' יצאו משם ממש. אולם עדיין כל זה מתייחס למה שקרה בעבר...

הצדיקים מוסיפים ומלמדים אותנו כי יש משמעות עמוקה ונוספת לחיוב שהוסבר לעיל, והיא, כי בכל דור אכן מתרחשת מחדש יציאת מצרים חדשה. מידי שנה אנחנו נגאלים מחדש בגאולה חדשה לגמרי, שהלא כולנו שנמצאים תחת סבלות מצרים העדכנית זו של היום. בכל שנה ושנה בהגיע ליל יציאת מצרים אנו נגאלים ואנו מודים ומשבחים על העבר שקרה עם אבותינו ושממלא כלל אותנו, על העבר שקרה עמנו עם נשמותינו ועל ההווה שקורה עמנו השנה הזו, בלילה הגדול הזה אנחנו

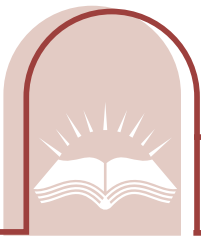
כל הטוב שבעולם

בחודש ניסן נורא ונפלא בשנת ב' אלפים תמ"ח, התרחשו המאורעות המכוננים בתולדות העם היהודי כאשר נאמרה לבני א-ל המצווה הנוראה של: החודש הזה לכם ראש חדשים, לאמור - כולו בבחינת ראש חודש ומהותו - התחלת ההתחלות שלנו כבני ישראל.

את כל הטוב שבעולם העניק לנו הבורא יתברך, יצאנו מכור הברזל מגלות קשה ומפרכת בת רד"ו שנים במצרים, ראינו ניסים ונפלאות גדולים ונוראים, השגנו השגות אלקות וקרבת אלקים באופן שאפילו שפחה ראתה על הים מה שלא ראה הנביא יחזקאל. לאחר מכן, בחודש סיון קבלנו את התורה הקדושה ונהיינו לעם ה', הדבר בא לידי ביטוי בשבח הנפלא שכלל ישראל משבח להקב"ה בליל התקדש החג, ט"ו מעלות טובות למקום עלינו. אילו הוציאנו מצרים וכו' וכו' דיינו! דיינו! על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת וכו'...

הבריח התיכון בכל המעלות ושכולם נמשכים ממנה, היא 'הצדיק בעצמו'! ביציאתנו מצרים קבלנו לרועה נאמן את משה רבינו אותו שלח לנו הקב"ה ברחמיו, על ידו קיבלנו את כל המעלות כולם מהיציאה מצרים ועד בניין בית הבחירה, ועל כך עלינו להודות ולהלל ולשבח ולפאר ולרומם לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה כל ימי חיינו בכל נשימה ונשימה. משה הוציאנו מצרים, שכן הכתוב אומר 'בוציאך את העם מצרים' וכתוב 'וישלח מלאך - זה משה - ויוציאנו'. משה קרע לנו את הים, כמו שכתוב 'טטה ידך על הים ובקעהו', משה העמידנו לפני הר סיני, 'ויצא משה את העם לקראת האלקים מן המחנה ויטייבבו בתחתית ההר', משה העתיר עבורנו, מסר נפשו עבורנו, לולא משה בחירו מה היינו ומה היה נשאר

עבודת הברורים האמורה. חז"ל מגלים לנו כי הקב"ה חישב את הקץ ודילג ופסח על העבודה שעוד היתה להם מפני ששיער בדעתו שאם נתמהמה שם שוב לא נוכל לצאת משם, בעקבות כך שכלל ישראל שקעו וצללו לעומק הקליפות והטומאה עד שהגיעו כבר לשער המ"ט משערי הטומאה, ומכיוון שבאותה תקופה היינו עדיין לפני קבלת התורה וטרם נתגלה שער החמישים דקדושה למשה רבינו, לו היינו שוקעים לשער הנו"ן דטומאה לא הייתה לנו כל אפשרות לצאת משם...

על כן האיר הקב"ה דעת עצומה ומדרגות שלא בערכנו כלל, אור גבוה מאוד באופן שהוציא אותנו בכח והפריד את נשמותינו מכל הפסולת שדבקה בנו וכל הניצוצות יצאו ממצרים עד שהשארנו אותה 'ממצולה שאין בה דגים'. יצאנו משם לחירות עולם בכך שהפכנו לבניו של מקום. שוב אין אנו במוכן הרוחני עבדים לשום עם, וכאמור, כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם - ולא עבדים לעבדים. באותו מעמד כרת עמנו הקב"ה ברית אהבה הננו עבדיו ובניו, וברית זו ביננו לא תופר לעולם ולא תשתנה בשום מצב, מאז הננו במצב של חירות עולם.

חובות מגולות מצרים...

אולם, מכיוון שאופן היציאה שלנו ממצרים נעשתה כביכול שלא כסדר, וקיבלנו גאולה במתנת חנים שלא כפי עבודתנו, לכן נשאר לנו להשלים את אותה עבודה שתבוא מצידנו, ועלינו לעמול ולהשיב את ה'אבידות', דהיינו, לחפש ולברר את כל הניצוצות שאספנו ממצרים, אותם שקיבלו כח להיתקן על ידי עם ישראל בכח גאולתו של משה, אולם עדיין לא נתקנו בשלימות מחמת שיצאנו בחיפזון שלא על ידי עבודתנו, עד שנזכה להמליך את הקב"ה בשלימות עד שתגלה ותראה מלכותו לעין כל.

העובדה שלא השלמנו את הברור בשעתו, ולאחר מכן לא עשינו את המוטל עלינו, היא זאת שגרמה לנו ליפול בנסיונות רבים - ביניהם חטא העגל והמרגלים - עד שבסופו של דבר התקיים בנו 'ומפני חטאינו גלינו מארצינו', ומעתה, כל הגלויות וכל הצרות וכל הייסורים הם סיבות מעמו יתברך שעל ידם נוכל להשלים את התפקיד שלנו להביא את העולם לתכליתו הסופי של והיה ה' למלך על הארץ, אלא שכעת אנו עושים זאת כבני חורין, עם ה' שנושא בתפקיד ושעליו הוטלה המלאכה לתקן עולם במלכות ש-י, שוב אין לאומות שליטה על הנשמות שלנו, בענייני הנשמות ומהותנו הפנימית שעבוד הגויים אינו חל עלינו כלל ואיננו תחתם, וכמאמרם של חנניה מישאל ועזריה לנבוכדנצר מלך בבל: אם לעבודת אלילים - אנת וכלבא שוין!

מאז ועד היום אנו חווים כל שנה מחדש 'יציאת מצרים' בעבור כל אותם תיקונים שמתבררים ונתקנים בשנה זו הבעל"ט, ולא, זה לא רק על מה שהיה, אלא אנו באמת יוצאים ממצרים, מגלים אבדות ומשיבים אותם אל הקדושה, כשכל זאת נפעל רק באמצעות הצדיקים העוסקים בתיקון העולם הנושאים בקרבם את נשמת משה רביא מהימנא ע"ה. אין לנו יכולת

יוצאים שוב מ'מצרים', כל יחיד ויחיד בגאולתו הפרטית בענייניו הפרטיים וכולנו יחד - כלל ישראל כולו הנמצא וחי בזמן הזה, כולנו יוצאים משעבוד לגאולה ומאפילה לאורה ומאבל לשמחה.

איך ייתכן שאנחנו עדיין בגלות?!

לאור האמור, עלינו להבין שני דברים, האחד: לאחר שיצאנו ממצרים ל'חירות עולם' כמו שתקנו לנו אנשי כנסת הגדולה בנוסח של תפילת ערבית מדוע אנו עדיין בגלות קשה בחושך כפול ומכופל? ועוד: אם יצאנו כבר ל'חירות עולם' מהי אותה יציאת מצרים המתחדשת ומתרחשת מידי שנה בשנה?

כדי להבין את הדברים עלינו לחזור לעומק הדברים ולמהותן של גלות וגאולת מצרים בימים ההם:

גלות מצרים המכונה 'כור הברזל' היא הגלות הראשונה של עם ישראל והיא השורש לכל הגלויות. ואילו הגאולה משם, היא אף השורש לכל הגאולות העתידיות. אולם, באמת שונה היא במהותה מכל הגלויות. במצרים היינו מעורבים ומוטמעים לגמרי בעומק הקליפות ומטרת הגלות הייתה כפעולת כור ההיתוך בו מתבררים הסיגים והפסולת ויוצא זהב מזוקק וטהור. במצרים אף היינו עבדים, שהרי דעתנו היתה בגלות והפה שהוא גדר האדם היה בגלות. המושג 'עבד' עניינו הוא ביטול עצמיותו של האדם ומהותו... נשמותינו היו כבושות ומובלעות בתוך עמקי עמקי הקליפות, וכל זאת, רק בשביל שהם יזדככו ויתלבנו ויוצרפו מכל הלכלוך הפגמים והחטאים ויעלו ויבררו את חלקי הטוב מכל המקומות שנידחו לשם.

ומהיכן הגיעו למצרים ניצוצות וחלקי הטוב והקדושה? אלא שהעולם הזה מאז בריאתו מלא ניצוצות שנאבדו ונדחו בכל דבר, דומם, צומח, חי ומדבר. מאז חטא אדם הראשון נפלו ונעלמו עוד 'ניצוצות קדושים', שמשמעותם בתרגום לשפה המדוברת הוא: מהות רוחנית שאינה במקומה הראוי, אשר צריכה להתברר ולעלות ממקום נפילתה למקומה ולתכליתה הראוי. למשל, ניצוץ קדוש הנמצא בתפוח יעלה למקומו כאשר היהודי יברך עליו בכוונה, או אז יכנס בו ביהודי הניצוץ ההוא, וכאשר בכח האכילה ההיא יעבוד את בוראו, יקבל אותו ניצוץ את תיקונו. כשזו כמובן רק דוגמה למה שקורה עמנו בכל רגע על כל צעד ושעל. אנו מאמינים בצדיקים שגילו את אוזנינו כי כך העולם מתנהל וכי התפקיד המרכזי והעיקרי שלנו הוא לגלות את כבוד ה' מכל דבר שבעולם ולהמליכו על הכל.

ואם כן, סיבת גלות מצרים הייתה לברר ולהעלות את ניצוצות הקדושה שהיו שם מכל הדורות שלפני כן ולהביא את עם ישראל לתפקידו לשמש מרכבה לגילוי כבוד ה' בעולם ולקבלו עליהם למלך א-ל חי וקיים, להכריז ולגלות קבל עולם ומלואו כי מלכותו בכל משלה.

אך בשונה מכל גלות שצריכה להסתיים בעת שמסתיימת עבודת ברור הניצוצות עליה הרחבנו וביארנו, עלה רצון מאת הבורא לגאול את כלל ישראל עוד לפני שתושלם העלאת הניצוצות על ידם ובטרם הושלמה בשלימות

הוא מזהיר אותנו
שלא להיבהל מכך
שלפעמים בתקופת
החיפוש מאבדים
עוד אבדות, כך
היא גאולתן של
ישראל קיימת
קיימת! רק כך אנחנו
מחזיקים מעמד,
לא מתייאשים,
ומבקשים ומתחננים
שנזכה למצוא הכל
אצל הצדיק

כלל ישראל מתנסה ב'רצוא ושוב'

ואכן, בעת יציאת מצרים קיבל עם ישראל הארה גדולה ועצומה שלא בערך מדרגתם כלל, ועל ידה יצאו ממצרים כשזה היה חלק ה'רצוא'. ומיד למחרת היציאה החל ה'שוב', אז נטלו מהם את כל המדרגות שקבלו ולאחר הליכה של שלושה ימים ציווה הקב"ה לכלל ישראל לשוב על עקבותם ולחנות על שפת הים, לפני פי החירות - הלא הם כוחות כישוף שהקב"ה השאיר במכת בכורות וכל זאת כדי לנסות את בני ישראל אם הם חזקים באמונת הבורא יתברך, ובשביל להשליך את מצרים למצולות.

ועל כך כותבת התורה: ופרעה הקריב - במרוצתו אחריהם באומרו נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר הקריב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים. וכפי המובא בחז"ל: היה המדבר מלא נחשים ועקרבים משני צדדים ומאחוריהם פרעה ולפניהם הים, והם עמדו בנסיון המר הזה, לא איבדו את התקווה וצעקו להקב"ה ושמעו בקולו כשאמר להם על ידי משה 'דבר אל בני ישראל ויסעו' הם נכנסו לים עד שהגיעו המים לחוטמיהם, ולא נסוגו ולא הרהרו אחרי הקב"ה והאמינו למשה שחזיקם 'התייצבו וראו את ישועת ה' והם נושעו והים נבקע והפך ליבשה.

מיד כשהחלו ישראל ללכת בדרך קדושה ונוראה זו, מיד קיבלו מדרגות חדשות והשגות נוראות, עד ש'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל', כל זאת רק בכח ה'שוב' והעמידה לבלי לסגת מהקב"ה בשום אופן. זה היה המבחן הראשון בתורת ההתחזקות של הצדיקים 'בקי בשוב', לאחר שזכו לאור ה'רצוא', והחזיקו על עמדם לא להתפחד ולא להיבהל מכלום, וכך הם מלמדים אותנו בדורנו אנו להחזיק מעמד לעמוד על עמדו ולא לסגת לאחור, גם כשהכל מנוגד לכל מהלך וחשבון ונראה מהופך לגמרי ממה שנראה לנו ישר ונכון, כמו עוצם האמונה שהלכו אחרי משה לקראת חיל פרעה, שאך לפני כמה ימים יצאו מעמו ומגלותו והנה שבים הם לקראתו, בקי בשוב, הם עמדו בניסיון.

ומאז ועד היום סובבים אנו כל העת על הציר הזה של 'רצוא ושוב'. לעיתים אנו מתקרבים להקב"ה באור גדול שמאיר בנו הצדיק בבחינת דילוג וקפיצה, כדי להוציאנו ממקום שאנו מונחים. ולאחר מכן אנו חשים ריחוק ואנו יכולים להחזיק מעמד בכח הצדיק שעל ידי השגתו הנפלאה ברום גבהי מרומים מאיר בנו בדרי מטה בכל הירודים והחלושים כי ה' עמנו ואיתנו ואצלנו ושלא נתיאש לעולם. כשהוא לוחש באוזנינו כי מכל התקרבות וריצה ב'רצוא' והחזקת מעמד ב'שוב' נבנית הגאולה, 'כך היא גאולתן של ישראל... קימעא קימעא'.

פסיחה ודילוג לגלות העכשווית

וכאז כן עתה. גם בגלותנו האיומה הזו, בכח הצדיק שהוא בחינת 'פסח' כידוע, אנו מקבלים אור וסיוע מלמעלה שלא כסדר בבחינת 'פסיחה ודילוג', ואחר כך כשהאור מסתלק ומסתתר מתחזקים ב'שוב' שהוא על ידי עצת העצות של תורה ותפילה והתבודדות 'פה-סח' שקיבלנו ביציאה מהגלות על ידי משה שהוא הדעת המלוכש בכל אחד מישראל בכל אבר ואבר ומעוררו לתורה לתפילה ליראת שמים ותשובה.

כשם שאין סוף
בבחינות העליונות
לגדולתו יתברך - כך
אין סוף לדחמים של
הקב"ה אפילו על
הירודים והנמוכים
ביותר, ולכולם הוא
מחכה בדחמיו ודוב
הסדין

לעשות את עבודתנו לבד, ומאז שהעניק לנו הקב"ה את משה רבינו במצרים, עדיין הוא עמנו כאותו רועה נאמן שלא נוטש את צאנו, ובכל שנה עומד וזוקף את ראשינו ומוציא אותנו ממצרים.

רבינו הק' גילה כי כל האבדות נמצאים אצל הצדיק וצריך לדרוש אותם ולחפש אותם. החיפוש נעשה הן בחיפוש הצדיק בעצמו והן בבקשת רחמים ותחנונים על עצמנו שנוכה לתקן כל מה שאנו זקוקים לתקן ולמצוא כל מה שאבדנו ולשקוד על דלתי הצדיק, ביגיעה בספריו, בהתחברות לאנשיו ובציות לעצותיו בתמימות ופשיטות.

זו הסיבה שמושה מאן לגאול את ישראל

מוהרנ"ת מבאר את עניינה של יציאת מצרים על פי תורה ו' קמא. כי בהיות משה במדבר בעת שנגלה לו הקב"ה במראה הסנה, התגלתה למשה הדרך הנוראה שמבוארת במאמר הנ"ל של 'בקי ברצוא' ו'בקי בשוב', שזו היתה עיקר הזכות של עם ישראל בעת קריעת ים סוף ולדורות עולם. דבר זה מרומז בפסוק 'הנותן בים דרך' כי המילה 'דרך' עולה כמניין שני פעמים 'בקי' המורה על כך שהיא עיקר ההילוך והדרך לזכות לדרכי התשובה והתקרבות להקב"ה (עיין בהל' ברכת הפירות ה"ה).

ומגלה מוהרנ"ת עוד. כי כשגילה הבורא יתברך למשה רבינו שהוא חפץ לדלג על ההרים והגבעות ולגאול את בניו מכור הברזל של מצרים בטרם עת, כביכול, באופן של דילוג וקפיצה שלא כסדר, בהשפעת אור עליון גבוה מאוד שלא בערכם, נתפחד משה רבינו ע"ה מכך שזה עלול לגרום שהם לא יוכלו לעמוד אחר כך על עמדם בעבודת הבריורים והעלאת הניצוצות הקדושה שלא הושלמו עדיין, וכפי שאכן התרחש לאחר מכן בעוונותינו, ולכן מ'אן משה רבינו בתחילה בשליחותו ואמר 'שלח נא ביד תשלח' ושתהיה כבר גאולה שלימה ללא גלות אחריה. אך הקב"ה שידלו בדברים כי אין מנוס מכך, ואם אין אתה גואלם - אין אחר גואלם, ואין אפשרות להתמהמה בעמדם על פתח שער החמישים וכאמור. ופייסו כי חרף זאת ולמרות כל הירידות העלולות חלילה, הרי שבכוונת הגדול הם יחזרו למוטב. באופן של הליכה בדרכי הקדושה בבחינת רצוא ושוב, ב'רצוא' בהתעוררות גדולה להשי"ת, וב'שוב' במתינות והתחזקות לבלי ליפול בשום אופן יהיה איך שיהיה, ועתה מההכרח לדלג ולקפץ ולגאלם איך שהם, על סמך עבודת הצדיק בהמשך עד לגאולה השלימה במהרה.

לשותפינו ולמנויי
'אבקשה לבית' היקרים
שימו לב!

במעטפה שנשלחה אליכם החודש תקבלו 2 גיליונות של 'אבקשה לבית' ולמשפחה'

כדי שתוכלו לתת גם
לשכנים והמכרים שלכם
לטעום ולהכניס
את אור האמונה בחג
קדוש זה לביתם,

אם גם אתם רוצים לקבל את
הגיליון המפואר לביתכם
בסכום של 26 ש"ח בלבד

חייגו עכשיו
079-56-82-867 שלוחה 2

ותזכו להכניס את האור של רבינו כרצונו
הקדוש אלכם לבית ולילדים היקרים

את הכח הזה להחזיק מעמד על עמדנו אנו מקבלים רק מהצדיק האמת שכבר שיבר את כל הרע והשיג מה שהשיג, ומכח השגתו שאין לנו בה שום תפיסה הוא ממשיך עלינו דעת ורחמים גם במדרגות הנמוכות - כי הקב"ה עמך איתך ואצלך ואסור להתייאש! הצדיק שואג בקול את דבר ה'שוב' - כי כשם שאין סוף בבחינות העליונות לגדולתו יתברך - כך אין סוף לרחמים של הקב"ה אפילו על הירודים והנמוכים ביותר, ולכולם הוא מחכה ברחמיו ורוב חסדיו. וחלילה מלהגביל את רחמיו יתברך לומר חלילה: עד כאן רחמי האב על הבן... כי רחמיו יתברך אינם כלים לעולם, ולגדולתו וחסדו אין חקר.

יתרה מזאת גילה לנו רבינו, כי כל האבדות כולם נמצאים אצלו, ואצלו צריך לדרוש אותם ולחפש אותם באמצעות החיפוש התמידי אחר רוח קדשו, ועל ידי השקידה התמידית בספריו הקדושים ששם גנוזים אור פניו ושכלו הקדוש, ואצל דלתות תלמידיו ואנשיו, ובהליכה בתמימות ופשיטות בדרכיו ובקיום עצותיו על כל אשר יאמר כי הוא זה. על ידי החיפוש בתפילה תמידית, וההתבודדות ושיחה ביננו לבין קוננו כל יום מחדש בהתחדשות ובשמחה. הוא מזהיר אותנו שלא להיבהל מכך שלפעמים בתקופת החיפוש מאבדים עוד אבדות, כך היא גאולתן של ישראל קימעא קימעא! רק כך אנחנו מחזיקים מעמד, לא מתייאשים, ומבקשים ומתחננים שנזכה למצוא הכל אצל הצדיק ושהוא יחזיר לנו כל האבדות ושנזכה להיות יהודים כשרים עד שבעז"ה נמצא הכל ונודה ונהלל ונשבח ונשורר שיר חדש על גאולתינו ועל פדות נפשינו.

ספירת העומר – תהליך ארוך של 'שוב'

זהו סודה של ספירת העומר, ובה נצטוונו לספור מ"ט יום תיכף ממחרת הפסח מהיום בו נטלו מעמנו את כל המדרגות וכל ההשגות הגבוהות כשמאז אנו מתחילים ללכת בהדרגה ובמדה במעלות הטהרה והקדושה בפה-סח במניין וספירה שאנו סופרין בפה מלא, עד לקבלת התורה שהיא שלימות הדעת וגילוי רצונו יתברך לקדשנו במצוותיו ולתת חלקנו בתורתו לטוב לנו כל הימים. כי עיקר הספירה היא ההמתנה וההליכה מדרגה לדרגה, כשאנו מונים כל יום ומחשיבים כל פעולה טובה וכל התקדמות בדרכי התשובה מבלי ליפול ברוחנו, ביודענו שכך הוא הסדר בעבודת הבורא נדבך על גבי נדבך.

הדברים ארוכים ויסודם בהררי קודש ואין במסגרת זו התיימרות למצות את הנושא, אנו רק כמחווים במחוג, לכו והרוו צמאונכם ממעיינות החיים הם הדרושים הנלהבים בליקוטי הלכות בעומק ורוחב, ושאתם מים בששון ממעיני הישועה, רפואות וסמי מרפא שיתנו לכם פסח אחר לגמרי.

ולסיום נזכיר את משלו של רבינו הקדוש על יהודי שהמליץ לידו הערל שחזיר איתו על הפתחים להתאכסן אצל יהודי בליל פסח שכן עתיד הוא להנות מסעודה דשנה וטובה, הגוי שלא ידע ממנהגם של ישראל בעריכת הסדר הקדוש פקעה סבלנותו עם אכילת המרור וקם ויצא בחרי אף רעב ומותש, כל זאת בגלל שלא המתין, וכשנתקל בקושי קטן סבר שזה סוף העולם, ועזב וברח. לעומת הטיפש ההוא אנחנו נשארים על עמדנו ביודענו שלאחר כל מרור מגיע שלחן עורך, צפון ברך, הלל ונרצה!

מוהרנ"ת אמר לדואגים על צרכי החג המרובים 'אויף פסח וועט זיין, ווי נעמט מען דעם פסח אליין', על צרכי הפסח יהיה - אך כיצד לוקחים את הפסח בעצמו... ובאמירתו זו הנוקבת, הצליל את מבטינו וחזיק אותנו לסמוך על הקב"ה בבטחון גדול כי יספיק לנו הכל, כל צרכי החג בהרחבה גדולה בעז"ה, אבל את החיפוש והבקשה והערגה לקדושת הפסח, לאור הפסח, לאור הצדיק המאיר בפסח, את זה אסור לשכוח ועל זה צריכים לבקש ולהתחנן הרבה 'ווי נעמט מען דעם פסח אליין' ומכח הייחול והבקשה והחיפוש הזה נזכה לשמוע בקרוב פעמי מלכנו משיחנו משיח ה' בגאולה השלימה. הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל במהרה בימינו.

לשזתפנו שזתפי אבקשה היקרים

אנו רוצים להודות לכם
בשם אלפי קוראי אבקשה בארץ ובחוץ לארץ
על שותפות הקבע שלכם מידי חודש לבנין בית אבקשה
אלפי הרהורי תשובה, שעות של התחזקות, התעוררות,
והתקשרות לרבנו הקדוש נזקפים לזכותכם !!
אתם הכוח והבסיס הקבוע שלנו
להמשיך ולהפיץ את אורו של רבינו הקדוש
מתוך נקיות ושמירה על המסורת כמו שקיבלנו מדור דור,

כאן המקום להוקיר טובה לכם,
ולמפרסמים היקרים מאנשי שלומנו
שבזכותם התאפשר לנו להגדיל את תוכן הגיליון
בצורה ניכרת, כראוי לכבוד חג הפסח

בשם כל הקוראים אנו מאחלים לכם ולבני ביתכם
חג פסח כשר ושמח, שנזכה לאכול מן הזבחים ומן
הפסחים, עוד השתא בירושלים הבנויה, בזכות רבינו
הקדוש, ובזכות ההצעה הקדושה

חודש הגאולה ניסן תשפ"ה אזר חדרט על ציון האר

בס"ד הופיע ויצא לאור
הספר הנכסף

בארות אברהם

אוצרות רוח ה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה
וגבורה, רוח דעת ויראת ה מאוצרי כתבי
הגה"ק רבי **אברהם** זצוק"ל בן
הרב **רבי נחמן** מטולטשין זיע"א

מאשר דלה דלה מעמקי עמקי
המעין היוצא מבית ה מתורתו של **רבינו**
הקדוש הנחל נובע מקור חכמה זיע"א
ושל תלמידו הקדוש אשר לפני שמש ינון
שמו מורנו הרב רבי נתן זיע"א

לא בא כבושם הזה: נלקטו זנסדרו במלאכת מחשבת על
פי סדר ומפתח ערכים ועשאים מתוך כלל ספריו הק

וזה עתה יצא ראשונה כרך הערך:
"הצדיק האמת, גאולה ומשיח"

ני מא
ת ה יצא
שקו
העדרים

ניזקן להשיג בכל מרכזי הפצת ספרי ברסלב בארץ ובחו"ל

הפצת ראשית "מעיינות הנצח" - 052-7625525

בחומר ובלבנים – דא ליבון הלכתא

מדרין מיוחד ומושקע לכל החפץ לצאת ממצרים ולכנוס בשעריה
של הגאולה הנצחית 'ההליכה עם התורות' ♦ מנה, מתי, כיצד והיכן ♦
מדרין מקוצר וברור שווה לכל נפש

ב. האם באמת יש מציאות כיום לבחור או אברך שכל היום ילך עם תורה בשכבו ובקומו? והאם גם ליהודי פשוט בשנת תשפ"ה אמר רבינו את התורות שעל ידי זה זוכים לזה וכו', או שמא עניינים אלו נאמרו בעיקר לשרפי מעלה הלא הם ר' יודל מדאשיב וחבריו ואנו מורשים רק לצפות מהצד?

ג. האם 'ללכת עם תורה' הכוונה רק בעיון? והאם גם לפני התגלות כתביו של רבי אברהם ב"ר נחמן היה מושג של 'ללכת עם תורה'?

ד. האם עם כל ספר חסידות אפשר ללכת, או שזה משהו בלעדי לברסלב?

ה. האם אפשר ללכת עם תורה קצרה?

ו. מה פשר התחושה הקיימת אצל רבים דווקא כשמסיימים את התורה, אז מתעורר חשק עצום ללכת מעכשיו עם התורה?

ז. האם זה שווה לכל נפש? והאם מי שאין לו אפשרות ללמוד ליקוטי מוהר"ן יותר מעשרים דקות, האם רבינו התכוון גם אליו או שמוטב וישאיר זאת לאחרים?

ח. האם יש מצב שמהיום אקדיש את שעת התבודדות על התורה, או שעדיף לנצל את השעה לדברים השייכים כעת ללבי? והאם זו סתירה בכלל?

קודם כל, עלינו להקדים דבר אחד, ללמוד תורה, וללכת עם תורה, הם שתי דברים שונים. כמו לדוגמה לקנות לחם, ולאכול את הלחם - שני דברים שונים הם אך משלימים זה את זה. כשם שאי אפשר לאכול לחם בלי לקנותו מקודם, כך גם מי שקנה לחם - לא יפיק ממנו

ללכת עם תורה! הלא זהו מושא שאיפתם של רבים מחסידי ברסלב שמשתוקקים מאד ורצונם חזק לילך עם התורות שגילה רבינו הק', מה לא נאמר, ומה לא נכתב בגודל מעלת הדבר ויקרותו... מודעות ססגוניות, חוברות מהודרות, שיעורים ואפילו תמלוגים, הכל מוכן לפני הלומד כשולחן הערוך ועליו כל מיני מטעמים שבעולם, אך עדיין מקננת בלב רבים תחושה מרירה ומייאשת שהדבר רחוק מהשגתם, חלק סוברים כך מחמת נסיון כושל בעבר, וחלק עדיין מסופקים בנושא עצמו, מה בדיוק נקרא 'ללכת עם תורה'?

מחד, טען מי שטען כי העיקר זה להשתדל ללמוד בעיון עם הח"י כללים, ומנגד יצא הקול שהעיקר הוא לימוד בפשיטות עם הרבה ליקוטי תפילות, אלו ואלו מודים שהצורך 'ללכת עם תורה' אינו בגדר מותרות כלל ועיקר, אלא כלי יסודי ומחויב מצד עצם ההתקשרות לאור האורות ומה גם שבכוונת לחזק ולחדש את ההתקשרות היומיומית לרבינו.

ובכן, בכדי לזכות להיות מההולכים בתמים נצטרך לעבור על פרשתא דא ולברר מחדש את הנושא מראשיתו, אך קודם כל ננסה לשאול:

א. מה בכלל נקרא 'ללכת עם תורה'?

יש משהו ייחודי
בספר ליקוטי מוהר"ן
בשונה מכל ספר
אחר בעולם, ובו
לכל מאמר ומאמר
יש מנהלך משלו.
לא רק הידושים
מיוחדים לאותו סימן,
אלא כל תורה מוגהה
את פנימיזת העולם
באופן מחדש ושונה
בתכלית

**הכוונה הכי פשוטה
למעשה של
העבודה הנשגבת
כל כך 'ללכת עם
תורה', דהיינו,
אחר שלמד התורה
עם כל הפרטים
מהתחלה עד
התכלית ישים
לעין את השקפת
היין לתקופה הזאת
על פי ההשקפה
של תורה הזאת**

מג' תאוות זוכים לתכלית שהוא ממשלה על המלאכים. אך לפי האמור התירוץ פשוט ביותר, שכל תורה זה מהלך אחר מרישא לסיפא ואינו דומה אחד לחברו, ולפי התכלית של תורה ס"ב האכילה בקדושה היא בפסגה ולפי התכלית של תורה א' זה גורם לממשלה.

איך יודעים 'מה התכלית'?

השאלה היא, קודם כל כיצד נדע מהו התכלית של תורה זו, וגם אחר שיודעים מה התכלית, איך זוכים באמת לקשר כל פעולות היום יום, וגם כל מה שקורה בעולם, לתכלית הזו.

ותתפלאו בוודאי, אך התשובה על כך פשוטה עד מאד, שווה לכל נפש.

כאשר אנו רוצים ללכת עם תורה, עלינו קודם כל לעבור שני שלבים: א. ללמוד את התורה מרישא לסיפא ולנסות לסכם את כל המבנה של התורה. דהיינו אחרי שלמדנו את כל התורה אנחנו צריכים לתמצת איפה נקודת ההתחלה שלה ואיפה היא נקודת הסיום - התכלית. מה גורם למה, ומה מעכב את מה, ואילו דברים נזכרו בתורה למרות שאינם חלק מהסולם אלא שהן באותה בחינה של משהו אחר מהסולם. (לשם כך אפשר להעזר בקיצור ליקוטי מוהר"ן ולפעמים גם בליקוטי הלכות כשמביא את תמצית התורה. וכן ניתן להיעזר בספר המיוחד 'משנתו סדורה' של הרה"ח ר' יעקב נתן אנשיין הי"ו שיצא לאחרונה לאור).

באמצעות כך אנו מרוויחים את שני הדברים. קודם כל אנו כבר יודעים מהי התכלית של התורה הזאת, ועוד, על ידי שאנו יודעים את כל שלבי הסולם של התורה, אזי כל דבר שנעשה במשך היום נוכל להכניס באחד העבודות המובאים בתורה, ובפרט בתורות הארוכות שרבינו מדבר מהרבה עניינים שם קל יותר למצוא בתורה כל דבר מחיינו איפה מקומו בסולם העבודה. (האמת ניתנת להיאמר, כי שלב זה אכן דורש יגיעה והרבה חזרות עד שיודעים את התורה מרישא לסיפא לפרטיה).

קיצור דרך לאותה מטרה

אבל קודם לכן, ישנה עוד נקודה יותר קלה שיכולה לעזור באופן מושלם ביותר.

כמו שהזכרנו, בכל תורה יש את 'בנין התורה', דרכו נפעלת תכלית הבריאה. אבל יש עוד משהו שאפשר לכוון ה'נשמה' של התורה, דהיינו בכל תורה ישנו איזשהו רעיון מרכזי שעובר כחוט השני בין כל העבודות והשלבים. ולדוגמה בתורה א' תנינא להעלות בחינת מקום לבחינת למעלה מן המקום. בתורה ב' שם לגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכו'. וכדי לגלות את הנושא המרכזי הזה אנחנו צריכים להגות הרבה בליקוטי הלכות, כיון שרק מוהר"ן יודע לתת לנו את המפתח האמיתי לתורות רבינו, על מה לתת את הדגש, ואיפה מונחת הנקודה העיקרית אליה מכוון הרבי במאמר זה.

הנקודה הזו היא בדרך כלל רעיון כולל, שכשלומדים אותו היטב ומבינים אותו לפי ערכנו אפשר בקל לקשר את כל עבודת ה' אליו ואת כל מה שרואה בעולם, הכל מוסבר בתוך הנקודה של תורה זו.

כל תועלת אם לא יאכל. אותו הדבר בנמשל, יש ללמוד תורה, ויש ללכת עם תורה, כמובן שבכדי ללכת עם תורה צריך קודם ללמוד אותה טוב, אבל גם אחרי שלומדים תורה כדבעי אין בזה עדיין הליכה, ומה אם כן נקרא 'ללכת עם תורה'!?

ובכן, יש משהו ייחודי בספר ליקוטי מוהר"ן בשונה מכל ספר אחר בעולם, ובו לכל מאמר ומאמר יש מהלך משלו. לא רק חידושים מיוחדים לאותו סימן, אלא כל תורה מגלה את פנימיות העולם באופן מחודש ושונה בתכלית. לפי תורה פלונית זו התכלית, ולשם צריך לשאוף ואילו לפי תורה אחרת סדר הדברים והמושגים שונים לחלוטין. (ולכן בכל תורה נקראים כוחות הקדושה והטומאה שלעומתן בשמות מיוחדים השייכים דווקא לתורה זו כידוע מר"א בר"ן).

התכלית לפי תורה א' בח"ב

בכך שונה כל תורה מחברתה. ולדוגמה, אם לפי תורה א' תנינא התכלית והסוף הוא שיהיה לישראל ממשלה על המלאכים וזהו תכלית השלימות, הרי שלפי תורה ב' לעתיד לבוא יעסקו כל ישראל בהודיה וזהו עולם התיקון אשר לשם כולנו שואפים. ואולם לפי תורה ד' גמר התיקון יהיה שיאיר אור החסד בעולם ולא יצטרכו לעשות פעולות של השתדלות. וכן כיוצא בזה כל תורה יש לה יעד משלה ואיפה הכל מתחיל, איך כל יהודי יכול להיכנס לעבודת ה' מכל מקום שהוא, ועל ידי זה נגרם זה, וזה מביא את זה, עד שמגיעים לתכלית והשלימות.

כשהאדם 'הולך' עם תורה, הכוונה היא שאף לאחר שלמד את כל התורות בליקוטי מוהר"ן והוא יודע אותן על בוריין, הרי שכעת כל עבודת ה' שלו היא לפי תורה מסויימת. היינו, ההסתכלות על העולם לאיפה כל הבריאה בכלל והוא בפרט צריכים להגיע בסופו של דבר, ובכלל זה כל התורה והמצוות שהוא מקיים. ולמשל, על פי תורה ד' תנינא תכלית הכל היא להאיר את אור החסד בעולם, ועל פי סדר הדברים הנאמר בתורה (להלן נבאר כיצד עושים זאת בפועל).

ולשם המחשה, כשאדם אוכל פת שחרית, אזי אם הוא הולך עכשיו עם תורה ס"ב הוא כבר נוגע בהתכלית כי על ידי אכילתו נעשה יחוד קב"ה ושכינתיה אפין באפין שזהו התכלית (אם המאכל מבורר על ידי שלימות אמונה ותענית וקירוב רחוקים וביטול הסיבות וכו'). ואם הוא הולך עם תורה א' תנינא אזי בזה שהוא נזהר מתאוות אכילה הוא זוכה בזה לממשלה על המלאכים (על ידי שזוכה ליראה שבלב שעל ידי כך נגאלת התפלה ונהיה רוח נבואה וכו' וכו' עד שזוכה להכלל בשרשי הנשמות שמציל אותו מקנאת המלאכים). ואם הוא הולך עם תורה ד' תנינא זוכה בזה להמשיך אור החסד על כל העולם (על ידי שחושב שהוא ניזון עכשיו מאור הרצון, ואף שהוצרך לעת עתה לעשות השתדלות לזה, הוא רק בגלל אחיזת החיות דורסות שהם חכמי הטבע וכו').

כן על זה הדרך, כל תורה יש לה מהלך משלה, שכל עבודת ה' בפרטות ופרטי פרטות יהיה הכל סביב המהלך הזה. שהרי לכאורה יפלא, מה הפשט, האם אכילה היא התכלית ממש - תקרובתא דמלכא במלכא כאמור בתורה ס"ב, או שהיא רק הגורם שעל ידי שזוהרים

מעולם, ונהיים זה וזה בחינת זה - ובעניין זה, רבינו הוא חידוש שלא היה דוגמתו מעולם. ולכן, גם הדברים הידועים לכל, רבינו הק' מעמידם במקומם הראוי ומראה איך גם במה שנראה כדבר פשוט 'זה מביא לזה' ו'זה גורם לזה' עד שיגיע לתכלית השלמות שאין שלימות אחריו (וראה דברי קדשו בסוף מעשה י"א מבנים שנתחלפו. ועל פי תורה ע"ב ח"ב 'ואתה תחזה' שהצדיק מעמיד כל אדם במקומו הראוי לו, אולי יש לרמז שכמו כן מעמיד כל עבודה במקומה).

מה שאין כן בשאר ספרים

ומכאן, ברור שלכל תורה יש שלמות משלה וזה חידוש החידושים שלא היה כמותו מעולם (וכידוע הדיבור שהיה מספיק תורה אחת בלבד, וראה בהקדמת הספר ליקוטי מוהר"ן). כי כל תורה יש בה שלמות לכל יהודי מכל מקום שהוא איך להגיע לתכלית הנרצה, אם רק ילך בעבודת ה' מעתה לפי התורה הזאת, דהיינו, בתמימות מההתחלה עד הסוף, על ידי זה יבוא לזה ועל ידי זה יזכה לזה - יזכה באמת להגיע לתכלית השלמות שאין שלימות אחריו.

מה שאין כן בשאר ספרים הקדושים, שם בדרך כלל כל הספר הוא על פי מהלך מסוים בעבודת ה', וכל מאמר מבאר ענין אחר בעבודת ה' לפי דרך המחבר, אבל יקשה על האדם לקחת תורה שעוסקת בענין אהבת ישראל לדוגמא, ללכת אתה בכל תחומי החיים. אך אצל רבינו הק' נחל נובע מקור חכמה - שאמר בפירוש שכל דבריו הם כלליות גדול - אפשר לקחת תורה אחת ולחיות עמה בכל תהפוכות החיים. כשמגיע פסח משתמש עם הנקודה שלה לעבודת הפסח, וכשמגיע ל"ג בעומר משתמש בזה ל"ג בעומר, וכמו שרבי נתן מפליא לעשות לאורך כל ספריו הקדושים. (וכמו שביאר בזה הרה"ח ר' יום טוב חשין שליט"א שזה נכלל גם כן במה שאמר רבינו שכל הצדיקים עצרו במקום שהגיעו ורק הוא מתחדש תמיד. והכוונה כנ"ל שאין זה ספר כשאר הספרים הבנויים לפי מהלך מסוים, אלא כל תורה היא השגה חדשה ודרך חדש לקיום התורה ולהגיע לשלמות).

ולכן, גם כשרבנו אומר דברים ידועים לכל, יש בהבאת הדברים בתוך הבניין הגדול של התורה חידוש נפלא בדרך שרבינו משתמש בו. ולדוגמא, כל אחד יודע את החיוב לשמור על העיניים, אך את התיקון העצום שפועל מי ששומר על עיניו, מגלה לנו רבינו הק', שלפי תורה א' (קמא) מקיים בזה את העניין של להסתכל בשכל של כל דבר, ועל ידי זה נתקבלים התפילות וכו'. ולפי תורה

ניתן לומר בפשטות שזו הכוונה הכי פשוטה למעשה של העבודה הנשגבת כל כך 'ללכת עם תורה', דהיינו, אחר שלמד התורה עם כל הפרטים מההתחלה עד התכלית ישים לעיניו את השקפת חייו לתקופה הזאת על פי ההשקפה של תורה הזאת. ויוכל להכניס רעיון זה בכל פעולות החיים על ידי שלומד כל פרטי התורה ובפרט על ידי שקולט את הרעיון של התורה (המובא בדרך כלל בליקוטי הלכות, ויש כמה נקודות כאלו בכל תורה). וכך הוא הולך עמה, אחר שגמר ללמוד את התורה, וזוכה לקיימה. ולכן דווקא אחר שלמד את התורה, אז הוא הזמן להתחיל ללכת עם התורה, וכנראה בחוש. עד כאן עיקרן של דברים, וכעת ננסה להרחיב העניין בכלליות.

רק בליקוטי מוהר"ן!!

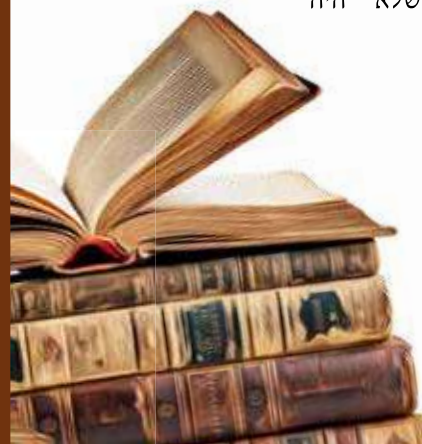
דהנה, יש להקשות מדוע העניין הזה של 'ללכת עם תורה' מצאנו רק אצל רבינו ולא נמצא זאת בצדיקים וספרים אחרים. וכדי לבאר זאת נבוא להתבונן מהו עיקר חידושו של הספר הקדוש והנורא ליקוטי מוהר"ן מה שלא היה דוגמתו.

לפעמים נשאלת השאלה, הרי יש דברים שכתובים בליקוטי מוהר"ן ומופיעים גם בספרים אחרים. אם כן מה החידוש של רבינו. וכי לא ידענו שעלינו להודות לה' (תורה ב' תנינא) להיות בשמחה (כ"ד תנינא) ולא להתיאש (ע"ח תנינא)?

יש הרוצים לתרץ עניין זה, כי בכל זאת רוב הדיבורים בספר הם חדשים, והם מצביעים על דברים מסויימים שלא התגלו עד עתה בשום ספר, אך לפי זה האם אכן כל החידוש בליקוטי מוהר"ן הוא רק בדברים שלא נכתבו בשום ספר? האם על מה שכבר נמצא בספר במקום אחר לא נאמר הפרק בחיי מוהר"ן המתאר את גודל מעלת ורוממות ספריו הקדושים? האם על הדיבורים שרבינו מצטט מספרים אחרים לא ניתן לומר שלקחם ממקום ששום צדיק לא לקח ושזה יהיה חידוש גם לגדולי הצדיקים ועוד דיבורים מופלגים כהנה? הלא על כל דיבור ודיבור שיצא מפיו הקדוש צריך לומר 'אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא, דיינו'.

והתירוץ הוא, שעיקר חידוש הליקוטי מוהר"ן מונח בסדר בנין התורה, שדרכו מתאחדים שני נושאים בקשר חדש שלא היה

כל תורה יש בה שלמות לכל יהודי מכל מקום שהוא איך להגיע לתכלית הנרצה, אם רק ילך בעבודת ה' מעתה לפי התורה הזאת, דהיינו, בתמימות מההתחלה עד הסוף

איך זוכים למעשה?!

ולמעשה, איך זוכים באמת לקיים את התורה ולזכות לכל הדרגות האמורות בה? - על ידי הרבה ליקוטי תפילות והתבודדות. ואל דאגה, ההתבודדות על התורה שלמדנו לא תהיה על חשבון עבודת ה' שהתרגלנו להזכיר בשיחה היומית, כי אדרבה, כל ענייני עבודת ה' שעומדים בדעתנו ימצאו את מקומם בינות לסעיפי התורה והבחינות שנאמרו בה, וכל עליותינו וירידותינו ישתלבו והיו לחלק מהמסע שלנו בין הנקודות והשלבים שבתורה. ואז, כשנתפלל שנזכה לקיים התורה כראוי - ממילא כלולים בכך כל עבודת ה' הפרטית שלנו שנכנסה בהתורה.

וכשנלך בדרך הזו, נוכל לילך עם תורה בלי שיעור. כמו שאנו יכולים לראות אצל התלמיד הגדול רבי נתן, כאשר הוא השיג בדעתו את נקודת המרכז של התורה הוא כבר ביאר לפיה את כל הדברים בעולם, מהלכות שילוח הקן עד לחנוכה ופורים. (אך בזה צריך לראות להבין באמת מהי הנקודה של התורה, ולא לרמות את עצמו, כי לפעמים יכול לחזור הרבה פעמים על משפט מסויים, ולא עצר אף פעם להבין באמת מה הפירוש "להעלות בחינת המקום לבחינת למעלה מן המקום" ומאד קשה ללכת עם יסוד שלא בהיר לו כל הצורך).

ללכת עם תורה בעיון

ואחר שנתבאר כל זאת, נבין היטב את העניין של העיון בתורה לצורך ההליכה עמה. שבוודאי אשרי הזוכה ללמוד התורה בעיון שעל ידי זה זוכה לגלות עוד ועוד פרטים בקשרי התורה ובכך יתחבר בנקל ללכת עם התורה בכל רמ"ח איבריו. אבל בוודאי עלינו לזכור שרבינו אמר 'ללכת עם תורה' - התכוון גם על תורות קצרות שפחות שייך בהם ענין העיון הרגיל ולפעמים נראה כי אנו תופסים בהן מיד את הכוונה - אבל בוודאי גם כשאנו לא מבינים מה שייך בזה עיון לפי קוצר השגתנו, בוודאי שגם אז שייך לילך בהם ב' או ג' חדשים. כי כאמור, הליכה עם תורה אינה עיון או בקיאות - כי כל אלו הם דרכי הלימוד (ורבינו אחז משתיהם) אבל 'הליכה' זה על ידי שתופס את הרעיון.

ואם כן בוודאי שגם לפני שר' אברהם בר"ן חידש את הכללים גם כן יכלו ללכת עם תורה, כי דברי רבנו הם שווים לכל נפש (ואולי אפילו עדיף להתרגל בתחילה לנסות ללכת עם תורה קצרה למשך שבוע (או הלכה קצרה) עד שיקלוט את הדרך וכך יוכל ללכת עם תורה ארוכה).

"כִּי כָּל יְשָׁעוּ וְכָל חֶפְצוֹ וְכָל מִגְּמָתוֹ שְׂתַזְכּוּ לִילָךְ עִם דְּבָרָיו, הֵינּוּ לְקַיְמָם כְּפִשְׁוֹטָם, וְלִהְבִּינ דְּבָר מֵתוֹךְ דְּבָר, וְלִמְצָא לְעַצְמוֹ עֲצוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל יוֹם עֵת בְּכָל מָה שְׂעוֹבֵר עַל הָאֲדָם בְּכָל יוֹמָן, בְּיוֹם וּבְלַיְלָה, בְּשֶׁכְּבוֹ וּבְקוּמָו, וּבְלִכְתּוֹ בְּדֶרֶךְ, בְּיָמֵי נְעוּרָיו, וּבְיָמֵי בְּחָרְוֹתוֹ וּבְיָמֵי זְקֻנָּתוֹ, מִתְחַלְתּוֹ עַד סוּפּוֹ. הֵן בֵּינּוּ לְבִין עַצְמוֹ, הֵן בְּהִנְהָגָתוֹ עִם בֵּיתוֹ וְאֶשְׁתּוֹ וּבָנָיו, וּבְהִנְהָגָתוֹ עִם בְּנֵי אָדָם הַקְּרוֹבִים וְהַרְחוֹקִים הָאוֹהֲבִים וְהַשׁוֹנְאִים חֶסֶד וְשְׁלוֹם וְכוּ', אֵין דְּבָר וְאֵין עֲנִין שְׂאֵל נֹכַח לְהוֹצִיא וְלִמְצָא לְעַצְמוֹ עֲצוֹת נְכוֹנוֹת וְדַרְכִים יְשָׁרִים בְּכָל דְּבָר אֵיךְ שֶׁהוּא. כִּי מְאֹד מְאֹד עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבוֹתָיו וְהַכֵּל יְכוֹלִים לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ עַל יְדֵם בְּחַיֵּי עוֹלָם לְנִצְחָת נְצָחִים, אֲשֶׁרֵינוּ שְׂזָכִינוּ לְכָל זֶה! (עלים לתרופה קס"א)

ב' על ידי זה הוא נוטל את הבכורה וכו' וכו'. ולפי תורה ג' הוא מעלה את המלכות דקדושה וכו'. הוא אשר דברנו שגם בדברים שכל אחד יודע ועושה, מגלה לנו רבינו דברים נשגבים איפה הם עומדים בסולם העולה בית א-ל, ומגלה לנו נסתרות בבחינת: הביאני המלך חדריו. כי כל תורה היא בנין בפני עצמו ופלטין וחצרות וכו' וכו'.

מאיבי תחכמי

קעת נבאר מה הפירוש 'ללכת עם תורה'. ולזאת נקדים ונאמר כי בעצם כל אחד במקומו הוא 'הולך עם תורה'. כל אחד בעולם יש לו איזשהו יעד שלדעתו זהו התכלית ולפיו הוא חי, מעין 'תורה' אילית שהמציא לעצמו שעל פיה הוא חי ומנהל את מהלך חייו. למשל, המדינה של עשירות שרבינו מזכיר בסיפורי מעשיות (מעשה י"ב) הייתה להם 'תורה של שקר' במעלת הממון וגם אכילתם את מזונם היה רק בשביל שיהיה להם כח לעבוד ולאסוף עוד ועוד ממון. וכך גם בכח של הכבוד כל מגמתם כל היום היה בשביל להגיע לכבוד, ובוודאי זה נקרא 'ללכת עם תורה' מצד ההפך רחמנא לצלן. (והאמת, כי גם מי שעושה משהו בלי מחשבה, אזי בעומק יש בזה השקפת עולם מסויימת שח"ו אין תכלית בעולם שאנו עוסקים בשבילה, ולדידו התכלית היא שכל אחד יוכל לעשות מה שרוצה ולא לעבוד בשביל תכלית ח"ו).

אבל יהודי שחפץ להגיע לתכליתו צריך ללכת עם תורת ה'. דהיינו, בפשטות לחפש את רצון ה' לעסוק בתורתו ולקיים מצוותיו יתברך כדי 'לתקן עולם במלכות שד-י' 'ידע כל פעול כי אתה פעלתו'. ובתורותיו הק' של רבינו נתגלה חידוש נוסף, איך שבכל תורה שגילה יש דרך ומסלול מיוחד להגיע לאותה תכלית של תיקון העולם.

כשם שזה שגר ב'מדינה של עשירות' היו כל פעולותיו ועסקיו בשביל שיוכל להגיע לתכליתו המטופשת, כך להבדיל אלף אלפי הבדלות, גם זה שהולך עם תורה א' כל עסקיו במשך היום הם בשביל להגיע לתכלית והסוף של איש הישראלי שיהיה לו ממשלה על המלאכים'.

אין בכוונת הדברים לומר שעלינו קעת לשנות כל דרכינו ולעשות רק מה שיוצא על פי תורה זו, כי הרי כבר אמרנו, שרבינו לא מחדש 'עבודות חדשות' שלא הוזכרו בעולם (וכמאמרו: אני קנאן חדש מלא ישן). למשל, כל העולם יודעים שיש לקום בחצות אבל רק חסידי ברסלב מתפללים וכוספים לכך, כי רבינו הק' גילה שזהו עיקר עבודת האיש הישראלי. כן גם בכל הדברים האחרים, רבינו מגלה בתוך העבודות שאנו יודעים ומכירים מכבר, איזהו עיקר ומהו ההתחלה.

ולכן, כשאני רוצה ללכת עם תורה עלי לסכם לעצמי: אחר שהבנתי מהי תכלית הבריאה ואני יודע הדרך להגיע לזה, עכשיו אני רוצה לקיים את התורה ועל ידי זה להגיע לשלמות - על ידי הדרך שנתן לנו רבינו בפירוט. ובעזרת ה', בתקופה הזאת אזכה באמת לכל ההשגות המובאות בתורה זו - לפי מדרגתי - עד שאזכה לשלמות. וצריך לזה הרבה אמונה שבאמת יגיע לזה, כי רבינו הק' לא פיזר השגות סתם ח"ו, אלא זוהי באמת "דרך עץ החיים" להגיע לכל הטוב הזה, כי רבינו הק' אמר את התורות גם לנו, כדי שגם אנחנו נדע שעל ידי זה זוכים לזה, כדי שנזכה אכן לקיים את הדרך הזו, עד לפסגה.

חוקדת איסור הרמות יד
על חברו, וסודו; הכאת
ידיים לצורך חינוכם,
האם וכיצד?
על כך במאמר
שלפניכם

למה תכה רעך?!

בס"ד אנו עומדים בפתחה של סדרת מאמרים חדשה, אשר יעסקו במצוות שבין אדם לחברו באספקלריית תורת רבינו הקדוש ותלמידיו.

זכות מיוחדת היא עבורנו להיטפל לנושא זה, אשר הוא בבחינת "מת מצוה", מאחר שמשום-מה נפוצה ההרגשה כאילו התחום של "בין אדם לחברו" אין בו שייכות כל כך ל"עבודת השם" עליה מרבים לדבר בברסלב.

בו בזמן, אשר מלבד הטעות שבהרגשה זו, הרי שכל המעיין בספרי רבינו ותלמידיו ייווכח לראות כמה הרבו לעסוק בנושא זה, על כל פרטיו וחלקיו.

נדלג הפעם על הפתיחה המתבקשת², וניכנס תיכף פנימה. ולכבוד ימי הפסח הקדושים, בהם יצאנו ממצרים, נקדיש בס"ד מאמרינו זה לבאר את נושא ה"הכאה", אשר עליה שמענו מפיו של משה רבינו בפגישתו הראשונה עם אחיו היהודים אשר במצרים.

שכן:

מִשֶׁה רַבֵּנוּ, בְּשֵׁהֲתַחִיל לְשׂוֹם לְבוֹ עַל צֵרְתָן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כְּבוֹשִׁין בְּגִלּוֹת זֶה כְּמֵה שָׁנִים ...
הִמְעֵשָׂה הָרֵאשׁוֹנָה שְׂרָאָה, שֶׁשָּׂם לְבוֹ עָלֶיהָ, הִיָּה
מֵה שְׂרָאָה שֶׁהִבּוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וַיֵּרָא
אִישׁ מִצְרֵי מִכָּה אִישׁ עֲבָרִי" ... "וַיֹּאמֶר לְרִשָּׁע לְמָה

1. כי כידוע, החלק של 'בין אדם לחברו', לא זו בלבד שהוא שווה לחלק של 'בין אדם למקום', אלא במידה מסוימת אף יש בו עדיפות, ואכמ"ל.
2. ובס"ד עוד חזון למועד להשלים זאת, במאמר רחב ומיוחד על כלליות נושא ה"בין אדם לחברו", ומרכזיותו בעבודת השם ובמשנת ברסלב.

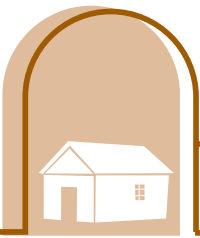
זהב העדה

המדור מוקדש לעילוי נשמתו של החסיד ר' שלמה אהרן ב"ר מרדכי הלוי גוטליב ע"ה

ר' שלמה אהרן ז"ל היה מצויין ביותר בעניינים שבין אדם לחבירו. בהזדמנות כלשהי כששאלו אותו מדוע כמעט ואין התייחסות בספרי רבינו ז"ל לכל הנושא של בין אדם לחבירו לעומת ספרים אחרים. בתגובה, עבר עמו ר' שלמה אהרן תורה אחר תורה בליקוטי מוהר"ן, והוכיח לו איך שברוב התורות של רבינו הקדוש מוזכר אודות חשיבות ומעלת תיקון המידות, שעל ידם עיקר השלימות של בין אדם לחבירו.

יהי זכרו ברוך, ויהי מדור זה לעילוי נשמתו.

בין אדם לחברו / הכאה

לו תקנה אלא קבורה, שנאמר "ואיש זרוע לו הארץ".

(סנהדרין נח ע"ב)

לא רק בשוק אסור לו לאדם להכות את חברו, אלא גם בביתו
בחדרי חדרים עליו להישמר ולהיזהר לבל ירים ידו להכות.

וכנפסק בשולחן ערוך:

איש המכה אשתו, עברה היא בידו כמכה חברו. ואם רגיל הוא בכך,
יש ביד בית דין לנסרו ולהחרימו ולהלקותו בכל מיני רדוי וכפיה,
ולחשביעו שלא יעשה עוד. ואם אינו ציית לדברי הבית דין, יש
אומרים שכופין אותו להוציא, ובלבד שמתרין בו תחלה פעם אחת או
שתים. כי אינו מדרה בני ישראל להכות נשותיהם, ומעשה גזים הוא.

(שולחן ערוך, אבן העזר, סימן קנד סעיף ד')

וענשו גדול ממכה חברו, כי היא יושבת לבדה ודמעתה מצויה.

(שו"ת מהר"ם מרוטנבורג, ח"ד סימן תתקנז)

ואף לילדיו - אף שהותר לו להכותם לצורך חינוך, ואף מצוה היא,
אעפ"כ - אין שום היתר להכותם סתם, ולפרוק עליהם זעמו.

כי בודאי אפילו לבניו הקטנים ותלמידיו לא התרה הרצועה להכותם
שלא כדיון, על לא חמס בכפיהם.

(פלא יועץ, הכאה)

והדבר ידוע

שעל פי רוב מפיס את הילדים להשקיט את הפעס, וזו ודאי עברה
להכות? הודי בשביל שאני שרוי במצב של חרון אף, ואין לי מי להכות
כי אם לקטן שאינו יכול להנצל ממני ולהתגונן על עצמו, האם זה
ישר?! ואולי אז עוברים על הלאו של "פן יסיר להבתו", שהוא לאו
דאורייתא שחיבים עליו מלקות (וגם על קטן חביו מלקות, וצריך לענן
בזה, אכל עברה בודאי יש).

(אוסף מכתבים להגרי"מ שכטר, מכתב לב)

[וכפי שיתבאר עוד להלן אי"ה, ענין הכאת הילדים, בהרחבה].

כאן המקום להזכיר, שמאחר שההכאה היא איסור גמור מן התורה
- יש לחנך גם את הקטנים, לבל יהיו רגילים בהכאות חס ושלום.

3. שכן "בכל בעלי מחלוקת נתגלגלים שם ניצוצין מנשמת דתן ואבירם" (ספר המדות, מריבה פד), וכמרומו בגמרא: "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כל מקום שנאמר נצים ונצבים, אינן אלא דתן ואבירם" (נדרים סד ע"ב).

4. יש לדון: האם איסור הרמת יד הוא רק כשכוונתו אכן להכות, או גם אם מרים ידו רק כדי לאיים על חברו ולא מתוך רצון להכותו בפועל?
מדברי ספר "יד דוד" (סנהדרין, שם) מבואר שאין איסור אלא כשמתכוון להכות בפועל, וכן כתב בספר "דעך כמון" (חיד, בסוף הספר) בשם הגר"ח קנייבסקי זצ"ל. וכך יש לדייק גם מדברי ספר "יראים" (סימן ריח) שכתב שצריך האדם להיזהר שלא "יגביה ידו על חברו להכותו".

אולם, יתכן שמדברי הרמב"ם משמע שיש בזה איסור גם אם אין כוונתו להכות בפועל, שכתב בספר המצוות (לא תעשה ט') ש"כבר הזהירו מלרמוז להכות ואפילו לא יכה". וכן הוא בלשון החינוך, שכתב (מצוה תקעה): "וחכמים ז"ל מנעו אותנו אפילו מלרמוז להכות". ומדבריהם משמע שיש איסור לאיים על הכאה (ילרמוז להכות), גם כשאינו כוונה להכות בפועל.

5. ועיי"ש עוד כמה פרטי דינים.

תכה רעה וכו' ויאמר אכן נודע הדבר, ופרש רש"י: "אכן נודע הדבר
שהייתי תמה עליו מה חטאו וישראל מכל שבועים אמות להיות נרדמים
בעבודת פרה, אבל רואה אני שהם ראויים לקד".

(ליקוטי הלכות, חובל בחברו ג, ה)

וזעקתו זו - "למה תכה רעך" - מהדהדת עד היום הזה.

היגו, בכל עת שאחד רוצה להכות את ישראל חברו, אני מלשה שהוא
מלפזש בכל אבר ואבר מישראל, הוא צועק ומזהיר על זה, בבחינת
"ויאמר לרשע למה תכה רעה"³.

(ליקוטי הלכות, חובל בחברו ב)

ובכן, בתחילה נבאר בקצרה את עיקרי איסור ההכאה כפי שהוא
מופיע בתורה הקדושה:

האיסור בנגלה

בשולחן ערוך נפסק:

אסור לאדם להכות חברו, ואם הכהו עובר בלאו, שנאמר: "פן יוסיף",
ואם הקפידה תורה בהפאת רשע שלא להכותו יותר על רשעו, קל
וחמור בהפאת צדיק.

(שולחן ערוך, חושן משפט סימן תכ סעיף א)

לא רק המכה בפועל, אלא גם המרים ידו להכות, נקרא רשע,⁴
כנפסק שם:

והמרים יד על חברו להכותו, אף על פי שלא הכהו, נקרא רשע.

(שם)

ומקור הדברים בגמרא, אשר שם הפליגו בגנותו וענשו של המרים
יד על חברו:

אמר ריש לקיש: המגביה ידו על חברו, אף על פי שלא הכהו - נקרא
רשע, שנאמר "ויאמר לרשע למה תכה רעה", למה הכית? לא נאמר,
אלא למה תכה, אף על פי שלא הכהו נקרא רשע. אמר זעירי אמר
רבי חנינא: נקרא חוטא, שנאמר "ואם לא לקחתי בחזקה" וכתוב
"ותיהי חטאת הנערים גדולה מאד". רב הונא אמר: תקציץ ידו,
שנאמר "וזרוע רמה תשבר". רב הונא קץ גדא. רבי אלעזר אומר: אין

וכפי שמצאנו את מוהרנ"ת שמזהיר במכתבו את ילדיו הצעירים, נחמן ויוסף יונה:

למען השם, איר זאלט אייך ניט קריגן, מפל שפן ניט שלאגין חס ושלום. [= למען השם שלא תריבו, מפל שפן לא להכות חס ושלום].

(עלים לתרופה, מכתב מיום ו' חוקת תר"ב)

גם מהכאות ילדותיות שהם חלק מהשמחה והמשובה הילדותית הוא מזהיר את צאצאיו. וכפי שהוא כותב לנכדו, ר' דוד צבי ב"ר יצחק:

ותזהר להיות בשמחה תמיד, אכל לא על ידי הפאות ומריבות חס ושלום עם הנערים, רק תשמח ותגיל בשמחת ישראל בזה ובבא לנצח, אמן בן יהי רצון.

(עלים לתרופה, מכתב מיום ד' חיי שרה תר"ד)

עד כאן עיקרי איסור ההכאה בתורת הנגלה. כעת נעבור בס"ד לבאר על קצה המזלג פנימיות איסור נורא זה, כפי שהוא מתבאר בדברי מוהרנ"ת⁶.

ובכן:

סוד האיסור

"חביב אדם שנברא בצלם, שנאמר בצלם אלקים עשה את האדם" (אבות ג, יד). והמרים יד להכות איש מישראל, הרי הוא כאלו מרים יד למעלה' כביכול. וכמאמר חז"ל:

ואמר רבי חנינא: הסוטר לועז של ישראל כאלו סוטר לועז של שכינה, שנאמר "מוקש אדם ללע קדש".

(סנהדרין דף נח ע"ב)

כי האדם נברא בצלם אלקים, ועקר צלם אלקים הוא בפניו של אדם ששם הוא תאר צלמו, ולפיכך הסוטר לועז של חברו כאלו סוטר לועז של שכינה.

(חידושי אגדות למהר"ל, שם)

וכשמרים יד על חברו ומבזה כבודו, הרי הוא מבזה בזה כבוד ה' רחמנא ליצלן.

וזה בחינת פגם הכבוד, כי בהתפאה הוא מבזה אותו, ופוגם בכבוד של ישראל ועל ידי זה נפגם הכבוד, כי עקר שלמות הכבוד כשהכבוד הוא אצל ישראל, כי להם מגיע כל הכבוד, כי שרשם בכבוד בבחינת "בקהלים אל תחד כבוד", פמויבא בדברי רבנו זכרוננו לברכה, עין שם. נמצא פשמה את ישראל הוא פוגם בכבוד, על ידי שמביש בן ישראל כנ"ל ... וזה שהקפידו רבותינו זכרונם לברכה ביותר על הבשלת, פמויבא. וזה שהקפידה תורה גם בן באסור התפאה על הבושה, כמו שכתוב "ארבעים יפנו לא יוסיף פן יוסיף להכותו ונגלה אחיד לעיניו", כי עקר אסור התפאה הוא הבשלת, דהינו פגם הכבוד כנ"ל.

(ליקוטי הלכות, חובל בחברו א)

וכשהוא פוגם בכבודו של המוכה, הרי הוא גורם גם להעלים ולפגום

את אור שורש נפשו הקדושה רח"ל.

כי כל אחד ואחד מישראל יש לו איזה חלק בהכבוד, וכמו בן יש לו חלק בהתורה הקדושה. כי כל נפש מישראל הוא בחינת תורה, ושרשה בכבוד, וכמבאר בהתורה דרשו ה' ועזו (סימן לו). ומבאר שם שעל ידי הכבוד שנותנין לישראל על ידי זה חוזר ונתגלה הארת נפשו ונתגלה התורה שגנפשו, עין שם. וכן להפך, בשמבוישין אחד מישראל ופוגמין בכבודו, בזה נתעלם חס ושלום הארת נפשו, ויכול לגרם לו שכחת והעלמת התורה חס ושלום ... כי על ידי החבלה, שהיא פגם בכבוד ישראל, גרם שכחת התורה מגופש ישראל ששרשה בכבוד כנ"ל.

כי זה כלל, שכל אחד מישראל, אפלו הפחות שבפחותים, שרשו במקום עליון מאד, והוא נשרש בתוך בחינת 'עין דקדשה' כפי חלק נפשו. וכפי הפגם שפגם החובל בכבוד נפש ישראל הנחבל, בן פגם בבחינת שרש נפשו שגשרשת בדיקנא קדישא, וגרם הסתלקות והעלמת התורה שם חס ושלום, שהוא בחינת 'עין ששכח תלמודו'.

(ליקוטי הלכות, חובל בחברו ג, ה)

כך גם בפרטיות האיברים:

כבר לימדנו רבינו שבכל איבר ואיבר של האיש הישראלי, תלויים אלפי אלפים ורבי רבות עולמות. וכלשונו:

אז מע זאל איבער קערן אמענשן וואלט מען גיזעהן וויא אין איטליכן אדעריל הענגען אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות = אם היו מהפכין את האדם (רצונו לומר: לראות את פנימיותו), היו רואין ששכל גיד וגיד מגידיו תלויים אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות!

(חיי מוהר"ן, תקה)

כי אין שום שערה באדם, וכן אין בו שום איבר וגיד, ושום חתיכה מחלקי בשרו ועורו, שאין תלויין בו כמה וכמה נפשות ועולמות.

(ליקוטי הלכות, קרחה וכתובת קעקע ג, ב)

וכשמרימים יד על ישראל להכותו באחד מאבריו ח"ו, מסלקים את האור האלוקי המתלבש באותו איבר, ומפרידים ומסלקים את הרוחניות-אלקות מתוך הצמצום⁷.

כי כל המכות הם בחינת פרווד והסתלקות הרוחניות אלקות מתוך הצמצום, כי המכה בחינת נטילת נשמה שבאותו האיבר, כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה "חובל משום מאי מחיב, משום נטילת נשמה" שבאותו האיבר, הינו נטילת והסתלקות הנשמה שהיא רוחניות אלקות מהאיבר הגשמי שהוא בחינת צמצום.

ובפרט בשאחד מכה את חברו ישראל ועושה בו חבלה, שמעורר בידים בחינת המכות הנ"ל, כי נטיל ומסלק בידים בחינת הרוחניות אלקות שהוא הנשמה מאותו האיבר, שבוזה פוגם מאד בהאמונה הקדושה שבנפשו ותקונו על ידי זה כנ"ל.

(ליקוטי הלכות, נזיקין ה, כו)

כמו כן: ע"י ההכאה והחבלה באחד מאבריו של איש הישראלי, פוגמים את הדעת בחינת משה המלוכב בכל איבר, ומגבירים את

6. כמובן שאי אפשר לסכם במסגרת זו את כל דבריו של מוהרנ"ת בענין זה, ואף המעט שהובא לא היה בידינו לבארו כראוי, והסתפקנו בהעתקת כמה מלשונותיו בקיצור נמרץ. (כמו כן, לא הזכרנו כלל את דבריו בענין התיקון הנעשה ע"י החמשה תשלומין, אשר ביאר בזה כמה וכמה ביאורים עמוקים ונפלאים, הן בהלכות חובל בחברו והן בהלכות נזיקין, עיי"ש).

7. הדברים עמוקים ורחבים, ע"פ דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן תניינא סימן ה', בענין המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים, ולא נזכרו כאן אלא כמאן דמחוי במחוג.

לפעמים נותנים סטירה...

על אף האיסור שבהכאת יהודי, כבר אמר רבינו: "לפעמים נותנים סטירה"...

שכן, מלשון הרמב"ם אנו למדים שאיסור ההכאה הוא רק ב"אדם כשר מישראל", וכלשונו:

כָּל הַמַּכֵּה אָדָם כָּשֶׁר מִיִּשְׂרָאֵל, בֵּין קָטָן בֵּין גָּדוֹל, בֵּין אִישׁ בֵּין אִשָּׁה, דֶּרֶךְ נִצְיָוִן - הֲרִי זֶה עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא יוֹסִיף לְהַכּוֹתוֹ". אִם הִזְהִירָה תוֹרָה מִלְּהוֹסִיף בְּהַכָּאת הַחוּטָא, קָל וְחֹמֶר לְמַכֵּה אֶת הַצַּדִּיק.

(רמב"ם, הלכות חובל ומזיק, פרק ה הלכה א)

ומקורו בגמרא (סנהדרין דף פה ע"א), שם השוה איסור ההכאה לאיסור קללה שאינו נוהג אלא ב"עושה מעשה עמך".

ולכן, כשפוגשים באחד שאינו עושה מעשה עמך, ומבזה ומגדף שם ה' או שם צדיקיו הקדושים, ניתן להשתקו באמצעות סטירה. שכן:

עַל בִּזְיוֹן וְגִדּוּף הַשֵּׁם אִסוּר לְשַׁתֵּק, וְגַם עַל בִּזְיוֹן וְגִדּוּף הַצַּדִּיק אֲשֶׁר 'קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא וְצַדִּיקָא כְּלָא חַד' - גַּם-כֵּן אִסוּר לְשַׁתֵּק. וְכֹאשֶׁר נִשְׁמַע אַחֲרֵי-כֵן מִפִּי הַקְּדוֹשׁ שֶׁאֵמַר לְעַנְּוֹן בְּזֵה, שֶׁאֵף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לְפַעֲמִים לְסַטֹּר לְאַחַד עַל לְחַיָּו.

(מי הנחל, על תורה ו)

וכך היה מעשה:

בְּשֶׁגְמַר רַבֵּנוּ ז' ל"ל תוֹרָה ו', קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ¹¹, אָמַר: "אוֹן אִמְאֵל גִּיט מַעַן אַ פֶּאטְשׁ" (= "ולפעמים נותנים סטירה"). וְקָיָם זֹאת מוֹהֲרֵנ' ת' ז'ל; פֻּעַם אַחַת הָיָה אִישׁ אֶחָד מֵאַנְ"שׁ אוֹמֵר תְּהִלִּים בְּכוֹנֵה גְדוֹלָה, וְאֶחָד מֵהַלּוֹמְדִים לְמַד, וְאָמַר שֶׁמְבַלְבֵּל אוֹתוֹ מֵהַלְמוּד, וְהֵלֵךְ הַלְמֵדֵן וְהִפָּה אוֹתוֹ. וְאָז בָּא מוֹהֲרֵנ' ת' לְבֵית הַמְדַרְשׁ וְהִרְגִישׁ זֹאת, וְשָׂאֵל: עַל מָה הַכִּיתָ אוֹתוֹ? עֲנָה לוֹ: אֶפְשָׁר גַּם אַתָּה רוֹצֵה לְהַכּוֹת אוֹתִי? וּבְתוֹף הַדְּבוּרִים הוֹשִׁיט לוֹ הַלְחִי. וְכֵן לוֹ בְּמַחְשָׁבְתוֹ שֶׁעַתָּה יִקָּיָם מֵאִמֵּר רַבֵּנוּ ז'ל הַנַּ"ל, וְקָיָם בוֹ תִּיכַף וְהִפָּה אוֹתוֹ עַל הַלְחִי.

(אבניה ברזל. הובא בשיש"ק א, תקסט)

שכן, ישנם חצופים הרודפים אנשים כשרים, שהדרך היחידה להשתיקם ולהרתיעם היא מתת-יד.

בדומה לכך היה מעשה:

פֻּעַם יָשַׁב מוֹהֲרֵנ' ת' עִם אַנְ"שׁ בְּאִיזָה מְקוֹם בְּסְעוּדַת שִׁבְתָּה, וְכָל פֻּעַם כְּשֶׁהִתְחַלּוּ לְזַמֵּר אִיזָה נִגּוֹן בְּנוֹסַח שֶׁלְנֵנוּ אוֹ כְּשֶׁרָצוּ לְדַבֵּר דְּבוּרִים בְּעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ, הִפְרִיעַ לָהֶם אִיזָה מִתְנַגֵּד, בְּזֵה שֶׁהִתְחַיֵּל לְזַמֵּר נִגּוֹן אַחֵר וְלוֹמַר אִיזָה דְּבוּרִים. פָּנָה אֵלָיו מוֹהֲרֵנ' ת' וְאָמַר לוֹ: "בְּשֶׁלְחָן שֶׁלְנֵנוּ שָׂרִים אֶת הַנְּגוּנִים שֶׁלְנֵנוּ וּמְדַבְּרִים אֶת הַשִּׁיחוֹת שֶׁלְנֵנוּ", "בִּי אֲוִנְעָר טִישׁ אֲוִנְעָרַע נְגוּנִים אֲוִנְעָרַע שִׁיחוֹת". וְשָׂאֵל בְּעוֹתוֹ: "וְאִם לֹא?" "טֹאמְעַר נִישְׁט"? עֲנָה לוֹ מוֹהֲרֵנ' ת': "פֶּאטְשֶׁט מַעַן" - יִסְטֹרוּ לָךְ בַּפָּנִים!

(שיש"ק ב, תשמט)

וְזֶה בְּחִינַת אִסוּר הַכָּאָה לְהַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי רַמ"ח אַבְרָיִם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת רַמ"ח מִצְוֹת הַתּוֹרָה. וּמִשָּׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא הַדַּעַת, מְלַבֵּשׁ בְּכָל אַבְר וְאַבְר. וְכִשְׁמַכָּה אֶת הַחֲבֵרוּ בְּאִיזָה אַבְר, וְעַל יְדֵי הַהַכָּאָה מִתְעוֹרְרִין וּמִתְנַבְּרִין בּוֹ הַדְּמִים בְּאוֹתוֹ הַאֲבֵר, כִּי זֶה טֵבַע הַהַכָּאָה. גַּם עַקֵּר הַהַכָּאָה הוּא שֶׁעוֹשֶׂה בוֹ חֲבוּרָה, וְהַחֲבוּרָה הִיא עַל יְדֵי הַדְּמִים שֶׁמִּתְעוֹרְרִין וְיוֹצֵאִין מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, נִמְצָא שֶׁהַהַכָּאָה הִיא הַתְּנַבְּרוּת הַדְּמִים, בְּפִרְט כְּשֶׁחוֹבֵל בוֹ וּמְחַסֵּר מִמֶּנּוּ אַבְר לְגַמְרֵי. וְעַל יְדֵי זֶה הוּא פּוֹגֵם פָּגָם הַנַּ"ל, שֶׁמְפָשִׁיט אֶת הַדַּעַת בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁמְלַבֵּשׁ בְּכָל אַבְר, מְלַבֵּיט הַחֲסָדִים, וּמְלַבֵּיט בְּגִבּוּרֹת, דְּהִינֵנוּ הַתְּנַבְּרוּת הַדְּמִים שֶׁמִּתְנַבְּרִים וּמִתְעוֹרְרִין עַל יְדֵי הַהַכָּאָה וְהַחֲבָלָה ... וְאָז נִסְתַּלַּק הַדַּעַת בְּחִינַת מִשָּׁה מֵאוֹתוֹ הַאֲבֵר.

(ליקוטי הלכות, חובל בחברו ב)

גם מצד המכה בעצמו - עצם הרמת היד על הזולת, היא "עזות דסטרא אחרא", אשר על ידה נעשה "כעובר על כל התורה", וכלשון מוהרנ"ת:

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֵל הָאִסוּר הַחֲמוּר לְהַכּוֹת אֶת חֲבֵרוֹ, וְאֶפְלוּ בְּהִרְמַת יָד נִקְרָא רָשָׁע, וְאִם חָבַל בוֹ חֵיב בְּחַמְשָׁה דְּבָרִים. כִּי הַמַּכָּה אֶת חֲבֵרוֹ פּוֹגֵם בְּעוֹת דְּקִדְשָׁה, כִּי נִפְּלַל אֶל עוֹת דְּסִטְרָא אַחְרָא שֶׁהִיא בְּחִינַת "עוֹ פָּנִים לְגִיהֵנָם", מֵאַחֵר שֶׁהָעוֹ פָּנִים כָּל כֵּן נִגְדַּח חֲבֵרוֹ יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁהִכְהוּ. וְעַל כֵּן הָאִסוּר חֲמוּר מְאֹד וְנִקְרָא רָשָׁע, כִּי הוּא פְּעוּבֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה שֶׁהוּא הִרְשָׁע בָּאֶמֶת. כִּי מֵאַחֵר שֶׁפָּגַם בְּעוֹת כָּל כֵּן, עַל כֵּן גְּוֵדָאֵי פָּגָם בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה שֶׁעַקְרָהּ תְּלוּיָה בְּעוֹת דְּקִדְשָׁה, כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְלִהְפֹּךְ, עוֹ פָּנִים דְּסִטְרָא אַחְרָא אֵין לָהֶם חֵלֶק בְּתוֹרָה, כִּי הֵם בְּחִינַת הַתַּתְּקַע"ד דּוֹרוֹת אֲשֶׁר קָמְטוּ בְּלֹא עֵת וְכוּ'.

(ליקוטי הלכות, חובל בחברו ד, א)

ועל כן משה רבנו שהיה מוכן לתן התורה לישראל, על כן בתחלת גְּדוּלוֹ כְּשֶׁנִּצָּא לְהַסְתַּכֵּל בְּיִשְׂרָאֵל נָתַן לֵב עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וְכִשְׁהִסְתַּכֵּל וְרָאָה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֹבְרִים נֹצִים חָרָה לוֹ מֵאֵד וְאָמַר לְרָשָׁע "לְמָה תִּכָּה רַעַד". כִּי יָדַע שֶׁבְּזֵה תְּלוּי קְבֵלַת הַתּוֹרָה, שִׁיחֵיהַ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִהְיֶה בִּינֵיהֶם קְטִיבוֹת וּמְרִיבוֹת וְהַכָּאוֹת חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁהֵם בְּחִינַת עוֹת דְּסִטְרָא אַחְרָא, שֶׁהֵם פָּגָם בְּכָל הַתּוֹרָה בְּלָה כַּנַּ"ל.

(שם, ב)

סוף דבר הכל נשמע:

הכאת יהודי הוא פגם גדול ונורא, הן מצד עזותו של המכה, והן מצד הפגם בכבודו של איש הישראלי, והחבלה באיבריו המכוונים כנגד דוגמה של מעלה.

8. גם דברים אלו עמוקים ורחבים, ע"פ דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן תניינא סימן כ"ו, בענין הפגם של הפשטת הדעת מלבוש החסדים (הנעשה ע"י השכחות), ולא נזכרו כאן אלא כמאן דמחוי במחוג.
9. וז"ל הגמרא: "היוצא ליהרג, ובא בנו והכהו וקיללו - חייב. בא אחר והכהו וקיללו - פטור ... אחר היינו טעמא דפטור: דאמר קרא ונשיא בעמך לא תאור, בעושה מעשה עמך. התינח קללה, הכאה מנלן? דמקשינן הכאה לקללה".
10. וכמבואר בוזהר (פ' תרומה): צדיקיא אנפי שכינתא.
11. שם מדבר רבינו על כך שעל האדם לדום ולשתוק על הבזיונות ולא להגיב.

כך שגם אם נביא בהמשך דברינו התנגדות להכאת ילדים, אין זה ממניעים פסיכולוגיים כאלה או אחרים, אלא מחמת דעת תורתנו הקדושה והצדיקים האמיתיים.

ואכן, כדי להוציא מלבם של אלו האפיקורסים, נעתיק ראשית-כל את דברי תורתנו הקדושה וחכמינו הקדושים על חובת ומעלת הכאת הילדים לצורך חינוכם, בקיצור נמרץ, ורק לאחר מכן נפנה לראות הלכה למעשה בימינו או כפי אשר הורנו רבינו.

ובכן, בגמרא הקדושה כתוב שהכאת הילד לצורך חינוכו מצווה היא, ולמדים זאת מדברי החכם מכל אדם: "יסר בנך ויניחך ויתן מעדנים לנפשך" (משלי כט, יז). וזה לשון הגמרא:

הָאֵב הַמֵּכָה אֶת בְּנוֹ¹², וְהָרַב הָרוֹדֶה אֶת תַּלְמִידוֹ ... אָף עַל גַּב דְּגָמִיר - מִצְוָה [להכותו], דְּכָתִיב יִסַּר בְּנֶךָ וַיְנַיְחֶךָ וַיִּתֵּן מִעֲדָנִים לְנַפְשֶׁךָ.

(מכות ח ע"א)

והחושך את שבטו מבנו, אין זו אהבה אלא שנאה. כמאמר החכם מכל אדם:

חֹשֶׁךְ שִׁבְטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ, וְאֶהְבּוֹ שִׁחְרוּ מוֹסֵר.

(משלי יג, כד)

לְלַמְדֶּךָ שֶׁכֵּל הַמוֹנֵעַ בְּנוֹ מִן הַמְּרֻדוֹת, סוֹף כָּאֵל תִּרְבּוֹת רַעְיָה וְשׁוֹנְאָהּ¹⁴.

(מדרש רבה, שמות א)

ולעומת זאת:

כָּל הַמְּיָסֵר אֶת בְּנוֹ, מוֹסִיף הֵבֵן אֶהְבֶּה עַל אָבִיו וְהוּא מְכַבְּדוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר יִסַּר בְּנֶךָ וַיְנַיְחֶךָ.

(שם)

וכך נהגו אבותינו מימות עולם, לייסר את בניהם שילכו בדרך הישר:

אִתָּה מוֹצֵא שֶׁאֲבָרְהֶם יִסַּר אֶת יֶצְחָק בְּנוֹ וְלַמָּדוֹ תוֹרָה וְהַדְרִיכוֹ בְּדַרְכָּיו ... כִּי־צֵא בּוֹ הִיָּה יֶצְחָק מִשְׁחַר מוֹסֵר לְיַעֲקֹב שֶׁלַּמָּדוֹ יֶצְחָק תוֹרָה וַיִּסְרוּ בְּבֵית תַּלְמוּדוֹ ... וְאֵף יַעֲקֹב אָבִינוּ יִסַּר אֶת בְּנָיו וְרָדָה אוֹתָם וְלַמָּדָם דְּרָכָיו ... הִנֵּי וְאֶהְבּוֹ שִׁחְרוּ מוֹסֵר.¹⁵

(שם)

כך גם ה'מלמד' בחיידר, מצווה בידו להכות את התלמידים כדי להטיל בהם אימה, כנזכר לעיל בדברי הגמרא, וכמו שנפסק ברמב"ם:

מְכַנְסִין אֶת הַתַּיִנוֹקוֹת לְהַתְלַמֵּד כְּכֹן שֶׁשׁ כְּכֹן שִׁבְעַת לְפִי כֹתֵן הֵבֵן וּבְנֵן גּוֹפֵן ... וּמִכָּה אוֹתָן הַמְלַמֵּד לְהַטִּיל עֲלֵיהֶם אִימָה.

(רמב"ם, תלמוד תורה, פרק ב הלכה ב)

כי מחמת מרירות הגלות, ומחמת 'הכאת' משה בצור - בא הלימוד בקושי גדול, ומוכרחים 'להכות' את התלמידים

אמנם, אחרי ככלות הכל, אין כאן הוראה לרבים ולדורות שיש להשתמש בסטירות כנגד חצופים.

וכבר אמרו אנ"ש:

עַל מֵאֵמֶר רַבְּנוּ לְעֲנֵן תוֹרָה ו' שֶׁבְּלִיקוּטֵי-מוֹתֵר"ן שֶׁאֵמֶר "אֶמְאֵל גִּיט מְעַן אֶ פֶּאטֵשׁ", "פֶּעַם נוֹתְנִים סְטִירָה" - אָמְרוּ: מֵאֲחַר שְׂאֵי-אֶפְשֶׁר לְדַעַת מְתֵי הוּא תִפְעַם הַזֶּה, כִּי אָף שֶׁחֹשֵׁב שֶׁמֶן הָרְאוּי שִׁיתֵן סְטִירָה וְהַכָּאָה לְעֲנֵן זֶה נִזְהָ, אָף עַל פִּי כֹן, מֵאֲחַר שֶׁיִּכּוֹל לְהִיּוֹת שְׂמֵהְרְאוּי לְתֵן הַכָּאָה בְּפֶעַם אַחֲרָת, עַל כֵּן יִמְנַע עֲצָמוֹ תְּדִיר מִלְּהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּדָרְךָ זֶה!

(שי"ש"ד, לב)

הכאת ילדים בתורה שבנגלה

אחר הדברים האלה, נבוא בס"ד לבאר ענין הכאת הילדים, האם וכיצד מותר להכותם לצורך חינוכם.

אך בטרם נפנה לבאר ענין זה, חובה עלינו להדגיש:

ישנם המתנגדים להכאת ילדים מטעמים אידיאולוגיים והומניטריים, וזאת בהשפעת החוקרים והיועצים למיניהם. אך לא באלה חלק יעקב, ואין לנו אלא דברי התורה הקדושה והצדיקים האמתיים.

חֲכָמוֹת וּלְשׁוֹנוֹת הַגּוֹיִים נִרְחַק מִדַּעְתָּנוּ, וְנִחְיֶה תַּי עוֹלָם בְּקִדְשֵׁת רַבְּנוּ.

(שיר יידידות לר"י ברייטער הי"ד)

וכבר כתב אחד מגדולי בעלי המוסר בדור האחרון, רבי אליהו דסלר זצ"ל¹²:

אֵלֶּה הַחֹקְרִים הַחֲדָשִׁים, בְּחִפְזָם הַחֲדָשׁוֹת, וְלִהְרוֹס הַיְסוּדוֹת שֶׁיִּדְעוּם אֶפְלוֹ הַגּוֹיִים, וְאֲשֶׁר שָׂרְשָׁם בְּתוֹרַת ה' וּבְנִבְיָאִים, הַמְּצִיאוֹ הַמְּצָאוֹת שֶׁמְבִיאֹת לְהַפִּיךָ אֶת כָּל הַשְּׂרָשִׁים, וְלַחֲבֹד חֲצוּפִים, וְחֹצְפֵא יִסְגִּי.

הם סוברים כי צריך לפתח בילדים את העצמאות, וזו היא טעות גדולה למדי. לא עצמאות צריך לפתח אלא ענוה והכנעה וכו' [וגאונה ורציחה וכו' ילמד מעצמו]. אכל ללמד לו כי 'אני ואפסי עוד', זו תורת אדם, תורת הרציחה והגזלה.

עַד כַּמָּה צָרִיךְ לְתַזְהַר בְּכָל גֵּזֶר תִּדְשׁ שֶׁל הַחֹקְרִים בְּנוֹעֵץ לְפָסִיכּוֹלוֹגְיָה וְחֵנוּךְ, וְצָרִיךְ לְבַחֵן וְלִדְוֵק הַיִּטֵּב אִם אֵין לָזֶה סְתִירָה בְּדַבְרֵי תו"ל וְרֵאשׁוֹנִים, אוּ מִנְהֵגֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם תוֹרָה. וְאִם יֵשׁ לָזֶה סְתִירָה, צָרִיךְ לְזַרֵּק הַלָּאָה אֶת כָּל חֲדוּשֵׁיהֶם הַמְּטַנְפִּים, וְלֹא לְקַבֵּל מֵהֶם דְּבַר טָרָם נְבַקְרָם בְּבַקְרַת כְּהֵה, וּבְחִפּוּשׁ מְחֻפָּשׁ בְּתוֹרָה וּבְחֵנוּ"ל וּגְדוּלֵי הַמְּחַבְּרִים הָרֵאשׁוֹנִים וְאֶחָרוֹנִים.

(מכתב מאליהו, חלק ג, עמוד 360)

12. עיי"ש בספרו זה שמביא כמה פעמים מדברי רבינו (ראה: ח"ב עמוד 172, ח"ג עמוד 177, ח"ד עמוד 184, ועוד) ועיין בספר 'שבחו של צדיק' בערכו.

13. ופירש רש"י: "האב המכה את בנו - להטותו לדרך אחרת".

14. עיי"ש שהאריכו חז"ל בדוגמאות רבות, מישמעאל ועשיו, אבשלום ואדוניהו.

שכבר הבאנו לעיל שהכאת ילד מתוך פריקת-זעם היא לאו דאורייתא שייתכן וחייבים עליה מלקות...

כמו כן, המכה עצמה, אסורה להיות חזקה ומזיקה, אלא קלה וסמלית. וכפי שכבר הזהירו חכמינו ז"ל:

ואמר ליה רב לרב שמואל בר שילת: **פי מחית לינוקא, לא תמחי אלא בערקתא דמסאנא.** [= בפשאתה מפה לתינוק, אל תפה אלא ברצועה של מנעל].

(בבא בתרא כא ע"א)

וגם בעת שמכה אותם - שלא מתוך כעס, אלא לצורך חינוך - עליו להיזהר לבל יכה באכזריות ח"ו.

ואפילו אם יש צורך להכותם, לא התר להכותם מכה רבה מפת אכזרי על הראש ועל העין, מקום שייכל לעשות מום ופקוח נפש חס ושלום, אלא יכס בנחת על הרגלים בלי כעס.

(פלא יועץ, שם)

וכנפסק בשולחן ערוך לגבי מלמד תינוקות:

לא יכה אותו המלמד¹⁶ מפת אויב, מוסר אכזרי, לא בשוטים ולא במקל, אלא ברצועה קטנה.

(שולחן ערוך, יורה דעה, סימן רמה סעיף י)

והמכה את בנו ותלמידו מכות אכזריות, אינו אלא רשע המרים יד ומכה איש מישראל¹⁷.

ובהקשר לכך, יש לדעת:

על אף שהותר להכות את הילד לטובתו לצורך חינוכו, לא הותר להפחיד אותו באיומים וכיו"ב. וכפי שנפסק בקיצור שולחן ערוך:

לא יאיים על התינוק שיכהו לאחר זמן, אלא אם רואהו עושה איזה מעשה יפה מיד או ישתק לגמרי. מעשה בתינוק שברח מבית הספר והפחידו אביו שיכהו, הליך התינוק והמית את עצמו (מפסקת שמחות פרק רביעי).

(קיצור שולחן ערוך, סימן קסה סעיף ז)

ועוד, והוא העיקר:

אם אין ההכאה מביאה את הילד לידי הטבת דרכיו, אלא אדרבא, גורמת לו להתמרד ולהתרחק מאביו - אין שום היתר להכותו.

וכפי שנפסק בשולחן ערוך לגבי הכאת בן גדול:

המכה לבנו גדול, מנדיים אותו, שהרי עובר על "לפני עור לא תתן מקשול".

כי מה שמפני התלמידים נמשך גם בן ממרירת הגלות, שמחמת זה קשה לעמוד על ברור ההלכה והשמעתתא, על בן מברחין להכותו. וזה נמשך מהקצאת משה בצור שנמשך על ידי שחלקו עליו, שממש כל הפירח שצריך לטרח בשמעתתא, כמו שאיתא בזהר הקדוש ומובא בהתורה הנ"ל "אלמלא הנה משה בצור לא הו טרחי רבנן בשמעתתא" וכו'.

(ליקוטי הלכות, ראשית הגז ג, כ)

וכבר נזכר הסבל מהכאת המלמדים¹⁵, כחלק מרשימת הנקודות טובות שיש בנו - במכתבו של מוהרנ"ת לבנו, שם הוא מדריך אותו כיצד להחיות עצמו בנקודות טובות, וכיצד לפרש על כך שיחתו לפני ה', לאמר:

רבנו של עולם, וויא אזוי איך בין, וויא אזוי איך בין, אזוי וויא דוא ווייסט און ווייס מיין ווייטיג. דוא האסט זיך פארט מיט מיר חסד עולם גיטאן און האסט מיד באשאפין מורע ישראל ולא עשני גוי, און מע האט מיד פארט גישניטין און בלוט פאר גאסן צו אכט טאג, און אין חדר האב איך גילערינט א"ב און סדור און חמש און גמרא וכו', וויפיל שניט און יסורים האב איך גיליטין פון דיא מלמדים, און אליין האב איך מיד איך גימוטשטיט פמה פעמים.

[= רבנו של עולם, כמו שאני, כמו שאני, כמו שאנה יודע ואני יודע את מקאובי, בכל זאת עשית עמי חסד עולם ובראת אותי מורע ישראל ולא עשני גוי, ובכל זאת קלו אותי ושפכו את דמי ביום השמיני, ובחידר למדתי א"ב וסדור וחומש וגמרא. במה מפות ויסורים סבלתי מהמלמדים, וגם אני בעצמי יגעתי במה פעמים].

(עלים לתרופה, מכתב מיום ה' ראה תר"ד)

מטרת וצורת ההכאה

אמנם, הכאת הבנים והתלמידים, מטרה יש לה, והיא: לחנכם ולהטותם לדרך הישר. שכן, אין ההכאה עונש על העבר, אלא אמצעי להביאו לעתיד טוב יותר¹⁶. ולכן היא חייבת להיעשות אך ורק באופן כזה שאכן תביא אל המטרה והתכלית הרצויה, ולא להיפך ח"ו.

ולכן:

ראשית כל, היא חייבת להיעשות אך ורק מתוך אהבה וחיבה ולא מתוך כעס ח"ו¹⁷, ורק אז היא אכן מועילה.

שכן:

אם רוצה להכות ילד בשעה שאינו כפעם - אז מועילה ההכאה, וגם אין הילד לומד את עצמו מדת האכזריות, לא בן פשהא כפעם.

(אוסף מכתבים להגרי"מ, מכתב לב)

ובוודאי שלא מתוך פריקת זעם על גוו של הילד חסר-הישע. וכפי

15. אם כי אין ללמוד מכך היתר גורף לצורת הכאת המלמדים של פעם, אשר לפעמים עברו על דברי השו"ע והכו מכת אכזרי. ולא העתקנו לשון זה אלא כפרפרת משלימה.
16. כמובא בפירוש הגרי"א על הפסוק "גדל חמה נשא ענש פי אם תציל ועוד ותוסף" (משלי יט, טו) וז"ל: "שהכאתך לו לא תהיה אלא להצילה מהעתיד, ובל יענל עוד דרכיו, אבל לא על העבר, ולכן אל תרבה להכותו".
17. ואם הוא בכעס, ואינו יכול להכות את בנו אלא מתוך חימה - עליו למחול מכל וכל, ולא להכות כלל. וכמובא בפירוש הגרי"א על הפסוק הנ"ל: "ואם תראה כי רבה חמתך עליו ולא תוכל להכותו מעט כי אם שתעיר כל חמתך עליו, לכן 'נושא עונש', מחול לו מכל וכל".
18. הוא מלשון הרמב"ם, ושם לשונו: "ומכה אותן המלמד להטיל עליהם אימה, ואינו מכה אותם מכת אויב מכת אכזרי, לפיכך לא יכה אותם בשוטים ולא במקלות אלא ברצועה קטנה".
19. ויתכן שאף חייב בתשלומין, כמובא בפתחי תשובה (יורה דעה סימן רמה ס"ד) וז"ל: "עיינן בשו"ת קרית חנה סי' כ"ב בד"ן מלמד שהכה לתלמידו ושובר את רגלו, חייב בחמשה דברים ומנדין אותו עד שיפייס להנחיל".

(שולחן ערוך, יורה דעה, סימן רמ סעיף כ"ו)

ואף שהרמ"א כתב: "ולא מקרי גדול לדבר זה, רק אחר כ"ב שנה או כ"ד שנה" (שם), כבר כתבו הפוסקים שאין הכוונה רק לגדול ממש, אלא לכל מי שההכאה תגרום לו להתמרד.

וכמו שהביא ה'ברכי יוסף' על השו"ע, את לשון הריטב"א:

נראין הדברים דלא גדול גדול ממש, אלא הכל לפי טבעו שיש לחוש שיתרים פנגדו בדבור או במעשיו, כי אפילו לא יהא בר מצוה אין ראוי להביאו לידי מכה או מקלל אביו. ומשום אורחא דמילתא דבגדול שקיח פי הא, נקט גדול.

(ברכי יוסף שם, בשם הריטב"א)

והאריך בזה ה'פלא יועץ' וכתב בלשונו הזהב:

אמרו רבותינו ז"ל "המכה בנו הגדול חייב נדוי", ולפנים טעמא אף אנו נלמד דלאו דוקא מכה בנו גדול, שהרי הטעם הוא לפי שגורם לבנו שיהא בועט בו ויהא מקלה אביו ונמצא עובר על ולפני עור לא תתן מכשול, הנה פי כן לא גדול גדול ממש, אלא אפילו קטן, כל שידע בו שאינו מקבל מרות, כגון בדורות הללו דחויצפא יכנא וכן בועט באביו, לא על ידי הכאה אלא אפילו אם גוער בו כבעס גם הוא יבעס ואינו מקבל גערה. ואמת אמרו "תחת גערה כמבין מהכות כסיל מאה", כמבין אמרו, אבל מי שאינו מבין אינו מקבל גערה, ויש בן שאינו שומע בקול אביו ובקול אמו. וכל פי הא, צריה דעת פאב ואם בידעיים ומפירים את בנייהם שהם קשים ואין רצת ה' נגד פניהם ואינם שומעים בקול אביהם ואמם, לא יצו עליהם שום דבר שישתדלו שלא לבעוס עליהם ושלא לצערם, ולא ידברו אליהם אלא בלשון רכה²¹.

(פלא יועץ, הכאה)

כלל הדברים:

הכאת הילד אינה עונש על העבר, ובוודאי שלא פריקת זעם ההורים על גוו, אלא אמצעי להטותו מדרך רעה לדרך טובה. ולכן, אין לעשות זאת אלא באופן המביא אל התכלית הרצויה; לא בכעס, ולא מכה אכזרית, ולא בילד שאין ההכאה מביאה אותו להיטיב דרכיו.

דעת רבינו הקדוש

אחר הדברים האלה, בוא נבוא לשיחתו הקדושה של רבינו, אשר בה הביע את התנגדותו להכאת ילדים.

ובכן, ענין זה שרבינו התנגד להכאת ילדים, נזכר כמה פעמים בכמה שיחות בעל-פה, אשר עברו במסורת מדור לדור, ונדפסו בדורנו בספר 'שיח שרפי קודש'²².

כשהמפורסמת שביניהם היא שיחה זו:

מזהרנ"ת הנה רגיל לקחת לביתו את האורחים הנותרים אחר התפלה

בבית המדרש, גם אותם אשר שום אדם לא אבה לקחתם. פעם בשבת לקח אורח אחד שהיה לבוש בבגדים נבזים ומגנים מאד, עד שבנו רבי יצחק שהיה אז ילד קטן לא רצה להתקרב ולשבת אצל שלחן השבת בגלל אורח זה שהיה מאוס בעיניו. והכה אותו מזהרנ"ת להכריחו שישב דיקא אצל השלחן.

כשבא אחר כך אל רבנו, ודרפו היתה לספר הכל לפניו ז"ל, ספר לו מזהרנ"ת גם את זאת. ואמר לו רבנו: צווייטן האסטו נישט גוט געמאכט; איין מאל, וויל איך טאקע זאלסט נעמען א אורח הגון, זאלסט קענען רעדן מיט אים. און ווידער, א קינד שלאגט מען?! - "שני דברים לא עשית פראוי: האחד, כי אכן רוצה אני שתקח אורח הגון, כדי שתוכל לדבר עמו. ושנית, וכי מפים לילד?!"

(שיש"ק החדש, חלק ג, סימן סח)

אמנם, הפעם היחידה בה היא מופיעה בכתב, הוא במכתבו של רבי אברהם ב"ר נחמן, שם הוא כותב בזה הלשון:

שמעתי מאבי ששמע ממורנ"ת ז"ל, שמאד הקפיד רבנו ז"ל על הכאת הבנים, כי יש בזה סכנה. ובלשון תימה אמר פעם אחת למורנ"ת: א קינד שלאגט מען?! (בלשון תימה כנ"ל). ומאמר הפתוב "ואוהבו שחרו מוסר" פרשו חז"ל ולמדו: "כד תמחי לינוקא לא תמחי אלא בערקתא דמסאנא", יען אשר בזה לבד לא נמצא סכנה כנ"ל.

(מכתבי רבי אברהם, מכתב ז)

ומלשונו אנו למדים בבירור, שעיקר התנגדותו של רבינו להכאת הילדים, הייתה מפאת הסכנה שבדבר. וכפי שהוא מסמך לכך את דברי הגמרא שמזהירה [לא להימנע לגמרי מהכאת הילדים לצורך חינוכם, אלא להזהר לבל תהיה המכה חזקה ומסוכנת.

כך גם מאריך רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א במכתבו למי ששואל אודות דעת רבינו לגבי הכאת ילדים, וכותב בתוך דבריו:

ואודות שאלתה בענין הכאת הילדים, כמשל לפני זמן לא רב דברתי מזה עם חברים; זה ברור שרבנו לא שנה פקצו של יוד מהגמרא תקדושה²³, וכל דבוריו הוא פשיטת הלמוד של התורה הקדושה בכללותה. פדגמית תנא שאומר הלכה, אומר זאת למבינים ויודעים עוד ידיעות רבות שאמנם סותרים את זו ההלכה, אף סומך עליהם שהם מבינים על איזה אופן פון פון ההלכה. פמו שכל הש"ס מלא מ"הקא פמאי עסקינו" ו"במה דברים אמורים", פי על ידי ידיעת ההלכות האחרות הנה ברור לו שהם מבינים את ההלכה באופן שלא יסתור על ידי זה שום הלכה אחרת פמוכא. וכן דברי רבנו הקדוש היו מבררים לתלמידיו פונתם ועמקם לכל אחד.

ואז לאחר שהוא מאריך בגנות המכים את ילדיהם מתוך כעס וחימה²⁴, ואף מביא את דברי ראב"ן במכתבו, הוא מסיק וכותב:

וכל פונת רבנו היתה להוציא את הרע ולברר את הפסלת הנספח למצוה הזו.

(אוסף מכתבים, מכתב לב)

כי אכן, הרבה רע ופסולת - של כעס, אכזריות, ותסכול - נספחו למצוה זו, ורבינו בא להזהירנו מפני כך.

20. ומקורו בגמרא: "דאמתא דבי רבי חזייה להווא גברא דהוה מחי לבנו גדול, אמרה: ליהוי ההוא גברא בשמתא, דקעבר משום ולפני עור לא תתן מכשול. דתניא: ולפני עור לא תתן מכשול - במכה לבנו גדול הכתוב מדבר" (מעוד קטן דף ז' ע"א).
21. עיי"ש כל דבריו, וכתב שם בהמשך: "ולפי הדורות הללו שבני עליה שישמעו בקול אביהם ואמם הנם מועטים".
22. ואגב; השיחה המובאת בשיש"ק הישן (ב.ר.י) שאמר רבינו "אמאל גיט מען א פאטשי" [אף ששם חיבר בין שיחה זו להכאת ילדים, אעפ"כ] שיחה זו לא נאמרה לגבי הכאת ילדים, אלא באופן כללי, וכמובא לעיל.
23. כאן אולי המקום לציין לסיפור נאה המובא בשיש"ק (ה.ש.ל) על רבי הירץ זצ"ל אביו של רבי אברהם שטערנהארץ זצ"ל, שהעניק לו "סטייה הגונה" באחד מימי השבע ברכות' שלו, כדי להדריכו במעלות הקדושה והטהרה, עיי"ש.
24. כפי שכבר ציטטנו לעיל.

זאת ועוד:

מאחר ועיקר מטרת ההכאה אינה אלא לגרום לילד ללכת בדרך הישרה, לכן די גם בעצם העובדה שהשוט תלוי, ואין צורך לעשות בו שימוש בפועל...

וכלשון אנ"ש:

ב'דוע ה'יה דעת רבנו לבלי להפכות ולהרביץ לבנים הקטנים, ואמרו אנשי-ש'לומנו: אף שכתוב "חושף שבטו שונא בנו", אין הפונה שצריך ה'קא להרביץ ממש, אלא ש'טיל מרות ומורא עליו כאלו השוט תולה ועומד מוכן להכותו, ש'ידע התינוק שהשוט תולה ועומד מוכן להפאה - 'דער קאנטשיג היינגט" - אכל לא ש'יהו ממש.

(שיש"ק ו, שלו)

אך בפירוש, אין לראות בשיחתו של רבינו אישור להפקרת והזנחת חינוך הילד, אלא אדרבא; קריאה להשקיע באמת בחינוכו של הילד, ולא להשתמש עם 'הכאות' כפתרון קסם זמני.

וכפי ששח רבינו ואמר:

"די ועלט פ'רט ז'ך אז א קינד עקש'וט ז'ך, ש'לאגט מען אים, און ש'פעטער בעט מען אים אי'בער. אי'ך זאג: ג'ישט ש'לאגן, און ג'ישט נא'כגעבן" - "העולם נוהגים ש'ש'הילד מתעקש, מ'פ'ים אותו וא'חר ק'ך נכנעים אליו ועושים כ'רצונו. אני אומר: לא להכות, ולא לעשות כ'רצונו".

(שיש"ק החדש, חלק ג, סימן סט)

כך גם, אין יכול החסיד לומר שמקיים את הדרכתו של רבינו בכך שאינו מכה את ילדיו, בו בזמן שאינו דואג מאידך גיסא להשקיע בחינוכם כראוי...²⁵

כפי ששח רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, בעת אשר הזכיר את דעת רבינו לבלי להכות את הילדים, ואמר:

כמו כן, אין האדם יכול לקחת רק צד אחד בהנהגה זו. כי מאידך ג'יסא היו אנשי ש'לומנו מ'רבים לאין שעור בבכיות ובכ'שה מעמק הלב עבור ב'ניהם, והיו עוסקים עמ'הם רבות ב'דבורים קדושים של י'ראת ש'מים, וגם היו נותנים להם מ'פעם לפעם מ'תנות.

(שם, סימן ע)

לסיום ענין זה של הכאת הילדים, לא נוכל להתאפק מלהעתיק את מכתבו של רבי שמשון ברסקי זצ"ל, שמזהיר שוב ושוב את בנו לבל יתנהג עם ילדו בתוקף, רק בנחת וסבלנות.

וזה לשונו:

ל'בני ה'ק'ר ... א'בקש ל'הודיעני מ'נ'כדי ה'ק'ר וה'חשוב ... אם הוא הולך אל ה'חדר ל'למוד, אם הוא יודע אותיות ונ'קדו'ת, אם ה'מלמד לומד

עמו ה'ברכות של כל מיני מאכל ומשקה וכי'צא. ובלי תרוץ, לה'תנהג עמו ב'ניהותא ב'כל ע'נין, ול'בלי לה'טיל עליו שום מורא ופחד ב'לל ב'שום ע'נין. כי המה אצל ה'ילד חלוש מאד ב'דיוע, ומחמת זה אסור לה'טיל עליו שום מורא ופחד מ'שום ד'בר, כ'די שלא יבוא ל'שום מ'שול חס ושלום.

גם בלי תרוץ, לאמר לה'מלמד ש'הוא לומד אצלו, שלא י'תנהג עמו ב'שום פעם ור'גו, ולא י'טיל עליו שום מורא ופחד. הן ב'עת ה'למוד בהסדור, הן ב'עת ה'למוד ה'ברכות וכי'צא, י'תנהג עמו ב'ניהותא ולא ב'כעס ור'גו, כ'די שלא י'חליש מחו חס ושלום.

בלי תרוץ ל'ק'ים ה'כל כ'פי כ'תיבתי ב'מכתב זה. וה' ית'ברך י'עזר ב'רחמי ש'תגדלו אותו עם כל ב'ניכם לתורה ומעשים טובים מתוך ה'רחבה ונחת ד'קדו'שה. א'ביכם ש'משון.

(גבורות שמשון, מכתב ג)

“ותשחק ליום אחרון”

את המאמר על חומרת ההכאה, נסיים בשיחת חיזוק משעשעת, המלמדת אותנו לא להתפעל מהסטריות שאנו מקבלים - - -

וכך מסופר:

פעם אחת ה'יה ר'בנו וצוק"ל על ה'תנה, והיו ר'גילים ש'עם ה'פלי'זמר ה'יה א'חד מ'פה ב'תף וה'יה צ'עק "פ'רי'ליד פ'רי'ליד" (- ש'מח, ש'מח). וב'תוף ש'ה'יה מ'פה וצ'ועק ה'יה מ'תנמ'נם, ונתן לו א'חד ה'פאה על ה'לחי ואמר לו: "ק'לאפ פ'רי'ליד" (- תופף בש'מחה). וה'יה בוכה ק'לאפ פ'רי'ליד. אז אמר ר'בנו וצוק"ל: "א פ'אטש ג'יחאפט און פ'רי'ליד ג'יקלאפט" = חוטפים ס'טירה וממ'שיכים לתופף בש'מחה!

(אבניה ברזל, שיחות מרבינו, לט)

כשהמסר לעבודת ה', הוא:

ש'כמו כן, אף על פי ש'מפ'ים את האדם ב'כל מיני י'רידות וה'ש'לכות, אף על פי כן מ'כ'ר ו'ח'יב הוא להמ'שיך להכות את ה'יצר הרע וחילוטיו ב'ש'מחה.

(שיש"ק ב, תקמ"ג)

שכן, גם אם חוטפים סטריות חזקות מהבעל דבר - כבר אמר רבינו:

"ד'ער ע'קר ווער ס'ע ג'עבט ד'עם ל'עצטן פ'אטש" - "ה'עקר מי ש'נותן את ה'ס'טירה הא'חרונה!".

ד'ה'ינו, ש'האדם צ'ריך ל'לחום כל י'מיו עם ה'בעל ד'בר, פעם הוא זוכה ומ'פה את ה'בעל ד'בר, ופעם ח'לילה ה'בעל ד'בר מ'כה בו, אף ה'עקר הוא מי ש'הכה "ליום אחרון" ש'הוא המ'נצח.

(שיש"ק החדש, חלק ג, אות קכב. בהערה²⁷)

25. וכמה מתאימים לכך דברי הספר חסידים שמשווה בין הורים שמכים את ילדיהם שלא לצורך לבין אלו שאין מייסרים אותם כלל, ועל שניהם הוא כותב "גדול עוונם מנשוא", ח"ל: "ואם לא יהיו מרחמין על ילדיהן ולא מפרנסין אותם, ואין לילדים מאומה, או שמכין אותן שלא לצורך, או שאינם מייסרים כלל - גדול עוונם מנשוא" (ספר חסידים, סימן קנ"ה). כי אלו פאלו אין מקיימים חובתם בחינוך הילדים.

26. שם בשיש"ק מסופר הסיפור על מוהר"ת, ובשינוי מעט, בזה"ל: "ב'חתונה אחת שהיתה בברסלב, שנמשכה עד אור הבוקר כמנהג הימים ההם, נרדם המתופף באמצע התיפוף מרוב עייפות. שמו היה רבי יעקב, המכונה "יאנקל". כשהבחין מנהל התזמורת בנמנומו, נתן לו סטרית לחי, וצעק עליו: יאנקל, תופף בשמחה! - יאנקל, קלאפ פריילאך! התעורר יאנקל משנתו בבכיה מחמת כאב הסטרירה, והמשיך לתופף בכל כוחו. כשהבחין בזה מוהר"ת, לקח את זה למשל לעבודת ה' יתברך, שכמו כן, אף על פי שמכים את האדם בכל מיני ירידות והשלכות, אף על פי כן מוכרח וחיוב הוא להמשיך להכות את היצר הרע וחילוליו בשמחה" (שיש"ק ב, תקמ"ג).

27. שם הובאה גירסתו של רבי אליהו חיים רוזין זצ"ל, עיי"ש.

בית כנסת ובית המדרש הוטיק "אוהל אסתר"
דחסידי ברסלב שערי חסד

נוסד תרצ"ח ע"ש מוהר"ן מברסלב זי"ע"א

שדה ין מסובין

מימין לשמאל: הרה"ח ר' יעקב צבי אנשין, הרה"ח ר' מיכל זלוטניק,
הרה"ח ר' נחמן רוזנטל, הרה"ח ר' בצלאל פרידמן, הרה"ח ר' יצחק אנגל שליט"א

הדמות שעל שטרות הכסף שהצילה את בית הכנסת, שורות הלכנים שהועמדו בחסות הפח באישון ליל, הריקודים והעבודות ש'הפכו' את שערי חסד • לקראת חג החירות זכינו להסב לשעה ארוכה במחיצתן של זקני אנשי שלומינו הרה"ח ר' יצחק אנגל הרה"ח ר' מיכל זלוטניק הרה"ח ר' יעקב צבי אנשין הרה"ח ר' נחמן רוזנטל והרה"ח ר' בצלאל פרידמן שיחיו לאויוש"ט שזכו לגדול בבית הכנסת שקירותיו ספוגים בעבודת ה' מתוך שמחה אינסופית והתקשרות לצדיק • מסמך מיוחד מתוכל בניחוח עתיק יומין ומלא בתיאורים ועובדות נדירים ובלתי ידועים

ראיון היסטורי ובלעדי

י' הכהן

בשערי חסד

עת בין הערבים בין סמטאותיה הציוריות של השכונה הירושלמית הוותיקה 'שערי חסד'. יהודים עמלי כפיים ממהרים לשיעורי תורה, פה ושם נראים נערי חידר נחפזים לצד אנשי עסקים אמידים המתגוררים בשכונה המתחדשת פוסעים לדרכם בניחותא. אך דומה שבהיכל בית הכנסת העתיק והצפוף שבשכונת שערי חסד הזמן כמו עצר מלכת...

מאחורי הקירות העבים של בית הכנסת 'ברסלב' ברחוב השל"ה 5, התקבצו ובאו להם זקני חשובי חסידי ברסלב, שזכו לגדול בשכונה לפני שנות דור ולבלות את ימי נעוריהם בצל החסידים מהדור הקודם שבנו את בית הכנסת בגופם ומאודם.

ראשון הנוכחים היה הרה"ח הישיש ר' יחיאל מיכל זלוטניק שליט"א בנו של החסיד רבי יום טוב זצ"ל מייסד בית המדרש, ובעצמו רב בית הכנסת 'לב אליהו' ברמת שלמה, יחד עמו הופיעו גם הרה"ח הישיש ר' יצחק אנגל שליט"א שאביו החסיד רבי אלעזר הכהן זצ"ל היה מחשובי המתפללים בימים עברו, ואתו עמו הרה"ח ר' בצלאל פרידמן שליט"א, שאביו החסיד רבי משה זצ"ל היה אף הוא מוותיקי המתפללים בימים עברו, הרה"ח ר' יעקב צבי אנשין שליט"א שהיה הבעל קורא בבית הכנסת, והרה"ח ר' נחמן רוזנטל שליט"א שזכה להתפלל בבית הכנסת הזה בימי נעוריו.

האווירה במקום הייתה מחשמלת. התיאורים המרגשים על החסידים שהסתובבו במקום הרימו את הנוכחים טפח וטפחיים מעל לקרקע עד שבעיני הרוח היה ניתן לראות אותם ישובים בפניהם שקועים בעבודת התפילה בלבת אש. כדי להטעים את הקוראים באותה אווירה קדושה, ננסה להגיש בפניכם את השיחה בצורה מקורית ולמעט שינויי עריכה קלים.

לשם ברסלב! לשם ברסלב!

השתלשלות הקמת בית הכנסת

ר' נחמן: אבי (- ר' משה) ע"ה התגורר בשערי חסד והתקרב כאן לרבי. התפילה שלו הייתה כמו שברסלב מתפלל, ואפילו שהוא היה ביישן, היה מתפלל בקול רעש גדול, וממש שאג בתפילה - 'ער האט גערודערט!'

ר' מיכל: אבי החסיד (- ר' יום טוב) ע"ה שמע את התפילה של ר' משה והוא שאל אותו: איפה למדת להתפלל ככה? ר' משה ענה לו: הרחק מכאן יש רבי שנקרא רבי נחמן מברסלב. וכך הוא נהיה ברסלב, למרות שהוא סבל הרבה התנגדות ורדיפות, ואז הוא הצטרף לחסידים לבנות את בית הכנסת.

ר' בצלאל: בשנת תרצ"ו, לפני כמעט תשעים שנה, אחרי כמה שנים שחסידי ברסלב שהתגוררו באזור היו צריכים להתפלל במקומות זמניים הוחלט להקים את בית הכנסת.

גם אנשי שלומינו במאה שערים התפללו באותה תקופה במקום שכור (ברחוב עונג שבת), כך שרק בשערי חסד זכינו לבנות את "בית הכנסת ברסלב" הראשון בארץ ישראל שהיה שייך לחסידי ברסלב (מחוץ לחמות העיר העתיקה).

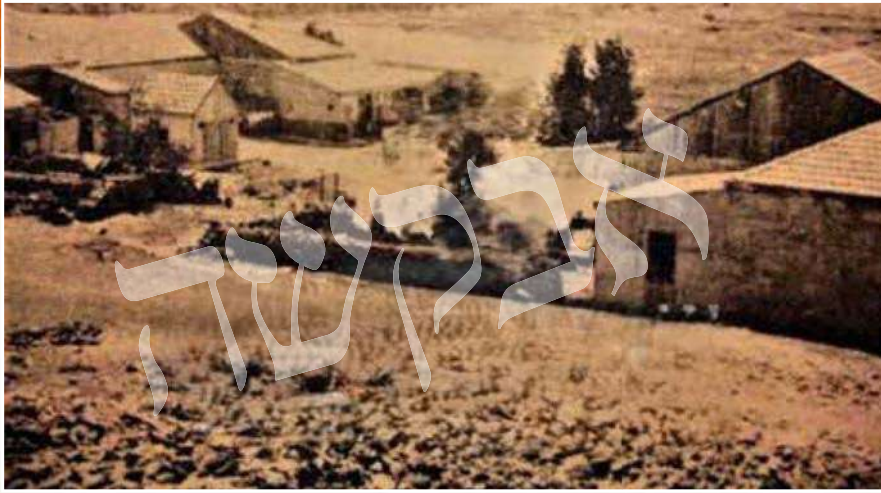
ר' יצחק: חלק מהזמן נאלצו להתפלל בבית הכנסת "ר' שלום כסאר" התימני ואחר כך התעוררו לבניית בניין קבוע.

**ר' זעליג היה טייה
במקצועו וכל משך
הבנייה כשטייה את
הקיר, הוא לא הפסיק
מלמלמל: לשם
ברסלב! לשם ברסלב!
(- שהאור של הרבי
יאיר במקום!)**

ר' בצלאל: אנשי שלומינו הקימו 'וועד בית הכנסת' ואף קבלו מכתב המלצה מיוחד מרבי אברהם שטרנהארץ ורבי אפרימל קראקובסקי שחתמו בשנת תש"א בקריאה לסייע לבנות את המקום. (ראה מסגרת)

מימין לשמאל: הרה"ח ר' בצלאל פרידמן, הרה"ח ר' יצחק אנגל שליט"א, הרה"ח ר' נחמן רוזנטל, הרה"ח ר' מיכל זלוטניק, הרה"ח ר' משה גודינר גבאי בית המדרש כיום

הכורה של עובדי ה'. שערי חסד בימים ההם

ואחרי שבנו כך את בית הכנסת, מתוך מסירות נפש שכזו, לא פלא שהיו שם כאלו 'עובדים' וכאלו 'עבודות'.

ר' מיכל: כשאבי בנה את בית הכנסת, הוא פגע בטעות במערכת צינורות מים שהייתה מתחת האדמה שאותה חפר, והצינור הראשי החל להזרים כמויות מים עצומות על פני הסביבה... הוא נבהל מאד, כי אם היו תופסים אותו באמצע הבנייה היו זורקים אותו לכלא על הבנייה הלא-חוקית.

הוא התחיל לנסות ולעצור את המים בידיו אבל המים לא הפסיקו לזרום. כשהוא ראה שאין עוד מה לעשות, הוא נכנס לבית הכנסת הסמוך והתחיל לבקש מה' שיקרה נס. אחרי כמה דקות הגיע אחד השכנים ובישר לו שהברז הראשי נמצא בשדה הסמוך ועד מהרה חלפה הסכנה...

כשסיימו את הבנייה הורידו את הפחונים שהתקינו מסביב ואז התגלה המבנה של בית הכנסת. זה היה חידוש גדול באותם ימים.

אחד הנוכחים: ר' נתן אנשין מספר כי פעם הגיע פקח למקום ור' יום טוב רץ מהר וכיבה את זרם החשמל ועלה לבית הכנסת 'חסידים' שנמצא כאן למעלה, שם פתח באמירת ליקוטי תפילות בשפיכת לב ודמע... עד יעבור זעם.

ר' יצחק: היה בחור אחד שעזר לאנ"ש בבניית בית הכנסת בגופו ממש. אחרי כמה שנים באמצע תפילת השבת הוא ברח מבית הכנסת, והלך לדאבון כל לב להצטרף ל'בריגדה היהודית' (המחתרת הציונית).

ר' בצלאל: הוא היה בחור מאחת המשפחות החשובות בשכונה. כל השכונה רעשה מכך...

ר' יצחק: הוא ירד מהדרך רח"ל. והנה, אחרי כמה שנים, כשהייתי

ר' נחמן: אבי בעצמו עמד לנכש את השטח מהקוצים הרבים שהיו שם, עד שהשטח היה מוכן לבנייה...

ר' מיכל: רבי משה ירוסלבסקי ע"ה, הביא עצים שהצליח להשיג לבית הכנסת. היה לו רכב והוא הביא את העצים לשטח כדי שיוכלו לבנות מהר.

באמצע הלילה הוא הגיע יחד עם רבי זעליג שצ'קובסקי, ועוד כמה בחורים. הם הקיפו את השטח בחתיכות פח גדולות כדי להסתיר את הבנייה ובתוכה הקימו שורות של לבנים.

הם סחבו לבנים ורצו עם החול והמלט הלוך וחזור, זה היה 'מבצע' של ממש.

ר' זעליג היה טיח במקצועו וכל משך הבנייה כשטייח את הקיר הוא לא הפסיק מלמלמל: לשם ברסלבו! לשם ברסלבו! (-) שהאור של הרבי יאיר במקום!

לאחר כל שורה שהם סיימו לבנות הם יצאו בריקוד של מצווה, כך נבנה בית הכנסת במהירות בלילה אחד!

ר' בצלאל: האנגלים ששלטו בארץ לא נתנו ליהודים לבנות בתים חדשים, אבל מה שכבר היה בנוי הם לא הרסו. החסידים ניצלו איפוא את החוק המנדטורי היבש לצרכיהם, ובנו את בית הכנסת במהירות בזק באישון לילה.

כאן בילו עובדי ה' תמונת פנים בית הכנסת

ר' נחמן: בתקופה הראשונה שאבי ז"ל התקרב לברסלב הוא סבל מניעות רבות מהחברים שלו, הם כינו אותו: 'מוישלה' משוגענער! (-מוישלה המשוגע) בגלל שהוא נהיה ברסלב' והתפלל כל כך בהתלהבות.

באחד הפעמים בהם חלף כאן, ברחוב השל"ה, צחקו עליו החברים, וקראו לעברו 'מוישלה' משוגענער! אבל הוא לא נבהל. הוא ניגש אליהם, ואמר: "ככה אתם מדברים? מחר הולכים לבנות בית כנסת של ברסלב איפה שאתם עומדים!" החברים שלו צחקו על ה'דמיונות' שלו, אבל הוא לא הסתכל עליהם בכלל, הוא האמין שזה ייבנה באמת.

לאחר מכן ניגש אל הממונה על הקרקעות בשכונת שערי חסד, היתה זו שכונה שהוקמה על ידי אחת ה'הקדשות' ומי שהיה רוצה לרכוש קרקע היה צריך לדבר עם הממונה. אבי ניגש אליו, ומאחר והיה חשוך בנים, הבטיח לו אבי שאם יתן לו את הקרקע חנים אין כסף, יזכה לזרע של קיימא. ואכן, הממונה נתן לו קרקע המיועדת לבניית בית הכנסת, ואכן נולד לו בן אחר כך.

ר' בצלאל: מעשה דומה היה גם עם רבי יום טוב זלוטניק ע"ה. אחד מהמקורבים שלו היה העו"ד ר' מרדכי בוקסבוים שהיה נגיד, ולא היו לו בנים כי אם בנות. ר' יום טוב שאל אותו אם הוא רוצה להתברך בבן זכר, והבטיח לו שאם יתרום מאה לירות עבור בניין בית הכנסת, הוא יושע.

עוד קודם לכן, ניסה ר' יום טוב להידחף לתוך הוועד של שכונת שערי חסד, וכשאשתו התפלאה על כך כיון שזה היה מנוגד לטבעו, הוא הסביר לה כי בנפשו לבנות בית הכנסת והוא סבור כי מבפנים הוא יוכל לפעול יותר להצלחת העניין.

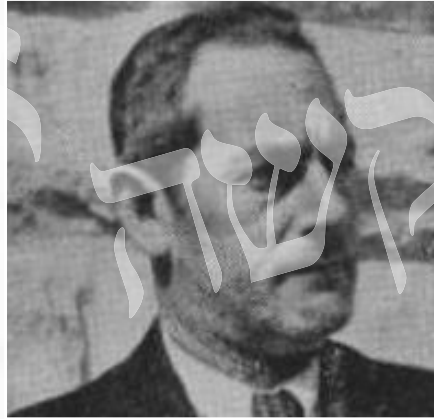
בפני הבטחה ברורה כזו לא יכל העו"ד לסרב, ובו במקום הוציא מאה לירות ונתן לו את הסכום המבוקש, שבאותם ימים זה היה סכום גדול מאד, ולבית הכנסת קרו "אהל אסתר" על שם אמו ע"ה. ואכן לתקופת השנה נולד לו בן זכר.

התגורר בצריף פח. המבנה בו התגורר בביתו ר' יום טוב בעת מחלתו

לשם ברסלב... לשם ברסלב... ר' זעליג שצקובסקי הטייח שבנה את בית הכנסת

נושע בוכות הצדקה לבית הכנסת. ד"ר בוקסבוים

ותשחק ליום אחרון. החסיד רבי יום טוב זלוטניק

זו בלבד, אלא העיד על עצמו שבכל פעם שהוא רוצה לקבל התעוררות בתפילה הוא מצייר לפניו את דמותו של רבי וועלוול בתפילתו. כששאלו אותו "הלא הוא מחסידי ברסלב..." ענה הלה: "על כל פשעים תכסה שיערי חסד..."

ר' בצלאל: גולת הכותרת היו הריקודים בבית המדרש בפורים ושמחת תורה. יהודים מכל האזור הגיעו לראות את השמחה ששררה כאן. לפעמים אף המשיכו אנ"ש וחגגו ורקדו בביתו של הגאון ר' משה יהושע לנדא זצ"ל שנמצא ממול. גם ממתפללי בית הכנסת הגר"א הסמוך הגיעו לכאן אחרי שסיימו להתפלל. היו פה ריקודים שלא מעלמא הדין.

רבי וועלוול חשין היה שר את הניגון של 'נודה ונהלל', והיה רוקד עם כולם: 'חסידי ברסלב - נודה ונהלל' וכולם רקדו כל כך

ר' מיכל: את היארצייט של הרבי ערכו בביתנו, והחסידי רבי בן ציון אפטר זצ"ל היה מגיע ומשמח את כל הציבור.

ר' יצחק: אני לא זוכר תקופה זו, אבל אני זוכר כיצד בהילולת רבינו היה החסיד רבי

וכשהרבנית הגיעה לקרוא לו מבית הכנסת הוא מיד הלך הביתה.

ר' יצחק: ר' גדליה ברגר זצ"ל היה יושב ולומד ליקוטי מוהר"ן בעיין בבית הכנסת, וגם כשהיה חושך הוא לא היה מוותר, ולהשתוממות כולם הוא היה חוזר על התורות בעל פה.

ר' נחמן: אבי ע"ה היה מסתובב בבית הכנסת ומעיר למי שדיבר בשעת התפילה.

ר' יצחק: אני זוכר איך פעם בפורים שחל ביום שישי הגיע לפה רבי שמואל שפירא זצ"ל לקבלת שבת, ובתפילת מעריב הוא חזר על המילים 'ותקננו בעצה טובה מלפניך' במשך כמה שעות בדבקות, וכאשר סיימתי את שולחן השבת וחזרתי לבית הכנסת עדיין אחז באותם מילים...

הלא כך כותב הרבי בתורה ס"ה שהתיבה של התפילה מבקשת מהאדם לבל יעזוב אותה וימשיך הלאה...

אחד הנוכחים: מספרים על אחד מראשי הקהל בשערי חסד שהיה 'מתנגד' לחסידות, אך הוא אהב מאד להגיע ולהאזין לתפילתו של רבי וועלוול חשין שהייתה נאמרת במתיקות שלא מעלמא הדין. ולא

בכותל המערבי בשנת תשכ"ז, ראיתי אותו יושב שם ואומר תהילים בדמעות... ליבי אומר לי, שהוא חזר בזכות הרבי. בגלל העזרה שלו לבנות את בית הכנסת.

שלולית של דמעות

אנו מפנים את שאלתנו לעבר זקני אנ"ש ומבקשים מהם שיתארו לנו כיצד הייתה נראית עבודת ה' בבית הכנסת הקטן:

ר' יעקב צבי: ר' אברהם צבי מרגליות זצ"ל היה מגיע מוקדם מאד לבית הכנסת והיה מתחיל להתפלל במתינות ונעימות כמונה מעות... על פי תפילתו ידע כל הציבור היכן אוחזים וגם הם התפללו במתיקות ולאט. לאחר התפילה הוא היה נשאר ללמוד בבית הכנסת ולא מיהר כלל הביתה, אביו החסיד ר' שלמה גבריאיל זצ"ל היה אף הוא מאנ"ש בשכונה.

גבאי בית הכנסת היה החסיד ר' העשיל פרנקל זצ"ל. הוא היה עומד עם השעון שלו וכולם ידעו שבדיוק בזמן הוא יתחיל את התפילה.

ר' מיכל: בלילה שלפני חתונתי רציתי להיכנס לבית הכנסת להתפלל ביישוב הדעת, אבל לצערי הוא היה נעול. חשדתי שאני שומע משהו בפנים ולכן קפצתי פנימה, והנה אני רואה לפני את החסיד רבי וועלוול (בנימין זאב) חשין זצ"ל, פניו אדומות מבכי, יושב בתוך שלולית של דמעות ושופך את הלב בהתבודדות לפני ה' - - -

ר' יעקב צבי: בליל שבת היה ר' וועלוול נשאר בבית הכנסת גם אחרי שכולם כבר הלכו הביתה. הוא נשאר להגיד שיר השירים בקול ובנעימה,

1. אברהם ב"ר משה פרידמן. 2. ר' שלמה בר"ו חעשין. 3. משה ב"ר גרשון שטמער. 4. שמעון שפייעצקי. 5. לובעצקי. 6. ראובן (רובאלע) גולדברג. 7. פינחס שטערן. 8. דוד לוי (לעווי). 10. יהושע יגלניק. 16. אליקים ב"ר ישעיה דבורקעס. 20. חיים קירשנבוים. 21. שלמה יעקובזון. 22. [באמצע הארון-קודש] ר' צבי בר"ו חשין. 22 ב' [צד שמאל] בצלאל ב"ר משה פרידמן

מה לכם לדאוג?! מאחר שאני הולך לפניכם!

הסיבה הפלאית לסירובו של הגאון רבי שמואל אויערבאך לחתום על המסמך שהיה מביא להריסת בית הכנסת • גילוי מדהים שנחשף לראשונה בעיצומה של האסיפה הנדירה

לפני כעשרים שנה התחוללה דרמה של ממש בשכונת שערי חסד השלווה. בבית הכנסת המרכזי של השכונה ביקשו להגדיל את המבנה ולפארו כדבעי, ולשם כך נדרשה הריסת כל המבנה הקיים. דא עקא, אחד מחלקי הבניין שנועדו להריסה, היה בית הכנסת העתיק של חסידי ברסלב 'שערי חסד' ששכן בקומת הקרקע.

לחסידי ברסלב הוצע לעבור למקום חילופי, אך יודעי דבר הבינו כי יתכן ויש בכך משום גזירת כלייה על בית הכנסת. באותה תקופה הפעילות של בית הכנסת הייתה בעיקר בזכות הרגש שחשו החסידים מכל האזור להיסטוריה של בית הכנסת ולעובדי ה' שבנו אותו ופיארוהו בעבודתם, משום כך עלה חשש אמיתי, כי לאחר הריסת הקיים לא יקום עוד מקום חדש.

זקני חסידי ברסלב כמו גם הצעירים החלו בפעילות נמרצת לבטל את רוע הגזירה. כשהשלב הראשון היה לפנות לרשויות העיריה ולבקש צו שימור שיחייב את הישארות המבנה כפי מתכונתו הנוכחית. הרה"ח ר' בצלאל פרידמן שליט"א הכין מכתב ארוך שמתאר את העבר העשיר והמיוחד של בית הכנסת ובו טען כי לא ייתכן כי מקום היסטורי ונדיר כל כך ייעלם כלא היה.

אחד מהטיעונים החזקים ביותר שלבסוף אף הכריע את המערכה שאותו הזכיר ר' בצלאל בפנייתו, היא העובדה כי אחד מהסופרים שדמותו אף מתנוססת על שטרות הכסף, היה נוהג לבקר ולהתפלל בבית הכנסת באורח קבע. ייתכן כי הסיבה שהגיע למקום הייתה משום שהוא היה מה'בעלי תשובה' של רבי יום טוב זלוטניק זצ"ל ובכל אופן, העובדה הזו עוררה רעש רב בחלונות הגבוהים מה שהביא לבסוף להוצאת הצו האמור.

כה מפליאה היא העובדה, כיצד גלגלה ההשגחה העליונה כי דווקא בזכות אותו רחוק, שזכה להתחמם לאורו של הרבי בבית הכנסת התגלגלה הישועה למקום קדוש זה. אך כאן לא נגמר הסיפור.

בעיצומה של אסיפת הזקנים בבית הכנסת, נכנס למקום לגמרי בהשגחה וללא כל תוכנית, יהודי ליטאי מהשכונה ומשהבין את מהות ההתכנסות ביקש לספר משהו לנוכחים. הוא החל את דבריו בהתרגשות:

'ה' יתברך זיכה אותי לשמש כנהגו האישי של הראש ישיבה הגאון רבי שמואל אויערבך זצ"ל עד להסתלקותו. בשעת המערכה הגדולה להרחבת בית הכנסת שמעל, ליוויתי אותו לאסיפה דחופה שהתכנסה לטובת ההרחבה, רבי שמואל נכח במקום בתור רב השכונה וממורי הדרך של הקהילה במקום, ובמהלך האסיפה התבקש על ידי העסקנים לחתום על מכתב שמורה לחסידי ברסלב לוותר על השטח לטובת מקום חילופי שינתן להם'...

כאמור בכתבה, רבי שמואל היה בצעירותו ממתפללי בית הכנסת לעיתים קרובות, ואף אהב מאד לשמוע את שיעוריו של החסיד רבי אברהם שטרנהארץ זצ"ל שנאמרו שם. בימות החול כאשר בית המדרש היה ריק, היה רבי שמואל יושב ומבלה שעות ארוכות בלימוד התורה, אותה הגה בנעימה מיוחדת שנשמעה היטב ברחוב הצמוד.

הגאון רבי משה יהושע לנדא זצ"ל מתלמידיו הקרובים של החזון איש שהיה אף הוא מאוהדי בית כנסת בכל ליבו וממתפלליו, הקדיש שיה מיוחד לאותם רגעים בהם ישב רבי שמואל באותו היכל ובלילה בגן עדן התחתון:

ושמואל פוזם לאיטו ניגון גמרא ידוע \ יפה לפזמו תוך עיון בסוגיה חמורה \ עת נתון המוח בסבך של קושיות ופרוקים \ כלו מרוכז למצוא בתעלומה את נקודת המוצא \ יפה לפזמו בלילה בשעה מאוחרת \ קשוב להמית הרוח המתדפק עצוב בחלון \ בית-מדרש מואר...

ממשיך היהודי ומספר: 'הסתכלתי על רבי שמואל כאשר הוא התבקש לחתום על הדף וראיתי שהוא נסער מאד, נראה היה שהוא חוכך בדעתו מה האמת בנידון, ולמעשה, הוא לא הסכים לחתום על המסמך והפגישה הסתיימה ללא תוצאות.'

כשיצאנו, שאלתי את רבי שמואל: מדוע לא חתמתם? והוא ענה לי במילים קצרות: בור ששית ממנו מים אל תזרוק בו אבן...

הוא לא היה מסוגל לחתום על הריסת המקום שאליו ואל אנשיו היה קשור כל כך, ומשם זכה לקנות ולקבל כל כך הרבה קדושה ויראה טהורה. 'מאז', הוא מסיים. 'לא סיפרתי זאת לאיש. אבל עכשיו שרבי שמואל כבר נפטר אני רוצה לספר לכם שתדעו מה זה המקום הזה בו אתם יושבים.'

הגאון ר' שמואל אויערבך בסוד שיח עם הגאון החסיד ר' יעקב מאיר שכתער -גנוי ברסלב

שלמה גבריאל מרגליות מדבר במשך שעותיים מהרבי.

תמיד מעשרה ראשונים!

ר' בצלאל: בתחילת הדרך היה בית הכנסת הזה 'המרכז' של כלל חסידי ברסלב. החסיד רבי שמואל הורביץ זצ"ל היה מגיע להתפלל בו ולמסור שיעורים בספרי רבינו, וכל אנשי שלומינו מכל האזור היו מגיעים לכאן, ביניהם גם חשובי וזקני אנ"ש.

לאט לאט התפרסם בית הכנסת והיה בו סוג חן שכזה שמשך הרבה יהודים חשובים מהאזור, כמו הגאון ר' משה יהושע לנדא. הרב ר' יוסף בוקסבוים, שכאמור נולד לאביו ר' מרדכי בזכות ההבטחה שקיבל, לא היה מוכן לוותר בשום אופן על תפילה במקום, זאת למרות שהיה בן בית אצל הגאון

באחד הפעמים בהם חלף כאן, ברחוב השל"ה, צחקו עליו החברים, וקראו לעברו 'מזישל'ה משוגענער!' אבל הוא לא נבהל. הוא ניגש אליהם, ואמר: "ככה אתם מדברים? מחר הולכים לבנות בית כנסת של ברסלב איפה שאתם עומדים!"

מטשעבין ואף הקים עבורו בית כנסת משלו.ואף הגאון רבי יצחק פלקסר זצ"ל מראשי ישיבת שפת אמת היה מתפלל קבוע כאן ולא היה מוותר על שום תפילה במקום.

גם בתקופות שכמעט לא היה מניין היה ר' יצחק מגיע ומפטיר בהלצה: כשאני מגיע לברסלב אני יודע שאני תמיד מעשרה ראשונים' וכך נוטל שחר כולם...

גם הרה"ח ר' גרשון שטמר זצ"ל מראשי הנהלת העדה החרדית היה מגיע לבית הכנסת בתקופה שהתגורר במקום, וכאשר כיבדו אותו לגשת לעמוד היה מנגן תמיד גליציא'נער ניגונים שהיו לשם דבר.

ר' יצחק: אני זוכר כיצד היו פעמים בהם היה דוחס רב כל כך, עד שהיו

בהיכל הקטן הזה מאה וחמישים איש לפחות. עכשיו לא מבינים איך הם נכנסו במקום דחוק כל כך, אבל כך זה היה...

ר' בצלאל: החסיד רבי אברהם שטרנהארץ זצ"ל היה מגיע לכאן לשבתות והיה מתאכסן בביתו הסמוך של רבי יום טוב, שפינה חדר בבית עבורו. בסעודה שלישית היה יושב ואומר תורה, וכל "שערי חסד"

**כשהוא ראה שאין עוד
מה לעשות, הוא נכנס
לבית הכנסת הסמוך
והתחיל לבקש מה'
שיקרה נס. אחרי כמה
דקות הגיע אחד השכנים
ובישר לו שהברז הראשי
נמצא בשדה הסמוך ועד
מהרה חלפה הסכנה...**

הגיעו לשמוע את הדיבורים שלו...

ר' מיכל: אפילו בחודש האחרון לחייו עוד הגיע רבי אברהם לדרוש כאן, הוא דיבר כדרכו תורה מליקוטי מוהר"ן ואת ההלכות על זה מליקוטי הלכות. גם רבי שמואל הורביץ דיבר כמה פעמים בבית הכנסת.

אחד הנוכחים: הגאון רבי שמואל אויערבאך זצ"ל היה מגיע גם כן לשמוע את רבי אברהם שטרנהארץ והוא לא התיק את עיניו ממנו במשך כל הזמן שדיבר.

ר' בצלאל: באותם ימים הילדים והבחורים הצעירים הסתובבו בשעמום ורבי וועלוול חשין פתח אז ישיבת 'מתמידים' בשעות הערב תחת השם 'הנוף לנער'. במסגרת זו התאספו מאות ילדים. כל המפעל הזה נוסד כאן בבית הכנסת.

ר' מיכל: ר' וועלוול היה לומד קבלה כאן בבית הכנסת, בהיחבא יחד עם המקובל רבי חיים טורדוס הרשער זצ"ל.

ר' בצלאל: אבי ר' משה פרידמן היה הבעל קורא כאן, ורבי שמואל פפרמן זצ"ל היה מבקש ממנו שיקרא בתורה גם במנין שלו בבית הכנסת הגר"א הסמוך. הוא אמר שמכיוון שהוא חסיד ברסלב זה דווקא מוכיח על הפנימיות שלו.

אחד הנוכחים: אני זוכר את רבי משה פרידמן יוצא בערב שבת ומכריז לכל עובר ושב בחווה גדולה ובקול רם: "א גוט שאבעס". בליל שבת היתה פה שמחה גדולה וריקודים גדולים.

כי קרוב לוודאי כי על ידי זה יתוספו ויתרבו נפשות לרבינו ז"ל... ויבא משיח צדקנו בב"א

מכתבם של גדולי אנ"ש רבי אברהם שטרנהארץ ורבי אפרים'ל קראקובסקי בכתב ידו של ר' אפרים'ל לטובת המגבית לבניית בית הכנסת בשערי חסד

ועדת בנין בית המדרש

לחסידי ברסלב בירושלם

שערי חסד

על שם האדמו"ר זצ"ל מברסלב

ב"ה ירושלם יום ו' ל' לחדש שבט שנת תש"א

החיים והשלום אל כבוד ידידנו הנכבדים האהובים והנעימים חסידים ואנשי מעשה השותים מימי הנחל נ'ובע מ'קור ח'כמה די בכל אתר ואתר באה"ק, ה' עליהם יחיו.

אנחנו חסידי ברסלב די בקרתא קדישא ירושלם תובב"א מבקשים מכם אנ"ש חסידי ברסלב להיות לעזר ולסעד בכל האפשרי, במצוה הגדולה הנוכחי לבנות בית בירושלם להגדיל כבוד שם רבינו ז"ל, כי קרוב לוודאי כי עי"ז יתוספו ויתרבו נפשות לרבינו ז"ל ותתרבה האמונה ויקוים הכתוב תבואי תשורי מראש אמנה ויבא משיח צדקנו בב"א, כמבואר בליקוטי מוהר"ן ז"ל קמא סימן ז' עיו"ש. והנה ידוע כי כל התחלות קשות, ובפרט בדבר גדול ונורא הלז, אולם ידוע כי צריכין להיות עקשן בעבודת ה', ולהתחזק מאד, ועי"ז ויהי נועם ה' וכו' ומעשי ידינו כוננה עלינו וכו', וחפץ ה' בידינו יצלח. ולזאת שלחנו שליח מיוחד יקר ערך מאד וכו' המוכ"ז נ"י להשתדל בזה המצוה הגדולה הנ"ל, אך גם השליח בעצמו צריך ג"כ חיזוק מזולתו, ובפרט כי אין מכירין אותו. לזאת, נא אתם ברוכי ה' תהיו מסייעין לדבר המצוה הנ"ל, הן לקיים מאמר חכז"ל: תן לו משלו וכו', והן בגדול המעשה לשלח עוד אחר עם השליח הנ"ל להעידו ולדבר אל המתנדבים בעם לסייע ג"כ אל המצוה הנז"ל בכל האפשרי. ובודאי זכות רבינו הקדוש הנ"ל יעמוד לכל אחד ואחד, הן בגשמיות והן ברוחניות, ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן ס"ל"ה.

דברי המבקשים למען גודל המצוה להגדיל כבוד שם רבינו ז"ל

אברהם שטעהרינהארץ

אפרים קראקובסקי

Handwritten Hebrew text, likely a copy of the letter or a related document, with some corrections and signatures.

הקיבוץ בראש השנה

זקני אנ"ש בראיון המיוחד לאבקשה

ללמוד אתו ספרי רבינו כי הוא היה מתרגם מזה כל כך עד שזה היה עלול מיד לפגוע בבריאותו - - -

את סיפור ההסתלקות שמעתי מאבי ע"ה כמה וכמה פעמים. הוא תיאר כיצד רבי יום טוב היה צלול בדעתו וידע שהוא הולך מהעולם. הוא ביקש שיביאו לו את הקיטל הלבן ולבש אותו, ואז ביקש שישירו את הניגון הברסלבאי: עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון... ובמילים 'ליום אחרון' יצאה נשמתו ויהי לפלא.

המגיד רבי שלום שבדרון זצ"ל היה נוהג לחזור ברגש על עובדה זו שוב ושוב, והיה מסיים: כך סיפר לי ר' משה פרידמן!!

ר' מיכל: בימים ההם לא היה כזה מושג 'קופת חולים' וכל זריקה או טיפול היו עולים הון רב. וכך, אחרי פטירתו של אבא נשאר חובות רבים מההוצאות הרפואיות. והחובות היו גדולים כל כך עד שאפילו אם היו מוכרים את הכל לא היה בכך מספיק לכסות את ההוצאות. וכשחסידי ברסלב שמעו על זה הם מיהרו ואספו צדקה עד שהצליחו לכסות את כל החובות.

לסיום, מבקש ר' מיכל לספר: עד היום כשאני הולך לנכדים הם מבקשים לשמוע שירים של ברסלב, אני אוהב לשיר את השירים של ברסלב... את השיר 'עוז והדר לבושה'.

בואו נשיר יחד: עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון....

כל הנוכחים פוצחים בשירה, נותנים יד האחד לשני ורוקדים בשמחה: אשרינו שזכינו להתקרב לרבינו!

יישר כח לר' שלמה גולן על הארגון וההשקעה בראיון המיוחד ולר' אהרן איזנבך ור' שמואל מאיר חשין על עריכת הראיון וההגהה המיוחדת

מקרב הרבה יהודים רחוקים לה' יתברך. גם את אבי הרי הוא 'סחב' לברסלב...

אחד הנוכחים: ר' נתן אנשין מתאר ב"סיפורים ירושלמיים" בשם אביך כיצד רבי יום טוב סחף אחריו את הבחורים לפעלד בחצות הלילה, אחר כך למדו בהתמדה וערכו ריקודים נפלאים. הוא בער

בכל יום אחרי שהיה מסיים לאסוף את כספי הצדקה היה מסדרם על השולחן ועושה מעין "ריקוד עצמי" סביבם, כאשר היה מכניס את ידו האחת לתוך ידו השנייה, כאילו אוחו ביד חברו, וכך היה רוקד ומשבח את ה' בתמימות ופשיטות

בעניין של הרבי באש קודש והיה לו חן על פניו.

ר' מיכל: בסוף ימיו הוא חלה בשחפת ולשם כך עבר לגור בחדר מפח שבנו עבורו מול הבית שלנו. ולמרות הכל, כששמע שצבאו של היטלר ימ"ש מתקרב לארץ ישראל הוא יצא עם שיירה של ילדי תשב"ר ועם שופרות בידו הלך ברחובות העיר לצעוק על הצרה ולעורר את כולם לצעוק לה'.

ר' בצלאל: אבי היה לומד איתו בעת המחלה הקשה בסוף ימיו והוא נזהר שלא

ר' מיכל: בימים ההם כשאומן הייתה סגורה, בכל ראש השנה היינו הולכים לעיר העתיקה שם היה הקיבוץ של חסידי ברסלב.

בערב ראש השנה ניגש לפני העמוד החסיד רבי שמואל מרדכי קורנבליט זצ"ל והיה מתפלל בדביקות ואריכות, עד שאמרו כי המנחה של ערב ראש השנה בברסלב היא יותר מתפילת ראש השנה עצמה במקומות אחרים... גם ביום ראש השנה היתה התפילה ארוכה מאד וחזרנו הביתה לשערי חסד רק בשעה 4 אחרי הצהרים.

ר' יצחק: במוצאי ראש השנה היו ריקודים גדולים על השמחה שהיינו ביחד בקיבוץ. רבי בן ציון אפטר זצ"ל היה נעמד על השולחן ועשה עם היד כאילו הוא מנגן בכינור, ורבי שמואל מאיר אנשין זצ"ל שהיה מבוגר ולא היה מסוגל לרקוד ממש היה מכה עם מקלו על השולחן בשמחה.

ר' מיכל: אותו רבי שמואל מרדכי היה גבאי צדקה והיה עובד ה' גדול. בכל יום אחרי שהיה מסיים לאסוף את כספי הצדקה היה מסדרם על השולחן ועושה מעין "ריקוד עצמי" סביבם, כאשר היה מכניס את ידו האחת לתוך ידו השנייה, כאילו אוחו ביד חברו, וכך היה רוקד ומשבח את ה' בתמימות ופשיטות.

ר' בצלאל: הוא היה עושה התבודדות בשול במאה שערים במרתף למטה והיה בוכה לה', וגם כשהיו אנשים לידו הוא לא שם לב אליהם והיה בוכה ומדבר לעצמו: "שמיל מאטע! שמיל מאטע! מה יהיה אתך!?! אתה כזה חוטא, כזה פגום, מה יהיה אתך!?!"

ר' יום טוב ברסלב'ר

הנוכחים עוברים לתאר את דמותו המופלאה של רבי יום טוב זלוטניק ע"ה.

ר' מיכל: כידוע אבי נפטר בקיצור ימים בן ל"ו בלבד. זקני חסד אמרו לי פעם: "אם אביך היה מאריך ימים היה מקרב את כל שערי חסד לרבי נחמן..."

אחרי שהוא התקרב הוא הדפיס את הליקוטי תפילות במסירות נפש. מתנגד אחד מצא ליקוטי תפילות אחד ושרף אותו רח"ל. לאחר זמן היו לו צרות רבות והוא הגיע לבקש סליחה מאבא.

אחד הנוכחים: רבי יום טוב היה יהודי שמח מאד.

ר' בצלאל: הייתה לו חנות יין ותוך כדי שהיה מודד ללקוחות אונקיה או חצי אונקיה, היה מדבר עמם מעבודת ה' וכך היה

הריקודים בליל שבת סוחפים את כולם ניתן ממש להרגיש את אור הצדיק ששורה במקום

מקולמוסו של גבאי ביהמ"ד כיום

שמחת תורה

כמו בימי קדם, ישנה ממש 'עלייה לרגל' ולאחר מעריב יוצאים ושמחים בהקפות ברחובה של עיר סמוך לבית הכנסת עם הבימה והספרי תורה.

הריקודים נמשכים במשך שעות ארוכות, עד שמגיעה העת שכבר חייבים לסיים. כך גם בבוקר נמשכים הריקודים עד השעות המאוחרות של הצהריים כשבתוכם משולבים הרבה משירי הספרדיים כמו 'נהלל - נודה ונהלל' שהחסיד ר' בנימין זאב חשין זצ"ל היה נוהג לשיר שם.

עשרה בטבת

כבר למעלה מעשר שנים שנערכת סעודה גדולה כיד המלך עם חשובי אנ"ש שמגיעים במיוחד לדבר מגדולתו של מוהרנ"ת זצ"ל ועוד הרבה דברי חיזוק כמו גם שיעור בשפה האנגלית. במקביל אנו מקיימים מכירה גדולה של המון ספרי ברסלב במחירים מצחיקים מכל מיני דפוסים. רואים כמה המכירה הזאת פועלת ומקרבת עד שגם אנשים שרחוקים מדעת רבינו קונים ספרים לרוב.

פסח

בשביעי של פסח מגיעים יהודים רבים שמבקשים לשמוע את סיפורו של הבעל שם טוב, והשירה והדביקות ששורת כאן היא ממש לא לתיאור...

ל"ג בעומר

בעבר הייתה ההדלקה השכונתית בחזקתו של הגאון הגדול ר' שמואל אויערבך זצ"ל וגם כאשר חסידי ברסלב 'השתלטו על העסק' זה לא הפריע לו. וב"ה משנה לשנה ההדלקה גודלת בכמות ואיכות כשכל הציבור רוקד ומפזז שירי שמחה, וזוהי בעצם ההדלקה השכונתית, כשנוסף שם שפע עצום של אוכל ושתיה בפרט לתושבי השכונה שרבים מהם לא רגילים לעלות מירונה.

לסיום, מקובל בידינו סיפור, אותו היה מספר הרב דבורקס ז"ל שהיה גר באזור. על יהודי אחד שהגיע בשבת חורפית אחת לשכונת שערי חסד. הלה חיפש מקום תפילה ואך במקרה נכנס להתפלל מנחה וקבלת שבת בברסלב. באותה עת המבנה עוד היה ארעי בלבד והקור העז חדר פנימה. אבל ברגע שהתחילו להתפלל קבלת שבת הוא הרגיש שנהיה לו ממש חם, בזכות ההתעוררות וההתלהבות בתפילה עם הניגונים של אנשי שלומינו. לאחר ימים היתה בארץ ישראל מלחמה, ובמהלכה הוא נתקע עם כל חבריו לטנק לתוך מארב מסוכן, עד שנראה היה שאין להם כל תקווה לשרוד. לפתע פתאום נזכר בשיר הקבלת שבת ששמע בשיטיל הברסלבי והוא התחיל לשיר אותו יחד בגיא צלמוות. סופו של המעשה היה שהם ניצלו בנס ממות בטוח! גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי.

מאז התקופה עליה מסופר בכתבה, חוותה שכונת 'שערי חסד' מהפך של ממש, כשהחסידים ברובם עזבו אותה לטובת שכונותיה הצפוניות של העיר ומי שהגיעו לגור במקומם היו תושבי חו"ל אמידים ברובם.

מטבע הדברים הלכה הפעילות והתמעטה, ושנים ארוכות עברו בהם היה המקום פעיל חלקית ואף היה סגור בימי החול. לתוך אותו חלל ריק נכנס אבי ר' משה גוטדינר הי"ו ונטל על עצמו את החזקת המקום והפרחתו.

כך אט אט, עד שבתקופה האחרונה הגיעה הפעילות בבית הכנסת לשיאים חדשים. בכל יום מתקיימת במקום תפילת וותיקין בהתעוררות, ולאחר התפילה יושבים החברים ומדברים בצוותא מרבינו ז"ל, ואז יוצאים בריקוד כמנהג אנ"ש.

לפעמים אף יביא מאן דהוא פת שחרית עבור ציבור הלומדים ולאחר שיעורי תורה באנגלית בגמרא חומש וחסידות, שמתקיימים במקום לפני הצהריים, מגיע קהל אנ"ש לתפילת מנחה וערבית חמימה, אליה מצטרפים שכנים רבים.

שבת קודש

אך לעומת ההתרוממות בימות החול, הרי זו של שבת פי כמה וכמה, מפה לאוזן עוברת השמועה על החמימות והאש של 'קבלת שבת בברסלב' והציבור שלא מפסיק להגיע, ממלא את בית המדרש עד אפס מקום ממש.

ניתן ממש להרגיש את אור הצדיק ששורה במקום, ריקודים סוערים סוחפים את כולם, ולא אחת הם גולשים לרחובה של עיר ואליהם מצטרפים עוברי אורח מזדמנים. לא אחד ולא שניים מעידים כי התפילה בבית הכנסת נותנת להם את הכח וההתחזקות לכל השבוע. מהם אף כאלו שנדמה כלפי חוץ כי השבת מהם והלאה.

ולא זו בלבד שרוחם של החסידים מהדור הקודם חופפת על המקום ומלבה את אש הקדושה, אנחנו אף משתדלים להמשיך את המסורת ולאחר תפילת ליל שבת רוקדים ושרים את הניגון שהחסיד הגדול ר' בנימין זאב חשין זצ"ל היה שר בימים ההם.

ראש השנה

יש שנים בהם אנו זוכים לארגן מעין 'כנסים' עם כרוז והסבר על ענין נסיעה לצדיק על ראש השנה, ומלבד זאת יש כמה וכמה אנשים שנוסעים על אומן ר"ה בצילא דרבינו הק' רק בזכות הבית הכנסת אפילו כאלו שלא היה להם דבר עם ברסלב, ואף כאלו שכבר התגלגלו למקומות נדחים ושוממים זכו להגיע משם לאומן.

סוכות

מלבד שני המניינים שמפורסמים בשכונה לתפילה בכח בכל ימי חול המועד, הרי שהיא צייט של הרבי ממש 'כובש' את כל השכונה. ההילולא בדרך כלל היא גם השמחת בית השואבה השכונתית וההפצה גדולה עד מאד.

ארגון
מקור חכמה
לעידוד הבקיאות
בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן

הצחוק האכזרי

האף אל אוזנינו ישמע הצחוק האכזרי שמלווה את נשמת רבינו הק' זה מאתיים חמישים ושלוש שנה, האם גם לנו לא ניקח אל ליבנו במלא הרצינות כל דיבור וכל הגה שיצא מפיו הק' ונשתדל לקיימם בכל ליבנו ובכל נפשינו. הבה נזכור את דברי רבינו הק' לאותו תלמיד שפיקפק בעוצם גדולתו: "אם אין מאמינים בי מדוע נוסעים אלי!"

במסירות נפש עילאית הוריד עבורינו רבינו הק' את תורותיו הנשגבות מגבהי מרומים, וגילה בפנינו טפח מקדושת תורות אלו אשר הם אתחלתא דגאולה, ובכוחם לבקוע גידי קשיות ליבנו. וגילה דעתו שהוא חפץ ומשתוקק שיהיה לנו בספרו שיעור בקיאות לשגן עד שיהיה שגור על פינו בעל פה. הנתעלם מבקשה זו, או כי נתאמץ לקיימה בדחילו ורחימו?

חסיד ברסלב! הצטרף עוד היום אל לומדי הארגון המסיימים מידי שלשה חודשים את הספר הק' ליקוטי מוהר"ן, בסדר של שני דפים ליום, ובמשך עשרים וחמש שנות פעילותנו סיימו כבר מאה פעמים את ספרו הק'! בכעשרים דקות ביום תקיים עוד דיבור ושיחה של הצדיק אשר הוא תקוותינו בזה ובבא.

עם סיום מחזור הלימוד נכנסים המסיימים להגלה על סך \$500 עבור נסיעת ראש השנה.

יש בזה הכרת הטוב לרבינו הקדוש! יש בזה מנה גדושה של רפואת הנפש מתחלואיה! יש בזה את תרומתך האישית לקירוב הגאולה המיוחלת! ויש בזה כדי להימנות על לגיונו של מלך אנשי הצדיק הדבוקים בו, ומוכנים להקדיש זמן וכח ומרץ למלאות את דבריו!

הרם עוד היום טלפון והרשם למחזור הלימוד החדש שמתחיל בר"ח ניסן ויסיימם בר"ח תמוז, והתחל עוד היום את הלימוד הקדוש בספר הקדוש של רבינו הקדוש וזכותו יגן עליך ועל בני ביתך אמן.

לפני מאתיים חמישים ושלוש שנה, בר"ח ניסן התקל"ב, ירדה נשמתו המאירה של רבינו הקדוש לעולם.

קדמה לזה מהומה גדולה שהתחוללה בעליונים, כאשר הס"מ בעצמו עומד וטוען לפני השי"ת, רבוש"ע שמע תפלתי אם זה יבוא להעולם מה לי לעשות עוד ועל מה בראתני!?

השיבו לו: זאת הנשמה צריכה לירד להעולם בודאי ואתה חשוב לך עצה, הלך לו, והוליכו את הנשמה עוד דרך עולמות עד שהביאו אותה להבית דין של מעלה כדי להשביע אותה שתירד לעולם, ואותו האיש (הס"מ) עדיין לא בא, ושלחו אחריו שליח ובא והביא עמו זקן אחד ושחק ואמר: כבר נתתי לי עצה, רשאי הוא לילך לעולם, והניחו את הנשמה וירדה להעולם (עד כאן לשון רביה"ק בספורי מעשיות מעשה ז).

לא מצוין מה העצה שנתן לעצמו הס"מ, אך מפה לאוזן מקובל בין אנשי שאותו שחק ששחק הס"מ זוהי העצה האכזרית שמצא כדי למנוע מהנשמה הק' של הצדיק להחזיר את כל העולם למוטב ולהביא את הגאולה. צחוק אומלל המלווה את ענין רבינו הק' לאורך השנים, את ספריו הק', את עצותיו המאירות, ואת אנשיו.

צחוק זה מרחק את רוב העולם מענין רבינו הק'. חוששים הם לכבודם, מי רוצה שיצחקו עליו וילעגו לו. מעשה שטן הצליח ולא זכינו שתבוא הגאולה בחייו של הצדיק, "המחלוקת דחתה את הגאולה לפחות במאה שנה" – התבטא רבינו הק' שכל כך עמל והתיגע לתקן עולם במלכות ש-ד-י. כמה נהרות של דם ודמעות היו נחסכים לולא אותו צחוק אכזרי שמעפיל על הדרך הקדושה שתקרב את הגאולה.

אכזרי הוא הצחוק האומלל מעין כמותו. אך האם ניתן לצחוק זה לחלחל אל נפשינו?

אנו חסידי ברסלב שזכינו לטעום מאורו הצפון של הצדיק, אנו המאמינים בהבטחותיו ובחזונו ההולך ומתגשם לעינינו,

להרשמה ולהודעה על סיום

נא להשאיר הודעה (24 שעות)

בא"י 02-3720970 בארה"ב 845-669-0803

450 בחזורים שלי הרבי מתענגים בעבודת השם ב'חודש הגורלי'

על זה הדרך, באה "מורשת הנחל" לתפוס את החודש הזה כזכיה ב'פיס' - זה הזמן לקרב את הבחור לרביה"ק, להאיר לו את העצות שביכולתו לקיים כדי להתקרב כראוי ולחבר אותו לאנשי הצדיק, שע"ז יזכה להיות איש כשר באמת, כהבטחת רביה"ק: "רק אתם תחזיקו עצמכם יחד - אזי תהיו אנשים כשרים, ולא כשרים בלבד תהיו אלא אפילו צדיקים וטובים תהיו". וכן להכין אותו לחג ע"י לימוד ההלכה ושיחות ממשפיעי אנ"ש.

הפעילות הברוכה הזו, מהווה כפנינה בכתר הפעילות העניפה של "מורשת הנחל", אשר זה כחצי יובל שנים משקיעה כחות גדולים כדי לקרב את הנוער לאורו של רביה"ק, כפי שגילה דעתו כמה פעמים כי רצונו מאד לקרב את בני הנועורים; זאת ע"י חברת המתמידים מידי ערב לילדים (המונים כיום למעלה מ-400 נערים, פרסים ב-9 סניפים ברחבי ארה"ק), וכן ע"י חברות הבחורים לביל שיש (המונה כיום למעלה מ-350 בחורים, המתחלקים ב-16 חברות).

הזמנים בשתי ידיים ומילאו את עצמם ביתר התקרבות לרביה"ק וקיום עצותיו בתמימות ופשיטות. ולמרות שבשנים האחרונות נתרבו ב"ה ישיבות ברסלב, ורבים מהבחורים זוכים להימצא במשך כל השנה כולה בין אנשי הצדיק, עדיין בימי בין הזמנים, בהעדר סדרי הישיבה, ניתן יותר להתקרב לרבינו הק' ולילך בדרך עצתו בשמחה ורצון פנימי.

מאיך גיסא, זה לעומת זה - גם היצר מנסה את חלקו למשוך את בחורי החמד לצדו, להוסיף שעות שינה ו/או בטלה... מה שבדאי לא מוסיף לבחור יראת שמים כי אם להיפך ה"י. המתבטאת בתפילה הנערכת בשעות המאוחרות של הבוקר, או שמתקשים לפתוח ספר לימוד, או ח"ו מציאת חברים לא טובים...

החודש הגורלי

לשם כך, נמצאים יהודים יקרים בכל מקום, אשר משקיעים כח וממון רב במסירות נפש, לכוון "ישיבת בין הזמנים", כדי שתהיה לבחור מקום תורה ויישאר מחובר לעבודת ה' ולתורתו בסביבה טובה ובחברים טובים.

בין הזמנים

אומרים בשמו של החזו"א, כי ימי בין הזמנים בונים את אישיותו של הבחור, שכן בימים אלה, הלימוד הוא מתוך רצון אישי וכן ההתמדה יכולה להיעשות לפי השעות שלו. והרבה גדולים צמחו בזכות התמדתם בימי בין הזמנים.

אצל ברסלב'ר בחור, ימי בין הזמנים מתקבלים עוד יותר בסבר פנים יפות, שכן בימים אלה, הוא יכול לסדר את יומו כרצון רביה"ק: בקימת חצות, ביציאה לפעלד מחוץ לישוב או להשתטח על קברי הצדיקים, להתפלל כותיקין ובמנין של אנ"ש, לעסוק בספרי רבינו הק' ותלמידיו בהרחבת הדעת ובעיון, כאשר הרבה בחורים מנצלים זאת להיכנס להיכלי לימוד "התורה הזמנית" המצריכה זמן ויישוב הדעת כראוי.

במשך כל השנים, ראו את הבחורים ש'תפסו את בין

החידושים של השנה

לפני 3 שנים 'מורשת הנחל' השיקה תכנית מיוחדת **סדר לימוד המאוחד "מקחו של צדיק"** - סדר לימוד מיוחד בחודש ניסן אחה"צ המשלב את ההכנה לחג ע"י לימוד הלכות הנוגעים לחג, לימוד התורה הזמנית עם ליקוטי הלכות והתפילה שעל התורה.

השנה, לאחר שעות ארוכות של דיונים בין מנהלי 'מורשת הנחל' וצוות החינוך, הוחלט לעשות מהפך של ממש אצל כלל בחורי החמד בכל רחבי הארץ, כאשר מלבד סדר הלימוד 'מקחו של צדיק' כאמור, נוסף נדבך חשוב מאד של תכנית רחבה להטעים את הבחורים במתיקות עבודת השם, חצות, תפילת שחרית בכוח ובנעימה במניין עם אנ"ש, כוונתיקין או לפחות עם זמן קרי"ש הראשון כדעת רביה"ק, התבודדות בחדר מיוחד או בפעלד, כשכל בחור שזוכה לחטוף קיום עוד עצה ועבודה, נכנס להגרות שבועיות ולהגרה חודשית ענקית.

כמו כן, כדי לחזק את עבודת התפילה כראוי ובכח, בכל בתי הכנסת בהם פועלת "ישיבת בין הזמנים" לקחה ע"ע 'מורשת הנחל' לארגן "פת שחרית" בכל סניף וסניף (15 סניפים!), ועזרה וסיוע לכל מקום בהבאת משפיעים לשיחות הכנה ועוד.

*

כדי לעורר את לב הבחורים, להתקרב לרבינו ולקיים עצותיו בחודש זה, הפיקה 'מורשת הנחל' חוברת יוקרתית (64 עמודים) בשם **"החודש הגורלי"** מעוטרת בדיבורים יקרים מרביה"ק ותלמידיו זיע"א על שלל העצות הקדושים שהנחילנו רבינו, בשילוב תמונות אווירה וטעימה מתגובות של הבחורים שחו בעבר את הטוב הנגלה הזה. דרכה יוכל הבחור לחוות את עוצמת החודש ולהפנים שהוא עומד בפני חודש גורלי, כשבפיו ובלבו לקבוע את עתידו הברסלבאי.

כבר כעת, בימים הראשונים של החודש, מערכת הטלפונית הייחודית שהושקה במיוחד לרישום להגרות והסבסודים של החודש הגורלי, מוצפת בשיחות מרגשות ותגובות מעודדות של בחורי החמד והוריהם.

מעמד הפתיחה

להצלחת סדר הלימוד המאוחד, נערך ביום ראשון - ראש חודש ניסן "מעמד פתיחה רבתי", בהיכל בית המדרש הגדול במאה שערים, בהשתתפות מעל שלוש מאות בחורי חמד (כאשר עוד כמאה בחורים השתתפו מרחוק, בהיותם שוהים אצל ציון באומן) כולם נקבצו באו לך - מבית שמש - על כל שכונותיה, מאלעד, מבני ברק, מודיעין עילית.

לאחר

תפילה

מנחה בהשתכחות הלב ורוממות הנפש, נשמעו דברי פתיחה קצרים מראש החבורות הר"ר ראובן שיף שליט"א, ומייד לאחר דבריו התיישבו מאות הבחורים ל"סדר הלימוד המאוחד" בצוותא חדא.

בסדר הלימוד, צללו הבחורים למשך שעה לים התורה, וההיכל כולו סער וגעש ב'ריתחא דאורייתא'. הרה"ג ר' בן ציון גוטפרב שליט"א שהזדמן להיכל בית המדרש באותה שעה, התפעם עד מאד כשהוא מתבטא ברוב התרגשות: "עוד רבינו חי!".

לאחר סדר הלימוד המרומם, נערך כמעין חבורה בהשתתפות מאות בחורים, כשיחד עם לגימה המקרבת הושרו ניגוני התעוררות המזככים את הנפש.

במשך השנים בישיבת בין הזמנים ניסן, חודש זה חורט עמוק עמוק בלב הטהור את האהבה לרבינו הק'.

כל בחור שעבר את השבת יכול לספר על הברען - החיות שקיבל, ההרגשה כי אורו של רבינו חופפת שם היא עצומה, וההתחדשות הנגרמת מכך מביאה איתה התקרבות חדשה לרבינו הק' ומגבירה את הכיסופין לציית לדבריו הק' ככל אשר יאמר.

ולקראת הערב הם מגיעים לקמפוס 'באר יצחק' בטלז-סטון שם הם חווים תכניות עשירות ומגוונות, וכן "שבת התאחדות והתעלות", בה זוכים להרגיש אווירת ה'ק'בוץ' באומן, ע"י התפילות והספירת העומר המעוררות, סעודות השבת והזמירות בהתלהבות, השיחות המרוממות, האחדות והאהבת חברים ועוד...

אמנם, לא שייך להעביר את התחושות העמוקות שיש לכל בחור שזכה להשתתף

לאחמ"כ נשמעו ברוב קשב דברי חיזוק והתעוררות מפי הרה"ח ר' נתן ליברמנט שליט"א, על ה'חירות' שמקבל בחור שזוכה לנצל את הזמן בימים הללו לתורה ועבודת ה', להכין את הלב והנפש לקראת חג החירות - חג הפסח הבעל"ט. אחריו השמיע הגה"ח ר' יעקב שלמה מוזסון שליט"א דיבורים נלהבים בחשיבות לימוד ההלכה במשנת רביה"ק, במיוחד כאשר זוכים ללמוד "הלכות חול המועד" שמעטים המה העוסקים בה, ונוגע מאד בימים המרוממים הללו.

לפני תפילת ערבית בהתעוררות, נערכה הגרלה מיוחדת לכל המשתתפים בסדר הלימוד על גביע כסף מהודר, בו זכה הבה"ח יעקב מאיר פראנק מיישיבת 'ברסלב' בי"ש.

מאות בחורי החמד, שלאחר שעות ארוכות של שהות ב'חממה רוחנית' עוצמתית, הוצרכו 'לנחות' אל קרקע המציאות יצאו את בית הכנסת והתפזרו לביתם ולעירם, נכונים לימי בין הזמנים גדושים ומלאים בלימוד התורה ועבודת ה', כשכל אחד ואחד מקבל ערכה אישית מיוחדת עם חומר הלימודים הנלמד על ידי כלל הבחורים יחדיו.

מסע שלשת ימים

גולת הכותרת של חודש ניסן, הלא הוא "מסע שלשת ימים" (מעין 'קעמפ') בשילוב "שבת התאחדות והתעלות", הנערך בסוף החודש, המהווה תגמול על הלימוד והתפילה בימי ביה"ז.

התיאור החיצוני על המסע והשבת הינו: המסע מתחיל ביום עמוס בהשטחות על קברי צדיקים בגליל (מתוך דגש שבמשך השנים יזכו הבחורים להשתטח על מכלול קברי התנאים והאמוראים ברחבי ארה"ק), עם שילוב של תוכנית 'חילוץ עצמות' מיוחדת בסוף היום,

החודש הגורלי במספרים

סכום	פעילות
18,000	חוברת יוקרתית "החודש הגורלי" וקונטרס הלימודים "מקחו של צדיק"
42,000	כינוסים כלליים: מעמד הפתיחה, סדר חצות כללי (פעלד, סדר לימוד, ותיקין, פת שחרית), כינוס חג כללי (חצות בכותל המערבי, שחרית כותיקין בכח, טעימה ושיחת חג), מערך הסעות מכל הסניפים
36,000	פת שחרית לכל הסניפים
50,000	הגרלות ופרסים לחיזוק ההתבדודות, קימת חצות ותפילה בכח
20,000	הבאת משפיעים ועזרה לחג לממונים היקרים
300,000 (לאחר השתתפות סמלית של הבחורים)	מסע שלשת ימים: נסיעה לקברי צדיקים, קעמפ בטלז סטון, ארוחות וסעודות שבת כיד המלך, תוכניות מרתקות, רב שיח ושיעורים ממשפיעי אנ"ש
40,000	הוצאות המשרד: ניהול, גרפיקה, הדפסות ועוד
₪ 506,000	סה"כ

המתנה שלך!

ברסלב'ר חסיד. פרוייקט "החודש הגורלי" זקוק לאנשים כמוך! שאוהבים את הרבי ורוצים שהאור ימשיך הלאה, ומרגישים שעכשיו זו ההזדמנות להחזיר לרבי שנותן לי את היקר ביותר - חיים כפשוטו ברוחניות ובגשמיות, בלי לבקש ממני כלום, כי אם לעזור לו לתקן את העולם ע"י תלמידים שיעשו עוד תלמידים, עד שתמלא הארץ דעה את ה'.

קח לך חלק בפעילות הברוכה ובחר לך אחת מהאפשרויות דלהלן, ובזה תקבע את עתידם הנצחי של בחורי החמד, בזכות שלל הפעילות ותזכה לעשות נחת רוח לרבי'ה שאתה כ"כ אוהב אותו ורוצה להמשיך את אורו הלאה.

גם תזכה שהבחורים יתפללו עליך במשך החודש, ובפרט בנסיעה יזכירו את שמך בקברי הצדיקים. ובטוחים אנו שתפילה זו תפעל בשמים להשפיע שפע ברוחני ובגשמי, לך ולמשפחתך בזה ובבא.

כמו"כ נשלח שליח מיוחד לרביה"ק, ונזכיר את כל השותפים להצלחת "החודש הגורלי", באופן פרטי על כל שם ושם ובקשתו האישית, ובוודאי שרביה"ק שהבטיח ש'אצל מי שאני לוקח אני נותן', ימלא משאלות לבך לטובה, וימשיך להאיר לך ולחזק אותך כל הימים.

לתרומות: ניתן לפנות:

ר' נתן זוסף בודשטיין, 052.768.3232

ר' רוד גולדמן, 053.310.1632

למעוניין, ניתן לקבל קבלה לצרכי מס לפי סעיף 46

ב- 100 ₪ x 12

אמצת בחור לכל החודש
שבזכותך יתחדש בעבודת ה'

ב- 148 ₪ x 12

זכית לממן "הגרלה שבועית"
ודרכנת מאות בחורים
להתבודד / לקום הצות / להתפלל כראוי

סעדי ואיוושעה

ב- 220 ₪ x 13

נתת 'פת שחרית' בכל הסניפים
(בזכותך כ-300 בחורים מתחזקים להתפלל שחרית עם
אנ"ש כותיקין או בזמן קר"ש)
או סעודת שבת כיד המלך
למנין בחורים
(בזכותך עשרה בחורים שהשבת תיחרט בעצמותם
ויחדשו את חייהם הרוחניים)

ב- 360 ₪ x 13

אוטובוס לקברי צדיקים
(55 בחורים יתפללו עליך בכל קברי הצדיקים)

כהיום

אי אפשר

מבלי להתקרב
ל"אור האורות!"

בחור צעיר בעל נפש יוקדת מוצא ספר ישן באוצר הספרים של הישיבה ומתחיל ללמוד בו, הוא אינו יודע שבכך הוא מכריז על עצמו מלחמת קיום. כדי להמשיך ולהחזיק באוצר אותו מצא, עליו לעבור רדיפות וביזיונות נוראיים, משפחתו וכל ידידיו מפנים לו עורף, וגם ראש הישיבה שאהב אותו אהבת נפש, מרחיק אותו מעל פניו • הרב החסיד ר' אלימלך הכהן זילביגער שליט"א חתנו של מרן הגאב"ד הגרי"ט וויס זצ"ל חוזר לימים בהם עמד במנצ'סטר הקפואה, בודד בעולמו, ורק רבינו הקדוש זיע"א היה שם אתו להחזיק בידו, לתמוכו ולסעודו בדרך העולה בית א-ל • אי אפשר להיות איש כשר באמת, כי אם כשמתקרבין להצדיק האמת שבדור

תמונה: בעולמה של ברסלב

נחמן כ"ץ, נחמן פראנק

"וטהרת הלב הוא, על ידי שמתלהב ובווער לבו להשם יתברך"

בטרם אפתח במעשה אקדים ואומר כי בוודאי שההתקרבות לרבי היא לא משהו שהיה פעם, משהו חד פעמי. אלא בכל עת ובכל שעה אנחנו מתקרבים מחדש ממש לרבי.

בכל אופן, כך היה המעשה: מגיל צעיר חנן אותי ה' יתברך בחסדיו בנפש מלאה בכיסופים ורצונות, והייתי מחפש ומבקש אחר רצון ה', והייתי ממש בווער בעבודת ה'. כשנכנסתי ללמוד ביישיבת מנצ'סטר שבאנגליה בה התגוררנו באותה תקופה, זכיתי לקירבה גדולה מהראש ישיבה הגאון ר' יהודה זאב סגל זצ"ל תלמידו של החפץ חיים. הוא היה יהודי שהתורה התפילה והעבודת ה' שלו היו נפלאים ממש, הוא היה בווער באש של אידישקייט, עובד ה' עצום, כפשוטו. במשך כל התפילה היו פניו אדומות ולוהטות, מרוב ההתלהבות שהייתה לו, כל תפילת שמונה עשרה שלו ארכה כשלושת רבעי שעה. גם לימודו היה ביגיעה גדולה, וכל מעשיו היו בהתלהבות, ומתוך 'עזות דקדושה' עצומה.

ולא רק לעצמו, אלא גם מהבחורים דרש הרב סגל שהם יעבדו על עצמם במידות ובהנהגות, כתלמיד אמיתי ונלהב של תורת נובהרדוק, הוא הכניס דגש חזק על לימוד ספרי מוסר. כל סעודה שלישית הוא היה מוסר דרשת מוסר. ומכיוון שאני חיפשתי את ההתלהבות והברען בעבודת ה', ראיתי בו את האיש המתאים לכוון אותי לתכליתי בעולם. היתה לי קירבה גדולה עמו והייתי מגיע באופן קבוע לכל סעודה שלישית לשמוע את השיעור שמסר. אפילו בקיץ כשזמן צאת השבת באנגליה הוא מאוחר ביותר, הייתי עולה לביתו, לשוחח עמו בעבודת ה'. זכיתי באותם ימים לטעום טעם של עבודת ה' בהתלהבות גדולה, וכל ליבי ונפשי בערו לתורה ותפילה, על ידי לימוד המוסר וכפי שקיבלתי ממנו.

לאחר שנים ספורות, עברתי ללמוד ביישיבת גייטסהד שאף היא באנגליה. ראש הישיבה שם היה הגאון ר' זאב גורדון זצ"ל שהיה תלמיד חבר להגאון הקדוש ר' אלחנן וסרמן הי"ד, ולמרות שהוא היה יהודי מרום עד מאד, אך דמותו כמו הרב סגל, שתבעיר בי את חמימות התורה והמצוות, לא מצאתי שם. עבודת ה' בישיבה הייתה יותר בסגנון 'קריר', ואני רציתי להמשיך את הבעירה שהוא הכניס בי. זוכרני שהיה שם ר"מ הרה"ג ר' זאב כהן שליט"א, כשסיפרתי לו שבשורשיי אני מחסידי באבוב, הוא הגיב שגם הוא, ולכן

הוא היה עם קצת יותר חמימות לתורה. אך עדיין, כל הלימוד והסגנון היה אך ורק בדרך פלפול, ולא היה התלהבות וברען כמו שחיפשתי. בהזדמנות אחת הוא למד ספר מאד עמוק, כמדומני היה זה הספר 'שער המלך', וכמעט אף אחד מהבחורים לא הבין את דבריו.

כיוון שלא התחברתי לדרך הפלפול, הייתי נשאר ער בלילות ללמוד ספרי יראים, ואילו ביום הייתי הולך לישון. רק בנס לא שילחו אותי מהישיבה...

בישיבה התקיימה חבורה של בחורים חסידיים, ואני הייתי משתתף פעיל בה. באחד הימים החלטתי להחליף את לבושי הליטאי למלבוש חסידי, חליפה ארוכה, מגבעת עגולה, גארטל. במקביל גידלתי פיאות ארוכות, אבא שלי וכל משפחתי תמחו על לבושי שהשתנה, אבל אני לא התפעלתי מכך והמשכתי בדרכי. בכל אותו הזמן הייתי מתקשר לרב סגל, כדי להתייעץ אתו על ענייני עבודת ה'.

"ולבוא להתלהבות וחמימות לה' יתברך"

הגעתי לגיל תשע עשרה. ואבי שרצה מאד שלא יהיה לי עוד שום קשר לחסידים, החליט לשלוח אותי ללמוד ביישיבת לייקווד שבארצות הברית. לישיבה זו התקבלו רק בחורים מבוגרים בגילאי קיבוץ. אך כיוון שהיה לי קירבה גדולה עם הרב סגל, הוא פעל אצל הגאון ר' שניאור קוטלר זצ"ל שיקבל אותי. אך כשר'

**כשהגענו לקטע בספר
בו מדבר בעל התניא
זיע"א על התלהבות
בתפילה, שאלתי
אותו למה לא מוצאים
את הדבר הזה היום
בחב"ד, הוא ענה לי
בשם האדמו"ר, שכיום
זו לא הדרך בעבודת
ה'... ואילו אני רציתי
רבי שילמד אותי כיצד
שייכת גם כהיום תפילה
בהתלהבות!**

שניאור ראה אותי עם פאותיי הארוכות, הוא התפלא מאד, איך ייתכן שאני, חסיד במראהו, קשור לרב סגל הליטאי.

אך גם בלייקווד לא מצאה נפשי מנוח. התחלתי לחפש ביתר שאת וביתר עוז אחר צדיק שיאיר לי אור וחיות בעבודת ה'. הסתובבתי אצל אדמו"רים רבים בארה"ב, ביקרתי אצל הריבניצער, והתחממתי בצילו של האדמו"ר מסקולען. גם לחב"ד נדדתי וניסיתי למצוא את החיות והתקווה להתקרב להש"ת...

במשך שבוע תמים שהיתי בבית המדרש 770 שבברוקלין, במהלכם למדתי עם אחד ה'חוזרים' המפורסמים את ספר התניא. כשהגענו לקטע בספר בו מדבר בעל התניא זיע"א על התלהבות בתפילה, שאלתי אותו למה לא מוצאים את הדבר הזה היום בחב"ד, הוא ענה לי בשם האדמו"ר, שכיום זו לא הדרך בעבודת ה'... ואילו אני רציתי רבי שילמד אותי כיצד שייכת גם כהיום תפילה בהתלהבות!

משם המשכתי הלאה. נכנסתי לעוד רבים מאדמו"רי התקופה, כולם אהובים, כולם גבורים, אך לא מצאתי את הדבר אותו חיפשתי, מישהו שיקרב אותי לה' יתברך, שייתן לי דרך אמיתית וברורה להיות תמיד עמו ואצלו יתברך.

באחד הימים נכנסתי אל האדמו"ר הקדוש ר' יואליש מסאטמר זצ"ל. הרגשתי משהו שונה משאר הצדיקים אותם ראיתי, פניו היו מוארות באור גדול, וקיבלתי ממנו הרהור תשובה, ואף למשך תקופה נעשיתי חסיד שלו. אבל החונן לאדם דעת נתן לי להבין שלמרות שהוא צדיק נורא ונשגב שאין לי בו שום השגה, אבל בשביל הנשמה שלי אני חייב משהו אחר לגמרי, את הצדיק האמת' שבדור... עניין אחר לגמרי... אור אחר לגמרי... למעלה מדעת אדם...

"שמי שיסתכל בספר הזה... יהיו נפתחין אצלו כל גידי קשיות לבבו"

אחרי כמה שנים של חיפוש ובקשה, בהם נשמתו אינה מוצאת מנוח לכף רגלה, יושב ר' אלימלך בשעת לילה מאוחרת באוצר הספרים של הישיבה, מחפש אחר פנימיות לבבו, אולי יאיר עליו כבר האור החבוי שישים קץ לחיבוטי הנפש המייסרים, לתחינות הארוכות 'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, בארץ ציה ועייף בלי מים...' הנער הצעיר ממשיך לנסות למצוא את הנחל שירווח את נשמתו המשתוקקת וייתן מזור לתחלואי נפשו, והיושב בשמים הרואה את רצונו הזך, מוליך אותו למקום נביעתו של

**הדברים כבשו את
לבי, חשתי כמו אור
עצום הבוקע מהספר,
והחלטתי שזה הספר
שייתן מנוחה לנשמת
המתגעגעת, למרות
שלא הבנתי מאומה
מהנאמר בו. מאז,
התחלתי ללמוד את
הספר בכל רגע אפשרי**

**"התבודדות היא מעלה עליונה וגדולה
מן הכל"**

לאחר שלמדתי הרבה בספרים, וראיתי שרבינו מדבר רבות מאד מגודל מעלת עריכת 'התבודדות', והעניין הזה נכנס בי בצורה לא רגילה. תיכף החלטתי שאני חייב לעשות כל יום שעה התבודדות, ללא שום פשרות, וגם כשלא הרגשתי שום קרבת אלוקים הייתי מתעקש וממשיך להתבודד. הייתי יוצא ליער ששכן ליד הישיבה, כדי לדבר עם השי"ת, חוק ולא יעבור, יהיה מה שיהיה, אפילו בזמנים דחוקים ביותר כמו בערב פסח, הקפדתי על זה במסירות נפש עצומה, וזה היה מיד בתחלת ההתקרבות.

באותה תקופה הזמין אותי אחד מאנשי שלומינו בלייקווד הגאון ר' אלחנן טויבער, המכהן כיום כרב ומורה צדק בלוס אנג'לס, להתארח אצלו בשבתות, והוא היה משוחח עמי הרבה על ענייניו של רבינו הקדוש.

תוך כדי ההתקדמות בלימוד ספרי רבינו, רצייתי לקיים את רצון קדשו להתחתן מוקדם ככל האפשר, והתחלתי להתפלל על כך, ובסייעתא דשמיא, לא עברה תקופה ארוכה מעת שגיליתי את אורו המאיר של רבינו הק' ובאתי בברית הנישואין. חותני הגאון הגדול רבי יצחק טוביה ווייס זצ"ל, הרב בעיר אנטוורפן שבבלגיה ולימים גאב"ד העדה החרדית בארץ הקודש, לא ידע מכך שאני חסיד ברסלב. לשאלתו להיכן אני משתייך, עניתי, שאני לוקח מכל חסידות מה שטוב בעיני לעבודת ה'. ואגב, סיפרתי לו גם שהייתי תקופה בסאטמר."

אלא שגלגלה ההשגחה, וביום הרביעי של השבע ברכות, הגיע החותן הגדול לביקור

לאחר תקופה קצרה, מצאתי בישיבה את הספר 'עלים לתרופה'. המכתבים של רבי נתן כל כך החזו אותי שלא יכולתי להפסיק להחזיק את זה, כל הזמן הייתי קורא את זה, עד שהבחורים בישיבה שמו לב שיש לי ספר שאני הולך איתו בקביעות, וכשהבינו שמדובר בספר של ברסלב, הם הלשינו עלי לראש הישיבה הגאון ר' שניאור. הראש ישיבה קרא לי ושאל במה מדובר, התחמקתי ממנו וטענתי שאינני יודע מאומה.

הנחל נובע המפכפך בשלווה באין רואים בתוך עולם ומלואו...

וכך מתאר ר' אלימלך את המשך המעשה: "לפתע, בעודי יושב מהורהר באוצר הספרים, צדו עיני ספר גדול ושחור, ישן ובלוי, המונח לו בשלווה מעל ארון הספרים. מתוך סקרנות הורדתי ובחנתי אותו ומצאתי ש'ליקוטי מוהר"ן הוא שם הספר. פתחתי והתחלתי לקרוא. המילים מתוך ההקדמה כמו קפצו למולי: "...כאשר שמענו מפיו הקדוש ז"ל שאמר שמי שישתכל בספר הזה בעין האמת, בוודאי יהיו נפתחין אצלו כל גידי קשיות לבבו, ויהיה נעשה בעל תשובה גמור..."

הדברים כבשו את לבי, חשתי כמו אור עצום הבוקע מהספר, והחלטתי שזה הספר שייתן מנוחה לנשמת המתגעגעת, למרות שלא הבנתי מאומה מהנאמר בו. מאז, התחלתי ללמוד את הספר בכל רגע אפשרי, ההבטחה הדהדה במוחי "מי שישתכל בספר הזה בעין האמת, בוודאי יהיו נפתחין אצלו כל גידי קשיות לבבו...", לא הבנתי דבר מהכתוב, אך קראתי את התורות שוב ושוב, הרגשתי שיש כאן קצה חוט לדרך שאותה חיפשתי, ומיאנתי לעזוב את הספר אפילו לרגע...

משטעמתי את טעמו של היין ההונגרי, החלטתי לחתור בכל כוחי לנסות ולהבין מה טיבו של זה, וכיצד אוכל להיות חסיד 'ברסלב', להצטרף לאנשי הבעל תפילה. הקשר הראשון שלי עבר דרך יהודי בשכונה שדחף לידי קונטרס של ברסלב. אז עוד לא ידעתי כלום, וקיימתי את כל מה שנאמר באותו קונטרס בתמימות.

אש של עבודת ה'. תמונת מחזור ישנה של ישיבת מנצ'סטר

ולהשפיל את האברך הצעיר, "במנצ'סטר באותה עת 'ברסלב' היה משהו מופרך, צמד המילים 'חסיד ברסלב' היה נדמה ככינוי לאדם שנפל מהירח... לא אוכל לתאר את עוצם ההתנגדות הנוראה שהייתה מנת חלקי. באחד הימים שפכו לי משאית מלט על דלת ביתינו. רבים היו נגדי, אפילו בבתי המדרש של חסידויות שאינן מתנגדות כלל וכלל היו מי שביזו אותי. מצאתי את עצמי בודד, ללא שום עזרה וסיוע, מישהו שאוכל לבלות איתו בעבודת ה'.

ניצוץ בתוך אותה אפילה, היה הרב יצחק אריה ווייס שליט"א, האדמו"ר מהורדנאק, שהייתי לומד איתו את ספרי רבינו, הוא גם החזיק אותי כלכלית. אבל חוץ ממנו, במשך שבע שנים השתוללה המחלוקת, והייתי בודד בעולם.

בראש השנה נסעתי לקיבוץ בירושלים. וכשהתקשרתי לחותני לומר לו שאני נוסע, זו הייתה הפעם היחידה שהוא שאל אותי; 'בשביל מה אתה צריך את זה? אבל זה לא הפריע לי, ידעתי שיש רבינו בעולם ואני אתו עמו ואצלו, ומה שהוא מצווה עלי אני עושה. בשנה שלאחר מכן נסעתי למירון על ראש השנה.

יש רבינו בעולם!

כשהגעתי לארץ ישראל, עדיין ניסיתי לבדוק אצל צדיקים יושבי ארץ הקודש, שמא תיקוני הנצחי נמצא אצלם, אך לא מצאתי אצלם לא חיות ולא תיקון לנשמת. רק ראיתי מחדש שיש רבינו בעולם.

בירושלים זכיתי לראות את זקני אנ"ש עליהם השלום, כרבי שמואל שפירא זצ"ל שהייתי מסתובב אתו הרבה בנסיעותיו לקברי צדיקים, וכן רבי אלחנן ספקטור זצ"ל. כמו כן הייתי מקשיב הרבה לשיעוריו של רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל. אלו היו זמנים אחרים לגמרי, מי יתנני ירחי קדם. היה לב, היה התחדשות. וגם היום, צריך את ההתחדשות ואת הלב. וגם את רבי וועלוול חשין זצ"ל הכרתי, ומכולם הייתי שואל הרבה על עניין הצדיק, ומהות חסידות ברסלב.

באותם שנים עזרני השי"ת לקרב ליהדות ולעניין רבינו, יהודי בשם ר' אברהם גרינבוים שהיה גר בלונדון, והוא הביא לי למנצ'סטר את הספר 'חיי נפש' מהחסיד רבי גדליה אהרן קעניג זצ"ל. בכל אותו זמן, היה לי שאלות רבות על עניין הצדיק, 'מצאתי' כאילו סתירה בליקוטי תפילות; מצד אחד רבי נתן מתפלל שיזכה לגלות את הצדיק שבדור, כלומר ישנו צדיק בעולם, ומצד שני הוא מקונן על כך שהצדיקים עזבו אותנו, כלומר שאין צדיק חי. בלבול זה נבע

חתנא דבי נשיאה. עם מרן הגאב"ד זצ"ל. גנזי ברסלב

ישטוננו". הרב סגל הפסיק את הלימוד המשותף, ואף כתב לי מכתב, ובו הוא שואל אותי, בשביל מה אני צריך להיות חסיד ברסלב, מה זה מועיל בעבודת ה' בתגובה כתבתי לו מכתב נסער, וציפתי אותו ל'משלוח מנות' שלא היה אלא סט של כל ספרי רבינו. במכתב כתבתי לו, 'הרי אתם ידועים בגודל הזהירות שלכם מלשון הרע והעיסוק הרב שלכם בנושא קדוש זה, ומדוע בסיפור שלי תקבלו את הדברים ללא חקירה ודרישה? אני רוצה לספר לכם מיהו רבי נחמן, ומה דבריו, ומה כתוב בספריו, ואדרבה אולי תסכימו ללמוד את הספרים כדי לדעת מהות העניין... הרב סגל שהיה איש אמת, החל ללמוד את הספרים, וכשסיים, הניח אותם בספרייתו, ואמר לי 'רבי נחמן הוא קדוש וטהור'. וחזרנו ללמוד יחד בחברותא".

אך ההתנגדות לא שככה, ר' אלימלך מצא את עצמו בעבר אחד, כשמולו ניצבים בצד השני, שאר אנשי העיר שלא הפסיקו לבזות

פתע בבית הקטן. בסלון היו פתוחים באותה העת ספרי ברסלב שהחתן הטרי היה באמצע ללמוד בהם. החותן שראה את הספרים, לא אמר לו דבר. "אמנם ראיתי על פניו שיש לו תרעומת על כך, אך הוא לא הגיב. התנגדותו לברסלב נבעה מכך שחלק מהנוסעים לאומן דרך אנטוורפן - שם גר - התנהגו בשובבות רבה, ועוררו התנגדות לכל מה שריח של ברסלב נדף ממנו".

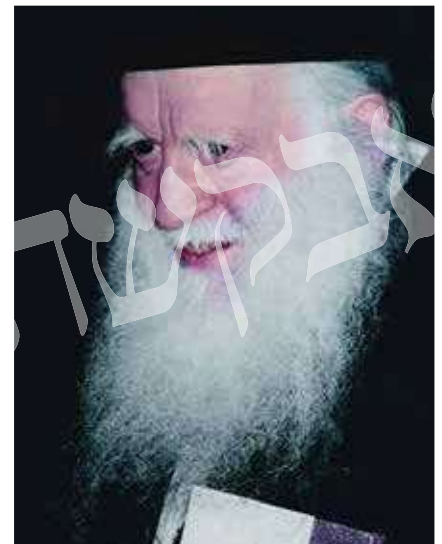
בסופו של דבר חיבב הגאב"ד את נכדיו מחסידי ברסלב באופן לא רגיל.

הרב סגל: רבי נחמן הוא קדוש וטהור!

שבועיים לאחר החתונה, חזרה משפחת זילביגער למנצ'סטר. כשחזר להתגורר בה, שב ר' אלימלך ללמוד בחברותא עם הרב סגל. מנצ'סטר הייתה מעוז של התנגדות, לא היה חסיד ברסלב אחד בכל העיר. וביום מן הימים הלשינו לרב סגל שתלמידו הנאמן הפך לחסיד ברסלב... "מאותו יום התהפכה עלי הקערה, ו'תחת אהבתי

ביאר לי את קושייתי. החסיד ר' גדליה קעניג

ברסלב זה אמת. ראש הישיבה הרב יהודה זאב סגל זצ"ל

מכך שאני חשבת שהצדיק עליו מדבר רבינו, יכול להיות כל אחד שהוא צדיק וירא שמים, והרב סגל נדמה בעיני לצדיק הזה, עד שהבנתי שיש דבר אחר לגמרי בעולם... ענין הצדיק האמת שבדור, שמי שגילה את עניינו של הצדיק הגדול הזה, הוא רבינו הנחל נובע מקור חכמה.

רבי גדליה היה כותב לי מכתבים לבאר את כל עניין הצדיק האמת, וכך הצלחתי להתברר בעניין, ולזכות להתקשר לרבינו באמת ובתמים. בשבועיים האחרונים לחייו, שהה רבי גדליה בביתו, ואף נפטר במנצ'סטר בבית המדרש באמצע דרשה שנשא עבור מפעלו הגדול בבנין העיר צפת ת"ו. כמו כן הגיע לבקר בביתי החסיד רבי נתן צבי קעניג זצ"ל, הוא היה מגיע לאסוף צדקה עבור הכולל בבני ברק אצל הנגידים בעיר.

השי"ת עזר לי שהייתי חזק ביותר בענין של 'שעה התבודדות' במסירות נפש חוק ולא יעבור. הייתי מתגנב לאתרי הבניה במנצ'סטר כדי לעשות התבודדות, והיו משוחחים בעיר ש'ר' אלימלך זילביגער היה כבר בכל המקומות שניתן להעלות על הדעת במנצ'סטר'.

סיום ליקוטי הלכות בתוך חודשיים; להחזיק עם רבינו הוא על ידי הספרים

מה שמחזיק את האדם לבל ייפול בדעתו ולא יתרחק מהשי"ת, הוא לימוד ספרי רבינו, ליקוטי מוהר"ן וליקוטי הלכות וליקוטי תפילות, וצריך עקשנות גדולה לזה.

כמה שנים לאחר החתונה, שמתי לב שאני לא מחובר לליקוטי הלכות. היה זה כחודשיים לפני ראש השנה, והחלטתי לעצמי שאני לומד את כל הליקוטי הלכות עד ראש השנה... הייתי לומד כל היום ליקוטי הלכות בעקשנות גדולה, עד שהרגשתי שאני משתגע, חמישים דף בכל יום! ובחסדיו יתברך עשיתי סיום בראש השנה. אך עדיין לא הרגשתי שאני מחובר, ולכן למדתי שוב את כל הליקוטי הלכות מהחל עד כלה במשך חודשיים. ורק בפעם השלישית 'נפתח' לי הספר הקדוש הזה, וחשתי שאני יכול ללמוד את זה עם חשק. כך גם הייתי צריך לעשות עם הליקוטי תפילות, בעקשנות גדולה וחזקה, כדי לזכות לטעם הגן עדן שלהם.

ב"ה, מאז עשיתי לעצמי קביעות חוק ולא יעבור בכל יום, ללמוד ליקוטי מוהר"ן, ליקוטי תפילות, וליקוטי הלכות, 'לעסתי' אותם היטב היטב, ולמדתי הרבה את כל הספרים של ברסלב, וגם את כל החבורות של ברסלב קראתי בדביקות, וגם את

שיעוריו של רבי לוי יצחק זצ"ל, וזה מה שהחזיק אותי בכל המצבים. היו תקופות שהייתי לומד את הספר סיפורי מעשיות, שהוא ספר קדוש ונורא מאד, בפרק זמן של חודש, וכן ליקוטי מוהר"ן בחודש 6 דפים ליום, חוץ מכל הסדרים שעשיתי.

"על ידי שמקרב בני אדם לעבודת השם יתברך... על ידי זה מוריד גם כן חמימות והתלהבות להשם יתברך"

לאחר שבע שנים של התנגדות ורדיפות אכזריות, סייעני השי"ת לקרב את המקורב הראשון במנצ'סטר הרב טרייסמן, ואז הופרה קצת בידותי ויכולתי לדבר עם מישהו. היו שנים שלא יכולתי לנסוע לקיבוץ בארץ ישראל, מסיבות שונות. שנה אחת קיימנו קיבוץ במנצ'סטר, ואנ"ש מלונדון הגיעו להשתתף בקיבוץ ביניהם החסיד המופלא ר' ברוך זילבר זצ"ל.

אחר כך התקרבו עוד אנשים לרבינו עד שזכינו לפתוח בית כנסת ששימש בתחילה רק לשיחת חברים, ולאחר מכן התחלנו לקיים סעודה שלישית. ובאותם זמנים כבר הוקל לי מהרדיפות, כיוון שהייתי צריך לדבר ולהכין את הדיבורים, לא היה לי זמן לחשוב עליהם כלל'.

הרבי הוא מעיין המתחדש בכל עת, אשרי המתקרב אליו בכל עת מחדש!

לאומן זכיתי לנסוע לראשונה בשנת תש"מ, כאזרח בריטי קיבלתי אישור מיוחד לנסוע לקייב, ובפעם הראשונה נסעתי עם ר' אברהם גרינבוים. כשהגעתי לציון לא

**רק בפעם השלישית
'נפתח' לי הספר
הקדוש הזה, וחשתי
שאני יכול ללמוד
את זה עם חשק.
כך גם הייתי צריך
לעשות עם הליקוטי
תפילות, בעקשנות
גדולה וחזקה, כדי
לזכות לטעם הגן
עדן שלהם**

הייתה לי כל הרגשה מיוחדת, ואך בקושי הספקנו להגיד את התיקון הכללי עד שהקומוניסטים תפסו אותנו. היה לנו פחד נורא ואף רצו לקחת לנו את מעט הכסף שהיה לנו ונאלצנו להחביא אותו בגרביים. אחר כך נסעתי עוד כמה פעמים, וב"ה זכיתי להיות יותר על הציון הקדוש.

אמנם נראה שהיום כבר אין את הניסיונות שהיו אז, אך באמת היצר מנסה להיכנס גם היום לעניין של הרבי, ולהחליש את האדם בכל עת שהוא לא יכול לעבוד את השי"ת, וצריך הרבה התחזקות לכך, והפיתרון לכל הוא ההתחדשות בכל עת, כי עניין רבינו זה לחדש אותנו. והנה עכשיו מגיע ראש חודש ניסן שעליו נאמר "החדש הזה לכם ראש חדשים", העניין של הרבי זה מעיין - שנובע בהתחדשות כל הזמן... פעם היה יותר לב, ופנימיות לכל דבר בעבודת ה', וצריך להחזיר את זה, ולהתחדש מחדש לילך עם חיות דקדושה, ושמחה תמידית.

לפעמים חושבים שיודעים מרבינו ולומדים הרבה, ואחר כך רואים שלא יודעים ולא מבינים כלום, אנחנו באמת לא יודעים כלום!

הכלל, שגם עכשיו אני מתחיל להתקרב עוד פעם מחדש ממש, וכך בכל יום מחדש, עברנו הרבה מרירות, יש תקופות של אור ויש תקופות של חושך, והספרים של הרבי, הם הממשיכים את האור.

הוא רבינו בעולם הזה ובעולם הבא!

ב"ה זכיתי למצוא את שאהבה נפשי עם הרבה רחמנות והרבה סייעתא דשמיא. וצריכים לדעת שיש רבינו בעולם, ורק הרבי הוא הרבי שלנו, ואיננו צריכים עוד מנהיגים כלל.

רבי נתן אומר, שהשם יתברך נותן לכל אדם בעולם הזדמנות להתקרב לצדיק, ולאחר הפטירה, לא יקבלו למעלה את הטענה שהוא לא יכול היה להתקרב. רק צריך את ה"משכני אחריו - נרוצה". - להימשך. היום כולם יודעים שברסלב יש להם מה למכור, אפילו המתנגדים יודעים זאת. ומי שרוצה את האמת, סוף כל סוף מגיע אליו, ועצם האמת היא רק אצל רבינו, לכן מוכרח שגיע לרבינו. אמנם אדם אינו יכול להגיד לעצמו 'אני כבר מקורב לרבינו', כי "אל תאמן בעצמך עד יום מותך", אף אחד לא בטוח בעצמו, ואפילו כשיש כבר זקן לבן צריך לצעוק לה' שלא ניפול, ושלא נעזוב את רבינו עד זיבולא בתרייתא.

וכמו שכותב רבי נתן במכתב: הוא רבינו בעלמא הדין, הוא רבינו בעלמא דאתי לעד ולנצח!!!

ולמה נקרא שמה טבריא?

שטובֿה רכיֿשתה

קרית ברסלב טבריה עילית - הרכישה הטבעית של ברסלב'ער חסיד

קרית ברסלב נוף כנרת טבריה

בהכוונת זקני אנ"ש שליט"א

הפתרון המושלם לדוור לכלל חסידי ברסלב

ליצירת קשר עם נציג הקהילה הרב חשין הי"ו חייגו:

04-848-5409

✉ breslev.tveria@gmail.com

או בנדרים פלוס ע"ש "ברסלב טבריה עילית"

"שתהיו חזקים"

רוצים לזכות את הרבים ולהפיץ את אורו של רבינו בצורה קלה וייעילה? ערכת החיזוק היומי "פנינת חיזוק" מביאה את תורתו של רבינו לכל פינה, ומעניקה חיזוק יומיומי לכל מי שעובר בסביבה!

קומפקטי וזול - ערכה חודשית בעלות סמלית לחודש, שתביא תועלת אדירה לרבים מדי יום.

זיכוי הרבים - כל יהודי שעולה במעלית או נכנס לבית הכנסת זוכה להתחזק לכל היום, ואולי אפילו לכל החיים!

בנוי בצורה נעימה - עיצוב מכבד ומזמין, שלא מעורר התנגדות

קל ופשוט - כל אחד יכול להיות שותף בהפצת אורו של רבינו ללא מאמץ רב

איך זה עובד? בכל ערכה - דפי חיזוק יומיים עם דברי רבינו הקדוש. פשוט תולים במעלית, בבית הכנסת או בכל מקום ציבורי, והאור מתפשט!

התקשרו עכשיו והזמינו את הערכה שתקרב את הגאולה!

לפרטים, הזמנות ותשלום חייגו למוקד הטלפוני: **033134320**

לב קשה

המלאך ממ

ימי הנעורים בעיירה פשיסחא, הבריחה מזרועות החוק הפולני לאמריקה הדרומית שהתבררה כהצלה נסית ממלחמות החיה הנאצית, הכנסת האורחים המופלאה והפצת אורו של הרבי באורוגוואי הרחוקה, עד לעליה לארץ הקודש • תחנות חייו של איש החסד הנלבב והשדכן שהביא להקמת בתים נאמנים בישראל מבלי ליטול דמי שדכנות, החסיד ר' יצחק אונגרוביץ' - פשיסחער זצ"ל • והוצאתי והצלתי

דוד דגן, ישי דוד

אברהם קשה

אונגרווינדא

1

מחוזות אחרים היו מעטרים אותו ללא ספק בתואר 'למ"ד וא"ו צדיק', אך בין אנ"ש חסידי ברסלב הרחוקים מכגון דא הוא הצליח בנקל להיטמע כאחד מן החבורה. "ר' יצחק פשיסחער" ותו לא. ובאותה פשטות בה חי, הסתלק לעולם שכולו טוב, מבלי להותיר אחריו קהל מעריצים.

ר' יצחק נולד בשנת תרנ"ד בעיירה פשיסחא (בפולנית: פשיסוכע), במחוז מזוביה שבפולין, לאביו ר' יעקב הלוי אונגרביץ מחסידי אמשינוב ולאמו פערל. יהודי פשוט היה האב, מדי יום השכים לפנות בוקר והיה יושב ולומד עד התפילה כשאחיו מצטרפים גם הם ללימוד המשותף, ולאחר פת שחרית יוצאים לעמל יומם ויגיע כפם. זקנו של ר' יצחק שימש כגבאי בביתו של הרה"ק רבי יעקב יצחק 'היהודי הקדוש' מפשיסחא מגדולי תלמידיו של החוזה מלובלין. פעם אמר לו 'היהודי' כי יש עתה עת רצון גדול מאוד למעלה ויכול הוא לבקש מה שבחפצו, "בקשתו של הסבא היתה" סיפר לימים ר' יצחק, "שאם חלילה אי-מי מצאצאיו לא ילך בדרך הישר, שלא יראה הצלחה בדרכו".

בילדותו התייתם ר' יצחק מאביו (מאוחר יותר, לפני נישואיו, נפטרה עליו אמו). בעיירה לא היה גוף שידאג ליתומים, וכך מצא עצמו מתמודד לא פעם עם קשיים קיומיים. כיון שהיה נער אמיץ העשוי ללא חת, לא פעם הוטל עליו לבצע, תמורת פרוטות אחדות, משימות שונות שאחרים לא העזו ליטול על שכמם, כמו ללוות נפטר עם בעל-עגלה מהעיירה וחוצה לה. בן שתים עשרה בלבד היה אז. פעם סיפר על אפיזודה מפחידה שהתרחשה עמו והשפיעה עליו עמוקות. היה זה כשהתבקש להעביר נפטר לעיירה אחרת. כיון שלא היה מי שיעשה זאת, נפל התפקיד על

המלאך ממנוטוידא

כתפיו של יצחק הצעיר. "באישון ליל יצאתי לדרך עם עגלה רתומה לצמד סוסים ובה הנפטר, תוך כדי הנסיעה, התרומם לפתע המת ממקומו והתיישב! ואני בעתה אחזתני וכל בשרי נעשה חידודין-חידודין. לאחר מכן התברר שהסדין שכיסה את המנוח נתפס באחד הגלגלים וגרם לו להתרומם ולהתיישב והיה נראה כמי שקם משנתו... אז, בפעם הראשונה בחיי חטפני פחד מצמית. מאורע זה ליווה אותי ימים רבים, וזכרו עוררני ליראה את ה' הנכבד והנורא".

במחיצת אנ"ש בפשיסחא

פשיסחא היא עיירה פולנית, ופולין נשטפת באותן שנים באורו הבהיר של הנחל נובע. בכל אתר ואתר נתלקטו נפשות יקרות והתחממו לאורו של הרבי.

חבריו התמלאו בחרדה
לזורלו, ואילו הוא גילה
תושייה רבה וכדי לתעתע
במבקשיו יצא בשלוות
נפש מבית המדרש כשהוא
פונה היישר אל השוטר
ושואלו "יש לך אש?", הלה
לא העלה על קצה דעתו
שהפונה אינו אלא האיש
אשר הוא מבקש...

בפשיסחא ניטע הגרעין על ידי החסיד היקר ר' אברהם יוסף רוזנברג הי"ד, יליד לודז', שאחרי נישואיו התיישב בעיירה הנודעת שהתקדשה בקדושת צדיקי הדורות, ובמשך הזמן קרב בה נפשות לאורו של רבינו. גם 'אומאנער שטיבל' נוסד בפשיסחא, שהיווה בית לכל מבקש ה'. כך מצא את עצמו יצחק הצעיר נמשך בעבותות לשלהבת הקודש

שהבעירה לכות אברכים ונערים בעבודת ה' טהורה.

בהגיעו לפרקו בא בקשרי שידוכין עם בת עיירתו. חמיו היה ר' שמואל פאפיערניק, יהודי תמים ופשוט מיקירי אנ"ש, המוזכר לא אחת בין שמות חסידי ברסלב בפשיסחא. אמו של ר' יצחק עוד הספיקה להכינו לקראת יום כלולותיו, אך לא זכתה להובילו לחופה, שכן חלתה והלכה לעולמה לפני יומו הגדול של בנה. כל ימיו שמר על ה'פערענע' שמיכת פוך נוצות שקיבל מאמו המנוחה בתור מזכרת יחידה ממנה, ולפני פטירתו העבירה לבתו כדי שתשמור עליה.

בהשפעת ר' יצחק נשלח גיסו הבחור ישראל פאפיערניק ליישיבת 'תורת אמת ואמונה' דחסידי ברסלב בוורשה, בראשות הגה"ח רבי אלחנן ספקטור זצ"ל. באותה תקופה כאשר הדפיס החסיד ר' אהרן לייב ציגלמן את הספר 'ליקוטי תפילות' באותיות מרובעות, נדב הבחור ישראל מכספו להדפסה ושמו הונצח עם שם אמו לתפילה בירכתי הספר (ישראל עבר את אימי השואה ולימים היגר לפאריז שבצרפת).

המנוקש' הנורה

ר' יצחק ניהן בחושי מסחר מפותחים. אחרי נישואיו התפרנס ממסחר במטבעות-חוץ וחלפנות דולרים, דבר שנאסר על ידי ממשלת פולין דאז, שהיתה

אחד מעיר. ר' ישראל עזרא מיערניק בצעירותו בפולין

חתנא רבנו. ר' קלמן רוזין בברית לבנו, מאחור נראה רבי חיים שמואלביץ ר"מיר

שיתקין עבורו נעליים רחבות בעלות סוליה כפולה, ובחלל שביניהן החביא את שטרות הדולרים. לאחר מכן בא בדברים עם מבריש גבולות מקצועי, נכרי אף הוא, והשניים יצאו לעבר הגבול.

בהגיעם לביקורת, עצרו אותם שוטרים לביקורת קפדנית. הם חיפשו תחילה בכיסיו, ומשלא העלו דבר הורו לו לחלוץ את נעליו, וכשנמצאו ריקות הרעימו עליו בקולם "היכן הכסף?". התברר כי הסנדלר הגוי הלשין עליו כי הוא עוסק בהברחת דולרים. הם קרעו את סוליית הנעליים, אך למרבה אכזבתם לא מצאו מאומה, משום שקודם לכן החליף את נעליו עם המבריש... וכך קיבל בחזרה את נעליו עם שטרות הכסף הטמונים בתוכם.

בריחתו מפולין תתברר לימים כהצלחתו הפלאית, בבחינת 'ממכה עצמה' - מתקן רטייה, כאשר כמעט כל משפחתו שמנתה שבעה אחים ואחיות, נספתה בשואה (מלבד אחיו משה), והוא שהיגר לאמריקה הדרומית הציל את נפשו.

אור האמונה באורוגוואי הרחוקה

ר' יצחק מתיישב במונטווידאו בירת מדינת אורוגוואי, שלחופי האוקיינוס האטלנטי, בשכונה בה התרכזו יהודים רבים יוצאי אירופה. לאחר שהתבסס בעיר, הסדיר את מעמדו של זוגתו ושני בניו כמהגרים, אך הם הפליגו בעקבותיו והצטרפו אליו רק כעבור תקופה ארוכה, כיון שהתקשו להיפרד מהמשפחה המורחבת בפולין.

במונטווידאו בלט בסביבה כולה כהיהודי היחידי המעוטר בזקן. לא פעם רדפו אחריו נערים גויים בקריאות "ז'ידי!". בשנים הראשונות לבואו, מצב היהדות בסביבה לא היה מרנין. בהיותו איש מעש, נחלץ מיד והקים בביתו בן שלושת הקומות בית כנסת ומקווה-טהרה, ובנוסף הכנסת אורחים לכל דכפין. ר' יצחק, שטעם בימי נעוריו היטב טעמו של רעב, התמסר עבור העניים והנדכאים, וכל עני וחסר בית שנכנס לשם קיבל ארוחה חמה בסבר פנים יפות ומיטה ללון.

כאברהם אבינו, היה מרעיף על אורחיו דיבורי אמונה ומקרבם לאביהם שבשמים. בית הכנסת שבביתו היה למעשה הדופק הפועם של היהדות בבירת אורוגוואי באותן שנים, ואם תרצו בית הכנסת הברסלבי הראשון באמריקה. כל העת עמד בקשרי מכתבים עם ידידיו אנ"ש

שלהבת מלהטת. בית הכנסת בעיירה פשיסחא

נשללו ממנו דרגותיו בשל כישלונו במילוי משימתו.

תמונתו של ר' יצחק פורסמה בכל תחנות המשטרה באזור בתור 'מבוקש'. אולם הוא מצדו, לא התאמץ יתר על המידה כדי להסתתר. הוא חזר לפשיסחא והמשיך בשגרת יומו. באחד הימים בעודו מתוועד בעבודת ה' יחד עם חבריו בשטיבל של אנ"ש, נודע לו כי שוטר אורב לו בחוץ. חבריו התמלאו בחרדה לגורלו, ואילו הוא גילה תושייה רבה וכדי לתעתע במבקשיו יצא בשלוות נפש מבית המדרש כשהוא פונה היישר אל השוטר ושואלו "יש לך אש?", הלה לא העלה על קצה דעתו שהפונה אינו אלא האיש אשר הוא מבקש.

כך חמק מאנשי החוק פעם אחר פעם, עד שנתפס שוב. תוך כדי שהוא מובל למעצר, בעוברם ליד בית הכנסת, ניצל רגע של היסח הדעת וברח מידי השוטר. בחסות המהומה שהתעוררה נעלם והתחבא. מרגע זה ואילך החל מתכנן את בריחתו מפולין. באותם ימי ערב מלחמת העולם השנייה, העניות הרבה יחד עם האנטישמיות הגואה בפולין, הביאו יהודים רבים להגר ליבשת אמריקה בתקווה למצוא בה רווחה ומנוחה. לאחר מחשבה מחליט ר' יצחק להימלט בגפו מהמדינה ולהגר לאמריקה הדרומית, שם התרכזו רבים מיוצאי פולין, כאשר שנתיים לאחר מכן יוכל לקבל אזרחות ואז החוק יאפשר לקרוביו ממדרגה ראשונה, זוגתו ושני בניו, להצטרף אליו.

הוא חיסל במהרה את עסקיו והמיר את רכושו לשטרות כסף. מוחו הגה פתרון יצירתי; הוא פנה לסנדלר פולני וביקשו

מדינת חסות של האימפריה הרוסית. ביום מן הימים נשלח שוטר כדי לעצור אותו. הלה היה צריך ללוותו כברת דרך עד לתחנת המשטרה שבעיר הסמוכה, בדרכם, כשחלפו באחת העיירות, אמר ר' יצחק לשוטר שעליו להתפלל מנחה. השוטר ליווה אותו לשטיבל מקומי כשהוא ממתין לו בחוץ. בינתיים ביקש ר' יצחק מאחד המתפללים שיתחלף עמו במלבושיו, וכרגע כמימרא חמק מבעד לחלון ונמלט חיש מהמקום. כשיצא אותו יהודי הלבוש בבגדיו מהשטיבל, דלק אחריו השוטר וכשגילה כי מדובר באדם אחר היה זה כבר לאחר שהספיק העצור להתרחק מהאזור ולהיעלם. השוטר הגיע בפנים נפולות לתחנת המשטרה, שם

הפצת אמונה בכור. ר' יצחק אונגרביץ באורוגוואי

שבפולין. כך מספר המדפיס והמפיץ המופלא מוורשה, ר' אהרן לייב ציגלמן, במכתבו מיום ב' ואתחנן תרפ"ט: "הנה זה כעת קבלתי מכתב מר' יצחק מפשיסווכע מעיר מוואדאווע מדינת אורגוואי (אמעריקה רחוקה) ומשתוקק לעשות שם קיבוץ ברסלבר, ומבקש שאשלח לו לשם ספרי רבינו ז"ל ותיקון הכללי. מה מאוד עמקו מחשבותיך ה'..." (נדפס ב'אור צדיקים' טז). ר' אהרן לייב אכן נענה לבקשה וארגן משלוח מכובד של ספרים שחצה את האוקיינוס היישר לידי ר' יצחק שהפיצם בקרב יהודי האזור.

קרב לנשנוי לנ

לאחר השואה האימה הגיעו לחופי אמריקה לא מעט אודים מוצלים מאש, ששרדו בנס את התופת. ידי ר' יצחק מלאו עבודה. הוא קיבל את הפליטים חסרי הבית ואספם היישר מן הנמל אל ביתו וסייע להם בהתאקלמות הראשונית בארץ החדשה. בין האורחים היו אנשים מרי נפש שאין דעתם מיושבת עליהם וחברתם אינה תמיד נעימה. והוא מצדו העניק להם תחושה ביתית עד שהם חשו כבביתם שלהם. בהקשר לכך סיפרה בתו את האנקדוטה הבאה: פעם אירע וכששב בשעת לילה מאוחרת לביתו, מצא את הדלת נעולה. לאחר שנקש ארוכות נשמע קולו של אחד האורחים מבפנים "ווער איז דאס?" (מי שם), "יצחק" ענה, והלה גוער בו בלי להתבלבל: "אזוי שפעט קומט מען נישט, גיי צוריק" (לא באים מאוחר כל כך, חזור להיכן שבאת משם). וכך נאלץ בעל הבית להעביר את הלילה מחוץ לביתו.

היו כמה מן האורחים שכל אימת שחשקו במנה נוספת נהגו לתחוב אצבעם לצלחת אחד הילדים, בידיעה שכעת כבר לא ירצה לטעום ממנה וכך 'זכו' במנה כפולה. ולמרות הכל לא גירשם ר' יצחק והללו המשיכו להיות מדרי

ביתו ואוכלי שולחנו. הסבלנות שגילה כלפי האורחים שסעדו ולנו בביתו, היתה יוצאת מגדר הרגיל. בזכות יראת השמים ומעשי החסד שלו דבק בו הכינוי 'צדיק' (ואילו הגויים המקומיים כינוהו 'צ'יפה' שמשמעותו תיש, על שום זקנו הארוך...),

בהחלטות פתע החליט לחסל את עסקיו בגולה, ובתוך ימים ספורים מנר את נכסיו בשליש מערכם! כשבנך הוא מפסיד הון רב, עליו יותר לטובת העלייה ארצה

כשאת שמו האמיתי מעטים ידעו. שלא במתכוון הוא הפך לדמות רוחנית רבת השראה עבור תושבי הסביבה.

בתים נאמנים בישראל

בתקופה שלאחר השואה, עסק רבות בהקמת בתים נאמנים בישראל, בפרט בקרב פליטי המלחמה. אחד מהם היה ידיו הטוב ר' ישראל עזרא מיערניק, עמו היה מיווד עוד בפולין. סיפורו של ר' ישראל עזרא היה כאוב ונוגע ללב; הוא היה בן העיירה ווענגרוב הפולנית, בדומה לר' יצחק אף הוא הסתבך עם רשויות החוק בפולין והיגר לארגנטינה שבאמריקה הדרומית, היה זה ערב מלחמת העולם השנייה ממש וכך לא

הספיקו בני ביתו לחבור אליו. עם פרוץ המלחמה ניתק הקשר בין המדינות לחלוטין, ורק חלקי שמועות הגיעו מתוך ערפל אי הוודאות. כשוך רעמי המלחמה, קיבל ר' ישראל עזרא את הידיעה הקשה מנשוא כי רעייתו וששת ילדיו עלו בסערה השמימה. הוא נותר שריד יחיד מכל משפחתו, ומכל הקיבוץ הנפלא של אנ"ש בווענגרוב, כפי שהיה ר' יצחק שריד יחידי מכל הקיבוץ דפשיסחא (שתי העיירות נמצאות במחוז מזוביה).

במשך שנתיים התהלך ר' ישראל עזרא כשדעתו אינה צלולה עליו מגודל האובדן הנורא. ר' יצחק השתדל לחזקו ולנחמו ממעינות הנחמה של רבינו הקדוש.

נזדמנו שנינו ודיברנו מדבר ונינו הק'

הוא מזכירו במכתב שכתב תקופה קצרה לאחר סיום המלחמה לידידו ר' איטשע מאיר קורמן שבארץ הקודש (בכת"י):

בעהש"י. ערב שבת ק' לסדר בעבור תברכני נפשך... שנת תש"ז פה מונטיוועדעא.

לכבוד ידיד נעורי וידיד ד' האי גברא רבא וחסידיא אשר אין גומרין עליו את ההלל, כבוד ש"ת מוה"ר מאיר קורמאן שליט"א. ישא שלו וברכה מאת ד'.

אחר דרישת שלומך הטוב כיאות וכמשפט, הנני בזה בתשובה על שני מכתביו אלי משנה שעברה, אשר אך זה עתה קבלתיים כאחד, האחד מחודש טבת והשני מחודש אב שנת תש"ו. במכתב אחד כתבת לי ידידי שחברנו ישראל עזרא מיערניק כתב לך שנזדמנו שנינו ודיברנו מדבר רבינו הק' זצלה"ה, אמנם

תלמידי ת"ת סאטמאר במונטווידאו, יושב באמצע שלוב ידיים, משה שמעון בנו של ר' ישראל עזרא מיערניק

המלאך ממונטווידאו

כן שוחחתי אתו אודות הפורענות ר"ל של הימים האחרונים, אמרתי כי מן המזבח הגדול שעליו נקרכו נפשות תמימות וזכות לרצון לפני ד' ותהיינה לו לקודש קדשים ועליהם הקב"ה משתעשע עתה בגן עדן במקום הנקרא 'צרור החיים', כמו שנאמר בזוהר הק' 'בשעתא דקב"ה אתער בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, כרוזא נפיק וקרי: עורי צפון וגו' ויאכל פרי מגדיו, מאי ויאכל פרי מגדיו, אלן קורבנין דאתקרבו קמיה מנשמותיהן דצדיקיא'. וזו אתחלתא דגאולה, כי ישראל מקבלים השפע מספירת מלכות שהיא השכינה שהיא עמם בגלות, ובגאולת השכינה תבוא גם גאולתם, אכ"ר.

מה ששייך לבקשתו על דבר הכנסת כלה, כבר נענתי לך וחושבני כי כבר קבלת את הכסף השלוח לך. עכשיו הנני פונה אליך בבקשה שתואיל נא בטובך להשיב בטוב טעם ודעת. להוי ידוע לך, לארץ קדשנו נכספה וגם כלתה נפשי, לציון תמיד מעולם שאפה נפשי ורוחי, לכן שאלתי ובקשתי ממך אם איש כמוני בסכום של הסך שלשת אלפים ל"ט יוכל להחזיק לי מעמד למצוא פרנס' לחם ביתי בארץ קד' לבלי להמעד ולהיות ח"ו פושט יד לעת בואי בימים.

מנאי חברך דורש שלומך תמיד

יצחק בן פעריל אנגראוישר

נא לשלוח ספרים אחדים מרבי הק'.

היגון העמוק בו היה שרוי ידידו ר' ישראל עזרא, טרד את שלוותו. ביום מן הימים כשפגש בו הפציר בו "בוא עימי לטיול בעיר מונטווידאו בירת אורוגוואי, הנופים שם מדהימים והיא איננה רחוקה כלל!". ר' יצחק המשיך לדבר על לבו, כשהוא מסביר לו עד כמה חשוב שיצא מדיכאוונו

וישוב אל החיים. בבוקר בהיר יצאו שניהם לדרך, והתוכנית שהגה החבר המסור החלה להתגלגל... באחד מימי הטיול הגיעו לבית משפחה יהודית שומרת תורה ומצוות במונטווידאו, שהיגרה מברית-המועצות. "יש להם בת", לחש ר' יצחק באוזנו, "אולי כדאי שתפגשו?". הרעיון החל קורם עור וגידים, כשר' יצחק משוחח עם הורי המדוברת, עד שהביא את השידוך לידי גמר בשעה טובה. למרות גילו הלא צעיר, זכה ר' ישראל עזרא להתרומם מיגון האלמנות והשכול ולהקים את ביתו שנית. הוא עבר להתגורר במונטווידאו, ובנו היחיד שנולד לו בשנת תשי"א היה למקור אושרו וממנו נבנתה מחדש משפחתו לתפארת. (לימים בהשפעת ידידו ר' יצחק ובעקבותיו, עלה לארץ ישראל). זהו סיפור אחד מני רבים על בתים נאמנים שקמו בזכותו, כשהשידוכים שהוציא לפועל היו פעמים רבות נועזים ויצירתיים במיוחד.

ולא יכלו להתמהמה...

ברכה רבה ראה ר' יצחק בעסקיו (מסחר בעורות) ובמשך הזמן הפך לאדם אמיד. אך ככל שנקפו השנים הבין כי המקום אינו מתאים לחינוך הילדים בדרך ישראל סבא, וביום מן הימים גמלה בו ההחלטה לעזוב את אורוגוואי ולעלות לארץ ישראל. בבת-עיניו היתה בתו היחידה שנולדה במונטווידאו בשנת תרצ"ו (בעוד שני בניו נולדו עוד בפולין) והוא חרד באמת ובתמים לעתידה הרוחני. בהחלטת פתע החליט לחסל את עסקיו בגולה, ובתוך ימים ספורים מכר את נכסיו בשליש מערכם! כשבכך הוא מפסיד הון רב, עליו ויתר לטובת העלייה ארצה.

פורים בשהל. משמאל ר' יצחק ושני נכדיו ר' דב ור' שמואל, מימין ר' שמואל שפירא ור"ז ברוסקי (צילום ר' יצחק רוזנפלד)

כל מכריו היו מופתעים מהמהירות בה קיבל את ההחלטה. בתו של הרב מלבסקי רבה של מונטווידאו, שלא נמנה על עדת החסידים, סיפרה לימים: "יום אחד נכנס אבא לבית והכריז 'הבה ניפרד מה'צדיק' שנוסע במפתיע לארץ ישראל'", בהוסיפה שראתה אותו בצאתו לדרכו, "פניו היו כפני מלאך".

"שנים לאחר מכן" מספר הנכד הרב דב רוזין, "נהג סבא לשיר לנו הנכדים שיר ביידיש שמילותיו היו 'היכן הייתם כשהיה לי כסף? היום אין לי מאומה!', שאלנו אותו פעם זיידע, מה היה קורה באמת אם היית ממתין מעט ומוכר את נכסיך בסכום הגון, על מה ולמה הבהילות והחיפזון? והוא ענה 'אילו הייתי נשאר עוד קמעא באורוגוואי, היה לי אמנם כסף רב יותר, אך נכדים שומרי תורה ומצוות כמוכם, לא בטוח שהיו לי'. למעשה באותה החלטה רגעית לעלות ארצה, הוא הציל את נפש בתו וצאצאיה, בבחינת יש קונה עולמו בשעה אחת".

נחת יהודית

השנה היא תש"י. עם עלותו ארצה התגורר עם רעייתו ובתו בגבעתיים. בשארית כספו רכש שתי דירות, האחת לעצמו והשניה לחתנו העתידי שיישא בבוא העת את בתו היחידה. באותם ימים עלה ירושלימה וסר למעונו של ראש ישיבת מיר הגאון ר' אליעזר יהודה פינקל ושח לו: "חפץ אני לחתן לבתי את הבחור הטוב ביותר בישיבה, שיישב וילמד תורה בשקידה והתמסרות!". ראש הישיבה המליץ לו מיד על לא אחר מאשר הבחור המופלג קלמן בנו של הרה"ח ר' אליהו חיים רוזין מחסידי ברסלב... ר' יצחק, יהודי פולני ממולח, רצה לתהות על קנקנו של הבחור מקרוב, הוא פנה אל אבי הבחור ושח לו כי הביא עמו סחורה מאורוגוואי והוא מעונין שיבדוק אותה ויגיד לו מה שוויה כאן בארץ, בידיעה שר' אליהו חיים, כחסיד ברסלב ואיש חסד בכל הווייתו, לא יסרב. הוא גם שיער שלא יבוא לבדו, אלא יטול את בנו עמו לנסיעה. כך 'משך' את הבחור ואת אביו לביתו שבגבעתיים. ומכאן קצרה הדרך עד לשבירת הצלחת. המדוברת היתה אז בת ארבע-עשרה בלבד. וכעבור שנתיים הפך ר' קלמן רוזין, עילוי מופלג וברסלבר חסיד מובהק, לחתנו של ר' יצחק, שזכה לראות נחת מרובה מבתו וחתנו ואחד

דורות בארץ הקודש. ר' יצחק עם מחותנו ר' אליהו חיים רוזין באירוסיו נכדתם

בסנדקאות בברית של אחד מבניהם של הזוג שהעמיד תחת החופה".

כרטיסיות מספרות

ולא זו בלבד, אלא שמנהג עשה לו להעניק סך קבוע לכל זוג מאנ"ש העומד לבנות את ביתו.

עשר ילדיהם שגדלו והיו למרביצי תורה ומזכי הרבים.

הלוא פרוס לרעב לחמך

במשך הזמן בא ר' יצחק לידי הכרה שגבעתיים איננה העיר שבעבורה עזב את אורוגוואי, והוא עלה לגור בירושלים עיר הקודש. בירושלים, בה לא חסרו נזקקים, המשיך במעשי החסד ופתח מחדש 'הכנסת אורחים', כשאותם סירים ענקיים ששימשוהו בחו"ל להכנת אוכל לרעבים, משמשים אותו גם כאן (בכניסתו ארצה היה צריך להסביר מה פשר סירי הענק הללו...). וכל נדכא ומר נפש, או סתם אביוני עמך, שנכנסו לביתו רעבים יצאו שבעים. בירושלים החזיק חנות מכולת למחיתו, שתפסה חלק משטח ביתו שברחוב מנחם, וממנה התפרנס בכבוד.

חוש מיוחד היה בו לזהות נצרכים. לא מעט יהודים שהנם כבר נוחי עדן, וגם כאלו שעודם חיים עמנו לאויוש"ט, קיבלו ממנו בקביעות ארוחות חמות לביתם, שהצילו את משפחתם מחרפת רעב. מדי מוצאי שבת אירגן בביתו סעודת מלוה מלכה בה השתתפו כל בחורי אנ"ש והוא היה לומד לפנייהם בסיפורי מעשיות.

בירושלים שב ביתר שאת לעיסוק הקדוש החביב עליו, שדכנות. הוא הצליח להביא לידי גמר שידוכים שהרימו יותר מגבה אחת ולמפרע התבררו כזיווג נפלא מן השמים. בחסידות ברסלב דאז היו שלושה שדכנים, הצדקת גיטאלע בייטלמכר, ר' שמואל מרדכי קורנבליט, ור' יצחק פשיסחער דנן.

ואם חפצתם לדעת כמה נוהג היה ליטול בשכרו כדמי שדכנות, ובכן מתברר שסוחר אמיתי היה, המבין בטיב סחורה בבחינת 'ואני גזנתי למעלה'. כפי ששח לנו הרה"ח ר' מרדכי (ב"ר אהרן ב"ר שמואל) הורביץ, אחד מני רבים שזכו להקים את ביתם בזכותו: 'ר' יצחק לא הסכים בשום אופן לקבל דמי שדכנות! חלף זאת נהג לבקש לזכות

עם הסבא ר' יצחק בשולחן שלידי ארון הקודש והכיסא של הרבי שניצב אז בסמוך לעמוד התפילה (סבי השני, ר' אליהו חיים, מי שבנה את הוהל, ישב בירכתי בית המדרש ליד ארון הספרים מתחת לעזרת הנשים), באותו שולחן ישבו גם ר' יוסף כהן ור' ישראל בער אודסר".

מנורה בקבר'

מספר הרה"ח ר' אהרן דוד ברזסקי "באחד הימים רואה אני את ר' יצחק אונגרביץ רץ ברחוב, שאלתי אותו: לאן אתה רץ? להתקין מנורה בקברי...? ענה לי. השתוממתי על תשובתו, ומאוחר יותר לאחר תפילת מעריב בשוהל שאלתי לשם מה צריך הוא מנורה בקבר? הוא סיפר לי שהיום התחתן חתן שלא היה לו הכסף לצרכי החתונה ועל כן הוא התעסק כל היום כדי להשיג עבורו את הסכום הדרוש, והמצוה הזו תאיר לו בקברו שיהיה לו לעכטיג (מאיר)".

לסעודה שלישיית נוהג היה בקביעות להביא לבית הכנסת 'הערינג'. "בגמר סעודה שלישיית" נזכר ר' דב רוזין, "נוהג היה לאסוף את שיירי החלות שנותרו על השולחנות, ובמשך ימות השבוע היה יוצא מדי בוקר להאכיל את היונים, בבחינת 'ורחמיו על כל מעשיו', בעלי הכנף כבר הורגלו אליו והיו עפים ובאים לקראתו...

"חיייו של סבא סבכו סביב ציר אחד ושמו גמילות חסד. עד ערוב ימיו אירח בביתו אנשים שלא שפר עליהם גורלם והעולם התקשה להכיל אותם. היו ביניהם גם טיפוסים לא קלים. כילדים, פחדנו לבקר בבית סבא. פעם אחד מבאי ביתו משך בשערותיי... עם זאת ידענו שזהו רצונו, לתת לנשמות שבורות אלו מקום של נייחא בעולם הזה. הוא בישל עבורם בעצמו את האוכל על גבי פרימוס (גז מעולם לא היה בביתו),

"נאחד הימים רואה אני את ר' יצחק אונגרביץ רץ ברחוב, שאלתי אותו: לאן אתה רץ? להתקין מנורה בקבר'...? ענה לי"

המלאך ממנוטוידא

מימין לשמאל: ר' יצחק אונגרביץ, נכדו חתן הבר מצוה ר' דב רוזין, סבו ר' אליהו חיים, אביו ר' קלמן

הרבץ תורה לצעירי אנ"ש בפולין. הגאון ר' אלחנן ספקטור בערוב ימיו בכותל המערבי

בנה ביתך כבתחילה. ר' ישראל עזרא מיערניק משתעשע עם אחד מנכדיו

שנה חלפו מפטירתו, היו כשרות. מאותו יום הנחתי את התפילין שלו.

"כעבור זמן חזרתי לאורגוואי. רציתי שיהיו לי שני זוגות תפילין, האחד בבית הכנסת והשני בביתי, ולכן רכשתי זוג נוסף. במונטווידאו לא היה סופר סת"ם, כעבור זמן הגיע סופר לעיר ואני ניצלתי את ההזדמנות כדי למסור לו לבדיקה את

וחזר לשכב, וכעבור שעה קלה החזיר את נשמתו הטהורה לבוראו. טלפונים לא היו אז. מיהרתי חיש להזעיק את ד"ר כהן הנוודע שהתגורר ליד 'מלון המרכז', וכשהלה הגיע ובדק אותו הפטיר לעברי 'קראת לי באמצע הלילה להחיות מתים?!'."

החסיד המופלא ר' יצחק ב"ר יעקב הלוי נלב"ע בט"ו אייר תשל"ג, ונטמן בהר המנוחות ליד כמה מאנ"ש.

כיון שהתאלמן מזוגתו בשנת תשכ"ז. זאת כשלעצמו הוא מסתפק במועט שבמועט. אפילו מכנסיים חדשות לא ראה לנכון לקנות לעצמו, עד שבניו שלחו לו מאורגוואי. לנגד עיניו עמדו כל העת צרכי הזולת. פעם בשבוע נהג לערוך סיבוב ולקבץ נדבות עבור נזקקים. מדי יום שיש היה שולח אותי עם סל מצרכי מזון לביתו של אחד מחשובי אנ"ש שליט"א, שבביתו שררה דחקות רבה."

"לאחר שסבא התאלמן" מספר האחר הרב יעקב רוזין, "ישנתי עמו בביתו במשך שנתיים. הוא היה קם בחצות, אומר תיקון חצות, ואחר כך חוזר לישון עד לתפילת ותיקין. אחרי התפילה היה לו שיעור קבוע ללימוד.

"הוא היה חולה לב במשך שנים רבות" אומר ר' דב, "ועם זאת ניצל כל רגע פנוי ללימוד תורה. סיפר לנו יהודי ירא שמים בשם ר' משה, חייט במקצועו, שהתגורר באחד החדרים בבית סבא, שביללות הרבה פעמים התקשה סבא להירדם, והיה קם ממיטתו, מתיישב עם ספר ולומד לפעמים עד לפנות בוקר.

"בתקופה האחרונה הוא התגורר בביתנו ברחוב הושע. זכורני, כילד, שהוא התעורר באמצע הלילה האחרון לחייו ואמר 'אני עומד ללכת מן העולם', הוא ביקש כוס מים, ברך 'שהכל נהיה בדברו', לגם מעט

סיפר לנו יהודי ירא שמים בשם ר' משה, חייט במקצועו, שהתגורר באחד החדרים בבית סבא, שהרבה פעמים כשהתקשה סבא להירדם, ביללות, היה קם ממיטתו, מתיישב עם ספר ולומד לפעמים עד לפנות בוקר

התפילין החדשות שלי. למחרת כשבא לבית הכנסת אמר לי שהן כשרות, ואז החלטתי למסור לו גם את התפילין של הזיידע צדיק, יום לאחר מכן בבואו לבית הכנסת פנה אלי הסופר כמעט בכעס: 'למה אתה מניח את התפילין ההן, כשיש לך זוג תפילין כה מהודרות ומיוחדות במינן?!' הוא היה מלא התפעלות מאיכות הכתב ושאר ההידורים בתפילין. אני מרגיש שהיתה כאן השגחה עליינה גלויה, בזכות תפילותיו של הזיידע צדיק, שהתפילין המיוחדות שלו יגיעו לידי ואזכה להניחן, ולבי מלא שמחה על כך!"

תודות להאחים הרבנים הגאונים רבי יעקב, רבי שמואל ורבי דב שליט"א בני הגה"ח ר' קלמן רוזין זצ"ל, על העובדות והסיפורים על זקנם ר' יצחק זצ"ל. להר"ד אהרן אייזנבאך שיח' על עזרתו הרבה בהכנת מאמר זה, ולספריית 'מכון שוקן'

התפילין של הזיידע צדיק

לסיום, סיפור של זכות אבות והשגחה פרטית מופלאה, שמוסר לנו הנין ר' יצחק אונגרביץ המתגורר בשנים האחרונות בארץ: "בשלב מסוים עברתי להתגורר בבואנוס-איירס בירת ארגנטינה, ליד הדוד, בנו של הזיידע צדיק' (כך הוא מכנהו במבטא דרום-אמריקאי מתגלגל). באחד הימים אמר לי דודי שיש לו משהו חשוב למסור לי. הוא נתן לי את התפילין של אביו המנוח, שעברו אליו. באותם ימים ממש עמדתי לשלוח לבדיקה את התפילין שלי שקיבלתי לבר-מצוה, החלטתי אפוא לשלוח לבדיקה גם את התפילין של הזיידע צדיק. כיון שלא היה סופר סת"ם באזור, הייתי צריך לשלוח אותן הרחק לסופר מומחה. לאחר זמן חזרו אלי שני זוגות התפילין והבדיקה העלתה כי התפילין שלי, החדשות יחסית, היו פסולות, ואילו אלו של הזיידע צדיק, שזה כארבעים

לדעת בארץ דרכך. נמל מונטווידאו

קיבוץ חסידי ברסלב בפשיסחא

גדולים הנקראים ענטדעקעס ועושים מה שעושים באין מוחה, השי"ת ירחם. וחוף מהנ"ל יש בכאן בויקאט [=חרם צרכנים] גדול והם בעצמם נעשים סחרים על כל המסחרים היהודיים וגם אנחנו בתוכם. ע"כ חוסו וחמלו עלי ועל טפלי התלויים בי ותראו למען ה' לטכס איזה עצה ותחבולה בכל מה דאפשר שאזכה להיות מן העולים ואין יורדים חלילה. והגני מוכן לשלם כל מה שביכולתי, כי כל אשר לו יתן בעד נפשו, כי מי יודע מה יהא עוד ח"ו על כל יושבי עירנו חונים פה בפחד גדול.

על כן התעוררו התעוררו ותתפללו עבורנו אצל הכותל המערבי ותעשו מה שביכולתכם דרישה כנ"ל. ואם אין באפשרי לעשות דרישה, אבקש ממעכ"ה שתשתדלו בכל מה דאפשר לעשות המלצה ואף בזה אשלם כל שווי וגם שטרחה. ויהא בזה גמילות חסד גדול אשר אין לשער, כי באו מים עד נפש חלילה ואין לנו שיור רק התורה הזאת היא דרבינו ז"ל.

אנו מבקשים עוד פעם ממעכת"ה הנ"ל ומכל אנ"ש כל מי שיודע איזה עצה איך ובאיזה אופן שיהי נא ונא שאל תתמהמהו בזה כלל ואל יהא קלה בעיניכם (כקדירה דבי שותפי וד"ל).

כך תראו למען ה' ולמען זכות גודל המצוה של ישוב ארץ ישראל ולמען גודל הגמילות חסד שיש בזה, לעשות מה שיעלה בידכם הדרישה או המלצה. הגם שלכל המלצות משיגים לזמן מרובה, אבל יש לנו לסמוך על כוחו הגדול שאמר (= בתורה ז): אמונה תפלה ניסים א"י חד היא. וגם יש לנו פראטעקציע בורשה

המחיר הוא כעת לא פחות מד' מאות זהובים ועוד מעט יותר, וגם זה בספיקות רבות כי מלכות הרשעה משם חזרה מהרשיון שנתנה. ורק העשרה ראשונים שניתן להם רשיון, אבל יותר לעת עתה אינם מרשים, אבל יוכל להיות שיעזור השי"ת שגם השאר ישיגו רשיון, אבל המחיר יהי לא פחות מד' מאות. ואם יהי מעט הנוסעים אז יהי המחיר עוד יותר... היום קיבלנו מכתבים ופאטאגראפיעס מר' מרדכי נ"י מו"צ מסאקאלוב ומר' אפרים נ"י מפשעדרוז בדבר נסיעה לאומאן וגם מר' אברהם יוסף מפשיסוכע...".

ר' אברהם יוסף השתוקק והשתדל רבות לעלות עם משפחתו לארץ הקודש, כפי העולה מאיגרת (בכת"י) ששיגר לאנ"ש בירושלים:

בעזה"ש יום א' פרשת 'תביאמו ותטעמו וכו'" פה פרשיסחא יצ"ו בב"א תרצ"ו לפ"ק החיים והשלום וכל טוב סלה לכבוד אנ"ש היקרים הנאהבים והנעימים מעיר קרתא דירושלים ת"ו, ובפרטיות ידידנו היקרים כש"ת ה"ה הותיקים ר' יהודה ארי' לייב נ"י ראזענפעלד ור' שמואל הלוי נ"י הארוויץ העוסקים בישוב א"י (ברך ד' חילם וכו')

"ציון היא דורש אין לה - מכלל דבעי דרישה"

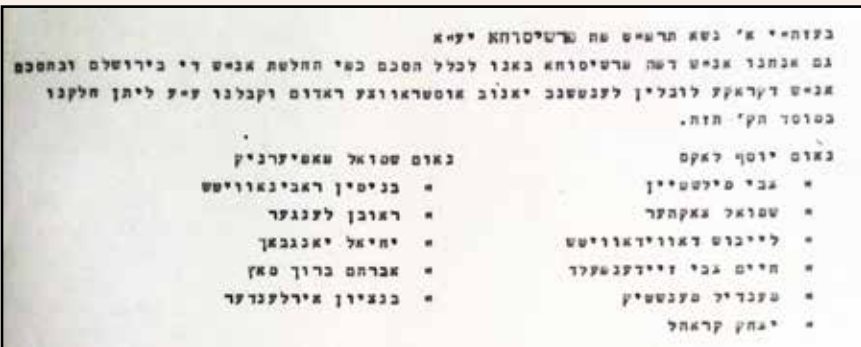
אחר דרישת שלומכם הטוב. ידוע תדעו כי לא איש דברים אנכי לטרח אנשים כערככם ובפרט בענין גדול כזה. אולם תדעו ותבינו שאי אפשר לעלות על הכתב את לחצינו זו הדחק מכל היהודים שבמדינתנו, ובפרטיות הפוויאט [=המחוז] של עירנו נתהפכו לאכזרים

הראוי להציב בזה שורות זיכרון אחדות לקיבוץ אנ"ש בעיירה פשיסחא, חסידים תמימים וישרים שעלו השמימה על קידוש השם בשנות הזעם מבלי שהותירו אחריהם שארית בארץ (מלבד ר' יצחק אונגרבץ-פשיסחער, נשוא מאמרנו, השריד היחיד לקיבוץ מפואר זה).

מי שהרבה פעלים בעיירה זו, היה החסיד היקר ר' אברהם יוסף רוזנברג הי"ד, יליד לודז', שם התקרב לחסידות ברסלב, לימים כשנשא אשה מפשיסחא עבר להתגורר בעיירה ובמשך הזמן קרב בה נפשות לאורו של רבינו, עד שנתהווה שם 'קיבוץ'. החסיד ר' שמואל הורוויץ מתאר ביומנו 'מי שמואל' את ירח האיתנים דשנת תרפ"ט "וגם הייתי בעשרת ימי תשובה על קבר רבי אלימלך זכרונו לברכה בליזענסק, ועל סוכות בהקיבוץ בוורשא, ועל שמיני עצרת ושמחת תורה בלודז', ואחר כך בפרשיסחא ובווענגראו..."

עד סמוך לפרוץ השואה כבר מנה הקיבוץ בפשיסחא עשרות רבות של חסידים (יחסית לגודלה של העיירה, נחשב הקיבוץ הפשיסחאי למרובה נפשות). ביניהם היה החסיד ר' משה אליעזר בלייוויס, מבעלי התפילה בקיבוץ בלובלין, ועוד חסידים ישרי דרך.

ר' אברהם יוסף מוזכר במכתבו של החסיד ר' הירש לייב ליפל, יליד לודז' אף הוא, שכתב בבחרותו בשנת תרפ"ב לידיד: "ותפרוס בשלום כל אנשי שלומינו, ובפרט הבחור אברהם יוסף נ"י" (מטמונים' תמוז תשס"ח). ור' אהרן לייב ציגלמן מוורשה מספר במכתבו (בכת"י) מיום ג' עקב תרצ"ה: "והנה בדבר הנסיעה לאומאן, כפי הנראה שכבר הרגיש בזה השטן ועשה לו עצה. ראשית

כיסופים לארץ ישראל. חמיו של ר' יצחק חתום יחד עם עוד מאנ"ש דפשיסחא על יוזמת הקמת ישוב בארה"ק (באדיבות מכון שוקן)

למכור את חלק ירושתי ולשלוח כל מה שידי מגעת וגם שכר טירחא לכל מי שישתדל בזה, ואין לך דבר שעומד בפני רצון. ואם אין באפשרי לעשות כלום בשום אופן תראה למען ה' לשלוח לי השלושים זהובים מה שמגיע לי עבור הספרים, כי אין לי כעת שום מצב פרנסה מחמת כמה סבות חוץ מהנ"ל. וגם אני בעל חוב גדול.

נא ונא שבין כך ובין כך אל תתמהמה בזה כלל, כי היום קצר והמלאכה מרובה, והדחקות נתרבה בכל יום ויום ואין לנו על מי להשען כ"א על אבינו שבשמים.

ידידך עז הדו"ש

אברהם יוסף בן מלכה

נא להתפלל בעדי ולכתוב תיכף תשובה הנ"ל.

כבוד ר' יצחק מאיר, מבקשך עוד פעם שתתן מהמעות שמגיע לי לכל מי שרוצה להשתדל עבורי, או לכתוב איזה תשובה אודותי, ואם אין בנמצא שום עצה נא שתשלח לי בחזרה תיכף ומיד.

ידידך

אברהם יוסף

גם תכתוב לי אדריסתך

הנ"ל

לאחר המלחמה הנוראה הדפיס החסיד ר' מוטל יגלניק בבני ברק קונטרס 'תיקון הכללי' עם ליקוטים מכתבי החסיד ר' יצחק ברייטר זצ"ל הי"ד (נדפס בהשתדלות ר' יעקב זעליג אורלנצ'יק ור' משה צוקר), בסופו הנציח את קיבוצי ברסלב בפולין, כשהוא נעזר בידידו ר' בניציון אפטר, שבמסעותיו הרבים הכיר היטב את כל ה'קיבוצים': 'לזכרון נצח לכל אנ"ש חסידי ברסלב שבארץ פולניה שנרצחו ע"י הגרמנים הארורים ימ"ש... ושם צוין בין היתר: 'והקיבוץ דעיר פשיסכא עם הדחיל חטאין ר' אברהם יוסף רזונברג בראשם"

"יוודע בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך"

שרוצים להקדים המלצותינו מחמת הנ"ל. ע"כ נא שאתם ג"כ תעשו לנו דין קדימה מה שבידכם לעשות. וגם אנחנו מבקש מכם שאם אין בידכם כלל מה לעשות, תכתבו לנו ג"כ תיכף ומיד, שאל יהא כיליון עינים.

ואולי תוכלו לדבר עם ידידינו ר' זאב נ"י ליבערמנטש החונה בתל-אביב אודות ההמלצה, כי כבר כתבתי לו כמה פעמים אודות זה ולא קבלתי שום תשובה ע"ז, או תדבר עם שאר אנשים העוסקים בענין המלצות כאשר תבינו בעצמכם. ואל יקשה בעיניכם מה שכתבתי פעם אחר פעם לאנשים כערככם (כי אין מחזיקים אלא למחזקין וד"ל), ע"כ חזקו ואמצו כנ"ל.

ממני ידידכם עוז המצפה לישועה במהרה, ופורס בשלומכם הטוב ובשלום כל אנ"ש, ובפרטיות לידידי הותיק ר' צבי ארי' לייב נ"י ליפעל באהבה רבה, גם אליך נאמרו הדברים האלה לעשות מה שבידך ועכ"פ להתפלל עבורי על ענין הנ"ל.

אברהם יוסף נ"י בן מלכה ראזענבערג

נא להראות זה המכתב גם לידידינו ר' יצחק מאיר נ"י קארמאן מלובלין.

אל כבוד ידידי היקר החכם השלם ה"ה כמר ר' יצחק מאיר קארמאן.

גם אליך נאמרו הדברים הנ"ל ואולי תוכל אתה לעשות איזה עצה בענין הנ"ל. ונפלאתי מאוד עליך מה שלא כתבת לי עד הנה שום מכתב אודות שדיברנו בין שנינו בפרשיסחא לדבר עם ידידינו ר' זאב נ"י מתל-אביב עבורי. בין כך ובין כך היית צריך לכתוב איזה מכתב עכ"פ על חשבון הספרים שלקחת ממני. גם ידוע שעדיין לא לקחת בחזרה גם המעות שנתתי לך עד הנה מחמת שהי' במוסכם לילך על העיר בחוהמ"ס ותיכף נעשיתי אבל ר"ל על אמי הכ"מ ביום הלולת דרבינו הק' וערבה כל שמחה ר"ל. ואח"כ הי' מה שהי' ולא הי' באפשרי לילך בשום אופן עד הנה, ויש ויש הרבה לדבר: ועכשיו אם אתה יודע באמת איזה עצה עבורי הן על ידך הן ע"י אחרים, הנני מוכן

שמות הפרענומטראנטין

ליפא יהודא ליב הכהן בן רחא אילענבערג	ליפסק יהודא יעקב בן אייזל באשטיק	מאקוביך משה בן חיי מרים מאדאנוניק שלמה ישראל בן אסתר קרעא	מאציטאיו משה מרדכי בן חיי זיסל יוסטאן	נירבאביר (טובנאין) משה בן מרדכי יאקאב	סאקאלוב הרב ר' מרדכי מנחם נפתלי בן רחיש יונה יוסף בן אייזל טאכע פאסאנאטער	סערעאק מאיר בן טאכע יארמליח	סאלין מרדכי בן רייזל רובינאטאן	משיכובע אברהם יוסף בן מלכה ראזענבערג בן ציון חיים בן צארטל ארבייטמאן דוד בן דבורה ראזענבערג דוד	ליענשטא אברהם מאיר בן נפתלי דארפטינדער אהרן בן רחל לאה לייזין אברהם יצחק בן סימא מרענץ מרדכי בן מלכה לאה אייזלשטיין דוב משה בן רבקה רייזל מאיר חיים בן רייזל וועלשער יעקב בן רבקה רייזל מאיר יהושע בן דבורה ראזענבערג ישראל בן אסתר דארפטינדער יצחק יוסף בן מרים שמואל מרדכי בן שיינדל קארינאליס	ליענשטיק משה בן ציון טשערמאן	ליענשטיין אהרן יצחק בן ליבא מיריש שלום בן לאה מירישמאן	לויטאוו משה בן משה רייזל
--	--	--	---	---	--	---------------------------------------	--	--	--	--	---	------------------------------------

שמות הפרענומטראנטין

ציוניטער בנימין יהודה בן חיה שרת קוסטריבויב קלעיטוס קלמן בן ביילא גוטל קליינמאן	קראקא אברהם בן רבקה וואלדינגער אליצור ולמן בן יאקוב גראסמאן אברהם אליעזר הכהן בן איסל אסנער אהרן זאב הכהן בן הענע נאלעז אלי בן מילא ראזענבערג אברהם בן מרים צפורה ראזענבערג (ליניץ)	קארינאליס אברהם בן משה רייזל לויטער אפרים משה בן משה סטראסבערג בן ציון בן שרה האקס דוד אלי בן יהודא לעמבערגער דוד בן משה ברגער דוד בן שרגא הנה איזאכעל חיים בן מרדכי ציפערשטיין חיים בן רבקה אונגער חיים יוסף בן שרה קיילא רובינשטיין חיים גרשון בן מרים יאקאב יצחק יעקב בן שרה לאה קאטמאן ישראל בן מלכה שטיין יצחק מאיר בן משה אסאן יעקב בן שרה צעל יהושע משה בן שיינדל קאבאטאן יצחק בן שיינדל ליסטמאן ישראל בן משה מלכה שטיינער יוסף בן הענע שילאנגער יוסף קראקווער	קארינאליס דוד ישראל הייל ליפערמאן חיים צבי בן ביילא יוסף וירענשפילד יצחק בן משה אונגערשטיין יצחק אבנר בן חיה נאלדא בתי ראזענבערג ישראל בן שרה מרדכי מאייר ישראל מנחם בן חיי רבקה יונגבאך משה מרדכי בן רבקה יונגבאך משה אליצור בן משה בלייזיס מנחם משה בן שיינדל נפתלי מנעשטיק מאיר בן רייזל מנעשטיק נחמן בן שרה בלייזיס נחמן בן שרה ארבייטמאן צבי בן מלכה מלישטיין ראובן בן חנה לענג שמואל יוסף בן חיי טאכע לאקס שמואל בינע בן רבקה יונגבאך שמואל יוסף בן ציון בן שרה שיינדל גראסמאן	סאביאנין יצחק הכהן בן ביילא חיי. טלשטיין שמואל בינע בן משה קאליניטער	טשערמאן אפרים צבי הורשקאוויץ קראקווער דוד שמואל בן שיינדל ויראמאן זאב יוסף בן משה נאלדערג זאב בן מרדכי נאלדערג מנחם הכהן בן אלטע ביילא גראסמאן (ויראמאן)	טשערמאן יצחק מנחם בן שרה טשערמאן מנחם יהודה בן דבורה טשערמאן	טשערמאן אברהם בן ביילא בריינגא רוסענבאך
--	--	---	---	---	---	---	---

קדושים וטהורים. חלק מאנ"ש דפשיסחא ברשימת משלמי מעות קדימה, ליקוטי תפילות וזוהר תר"צ

סדר ובהירות בליקוטי מוהר"ן

אחרי שנים של ציפייה, יגיעה ותפילה, הופיע לראשונה חידוש מיוחד בארון הספרים הברסלבאי: "ליקוטי מוהר"ן משנתו סדורה".

פתחנו את הספר וניסינו להבין מהו הליקוטי מוהר"ן שיש לנו ביד: 'זה לא ספר חידושים', אמרנו לעצמנו. 'גם לא פירוש או ביאור בנוסח שוטנשטיין. מהו אם כן הרעיון של הספר הלזה?'. כדי להבין ולצלול למהותו של הספר החדשני והמיוחד, פנינו לשיחה עם המחבר היקר, הרה"ח ר' יעקב נתן אנטין שליט"א, בעודו שוהה בציון הקדוש באומן, משם התודענו לחידוש יוצא הדופן של הספר, מהלך פורץ דרך שמיועד לתת לכל אחד טעם חדש בלימוד ליקוטי מוהר"ן.

• **אולי תוכל להסביר לנו קצת יותר מה זה אומר "לסדר את התורה", ומדוע זה כל כך נחוץ?**

אשתדל להסביר בקצרה: הקושי שיש לאלו הבאים ללמוד ליקוטי מוהר"ן, מורכב משניים: יש את הקושי הידוע והמפורסם, בהבנת עומק המושגים והידיעות אשר מגלה רבינו בתורותיו, כמו גם בהבנת היוצא מהם למעשה. ואכן, לשם כך התחברו ועוד יתחברו בס"ד ספרים רבים אשר תפקידם לבאר את עומק דברי רבינו [ע"פ דברי מוהרנ"ת בליקוטי הלכות, וע"פ הקשרים ושאר כללי העיון].

אך מלבד זאת, יש קושי נוסף ועיקרי, והוא: הכרת והבנת סדר הדברים. כאשר ניגשים לתורה ומסתכלים עליה כגוש אחד ארוך עם ריבוי עניינים ופסוקים, היא כמעט לא מובנת. ולשם כך צריך לתת ריווח בין הדבקים, וללמוד בתשומת לב תיבה אחר תיבה, שורה אחר שורה, עד אשר התורה הופכת למהלך מסודר ונהיר, כשכל שורה ומילה יש לה חלק ונדבך מיוחד ומסודר מְשֻׁלָּה.

ואת המענה לשלב עיקרי זה של סידור הדברים, באנו לתת בספר זה, אשר מלמד את המעיין כיצד לשים לב לכל שורה וקטע, ולפורר כל מילה, להבין את מקומה ועניינה. כך שהתורה

על פי דברי הגמרא במסכת תענית: "ריש לקיש אמר, אם ראית תלמיד שלימודו קשה עליו כברזל, בשביל משנתו שאינה סדורה עליו" (תענית דף ח ע"א). ומדבריו אנו למדים שעיקר הקושי והכבידות שיש לאדם בלימודו היא מחמת חוסר הסדר, וכשאכן משקיעים בשלב הזה של "משנתו סדורה", מקבלים טעם נפלא בליקוטי מוהר"ן, והלימוד שלאחריו - הן בבקיות והן בעיון - הוא קל ומתוק.

• **מזל טוב ר' יעקב נתן לרגל הוצאת הספר החדש.**

מזל טוב, מזל טוב! זו אכן שמחה גדולה מאד. כשאספתי את הספר מבית הדפוס, בירכתי ברכת 'שהחיינו' בשם ומלכות, ואני בטוח שכל מי שיקדיש כמה דקות לעיין בספר יהיה שותף גם הוא לברכתי, ויברך 'שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה' (בלא שם ומלכות, כמובן...)

• **אנו רגילים בתקופה האחרונה ב"ה לראות ספרים רבים ונפלאים היוצאים על ליקוטי מוהר"ן, נשמח אם תוכל לספר לנו מה החידוש המיוחד של ספר זה?**

ספר זה, כשמו כן הוא: "משנתו סדורה". לא באנו להציע פירוש או ביאור לדברי רבינו, אלא לסדר את דבריו לפני הלומד, שתהיה משנתו סדורה בפניו בבהירות נפלאה.

וכפי שכתבנו במודעה של הספר: "לפני שאתה בא 'להבין' פשוט, לפני שאתה בא 'לעיין' עיונים, לפני שאתה 'קושר' קשרים - בוא תלמד איך 'לקרוא' נכון תורה בליקוטי מוהר"ן ולהפוך אותה לבניין מופלא ומסודר".

לכן, גם קראנו את שם הספר "משנתו סדורה",

נבנית מהמסד עד הטפחות בצורה יסודית ובהירה.

• כדי להבין טוב יותר את הרעיון, נותן לנו ר' יעקב נתן דוגמא מלימוד הגמרא:

כידוע, בלימוד הגמרא ישנם שני חלקים: יש את לימוד הגמרא עצמה, בבקיאות ובעיון. אשר על כך התחברו מאות ואלפי ספרים, הן כאלה המבארים את פשט דברי הגמרא, הן כאלה הנכנסים בעומק העיון לפרש את עומק הסוגיות, והן כאלה העוסקים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

אך יש משהו קריטי לפני כל זה, והוא: הכרת צורתא דשמעתתא - להכיר את מבנה סוגיית הגמרא, ומה מקומה ועניינה של כל שורה וקטע. מהי ה'מימרא' של התנא או האמורא, היכן מתחילה ומסתיימת ה'קושיא' על דבריו, והיכן מקומם ומספרם של ה'תירוצים'. וכן הלאה.

ב"ה זכינו וכבר מימות הילדות התרגלנו בחיידר לקרוא דף גמרא, כך שכיום לא נותר לנו אלא להשקיע בהבנת הסוגיא בבקיאות ובעיון. אך מי שאינו מכיר את צורת מבנה הגמרא, כשהוא פותח אותה הוא רואה לפניו גוש שלם של אותיות ומילים, ואינו יודע כיצד 'לקרוא' את המפה. אז, מה שנצרך לו, הוא לא רק הסבר או ביאור, וכל שכן לא עיונים ופולפולים, אלא 'בהירות' ו'סדר'.

זה בדיוק מה שנצרך לכולנו גם כשאנו ניגשים לליקוטי מוהר"ן: עוד לפני שאנחנו באים להבין את התורות ולעיין בהם, אנו חייבים להכיר את מבנה התורה, הדק היטב היטב הדק, כך שלא תישאר שורה ואפילו לא מילה שלא נדע את מקומה ועניינה המדויק.

שכן, כל תורה מתורותיו של רבינו היא בנין נפלא, הבנוי מהמסד עד הטפחות, בסדר נפלא ומדויק. "כי כל תורה ותורה מדברי התורות הנאמרים בספר הקדוש הזה, הוא בנין גדול נפלא ונורא וחזק מאד, בנוי לתלפיות, תל שהכל פונים בו. כלול מכמה וכמה חדרים, חדר לפנים מחדר, וחדר לפנים מחדר, וחלונות ופתחים פתוחים מזה לזה ומזה לזה" (הקדמת ליקוטי מוהר"ן).

אין בה מילה מיותרת, ואף לא חזרה סתמית על מה שכבר נאמר. וגם כשרבינו ממשיך בדבריו וכותב "כי" / "בבחינת" / "וזה", או שאר לשונות, יש בכך להורות על תוספת חידוש; ראייה או טעם וכיו"ב.

וכפי שמעורר מוהר"ן בהקדמתו, וכותב: "צריך אתה המעיין שתבין בדבריו

שלפעמים מביא שנים או שלש ראיות לדבר אחד, בדרך עמקות נפלא ונעים מאד, ומרהיטת הלשון נדמה כאילו היא ראייה אחת. כי כך דרך הספר הזה, שכותב על פי רוב כמה פעמים תיבת 'כי' וכיוצא על דבר אחד, ומחמת זה נדמה שהוא טעם וראיה אחת, ובאמת הוא כמה וכמה טעמים, וכל אחד קשור בחבירו, על כן אי אפשר לחלקם, כי הם טעמים וראיות רבות בדרך נפלא מאד, וכל אחד נעוץ וקשור בחבירו" (שם).

אי לכך, עוד בטרם ניגש האדם 'להבין' ולעיין בתורותיו של רבינו, עליו להכיר את צורת הבנין; כיצד ומאיזה חלקים בונה רבינו את תורתו, ולשים לב לכל אבן ונדבך, חדר וקומה.

זה מה שהשתדלנו לעשות בספרנו זה: להגדיר כל משפט וקטע מה עניינו; 'ראיה' או 'טעם', ועל איזה דברים נסובים הראיה או הטעם, וכן הלאה.

• כדי להדגיש עד כמה הדברים חשובים ונצרכים, פותח לנו ר' יעקב נתן ספר של הרמח"ל, 'דרך תבונות':

הנה, את הספר הזה חיבר הרמח"ל כדי להציג בפני הלומד את החלקים אשר מהם בנויים כל סוגיא מסוגיות הש"ס. וכפי שהוא מסכם אותם בקצרה: "חלקי המשא ומתן הראשיים שמהן נבנים הסוגיות כולן בכל התלמוד, ז', והם: מימרא, שאלה, תשובה, סתירה, ראייה, קושיא, ותירוץ" (דעת תבונות, פרק ב). כשבהמשך ספרו הוא מסביר כל חלק בנפרד, ואף מחלק כל חלק בפני עצמו לחלקים נוספים.

ואת התועלת הגדולה היוצאת מהכרת החלקים אשר מהם נבנית הסוגיא, הוא מבאר בהקדמת ספרו, וזה לשונו הבה: "והנה נשתדלתי לבאר יסודות הפלפול הישר ושורשי המשא ומתן של הש"ס בכל חלקיו, שיועיל למי שלא הגיע עדיין לידיעת לימוד הש"ס ורוצה ליכנס בו ביושר ובנקל, שכשיקדים להתלמד בחיבור הקטן הזה, ימצא אחרי כן הליכות ההלכות מרווחות לפניו, ויהלך בהן ביושר ולא בעקלתון. ומה שהיה צריך שיקנה על ידי זמן רב ושקידה רבה ועמל גדול, יקנהו על ידי זה בזמן מועט ובמעט טורח, במה שסידור הדרכים וחילוק העניינים יעזרוהו עזר גדול. וגם למי שכבר רגיל בש"ס אפשר שיועיל לפעמים להצילו מן הטעויות".

כמילים אלו ממש ניתן לומר גם על ה'ליקוטי מוהר"ן' - משנתו סדורה:

ספר זה מיועד להיות לעזר למי "שלא הגיע עדיין לידיעת לימוד ליקוטי מוהר"ן ורוצה להיכנס בו ביושר ובנקל", להראות לפניו כיצד 'בנויה' כל תורה, מ'ידיעות' 'ראיות' ו'טעמים' וכיו"ב. ו"כשיקדים להתלמד בחיבור הקטן הזה", ויתרגל לחלק ולפורר כל סעיף לידיעות טעמים וראיות וכיו"ב, "ימצא אחרי כן הליכות כל התורות בליקוטי מוהר"ן מרווחות לפניו, ויהלך בהן ביושר ולא בעקלתון".

וכך גם יחסוך זמן רב בהבנת חלקי התורה, "ומה שהיה צריך שיקנה על ידי זמן רב ושקידה רבה ועמל גדול, יקנהו על ידי זה בזמן מועט ובמעט טורח, במה שסידור הדרכים וחילוק העניינים יעזרוהו עזר גדול".

"וגם למי שכבר רגיל בליקוטי מוהר"ן אפשר שיועיל לפעמים להצילו מן הטעויות", כי יתרגל לשים לב יותר לכל תיבה ושורה מדברי רבינו, ולדייק הדק היטב מה בא רבינו בכל קטע להבינו.

• אז, בעצם, ספר זה מיועד לבחורים צעירים, ול'מתחילים' בלימוד ליקוטי מוהר"ן?

אני יכול לספר מהכרת המציאות, שהלימוד בצורה זו, מביאה תועלת עצומה לא רק לבחורים צעירים, אלא גם ללומדים וותיקים העוסקים בלימוד ליקוטי מוהר"ן ימים ושנים, ואף מחדשים בו חידושים.

לא רק שגם הם נצרכים לבהירות וסדר, אלא אדרבא, דווקא הם מרגישים את התועלת העצומה שבדבר.

שכן, כל זמן שאין דברי התורה מסודרים לפני המעיין לפרטי פרטים - גם אם הוא מתקדם לעבר העיון והעמקות, יישאר תמיד בחוסר בהירות, מאחר שישנם שורות שלימות ולפעמים אף קטעים שלמים בתורה שאינו יודע את מקומם המדויק; האם יש כאן ראייה לסעיף הקודם, או שמא יש כאן יסוד חדש שלא נתבאר עד הכא, וכן הלאה.

רק מי שמוכן להשקיע בשלב הראשון וההכרחי הזה, של הבנת סדר בנין התורה הדק היטב היטב הדק, לפורר כל סעיף לפירוים, להבין מה עניינו של כל "כי" או "וזה בחינת" וכיו"ב - רואה ברכה בלימודו ועושה חיל, מאחר שעיונו בנוי על יסודות איתנים של הכרת התורה על כל פרטיה ודקדוקיה.

ואכן, כבר במשך החודש האחרון הספקתי לקבל תגובות נלהבות לא רק מבחורים צעירים ו'מתחילים' המספרים על הפעם

ולא ציינו אותם אלא בהערות למטה בקיצור נמרץ. וזאת, כדי לשמור על בהירות מהלך בנין התורה, כאשר תחזינה עיניכם מישרים. ומביני-דבר ימצאו בס"ד מתיקות נפלאה ב'קיצורים' אלו, בהיותם סיכום נפלא ותמציתי עד מאד.

• נפלא ביותר!

• ובכן, אנו רואים שהספר הוא על ארבע התורות הראשונות של ליקוטי מוהר"ן תניינא. מה גרם לך להתחיל דווקא מ'תניינא'?

מלבד הענין של "קשה עתיקא מחדתא" והרצון להתחיל ממקום שרבים עדיין לא התחילו ולא הגיעו, הרי שהיה כאן בעיקר רצון לעזור ללומדי "התורה הזמנית", העוסקים כעת בתורות אלו.

• ומה עם שאר התורות?

ב"ה בימים אלו אנו שוקדים על כתיבת הספר על התורות הבאות, ויהי רצון שיהיה בהצלחה. אך אם יורשה לי להדגיש:

מלבד ביאור על ארבע תורות בודדות, יש כאן גם 'קורס' ללימוד ליקוטי מוהר"ן!

שכן, הלומד בספר זה, לא זו בלבד שהתורות אשר ילמד בו יהיו מסודרים ובהירים לנגד עיניו על כל חלקיהם ופרטיהם ודקדוקיהם, אלא אף גם יתרגל על ידם לגשת אל הקודש בצורה נכונה ומסודרת. כך שכל תורה שילמד בעצמו, ייגש אליה מלכתחילה בעיניים בוחנות, לסדר כל תיבה ושורה על מקומה הנכון - מהי 'דיעה', מהי 'ראיה' ומהו 'טעם' וכן הלאה - ובכך יהיה לימודו נעים ומתוק, ותיסלל בפניו המסילה שיוכל להמשיך הלאה, להיכנס לפני ולפנים, להבין ולעיין בתורת רבינו.

• בסיום הריאיון שנערך באופן טלפוני מעיר הגעגועים אומן, אנו מבקשים לקבל ד"ש מבית חיינו...

הספר הזה הוא ד"ש מאומן... שכן, הורתו ולידתו של ספר זה היה כאן בציון רבינו הקדוש. זה קרה בחודש כסליו תשפ"ד, לאחר השתטחות על הציון, נכנסתי בהיכל הכהנים ויריתי את אבן הפינה של הספר, וב"ה כעת אנו זוכים לראותו מודפס ומופץ ברבים. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו!

וסיכמנו את המהלך אשר אנו עומדים ללמוד בסעיפים הבאים, למען ירוץ הקורא ויבין את קשר חלקי בנין התורה.

גם באמצע סעיף - בכל פעם שרבינו מביא ראיה ארוכה וכי"ב, ראינו לנכון לסכם לפני הקורא את כל חלקי הראיה, וכיצד מתפרט הפסוק או המאמר-חז"ל ע"פ דברי רבינו, וכן הלאה.

כמו כן, הוספנו לפעמים 'טבלאות' של סיכום, כאשר ראינו שהדבר יוסיף לך שיהיו דברי התורה מסודרים ובהירים במוחנו ולבבנו.

ג. מדור ה"הערות":

את אשר ראינו לנכון לעורר לב הלומד, הנחנו למטה במדור ה"הערות". כשרוב-ככל ההערות נוגעות להבנת 'בנין' התורה וחלקיה.

ד. מדור "מראי מקומות המפורש":

היות ורבינו מביא בדבריו עושר נפלא של מראי-מקומות מכל התנ"ך וספרי חז"ל, ופעמים רבות אין הלומד מבין את הפשוט הפשוט של הפסוק או המאמר-חז"ל, לכן ראינו לנכון להביא בכל פעם את המראה-מקום, ולבאר את פירושו הפשוט בקיצור נמרץ, ע"פ דברי המפרשים.

ה. סיכום בנין התורה אשר 'בְּצִדָּה תשים': ברכה מיוחדת קובע לעצמו המדור הנפלא והמיוחד אשר הצבנוהו בצידו התורה, אשר בו ציינו מול כל קטע וקטע את חלקו בבנין התורה. ועל ידו יוכל הלומד לעבור על כל חלקי בנין התורה בזה אחר זה, לסיכום ולשינון.

ו. קיצור לשון ובנין התורה:

לשלימות בהירות סיכום הדברים, ראינו לנכון להוסיף בסוף כל תורה, שני קיצורים נפלאים. האחד הוא "קיצור לשון התורה", ובו הבאנו מתוך לשון קדשו של רבינו רק את הדברים העיקריים של מהלך בנין התורה. וכך יוכל כל אחד לראות ולשנון את עיקרי התורה מתוך לשונו של רבינו בעצמו.

ובנוסף לזה, הוספנו: "קיצור בנין התורה", ובו סיכמנו בלשונו בקיצור נמרץ ביותר את כל מהלך 'בנין התורה' למען יעמוד בבהירות נפלאה לעיני הלומד. כשב"קיצור" זה דילגנו גם על חלקים עיקריים מהתורה,

הראשונה שהצליחו להבין בפשיטות וביסודיות תורה בליקוטי מוהר"ן, אלא גם מ'לומדים' וותיקים המתפעלים מהבהירות והסדר, שפתחה להם שערים חדשים.

• למעשה - אנו מבקשים לשמוע - מה בדיוק יש בספר הזה ואיך הוא בנוי?

קשה להמחיש בעל פה את בנין הספר, אשר יש בו כמה וכמה מדורים מיוחדים. והייתי מציע לעיין בספר למשך רבע שעה, ולקרוא את המבוא המפורט, ויהיה די בכך להבין את הכיוון.

אך באופן כללי:

בראש ובראשונה ישנם כמובן את שורות-הבניינים, שבהם אנו מלווים את הלומד צעד אחר צעד, ומכינים אותו מה אנו עומדים ללמוד בשורה הבאה - ידיעה חדשה, ראיה או טעם; מה מספר הראיות שרבינו מביא ועל מה מוסבת כל ראיה, וכן הלאה.

אך מלבד הרעיון המרכזי והעיקרי, הוספנו עוד כמה וכמה עניינים התורמים להבנת התורה בבהירות נפלאה, ואלו הם בקיצור נמרץ:

א. הביאור המשולב:

על אף שמטרת הספר אינה לבאר את עומק פשט דברי רבינו, אך בכל זאת, במקום הצורך וההכרח, כאשר היה נצרך להבנה הבסיסית, הוספנו כמה מילות ביאור וקישור - כשהם משולבים בתוך לשון רבינו, באותיות בצבע אפור - למען ירוץ הקורא. דבר המוסיף המון להבנת הדברים כפשוטם.

ב. סיכומים וטבלאות:

בסוף כל סעיף, כתבנו סיכום תמציתי של הידיעות העיקריות המתבארות בסעיף זה, וכך גם בתחילת כל סעיף הקדמנו וכתבנו מה אנו עומדים ללמוד בסעיף הבא. ובמקום הצורך, בתורות הארוכות, אף הקדמנו

בהנהגת זמרת בליקוטי מוהר"ן

הספר שיעזור לך
לעמוד על רגליך,
ולדעת כיצד לגשת
באופן עצמאי לכל
תורה בליקוטי מוהר"ן

להבין איך היא
בנויה, ומה מקומה
ועניינה של כל מילה
ושורה בתורה

בוא תלמד איך 'לקרוא'
נכון תורה בליקוטי מוהר"ן
ולהפוך אותה לבניין מופלא ו'מסודר'

לפני שאתה בא 'להבין' פשט.
לפני שאתה בא 'לעיין' עיונים.
לפני שאתה 'קושר' קשרים.

להשיג בכל חנויות הספרים

תינוק זעיר בחיקו של הרבי

אתר תינוק

ילדות עשוקה, עוני ומחסור היו מנת חלקו של ר' מיכאל פרוסטאצ'י הי"ד במדינת פרו המזונחת והרחוקה אך כל זה לא מנע ממנו לחפש את האמת • בחסדי השם המרובים ובעקשנות בלתי מצויה, עשה מיכאל את דרכו מהמקום הנמור ביותר שיש בעולם, לפסגה הרוחנית הגבוהה ביותר השייכת בעולם הזה; גיור והתקרבות לה' יתברך בדרכו של רבינו הקדוש • הוא היה צריך לרדג על שקרים גלויים ונסתרים בדרכו הפתלתלה, אך בסופו של מסע הוא הגיע לאמת • כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני

נחמן ב"ץ, מיכאל זונטג

אברהם

מתחילה עונבי עבודה זרה היו אבותינו

מראהו של היהודי היושב לפנינו בבית המדרש הגדול דחסידי ברסלב במאה שערים, אינו מסגיר מאומה. לבושו והליכותיו משתלבים יפה יפה בין האברכים האחרים השוהים בהיכל. הוא נוהג לשהות כאן בכל יום שעות רבות, ולגמוע ככל יכולתו מדברי התורה היקרים מפז. יש לו חברות רבות וביניהם אף הרה"ח הישיש ר' משה לפקוביץ שליט"א, חתנו של החסיד הגדול ר' שמואל שפירא זצ"ל. אך ר' מיכאל החל את חייו במקום רחוק לגמרי ממאה שערים, ובעצם מכל מה שמסמל יהדות.

הוא בקושי יודע את השפה המדוברת, שפת אמו היא אנגלית, ואנו נעזרים באחד מהחברות היקרות שלומד עמו מדי יום ביומו. אבל הדברים שהוא מספר והבעת פניו, מראים את ההתרגשות הגדולה העולה על פניו בשעה שהוא מגולל בפנינו את סיפור חייו המורכבים.

"נולדתי במדינת פרו, בעיר שרחוקה מהבירה לימה, שש שעות. עיר הולדתי נמצאת בהרים של הפריפריה שבפרו. כמו כל התושבים בפרברים מרוחקים אלו, גם משפחתי הייתה ענייה מאד. הייתי הילד השני במשפחה, אבי עזב את הבית עוד לפני שנולדתי, כך שלא הכרתי אותו מעולם, הדבר היחיד שידעתי עליו היה שהוא היה מבוקש על ידי השלטונות בפרו.

גם את אמי לא הכרתי מעולם. זאת מכיוון שכתינוק קטן נמסרתי לאימוץ. העניות הייתה קשה וכיוון שהייתי הילד השני במשפחה, נמכרתי למשפחה מאמצת תמורת ארבעים אלף דולר. אימצו אותי זוג איטלקים מקנדה שלא היו להם ילדים. הם הגיעו דרך סוכנות לאימוץ ילדים בקנדה, ועשו את כל הדרך עד לפרו הרחוקה, כדי לקנות ולאמץ אותי כבנם.

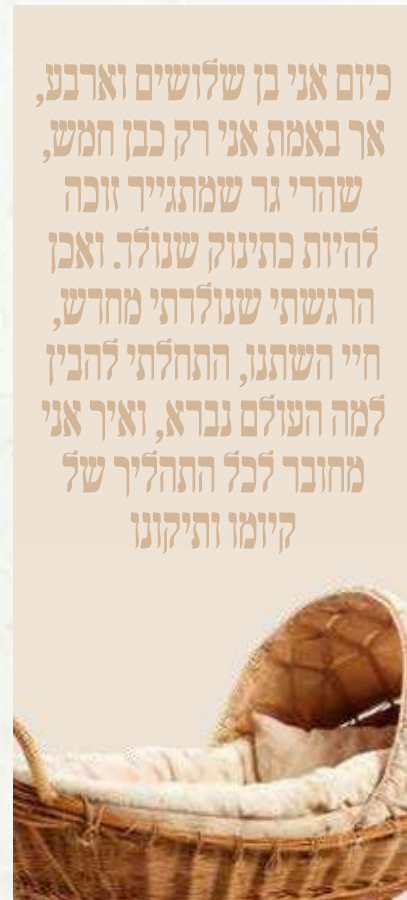
להוריי המאמצים לא היו עוד ילדים. הם כלל לא היו ראויים לגדל ילדים. ורק דרכי ההשגחה של השי"ת, גלגלו את העניינים בצורה הזו, כך שאגיע לזוג הזה. אבי המאמץ היה איש אנוכי שדאג בעיקר לעצמו, אדם שנוא ביותר על כל סובביו, הוא גם לא ניסה לעשות דבר כדי לשנות את זה. אמי לא הייתה בריאה בנפשה, ואין לי שום הבנה, כיצד נתנו להם אפשרות לאמץ ילד. אני מספר את כל הדברים האלו, שתבינו

מאיזה שאל תחתית ומתחתיו שפל המדרגה ממש לקחני השי"ת, והרימני עד גבהי מרומים, לזכות להיות יהודי יהודע מהצדיק האמת שמלמד אותי דעת אמת ותורת חיים.

השם שנתנו לי הוריי המאמצים היה 'מייקל'. באופן רשמי הם השתייכו אמנם לדת השקר, אך בפועל הם לא האמינו בדבר, זולת תאוות העולם הזה והבליו.

אנן מאסו הבונים...

גדלתי בטורונטו שבקנדה כילד רגיל ואפרורי, ללא חידושים מיוחדים, לא הייתי מיוחד בדבר, גם לא התימרתי להיות משהו בחיים. לא היו לי רצונות, לא

שאיפות, כל מה שרציתי באותם ימים היה לגמור את היום הנוכחי. למדתי בבית ספר, ואח"כ בתיכון, חברים רבים לא היו לי, גם בגלל שלא הייתי טיפוס חברתי במיוחד, וגם בגלל שאבא שלי לא הרשה להביא חברים הביתה.

בגיל 5 הוריי המאמצים התגרשו, ונשארתי לגור עם אמי. היא הייתה מטופלת ע"י רשויות הרווחה בגלל מצבה הנפשי, לכן היינו עניים מאד. עם זאת לא הרגשתי עוני מעולם. בבית הספר הייתי תלמיד טוב, וציוניי היו מעל לממוצע, מה

שעזר לי להתחיל לחשוב על חיים קצת יותר טובים, אבל לא הכרתי את העולם. וודאי שלא חשבתי שאי פעם אחפש משמעות לחיים.

בגיל 16 שכרתי דירה ועברתי לגור לבד. ביום הייתי הולך ללמוד בבית הספר, ובלילה הייתי מסדר מדפים בסופר מרקט. ב"ה הייתה לי משמעת עצמית חזקה, לא הייתי עצלן, מה שהיה צריך לעשות, עשיתי! אולי התכונות האלו עזרו לי בסייעתא דשמיא, בהמשך הדרך במסעי הקשה אל עבר האמת.

בגיל 18, פתחתי חברה לפיתוח וגננות. לא למדתי את זה, אלא ראיתי אחרים עושים ועשיתי אחריהם. ב"ה היה ביקוש רב, כך שהיה לי הרבה עבודה והתחלתי להרוויח כסף רב. בכל אותם שנים, מי שעמד איתי בקשר היו סבי וסבתי שחינכו אותי להיות זריז, 'לעשות' כסף, להקים משפחה, ולאכול אוכל טוב. במילים אחרות: לחיות כמו גוי, בלי משמעות לחיים, לטבוע בתאוות ולהרגיש עם זה טוב...

נס גדול עשה עמי השי"ת, בחסדיו המרובים ובחמלתו הגדולה עלי, למרות שרציתי כבר מגיל צעיר להתחתן, לא התחתנתי. כך שב"ה לא נולדו לי ילדים גויים, והנישואים לא היו מניעה רגשית מצדי ללכת לאן שאחפוץ.

מאחר וכמו שסיפרתי, הייתי בעל מוח מאד 'מצומצם', חייתי את חיי כבהמה ממש. אפילו בפוליטיקה או בשאר ענייני העולם כדרכם של גויים שאין להם בעולמם אלא חומר, לא התעניינתי. עולמי הסתכם בלאכול, לשתות, לישון, לעבוד וחזור חלילה, כך שמבחינתי לדת או למחויבות מעבר לחוק הקיים במדינה, לא היה שום משמעות עבורי, כולם היו בשבילי אותו דבר, על יהדות לא ידעתי כלל וכלל.

מחמת שימצאו בספריהם הפך אמונתם

בגיל 25 עברתי משבר. עברה עלי תקופה לא קלה, לא הצלחתי למצוא את האושר המובטח של העולם הזה. שמתי לב לכך שהאנשים טובעים ב'ים' של 'אושר', אך אינם מאושרים לעולם. ראיתי סביבי משפחות מתפרקות, אנשים שעזבו את העולם בגיל צעיר, כל הדברים שחשבתי שהם הם תכלית העולם התנפצו למול עיניי, הכל הפך להיות בעיניי הבל הבלים הכל הבל. הבנתי שחייב להיות משהו יותר

קרבני לרבי למרות שלא הכרתיו מעולם. ר' צבי אריה בכוחל

אמיתי, יותר נעלה, יותר גבוה מהכלום שסובב אותי, לא יכול להיות שסתם כך נולדתי, בשביל לבלות את חיי לריק, וגם לסיים אותם כמו חבריי.

השי"ת גלגל שכך אתחיל את החיפוש אחר האמת.

אכן בהיותי צעיר יותר ניסו כמה מחבריי, להשפיע עלי להתעניין בדתות מן המזרח הרחוק, אבל בגלל שהייתי מאד רחוק מכל עניין של דת, הדברים האלו נראו לי כמו איזה 'פנטזיה מהיר' להרגיש טוב בחיים בלי לעשות את מה שצריך על פי האמת, שקר מחופה בשקר. אז האמנתי רק בעבודה קשה, לא בקיצורי דרך בלתי מובנים. אפילו את דת האיסלאם בדקתי כבר לפני כן, ועד מהרה הגעתי למסקנא שהיא אך שיגעון ותו לא.

ובכן, בשלב הראשון זכרתי שאמי החורגת נהגה ללכת לכנסיה, והתחלתי ללכת בקביעות לשם. וכך התחלתי לחקור את הנצרות, כדי להבין מה דורשת ממני הדת הזו, לא הייתי צריך לבדוק יותר מדי, גיליתי את השקר האדיר כבר בהתחלה. כשלמדתי את התנ"ך, ראיתי שיש בו מצוות רבות, אך שום נוצרי לא מקיים אותם, ולא חושב בכלל לקיים אותם. לא הבנתי איך ייתכן כדבר הזה? ללמוד ספר שלם של הבורא ולא לקיים את מה שהוא מצווה שם? הסתירה והקונפליקט שהתגלו היו עמוקים ביותר. החלטתי שאני חייב לדעת היכן הם האנשים שמקיימים את הציוויים של בורא העולם. עוד לא הכרתי יהודים, ולא ידעתי שהם קיימים בכלל, אבל הבנתי שיש אנשים שמקיימים את רצון ה', ורציתי להכיר אותם.

מהלימוד בתנ"ך, למדתי שיש יהודים ושצריך לאהוב אותם, שיש שבת ופסח, ועבודת הקרבנות בבית המקדש, הבנתי שמהו בעולם הגויי שקרי. לא ייתכן שהבורא אומר לעשות דברים, ורק קוראים את זה בלי לעשות ולקיים. אולי התמימות והפשטות שבה קיבלתי כל דבר בחיי המורכבים, הם אלו שהובילוני להגיע למסקנות שהשם יתברך שם במוחי.

בלי תכלית, למה לי חיים!?

באותם שנים נפטר סבי, שהיה אחד האנשים הבודדים שהיו קרובים אלי באמת. הדבר השפיע עלי עוד יותר. שאלתי את עצמי מה הפירוש 'מוות', למה חיים ולמה מתים, מה המשמעות לכל תהליכי החיים. פעם אחר פעם שאלתי את עצמי 'באתי

לעולם כדי למות? וכי זו התכלית? הבנתי שיש משהו עמוק יותר, פנימי יותר, אבל לא הצלחתי לנגוע בו ולהשיג אותו...

הבנתי שעלי לחפש מורה דרך, אדם שייתן לי דוגמא לחיים מלאי תוכן רוחני, חיים של אדם המרום יותר משאר הבריות.

כששאלתי את הכמרים את השאלות שהתעוררו אצלי על אמונתם, הם כעסו עלי שאני מעז בכלל לשאול ולתמוה, כמובן שלא היה להם תשובות, ואני הרגשתי מתוסכל מכך יותר ויותר. אחד מהם שהיה בו קצת קורטוב של כנות, אמר לי באחד הימים; "אף אחד לא הולך לקיים כלום! כל העסק שלנו זה סביב כסף, וכל השאר לא מעניין אותנו. תתרום כסף לכנסיה ולך תחיה את חייך כאוות נפשך..."

לא יכולתי לשמוע את זה. חיפשתי אמת. רציתי להבין למה אני לא כמו החיות והבהמות מהלכי על ארבע, למה אני יותר טוב מהם, למה הם בכלוב ואני לא, למרות שאין שום הבדל אמיתי ורציני בינינו...

הרמח"ל והאור החיים הקדוש מאירים את האמת

הייתי מתהפך בלילות על משכבי ושואל את עצמי, מי אני? מהו תפקידי במארג הבריאה? איך אני יכול להביא את עצמי

למקום של סיפוק אמיתי ופנימי? ביום מן הימים, אחד מקרובי משפחתי החורגת, שידע מההתלבטויות ומהחיפוש שלי, הציע לי להצטרף לכת מוזרה שהוא השתייך אליה. בכת זו מאמינים בכל התורה כולה, ומקיימים את כל המצוות, חוץ מדברים של תורה שבעל פה. בשלב זה כבר לא היה לי מה להפסיד, והחלטתי לראות במה מדובר.

הגעתי להרצאה של אחד המטיפים באותה כת, והוא ישב ולמד... 'אור החיים הקדוש' על הפרשה של אותו השבוע ורמח"ל. לא הבנתי הרבה ממה שנאמר באותו שיעור, אך מהדברים שכן הבנתי, הרגשתי לראשונה בחיי, שאני שומע דברים רוחניים מסודרים והגיוניים, ולא גיבוב של שטויות. הפירושים התיישבו על לבי היטב היטב. עד אותו היום כל הדברים ששמעתי היו ללא קשר וללא היגיון, וכאן גיליתי עולם שלם שהכל בו קשור להכל, כמו פאזל גדול שכל החלקים בו מתאימים אחד לשני. לפתע פתאום היו תשובות

התורה והמצוות ולא לשקר את עצמי, ואם לכך זכיתי, דיינו.

לאחר החתונה ביקרנו בארץ ישראל כמה פעמים, אך בכל פעם חזרנו לגור בקנדה. לפני שבעה חודשים עלינו על מנת להישאר כאן בארץ הקודש, ולהתבסס מאוירה הזך והטהור.

...הייתה לראש פינה

למרות שזכיתי כבר להפוך ליהודי, ולהכיר את נועם התורה והמצוות הקדושות, המשכתי להרגיש חיסרון מסוים, רציתי לחיות עם חיות ושמחה, לקיים את המצוות בצורה של התלהבות, אך במקום בו התגיירתי למרות שב"ה היו אנשים יראים ושלמים, אבל האווירה באופן כללי הייתה שגרה ללא אורות וללא התחדשות. באותו הזמן כמו רבים אחרים, חסידות ברסלב נראתה בעיניי דבר מוזר ומשונה, שלא מחובר כלל לעולם ההלכה, או לעולם הרציני של עובדי השם. כך הצטייר אצלי בראש כאברך ליטאי מעדות המזרח.

אך מה גדלו מעשיך ה', שאזכה לדעת את שליחותי בעולם בשלימות, והוא משך אותי באופנים מופלאים ביותר, בכדי שאתפס בשקו של הרבי. הפעם הראשונה שראיתי את ברסלב באור חיובי, היה כאשר לאחר הגיור, לקח אותי אחד מחבריי לשיעור מיוחד בהילולת ה'בבא סאלי' במונטריאול, ההילולא התקיימה בקהילה של ברסלב שקיימת במקום. הדרשן בהילולא נתן שיעור בשיחות הר"ן, וזו הייתה ההיכרות הראשונה שלי עם המושג ברסלב. אבל עדיין לא הרגשתי משיכה מיוחדת לענייניו של הרבי.

לאחר שנתיים פגשתי את הרה"ח ר' מאיר אלקבץ שליט"א שהגיע למסור סדרת שיעורים בטורונטו, ולפי תומו סיפר לי בהתרגשות שיצא לאור ספר חדש על חייו של רבי צבי אריה רוזנפלד זצ"ל. אומר את האמת, כשראיתי את התמונה של ר' צבי אריה בפעם הראשונה, הדבר לא עשה עלי כזה רושם. רבי צבי אריה במראהו החיצוני דמה לכל אמריקאי טיפוס... ואני כמובן שפסטי אותו לפי המראה החיצוני - 'הוא נראה מודרני! האם זהו אדם שראוי לחיקוי?!'

אך מאותו רגע שהתחלתי לעלעל בין דפיו של הספר המרתק, לא הצלחתי להניח אותו מהידיים. וכך התחלתי לשמוע הקלטות משיעוריו הנפלאים של

עזר לי להגיע לאומן. עם ר' מאיר אלקבץ בראש השנה באומן

היה בבית הדין של מונטריאול, היה זה יום מרגש ביותר בשבילי, הרגשתי שאני עומד ביום 'מתן תורה' הפרטי שלי. הגעתי לבית הדין ועברתי את כל תהליך הגיור על שלביו השונים. נשארתי במונטריאול ללמוד בכולל אברכים בקהילה הספרדית מרוקאית המקומית.

כיום אני בן שלושים וארבע, אך באמת אני רק כבן חמש, שהרי גר שמתגיייר זוכה להיות כתינוק שנולה. ואכן הרגשתי שנולדתי מחדש, חיי השתנו, התחלתי להבין למה העולם נברא, ואיך אני מחובר לכל התהליך של קיומו ותיקונו.

נכנסתי לשידוכים מיד לאחר הגיור. הציעו לי הצעות רבות, אך רובם ככולם לא היו מספיק טובות בשביל הבית שאותו רציתי להקים, בית שמקפידים על שמירת התורה והמצוות עד הקצה. חיפשתי וחיפשתי, עד שה' יתברך הזמין לי ברחמי את בת-זוגי שגם היא זכתה להתגיייר במקסיקו, אגב, היא כבר ידעה מתורתו של רבינו הקדוש.

החתונה התקיימה במונטריאול. חתונה דלת משתתפים אך רבת שמחה, אנשי הקהילה הקטנה באו לשמחנו ככל יכולתם. אני כמי שמצא את המציאה של חייו, לא הרגשתי צורך באנשים, ידעתי שמצאתי את האמת ושאני מקים בית כיהודי, דבר לא מובן מאליו בפרט בתנאים בהם חייתי כל חיי עד אז. חסד עצום עשה עמדי השי"ת בכך שזיכני להכיר את אור

לכל השאלות, והתמיהות החלו להיפתר, הרגשתי בדרך הנכונה.

התחלתי ללמוד חומש עם כל המפרשים וגיליתי עולם נפלא ומואר. עם זאת לקח לי כמה חודשים עד שהבנתי שגם הכת הזו מלאה בשקר, ועזבתי גם אותם. אבל ב"ה היה זה עוד שלב בהתקרבות שלי לאמת האמיתית של היהדות. משם המשכתי לקהילה היהודית המקומית בטורונטו, וכבר רציתי להיות יהודי. התחלתי להבין שאני צריך בעיקר 'לתת' ולא לנסות כל הזמן 'לקבל'.

בקהילה המקומית התקיימו שיעורים שהיו פתוחים גם לגויים שגילו התעניינות ביהדות, הלכה מוסר וגמרא. הרב המקומי הדריך אותי מה אני צריך לעשות, ומה אני צריך ללמוד כדי להתקדם עם הגיור. כל התהליך כולו ארך כשנה וחצי מהרגע שהחלטתי שאני רוצה להיות יהודי ועד לרגע הגיור, בכל אותו הזמן המשכתי לעבוד רגיל בעסק שלי. לקראת הגיור עצמו שלח אותי הרב לישיבת אור שמח במונסי שבארצות הברית, כדי להרגיש ולחוש קצת את האווירה החרדית וללמוד עוד תורה.

"הרי אני כבן חמש שנים"

בגיל 28 זכיתי לבוא ולחסות תחת כנפי השכינה. הגיור עצמו

כשחזרתי הביתה, אמרו לי בני הבית שהשניתני לגמרי, שהפכתי לאדם אחר. זה הכוח של רבינו.

הרבי מלמד אותי איך לא לשקר את עצמי

למעשה, מי שקירב אותי לרבינו, היה כאמור רבי צבי אריה רוזנפלד, כל דבר ששמעתי בשיחות שלו - מייד קיימתי. אמנם הוא נפטר כבר לפני שנים רבות, אבל דבריו ממשיכים להוות כוח וחיזוק לרוצים להתקרב לאור האמת רבינו הקדוש. מאז שהתחלתי לשמוע אותו, השקעתי גם שעות רבות יותר בלימוד, למרות שעדיין

ר' צבי אריה, והתפעלתי עד עמקי נשמת. משיעוריו הבנתי שהאדם הזה, קיים בעצמו את כל מה שהוא דיבר עליו, כל העבודות שהוא דיבר עליהם והחיים הישרים שהצטיירו מהספר ומהשיעורים, ציירו לי בראש את האיש הענק הזה, שחי את כל מה שהוא דיבר כפשוטו.

מאז הוא הפך להיות מורה הדרך שלי בחיים, התחלתי לחיות את התורה ואת האור של רבינו, ודרכו נשאבתי להכיר את הרבי הגדול ולחסות תחת צילו הקדוש.

בתחילה למדתי קצת בספרים חיי מוהר"ן, שיחות הר"ן, וגם קראתי הרבה בספר 'באש ובמים' על קורות חייו של רבי נתן. אך עדיין לא זכיתי ללמוד את הספרים העיקריים של הרבי ושל רבי נתן: ליקוטי מוהר"ן, ליקוטי הלכות, כשבכל הזמן הזה אני מרגיש שזה לא מספיק ואני רוצה עוד, לחיות עם עוד שאיבה של חיות ושל אמונה ושמחה, להרגיש את שמחת החיים.

בראש השנה של אותה שנה לא זכיתי עדיין לדעת את החשיבות הגדולה כל כך של הנסיעה על ראש השנה לרבינו הק', ולא זכיתי להגיע לאומן. הלכתי להתפלל במניין כלשהו והכל היה יבש ממש בלי שום חיות, השיעורים שנאמרו שם, היו מתובלים בדברים שאינם קשורים לעבודת ה', והייתי ממש מאוכזב, ממש בכיתי על זה שלא נסעתי לאומן, בפרט שכבר ידעתי שיש אומן בעולם.

בשנה שאח"כ הכנתי את עצמי בהתרגשות וכיסופים גדולים לרגע שבו אפגוש את הרבי. בראש השנה תשפ"ד, עזר לי ר' מאיר אלקבץ שיחיה להגיע לרבינו לאומן. כשנכנסתי לציון ירדה במעט האש הסוערת, ופחות הרגשתי את האור, אך לאחר שהמתנתי מעט ובסבלנות והצלחתי להגיע עד לציון הקדוש עצמו, התחלתי לבכות, התחושה שלי באותם רגעים הייתה שסוף סוף מצאתי את האדם שאוכל להשען עליו, מישהו נקי, טהור ואמיתי לסמוך עליו. נשארתי בציון כשעתיים, אמרתי את התיקון הכללי, הרגשתי שאני מרחף, אמרתי את התיקון הכללי בציון וזה היה לידה מחדש, כל הלב שלי נפתח, הרגשתי הרגשה שכאן המקום שבו מתאספים ובוכים וכוספים באמת רק להתקרב לה'.

לפני שהגענו לאומן, קיימנו מסע ארוך בקברי צדיקים רבים בדרך לעיר הגעגועים אומן, ביקרנו בליניץ ובהייסן ובברסלב אצל מוהרנ"ת, עד שהגענו לאומן.

הבנתי שהאדם הזה, קיים בעצמו את כל מה שהוא דיבר עליו, כל העבודות שהוא דיבר עליהם והחיים הישרים שהצטיירו מהספר ומהשיעורים, ציירו לי בראש את האיש הענק הזה, שחי את כל מה שהוא דיבר כפשוטו.

אני עובד בשביל להתפרנס, אך שתיים עשרה שעות ביום אני משתדל להשקיע בעבודת השם, ללמוד הרבה ולקיים את התורה הקדושה. גם הספר באש ובמים השפיע עלי, מעולם לא שמעתי על אדם שעבר כל כך הרבה ייסורים למען האמת, וזה נגע בנקודת הפנימית שלי.

מסע חיי הוא ממש מעמק הבכא לרום גבהי מרומים. הייתי האדם הכי נחות על פני האדמה מכל הבחינות, אך השי"ת רצה שדווקא אני יזכה להיות יהודי ולקבל נשמה חדשה, לחיות חיי אדם, ולא ככל הגויים אשר המה הבל ומעשיהם תעתועים. אינני יודע למה הוא בחר בי מכל מיליארדי הגויים אשר

על פני האדמה, אך להודות לו שזכיתי להיות יהודי, אני מחויב בכל עת.

וחיבה יתירה הודיע לי, שלאחר מכן זיכה אותי להתקרב לאור האמת הזך והבהיר של הרבי שעוסק בכל עת לתקן ולזכך את נשמתו, בפרט כאשר אני זוכה לבא על קברו וכמו כן זוכה לקיים בכל יום את עצתו הגדולה להתבודד ולשוח לפני ה' יתברך את כל אשר על הלב.

הוא רבינו, הוא מורינו, הנותן לכולנו עצות נפלאות היאך וכיצד נוכל להמשיך לחיות חיים נצחיים ולקיים את רצון הבורא יתברך באמת, ולעשות את תכליתנו בלי לשקר את עצמנו.

השם יתברך יעזור שאזכה כל ימי חיי להמשיך לחיות עם האמת, ולקיים את רצונו יתברך, בזכות הצדיק הנפלא שקירבני אליו מתוך רחמים גמורים וחסדים גלויים. אמן ואמן.

(תודות להר"ר מיכאל זונטג הי"ו על עזרתו הרבה בתרגום ותמלול הכתבה, ולהר"ר אהרן איזנבך הי"ו על ההפקה).

בין הזמנים

של ברסלב'ר בחוד

ל קראת בין הזמנים של פסח, אחר זמן חורף ארוך ספוג בעבודת ה' במסגרת הישיבות הקדושות, ירדנו לשטח, וכינסנו כמה בחורים מאנ"ש, מישיבות של אנ"ש ומשאר ישיבות חסידיות, הצד השווה לכולן, הוא החיבור העז והחזק לאותו מקור חיות, לנחל אשר ממנו ישתו העדרים. רצינו לשמוע מהם על תחושתם אחר רצף כה ארוך של תורה ועבודה (מסוכות עד פסח), בימי הבחרות הנפלאים. וכיצד הם חשים לקראת ימי בין הזמנים שנדמה כמו נכפה עליהם, לתולשם מגן עדן העליון, לגשמיות עולם העשייה, ומאיך דווקא אז לקבל את אור הימים הקדושים של חג הפסח ותחילת הספירה. היה חשוב לנו לשמוע על תחושתם, וכיצד הם מתכננים את זמנם בימים אלו של מעל הזמן, ובעיקר איזה עצות ורעיונות יש להם עבור בני גילם שלבטח חשוב להם לשמוע מבני מזלם, כיצד דווקא ימים אלו יכולים לשמש כמנוף אדיר להמשך החיים, בכל תחומי עבודת ה'. לשם כך כינסנו מדגם של כמה בחורים, שהמכנה המשותף להם הוא החינוך בבית מדרשו של רבינו, הבעל תפילה, שמלמדנו כיצד 'בתוך הישוב' אפשר לחיות 'מחוץ לישוב', ובז לרודפים ומאמינים בביצת העשייה של זה העולם.

הצגנו בפניהם את השאלות, והעברנו להם את רשות הדיבור:

אני פונה אליכם בחורים יקרים המכונים ברסלב'ר עובדי ה', ישנם כמה שאלות המציקות לבחורים בגילכם לקראת תקופת בין הזמנים, וחשוב להם לשמוע את דעתם של בחורים בני גילם שמתמודדים כמותם, לשם כך כינסנו אתכם כמדגם מייצג לבחורים בני גילכם.

חמשה בחורי חמד מתוך מאות ואלפי הבחורים היקרים חסידי ברסלב מציירים לנו את הבין הזמנים אליו הם מתכוננים // בשיחה גלוית לב הם מספרים על הזמן שעבר, על החיות והזכות המיוחדת להיות חסיד ברסלב, על הזווית שלהם על בין הזמנים ועל התורה שנלמדת במבט מרומם הרבה יותר // מבט מדהים ללבבות צעירים שטעמו מאורו של הנחל נובע

ר' שמואל בינדר שליט"א

מה אתה מדרווח ב'שיבה'?

ראשית כל, אם תוכלו לספר קצת על הישיבה בה הינכם לומדים, והאם ובמה הינכם חושבים או יודעים שהנכם מתקדמים בה!

שלמה וויס (בית שמש)

ב"ה, זכיתי ללמוד בישיבה של הרבי ויש שני דברים שאני מרגיש שהם מתנות נפלאות שהישיבה נותנת לי במשך הזמן. קודם כל, האווירה והמצב של עבודת ה' הקיים כאן בין הבחורים, שבלעדם היה לי קשה מאד להתחזק ולהתחדש ברעבינ'ס זאך' ועבודת ה'. בבחינה מסוימת אני חש, שאף שקודם לכן נקראתי על שם הצדיק, אך בפנימיות, כאן התקרבותי לרבי. עניין נוסף, אני רואה שסדרי הישיבה עוזרים לי מאוד בעניין ה'סדר' וה'צמצום' באופן שאני מסוגל להחזיק מעמד בכל המצבים, הן בזמן ירידה חלילה שאין לי חשק, ואם הייתי לעצמי מן הסתם הייתי לומד ומתפלל הרבה פחות. ואף בזמני עלייה כשאני בווער ורוצה לכבוש את כל העולם ברגע אחד, סדרי הישיבה מצמצמים את התלהבותי כך שחוטף אני לפחות את הסדרים הקבועים.

ישראל אריה לודמיר (ביתר עילית)

אני לומד בישיבה כלל חסידית בביתר, אצלינו נותנים דגש חזק על לימוד העיון, שיעורי העיון מוגשים ברמה מאוד גבוהה, בנוסף הישיבה דורשת כל חודש מהבחורים לכתוב סיכומי סוגיות על הנלמד במשך החודש, ובסוף החודש יוצא קונטרס עם סיכומי הסוגיות שהבחורים כתבו, מנגד יש דגש חזק על לימוד הבקיאות, לדוגמא החודש שלפני ניסן מוקדש לחזרה חצי שנתית, וכן החודש שלפני בין הזמנים של אב מוקדש לחזרה שנתית, בחודשיים אלו חוזרים הבחורים על כל הנלמד באותה שנה בבקיאות. כמו כן ישנו סדר נוסף של 40 דקות המוקדש לחזרה על המסכת שנלמדה בשנה הקודמת, לסיכום אומר, שהנני מרגיש שהישיבה מאוד קידמה אותי בידיעת סוגיות בצורה מקיפה, וכן בידיעות רבות במסכתות שנלמדו בישיבה. בעניין של ברסלב ב"ה ישנה קבוצה איכותית בישיבה, ואנו זוכים פעם בשבוע להתאסף בחבורה רצינית המוקדשת כולה לעבודת ה' ולחיבור עמוק לרבינו ועצותיו.

נחמן בן עטר (חריש)

זכיתי ללמוד בישיבה הקרויה על שם רבינו, בישיבה ישנם בחורים נפלאים עובדי ה', מתמידים ולמדנים עם מידות נפלאות, יחד עם הרבה שאיפות ויראת שמים, כמו כן זכינו בראש ישיבה נפלא ובמנהל רוחני נודע, שיחידיו מעבירים לבחורים את עצות רבינו הקדוש, ומכוונים כל בחור על פי דרכו, וכן

התברכנו בצוות נפלא ומיוחד שעוזר ותומך בכל בחור ומסייע בידו להתקדם בעבודת ה', בלימוד ובכל ענין, רמ"ם יראי ה' שיודעים לכוין כל בחור בעיון ובבקיאות, מבחנים על עשרות דפים גפ"ת שנלמדו במסגרת הישיבה, מסירת חבורות בפני הבחורים דבר הגורם ריתחא גדולה בשעות הסדרים. לסיכום, אישית אני מרגיש שהישיבה קידמה ומקדמת אותי מאוד בחיבור אמיתי ללימוד התורה, לרבינו הקדוש, ולכל ענייני עבודת ה'.

ישראל דהרי (בני ברק):

הרבה חושבים שבישיבות של ברסלב בטח הדגש המרכזי אינו על התחום הלימודי, וחשוב לי להדגיש עד כמה דבר זה שגוי, גם אצלינו ישנם בחינות קבועות על עשרות דפי גפ"ת, ולמרות שאצלנו זה מבחני זכות, בכל זאת רובם ככולם של הבחורים יושבים וכותבים מזיכרונם את התשובות, כמו כן בתחום העיון, הישיבה מאתגרת את הבחורים לכתוב חבורות עצמם, דבר שמביא וגורם ריתחא עצומה בהיכל הישיבה. כשכל זאת אינו חלילה על חשבון החינוך לקיום עצות רבינו הקדוש, הליכה בדרכיו וקיום עצותיו.

דוד לוי (הוד השרון):

אני זכיתי ללמוד בישיבה על שם רבינו, שבשבילי היא הכי טובה, מכל הבחינות, גם רמת הלימוד, גם האווירה הקדושה, ומלבד הדגש הגדול שהישיבה נותנת על קיום סדרי הישיבה, אני מרגיש שהדבר שבו ישיבתנו הכי מקדמת אותי בו, הוא ההכנה לחגים ולמועדים, כשלקראת כל רגל ישיבתנו מוציאה חוברת עם ליקוט נפלא מספרי רבינו על המועד והזמן הבא ומתקרב, מקדישים לחוברת זו זמן בשיעורים, ומשתדלים שהבחורים יבואו לכל חג מוכנים.

מתשובותיכם אני מבין שכינסנו בחורי עליה ממדרגה ראשונה, ועל כן אחר שהצגתם את עצמכם היטב, נוכל דווקא עם בחורים כמותכם לעבור לחלק היותר מעשי שלשמו התכנסנו.

איך מתמודדים נכון עם 'בין הזמנים'?

ישנם הרבה בחורים שיוצאים לבין הזמנים ואינם מוצאים את עצמם, אסביר יותר, הישיבות ברובן בנויים באופן שכמעט אין מרחב תמרון לבחורים עצמם, הכל נקבע על ידי הישיבה, שעת הקימה, צורת התפילה, זמן התפילה, סדרי הלימוד וכו', והנה כעת בבת אחת יוצאים לבין הזמנים, ופתאום הבחורים נאבדים, הם עצמם המעירים, המשגיחים, הרמ"ם וכו', אתם בטח מבינים את הכוונה, מה יש לכם לומר בעניין?

נתחיל איתך נחמן:

אני חושב שבאמת דבר ראשון צריך להתבודד על זה כבר קודם, לדבר על כך עם ה', שהכל יעבור בלי בטלה, ובשום אופן לא לתת פתח וכניסה ליצר הרע, אלא אדרבה להסתכל על זה ממקום של הזדמנות להיות אחראי על עצמך, לבדוק לבד איפה אתה, מה אתה צריך לתקן ולעשות. דבר נוסף, שב עם עצמך כמה דקות, ותכין טבלה איך אתה חושב שצריך להראות סדר יום של בחור רציני, ואם תוכל לקבל קבלה לא קשה, כמו שלא יעבור עליך תפילה ללא מניין, ולהשתדל להספיק את זמן קריאת שמע הראשון, מקוה כל יום וכיו"ב. ועוד דבר שבין הזמנים מציע שאין לנו בזמן אחר, בל נשכח שעכשיו יש לנו הזדמנות פז לקיים בהידור מצוות 'כיבוד הורים', זה מצוה דאורייתא. דבר נוסף, בין הזמנים זה זמן נפלא של נייחא למוחין, רווח בין פרשה לפרשה, כמובן לא בצורה מופקרת.

ישראל אריה:

קודם כל נהייתי מאוד מדבריו הנפלאים של נחמן, מאוד התחברתי גם לענין התוכנית שכדאי לכתוב קודם בין הזמנים, אך הייתי מוסיף שם, שחשוב לתכנן גם איפה אני מתכוין להתפלל, ובאיזה שעה, מהם השעות שאני חושב להקדיש לעזרה בבית בפרט בערב פסח. ומצד שני חשוב מאוד לזכור, שגם אם ישנה חריגה מהתוכנית לא קרה כלום, ומנסים שוב להיצמד עד כמה שניתן לתוכנית, דבר מעניין שמת לי לב משיחותיי עם חברים, וזה קורה גם לבחורים מאוד רציניים, שחוזרים לבית אחרי שחרית, ומתחילים להתמרח לפה ולשם, והנה מגיע שעת הצהריים, והאמא מבקשת עזרה, ואז הם נזכרים שהם חייבים ללכת ללמוד, זה קורה כמעט אצל כולם, חשבתי שהפיתרון האמיתי לזה, לקום מוקדם, וללמוד תיכף אחרי שחרית לפני שחוזרים לבית, בבית עדיין פחות צריכים עזרה, כך שמגיעים לבית לקראת צהריים שאז הבית כבר נכנס למסלול אפשר להצטרף בקלות ובשמחה, כמו כן לקבוע את זמני הלימוד ועבודת ה' לקראת מנחה ואחרי מעריב, זמנים שבבית אתה כבר פחות נצרך, כך נגמר היום, ואתה יוצא עם סיפוק גדול, עשית את הדבר הנכון באמת.

דוד:

מאוד התחברתי למה שנאמר, אך אני חושב, שדבר ראשון צריך לזכור ולדעת, שכל מה שה' עושה הכל לטובה, לא משנה מה יצא לך בפועל מבין הזמנים. דבר שני, מה שאמרו קודם לענין התיכונן מראש, אוסיף, שחשוב גם לראות מה אני רוצה לצאת איתו בסוף בין הזמנים, למשל, מסכת מסוימת שהייתי רוצה ללמוד או לחזור עליה אחר הלימוד בישיבה, וכן כל דבר אחר, ובזה כבר יהיה משהו שאהיה תפוס בו כל ימי בין הזמנים.

ישראל:

אני מסכים לכל מילה שנאמרה, אך חשוב לזכור מה שנחמן אמר, שדבר ראשון להתבודד על זה הרבה עוד קודם, שבין הזמנים לא יזיק ברוחניות אלא להיפך זה יהיה מנוף לחיזוק רוחני, וכמו שאמרו שמאוד חשוב לקבוע קודם בין הזמנים סדר יום מסודר, וכמו שנאמר כאן לקבל קבלות קלות אך יסודיות כמו שלוש תפילות במנין, בזמן תפילה, הלכה כל יום. ואני חושב שאין זה נכון אלו שמתכננים דברים גבוהים מעבר לדרגתם, כגון כל יום תיקון חצות, 10 שעות לימוד, ים של הספקים וכו', הרי לא בין לילה נהפכים למלאכים, וזה רק גורם לבחור לגמור את בין הזמנים עם תחושה של שיברון וריסוק, וברור שהוא לא השיג את המטרה.

שלמה:

אני מרגיש, שגם בתוך סדרי הישיבה עדיין יש לי בחירה עצמית מול היצר שלי ללמוד או להתבטל, אך וודאי שבבין הזמנים הבחירה קשה הרבה יותר, ולכן אני מסכים מאוד לנאמר, שצריך להחליט לפני בין הזמנים בהחלטה חזקה ותכונן מסודר עם הרבה תפילה ויישוב הדעת מה התוכנית שלי לבין הזמנים. מתי אני קם ואיפה אני רוצה לבלות עם חברים בעבודת ה' וכו' וכו', ובנוסף צריך כל יום לראות להתבודד על היום המתקרב שאזכה לנצל אותו כראוי, וכך אפשר לעבור את הבין הזמנים בהתעלות אמיתית וקדושה.

מעלות מיוחדות שיש בבין הזמנים

בעצם לפי מה שאתם אומרים בעצם ישנם מעלות מיוחדות לבין הזמנים יותר מהזמן עצמו, או שלא הבנתי נכון?

נתחיל איתך ישראל אריה:

ברור שבבין הזמנים אפשר לנצל הזדמנויות לדברים שאין במשך הזמן, לימודים חדשים, מסכתות אחרות, כמו כן לחזור על החומר הרב שנצבר במשך הזמן. ובוודאי להשקיע יותר בספרי רבינו, וכמובן יותר זמן להתבודדות שבמשך הזמן ישנם על כך מניעות לא מעטות, צריך לחטוף זמנים לפני ואחרי הישיבה וכו', בפרט אלו שלא לומדים בישיבות של ברסלב, וכעת בבין הזמנים אפשר להשקיע בזה בלי לחץ. דבר נוסף חשוב לי להדגיש, שלדעתי השאלה אם בין הזמנים יהיה מוצלח תלוי רבות אם הזמן שלפניו היה מוצלח, וכן כשבין הזמנים היה מוצלח זה מנוף גדול שגם הזמן שיבוא אחריו יצליח, כך שכל אחד תלוי במידה רבה בשני, כמובן הכל עם הרבה הרבה תפילות וסייעתא דשמיא.

יפה יפה:

ישראל:

רק אוסיף על מה שנאמר, גם בחור כמוני שלומד בישיבה של אנ"ש, עדיין יש הרבה מספרי ברסלב שבין הזמנים זה הזדמנות נפלאה ללמוד אותם ביתר עמקות והבנה, דברים שבסדרי הישיבה השגרתיים לא פשוט להכניסם, ומי מדבר על קיום העצות כמו לקום בחצות שבדרך כלל בישיבה רגילה (גם של ברסלב) האפשרות הזו מאוד לא פשוטה, וגם אם הוא מצליח זה על פי רוב על חשבון סדרי הישיבה (או לוותר על סדר ג', או להיות עייף בבקרים), וכמובן קברי צדיקים ושאר מקומות הקדושים כמו הכותל-המערבי ועוד, שזו הזדמנות עצומה בשבילו, וכמובן יש את חידוש המוחין ולקיים 'קווי ה' יחליפו כח'.

נפלא ממש:

שלמה, מה הולך איתך?

עבורי, בין הזמנים הוא כמו 'תחנה' לעצור ולהתבונן היכן אני בעולם באמת... במשך כל הזמן כשאני מוקף בחברים אני לא תמיד שם לב האם אני באמת בכיוון או שאני סתם נסחף אחרי כולם... פתאום אני רואה מה רציתי להשיג ומה הספקתי, ואני גם יכול למצוא לעצמי עוד זמן להתפלל על הכל, ולבקש מה' שיעזור לי להתקרב אליו יותר ויותר.

אבל כמובן, בשביל בחור ברסלב'ר בין הזמנים זה ממש 'פינוק' בעבודת ה', יש זמן לבלות בפעלד יותר, קברי צדיקים יותר, ללכת עם תורות, ולהספיק את כל העבודות שאין להם כל כך

מוציאנו משם, ואחר כך מתחילים לספור לעומר, שבברסלב עשו מזה עניין גדול, וסופרים בכח גדול, ויודעים שכל יום זה דבר חדש והתחלה חדשה, וכמו שאומרים 'היום יום אחד' וכו' וכן כל יום.

מה אתה אומר ישראל?

האמת שודאי שאני מסכים לדברים הנפלאים שנאמרו כאן, ובפרט כשיודעים על מה שאפשר לפעול בספירת העומר, ובקול גדול כשאומרים ההגדה בליל הסדר, ובודאי שכשיודעים את הפנימיות של החג ובפרט העבודת ה' המיוחדת שיש בחג הפסח זה הרבה יותר מחבר אותנו לחג.

ישראל אריה:

כלומד בישיבה כלל חסידית, אני מרגיש כל כך את הזכיה הגדולה, הרי כולם מדברים על ההשפעות וההשפעות וכו' שנמשכים בימים הקדושים האלו, אבל כחסיד ברסלב אני יודע גם מה מוטל עלי לעשות, למה אני צריך לשאוף וכיצד מכינים את הכלים לקבל את ההשפעות הנפלאות האלו.

פלאי פלאות, טוב, אם כבר זכינו לשוחח עם כאלו בחורים בני עליה, הייתי רוצה לשאול אתכם שאלה, שיתכן שישנם בחורים שהשאלה מציקה להם מדי פעם, ובפרט לאלו שעדיין לא 'טבלו' לגמרי במימי הנחל-נובע, יש כאלו שאומרים שבחור ברסלב'ר אינו מחובר לתורה כמו אחרים, שהרי יש לו עוד הרבה עבודות על הראש, חצות, תפילה, שמחה, ועוד ועוד. מה דעתכם?

ישראל אריה, מה אתה עונה להם:

ברור שבתור ברסלב'ר אני הרבה יותר מחובר לתורה, הרב'ה הרי מלמד אותנו מה זה 'לימוד התורה באמת' שהתורה הקדושה תקרב אותנו להשם יתברך, וכמו כן הוא מלמדינו שגם במצבים של ירידות אם זוכים להחזיק ולעסוק בתורת ה' אז הירידה נהיית תכלית העליה.

מה אתה אומר ישראל!?

האמת שטענה זו היא כל כך לא אמיתית, ברור לי שאני הרבה יותר מחובר לתורה ומשתדל לנצל את הזמן ללימוד דווקא בשל היותי חסיד ברסלב ומקורב לרבינו הק' ועצותיו, הרי רבינו גילה על מעלת הלימוד כל כך הרבה תורות, ובפרט מה שרבינו אומר שצריך כל יום להתעורר ולחשוב מזכרון עלמא דאתי, ומה שרבי נתן אמר 'העולם הזה הוא לא! ואי אפשר להשיג אותו, והעולם הבא הוא כן! ואפשר להשיג אותו', הדיבורים האלו שכל כך מעוררים לנצל את הזמן שיש לנו בעולם, וכמובן הדיבורים המחזקים שרבינו אמר לרבי נתן ש'מעט זה גם טוב', הן בכמות הן באיכות.

נחמן, מה אתה אומר?

גם אני באופן אישי ברור לי שבזכות רבינו אנחנו הרבה יותר מחוברים לתורה, אך נראה לי להדגיש, שבזכות רבינו התורה שלנו היא משהו אחר, כלומר, אנחנו יודעים ששמחת התורה הוא לא רק מחמת החכמה הנפלאה שיש בה, אלא התורה זה משהו רוחני שמחבר אותנו לקב"ה, על ידי התורה מאיר בנו אור האמת לצאת מאפילה לאורה ולהחזיר כל אחד למוטב, וכן עוד הרבה

זמן בישיבה. בין הזמנים של פסח הוא עוד יותר מיוחד כי יש בו הזדמנות למצוא את ה' יתברך גם בתוך העשייה והעזרה בבית, וכמו ששמעתי מאחד הרבנים גם בעזרה בבית עם מטאטא ואקונומיקה זו הזדמנות פז להתקרב לה'.

דוד, מה אתה אומר?

כשאני חושב על זה, הרי כל בחור צריך להתכונן ליום שבעז"ה יבנה את ביתו, והוא יצטרך לנהלו ללא משגיח ומסגרת חיצונית, ומה יותר טוב לזה מבין הזמנים, להתחיל לקחת אחריות על עצמו באמת. דבר נוסף, הרי זה הזמן בו בחור יכול לבדוק כמה הוא בנה את עצמו, הנה אין מבחנים אין צוות ומשגיחים שבדקים כל תזוזה שלך, רק אני והשי"ת, זה הזמן לבדוק איפה אני באמת. וכמובן יש את מה שישאל כבר אמר, דברים שכבחוּרם ברסלב'ר'ס אנו שומעים וקוראים עליהם כל הזמן כקימת חצות של אנ"ש וכו', תפילה בנץ וכיו"ב, שאין כמו בין הזמנים בשביל זה.

תשובות רציניות ואמיתיות.

נחמן, יש לך מה להוסיף?

אני מסכים לכל מילה שנאמרה כאן, ובאמת צריך לזכור שאנ"ש הקפידו על קימת חצות להתאבל על הגלות ולהשתוקק לבנין בית-המקדש במהרה, ולזכור שגם נץ זוהי מעלה שאינה מזדמנת בזמני שיגרה, כמו כן זו הזדמנות נפלאה להתבודדות כמו שצריך, בישוב הדעת, בלי לחץ של זמן.

נפלא ממש.

האם אתם סבורים שפסח וספירת העומר אצל בחור ברסלב'ר, אומרים להיות שונים מאצל שאר הבחורים.

נתחיל איתך, שלמה.

מה השאלה?! בחור ברסלב'ר יש לו את הרבי ואת מוהרנ"ת שמגלים לו דעת כזו מיוחדת על המהות של החג ועל כל התיקונים שאנחנו מקבלים. על כל זה אנחנו עושים התבודדות על התורות הללו ומבקשים שנוזכר לקדושת החג... מה שייך בכלל להשוות!?

דוד, מה אתה אומר?

לדעתי ודאי, עצם זה שיש לנו את רבינו ור' נתן שדאגו לסדר לנו תורות שאפשר ממש ללכת איתם לפני כל חג, להבין מה החג והמועד טומן בתוכו, ואת קדושת המצוות הנוראות של כל חג, והם מלמדים אותנו כיצד להתחבר באופן פרטי לכל מצוה והנהגה שבחג, ולא לקיימה סתם כמצוות אנשים מלומדה, אחרי שלומדים כיצד מצוות החג נוגעים לך באופן אישי, אתה מגיע עם כיסופים והשתוקקות ורצונות אחרים לגמרי לחג. בנוסף אני חושב, שאין תענוג גדול יותר מלבוא לחג אחרי שלמדנו אצל רבינו ור' נתן מה מגיע אלינו.

נחמן, אתה מסכים?

אני מסכים לכל מילה, רק אוסיף, שבפרט בפסח כשלומדים ליקוטי הלכות מתחילים להבין שמצרים זה לא דבר שהיה רק פעם, אלא לכל אחד יש את המצרים שלו, וגם היום ממש הקב"ה

סגולות נפלאות שרבינו ורבי נתן מדגישים שיש בכח לימוד התורה.

ממש א מחיה, דוד מה יש לך להוסיף?

חוץ ממה שאני מסכים עם כל הנ"ל, וממש מתחזק מהדברים הנפלאים, אני רוצה להוסיף נקודה שיש לנו כחסידי ברסלב בלימוד התורה, הרי רבינו רצה שנעשה מתורות תפילות, זה לבד מכפיל לנו את החיבור והקשר ללימוד, כשאנחנו לומדים גמרא או הלכה, זה לא מנותק ממני, אני צריך לחבר אותו לחיים שלי, ולהתפלל להשי"ת לזכות לקיים את הנלמד, וזה לבד נותן חשק וחיבור גדול לתורה, שהרי חוץ מכח לימוד התורה עצמו שהוא נשגב ועצום, כשעושים ממנו תפילה זה מעלה אותנו יותר ויותר בעבודת ה' ויראת שמים, ואין יותר שקיעות בלימוד גדול מזה.

שלמה, איך אתה מסכם את הדברים?

חשבתי לענות בצורה שונה. אני לא יודע אם הייתי יותר מתמיד או פחות אם וכו'. מה שאני כן יודע, שאני זוכה לחטוף הרבה תורה ותפילה בישיבה הנפלאה שזכיתי ללמוד בה, ואני שמח על כך מאד מאד. הכי חשוב לי שאני יודע שהתורה היא חלק מעבודת ה' ולא משהו שלומדים חלילה כמו מקצוע או להיות 'גדול' וכו' אלא כמו שהרבי רוצה 'לשמה' כמה שיותר. בקיצור, האיכות הרבה יותר גדולה.

אני מרגיש עוד שתי דברים שבתור ברסלבר מוסיפים הרבה חשק והתמדה, מה שהרבי'ה החשיב גם מעט, ומה גם שאצל אנ"ש דברו הרבה על התכלית ועל עלמא דאתי, מה שממילא מעורר אותי ללמוד הרבה יותר.

האמת לא האמנתי שאזכה לשמוע דברים כל כך עמוקים נכונים ואמיתיים מבחורים צעירים, זה עצמו מראה מה רבינו עושה מאיתנו.

שאלה אחרונה לסיום, איך לדעתכם אמוז להידאות סדר יומנו של בחור חסיד בוסלב בין הזמנים בכלל, ובין הזמנים של פסח בפרט?

נפתח איתך דוד.

נראה לי שדבר ראשון, לא כמו בשיגרה, שהרי לכך נועד בין הזמנים, להוציא את הראש מהמקובעות השוטפת של ההרגל, לי נראה שהכי חשוב לסדר את היום באופן שכשנלך לישון בלילה נדע שניצלנו אותו כמו שצריך, בלימוד, בתפילות, עזרה בבית, והכל בצורה רגועה לא לחוצה, בלי עצבים ולחצים, לעשות לו"ז לכל יום איך הייתי רוצה שייראה היום הבא, והכי חשוב לזכור בסוף היום, שה' אוהב אותנו בכל מצב ובכל זמן, וגם אם חלילה מעדנו, יש 'תשובה', וחלילה ליפול בדעתינו לרגע, רק לעשות תשובה, ולהישאר תמיד בשמחה.

נחמן מה דעתך בעניין?

אני חושב שצריך להשתדל לקום חצות, אבל לא בריבוי אור, אלא כל אחד צריך להתבודד על זה, וגם נראה לי חשוב להתבודד כל יום שנזכה לרצות להתבודד כל יום כרצון רבינו הק', ואם אפשר להתפלל בנץ מה טוב, ללמוד כל יום ספרי רבינו

הק' ותלמידו, ושלא יעבור חלילה יום בלי לימוד הלכה כרצון רבינו הק', מוקה כל יום לפני התפילה ולפחות במשך היום, וכמובן ללמוד גמרא כל יום גם בעיון כמאמר רבינו ז"ל 'מצוה גדולה לחדד השכל'. כמו כן בין הזמנים הוא זמן לחזור על מה שלמדו במשך הזמן ולקנות את המסכת, ולא לשכוח שישנה כעת הזדמנות לקיים בהידור מצוות עשה דאורייתא לכבד את ההורים, וגם לקחת זמן לעשות נייחא למוחין במסגרת התורה ולא חלילה להיפך, ובבין הזמנים של פסח כדאי ללמוד את הליקוטי הלכות על פסח וספירת העומר בכדי שנבוא אליהם מוכנים יותר. ועוד נקודה חשובה מאוד! לא לשכוח בניסן צריך הרבה עזרה בבית בנקיונות וכדו', ולכוין לנקות את החמץ שבלב.

ישראל, מה יש לך מה להוסיף?

אני מסכים שזה הזמן לנסות לקום חצות כל אחד לפי מדרגתו, אך לזכור שלא כל יום זה אפשרי, וכמו כן היה ראוי לקבל ללמוד כל יום לא פחות משעתיים גמרא, שולחן ערוך, ספרי רבינו, שנים מקרא ואחד תרגום. חודש ניסן צריך לזכור שזה חודש שלם של בין הזמנים ואפשר להשקיע בו הרבה מאוד בעבודת ה', תורה תפילה התבודדות ומעשים טובים, יש פחות חגים באמצע, וגם זה לא כמו חודש אב (שהוא יותר בין הזמנים של נייחא למוחין).

שלמה, איך אתה רואה את זה?

אני מתכוון לכל המצבים. לכתחילה אני מתכנן את ההכי הכי... לקום חצות ולצאת לפעלד עם החברים לסיים בתפילת וויתקין ולהקפיד להתפלל רק עם אנ"ש. אבל מצד שני, אני יודע שמה שלא יהיה אני יזהר לא לעבור על ההלכה, ואני יתפלל בזמן הקבוע בהלכה. כך גם החלטתי בדעתי שאם אני יפול מהסדרים חלילה אני ימשיך לחטוף מה שאפשר, והעיקר אני מקבל על עצמי להיות תמיד בשמחה ולהסתכל רק על הנקודות הטובות, זה הכי חשוב!

ישראל אריה, מה אתה אומר?

דווקא אני חושב שכדאי לתכנן סדר יום שגרת, תפילה בשעה 8.00 כמובן במנין של אנ"ש, להביא משהו לאכול מהבית עוד בבוקר כשיוצאים (לדלג על הגיחה לבית אחרי התפילה שיכולה להימשך כמה שעות...), אחרי אכילה קצרה, להתיישב ללמוד 3 שעות, כשמתוכם שעה ספרי רבינו, ועוד שעתיים בשאר ספרים, לחזור לקראת צהרים לבית, לעזור עד כשעה ורבע לפני מנחה, בין מנחה למעריב וכן אחרי מעריב להשלים את שאר הסדרים, וכמובן להתבודד, ואשרי מי שזוכה לישון מוקדם, ולקום מוקדם, ולא סתם לשרוף את הזמן.

יישר כח עצום, ושוב אומר, קשה לי לבטא את התפעלותי הגדולה מכוחו הנשגב והעצום של רבינו, שבחורים בגילכם עם כאלו מושגים בעבודת ה', בהסתכלות אמיתית על החיים, על התכלית, במבט אמיתי של עבודת ה' וקרבת אלוקים.

אין ספק שהדברים יהיו לתועלת גדולה לכל מי שיקרא את הדברים, צעירים ומבוגרים כאחד. אשריכם אשריכם.

"ותזכנו לקבל את השלש
 רגלים בשמחה וחדווה גדולה
 ואזכה לכבוד בכל מיני
 כבוד ועוזג באכילה ובשתיה
 ובמלבושי כבוד"
 (לקו"ת א ח"ב)

לאחר מאמצים מרובים להקל מעל אנשי
 בהוצאות התג המרובים, זכינו בס"ד להשיג

סבסוד מיוחד

עד
32% הנחה
 לכל חסידי בנסלב

עד
50% הנחה
 לשוחפי החזיקו

עבור קניית מלבושי כבוד
 לכבוד תג החירות
 ברשת חנויות ההלבשה היוקרתית 'ברודווי'
 וברשת חנויות הכובעים האיכותית 'פוקס'

< צעד להשיג >
 אצל נציגי החזיקו בכל ריכוזי אנשי

מה עושים כשהאבא לא מסכים לבחור לנסוע לאומץ? איך נמשכים
נשמות לרבי הגדול? כיצד מצמצמים את ה'אורות' הגדולים? ומתי
צריך לחכות בסבלנות ולא למהר? על שאלות מגוונות אלו ועוד
זכינו לתשובות מאלפות מהרבנים החשובים מקורבים בעצמם
לאור האורות ר' יעקב הרש"ל, ר' יעקב הוניגסברג, ור' אליהו ועקנין
שיחיו במושב מיוחד שכינס אבקשה לקראת חג האמונה • ויאמינו
בה' ובמשה עבדו

נחמן כ"ץ

אבקשה

מקור לבנים מאת לבנים

ניינו של רבינו הולך ומתפשט, העולם מתקדם לתיקונו הנצחי, עם ישראל כולו הולך ומתקרב לדעת הקדושה של הבעל תפילה, מכל קצווי ארץ נאספים יהודים לקול קריאתו של הרועה הנאמן, מתקבצים תחת אורו של הנחל נובע ששולח אלומות אור בוהקות לכל פינה ופינה ברחבי תבל. אט אט ובשקט, עוד ועוד יהודים מקבלים את הרפואה מרופא הנפשיות, המוצא מזור לנשמתם המחפשת, המבקשת, המשוועת ומתחננת לחיות בעבודת בוראם.

אך בדרכם אל התיקון הנצחי, הם עוברים מסלול לא קל, מכשולים רבים ומניעות גדולות עומדים בדרכם אל עבר המטרה הנכספת; להתקרב באמת אל הצדיק האמת. אך זה לעומת זה עשה אלקים, וב"ה בשנים האחרונות "אלו התלמידים עושים תלמידים", רבים מהמתקרבים עצמם מתעסקים בקירוב נפשות, כשהם תורמים מניסיונם מתוך הבקשה והחיפוש שלהם, ומיישרים את הדרך עבור הבאים אחריהם

'אבקשה' קיבץ לפונדק אחד שלושה מקורבים וותיקים, הרה"ח ר' יעקב הרש"ר שליט"א, הרה"ח ר' יעקב הוניגסברג שליט"א, ורה"ח ר' אליהו ועקנין שליט"א, לסלול דרך ומסילה עבור המתקרבים החדשים ואף הישנים לאור האמת, הנחל נובע מקור חכמה, להבין ולהשכיל כיצד יוכלו להתקרב לרבי הגדול, לעבור את הגשר הצר, בלי להתפחד כלל. 'ושאינו יודע לשאול - את פתח לו'.

ומאותו הדרך מתפצלים כמה דרכים - רבינו מקרב כל אחד בדרך משלו

- נתחיל בשאלה 'מעניינת': מהי לדעתכם הדרך לעורר יהודי להתחיל לחפש את האור של הרבי? האם ישנו 'קוד' כלשהוא שמסוגל להעיר את האדם ולעודד אותו להתקרב לתוך הערפל הגדול שבו מוסתר האור? ועוד נשאל, איזו עצה או ספר של רבינו, הייתם מעניקים למתקרב הטרי בתחילת דרכו?

ר' יעקב הוניגסברג: כהקדמה, צריך לדבר על מה שצריך 'לא לדבר'. כלומר, ישנם הרבה אנשים 'מקרבים' שבעצמם מצאו אור שהדליק אותם, ואיתו הם רוצים 'לשרוף' את העולם, הם מוכנים להתווכח עם כולם, אבל לפעמים אין להם עדיין תשובות לענות לשאלות שנופלות עליהם, מה שיכול לייצר אצל אנשים מבחוף רושם לא נכון על ענייניו של רבינו.

על ה'מתקרב' הצעיר להשקיע קודם כל בעבודה על ה'נקודה הפנימית'. כשאני פוגש

בחורים צעירים שמתקרבים אני מקפיד לשאול אותם בתמימות 'מה זה ברסלב?' בדרך כלל אין להם מושג, ולכן חייבים דבר ראשון ללמוד את הדברים בפנים ולדעת לפחות את כל הספרים.

ולגופה של שאלה. כשיש לפנינו בחור או אברך שראשו לא נמצא כלל בעניין 'ברסלב', עלינו לדעת שאי אפשר לקרב אותו לרבינו 'בכח'. זה לא עובד... הוא לא מונח בסוגייה, מכל סיבה שהיא, ובדרך כלל הניסיון לשדל אותו לדבר שהוא כלל לא מחפש, רק גורמת לרתיעה, ומשאירה לו טעם שלילי שימנע ממנו גם בעתיד להתקרב.

השיטה הטובה ביותר לקרב, היא להיות בעצמך טוב ולהיות בשמחה כל הזמן. ממילא אנשים רואים שיש לך משהו שווה למכור. אם אתה בחור שהישיבה רק מחכה שתיסע לאומן בשביל שיהיה להם תירוץ לשלח אותך מהישיבה, זה נותן לאנשים מהצד, מבט מאוד שלילי למה גורמת ההתקרבות לרבינו'.

לעומת זאת, אם האדם עושה עבודה עם עצמו וממשיך עם כל העבודת ה' שהוא גדל עליה, הוא ממשיך ללמוד בהתמדה ורק מוסיף על כך את החיות שהרבי מכניס בו, ממילא אנשים יקבלו קנאת סופרים וירצו גם להיות כמוהו.

אחד הדברים שהובילו אותי לזכות ללמוד הרבה ספרים; היה יהודי יקר שהייתי מתייעץ איתו הרבה בענייני עבודת ה', והוא היה נותן לי כל פעם עצות נפלאות ומיוחדות ממש, ללא שום מקור... וזה פעל שאחר כך כששמעתי שיש לו מבט חיובי על הספרים של רבינו, פתחתי את הספרים ובמהלך הזמן גליתי שרבות מהעצות הכה-מיוחדות, הם דברים שכתובים מפורש בספרי רבינו, דבר שהוסיף לי חשק עצום ללמידת הספרים.

וכך, לאחר שהאדם זוכה לשמש בעצמו כ'דוגמא אישית', ממילא כאשר משוחחים איתו בענייני עבודת ה', ונדמה לו על אחד שהוא רוצה 'יותר'... בוודאי שאפשר להתחיל לתת לו לטעום את היין ההונגרי, לדבר עמו ולהרחיב עמו על לדבר עם ה', להסביר לו את כל הכללים שהרבי למד. לספר לו שאפשר להתחנן לפני ה' שרוצים להתקרב אליו ולפרט בתפילה מה בדיוק רוצים, בתחילה לא צריך לקרוא לזה 'התבודדות' ולהפחיד אותו, ואפשר בכללות להרגיל אותו לרעיון של דיבור עם ה', להתקרב לקב"ה ככל האפשר.

ואם מדובר על יהודי שכבר עבר את המכשול של הפחד מהשם "ברסלב", אפשר גם להציע לו ללמוד בספרים, לפי הרמה שלו. מי שהוא בר הכי, ניתן להמליץ לו על ליקוטי מוהר"ן ולתת לו רקע בסיסי לדברים

היותר קשים בספר, שיכיר את המושגים, ולא יבהל מהם.

אך אם הוא לא במקום הזה, כגון בחור שהיכרות שלו עם ברסלב הגיעה ממקום של משבר או שלא נראה שמתאים לו כרגע ספר כמו ליקוטי מוהר"ן, אפשר להמליץ לו להתחיל עם ספרים קלים יותר כמו השתפכות הנפש, שיחות הר"ן וכדומה. ואם הוא ממש לא מסוגל ללמוד, פשוט הייתי מציע לו לנסוע לאומן.

כאמור, חשוב לזהות אדם שלא רוצה להתקרב וגם אם שואל, לפעמים עדיף לא לענות... פעם שאל אותי אחד שהיה ניכר על פניו שפשוט משעמם לו, האם אני מתקשר לצדיקים לפני התפילה? הוא רצה להתחיל להתווכח האם זה 'מותר' כדי להפיג את שעמומו, אמרתי לו מיד שזו "שיחת חוץ" שכל דקה בה עולה מאד יקר, ולכן אני לא מתעסק עם זה.

'תראו מה רבינו עשה ממנו'!

ר' יעקב הרש"ר: כאמור, בדרך כלל ההתעסקות בקירוב שייכת במקרים כשהאדם בעצמו רוצה להתקרב לרבינו, אז ניתן לפנות אליו ולעניין אותו.

בכל אופן, כשמזדמן לידינו שיחה בענייני ברסלב, צריך להבין מה האדם שמולי רוצה לשמוע. בפורים האחרון ניגש אלי בחור לא ברסלב'ר כשהוא שתוי. הוא שאל אותי מדוע הברסלב'ר' תמיד שמחים? אמרתי לו, 'יש ספרים שמביאים חיוך, האחד קוראים לו עלים לתרופה, השני נקרא השתפכות הנפש, אם 'תשתה' אותם אז גם אתה תהיה בשמחה', אז הוא שאל אותי: 'ומה, הרבי שלי לא יכול?' אמרתי לו 'לא אמרתי כלום, שאלת, אז עניתי לך'. צריך לתת להם את הדיבור המתאים להם בעת ההיא, וכשאדם מתחיל קצת לשמוע, חזקה עליו שהוא כבר יגיע.

הספר הראשון שהייתי נותן למתקרב טרי, הוא השתפכות הנפש שייתחיל להתקרב לרעיון, ולא ליקוטי מוהר"ן, כדי שיוכל להיכנס מתון מתון.

עם זאת ישנם אפשרויות עקיפות להכניס את ענייניו של רבינו ז"ל, לדוגמא: פעמים רבות אני מדבר דיבורים מרבינו בשם 'ספרים הקדושים', כמו שרבינו בעצמו אמר לעשות, ואנשים מקשיבים ומתעניינים.

כך למשל, מה שהזכיר מקודם ר' יעקב על הדוגמא האישית, שמשמשת לקירוב באופן אוטומטי. רבי לוי יצחק בנדר דיבר על כך פעמים רבות, שכאשר אנשים רואים אדם שהתקרב לרבינו ואורחותיו ישרים, והתפילה

והלימוד שלו נעשים רציניים, אנשים מתפעלים: 'תראו מה רבינו עשה ממנו!'

מה תבקש? עמקות או רגש?

ר' אליהו ועקנין: הכל תלוי בעומד מולך.

אני למשל, כבחור, התעניינתי בלימודים עמוקים, מהר"ל וכדו'. ממילא, אחד הדברים שהשפיעו עלי באותה עת, היא העמקות העצומה שיש בליקוטי מוהר"ן. ראיתי שזה לא 'עוד ספר' על פרשת השבוע, חשוב ככל שיהיה, אלא משהו עמוק שכל החיים הרוחניים והגשמיים תלויים בו. כשגיליתי את הספר והתחברתי אליו, הייתי יכול לקחת כמה שורות של רבינו ולפלפל בהם שעות רבות, ובסוף לאחר כל הלימוד והפנימיות שבדברים, זה היה מגיע לעומק המעשה שהיה קשור לחיי הנפש הפרטיים שלי ביומיום, ועל המעבר הבא שלי בחיים.

כמוני, ראיתי עוד כמה שהעמקות בתורתו של הרבי משכה את ליבם. ולעומת זאת, ראיתי אי אילו בחורים שחיפשו את הרגש שבספרי רבינו וזה מה שתפס אותם. היה להם יותר חיות מהעניין של ההתבודדות, מהשקט הנפשי, מניגוני דביקות, וזה מה שקירב אותם.

לרבינו יש את כל העצות שבעולם, כדי לחדור לליבו של כל אחד ואחד וכיום הדבר אף ניכר בשטח. כל בחור ללא יוצא מן הכלל, מגיע לשלב מסוים בעיקר בשיעור ב' בישיבה גדולה, שלפתע הוא מתחיל להרגיש איזה חוסר בסגנון החיים אליו התרגל, הוא לא יודע מה הוא רוצה בכלל ולפעמים סתם מבקש משהו שונה ויצירתי שיתפוס אותו עמוק בנפש, בחורים באמת מבקשים ורוצים עבודת השם, והם לא מצליחים להחיות את חיי המלומדה אליהם התרגלו.

התוצאה היא, שיש ביקוש גדול לענייניו של רבינו ורבים מהם זוכים להתקרב לענייניו של רבינו. ישנם כיום קבוצות שלימות ששומעות שיעורים מרבינו אנ"ש, רבים שזוכים להתבודד בקביעות מדי יום, ומחברים ללימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון, כל אחד רוצה שהאני הפרטי, הנשמה שלי - תתקרב יותר להשם, תחיה באמת. וכל אחד מתחבר במקום שלו.

במסגרת עיסוקי, אני דואג לקבוע חברותות לבחורים מתקרבים עם וותיקים מהם, ולפי מה שכל אחד אומר, אני קובע לו חברותא לפעמים ללימוד ליקוטי מוהר"ן, אך כמוכן שהשתפכות הנפש ומשיבת נפש זה הבסיס שאני מציע לכל בחור שרוצה דברים פנימיים, אך אין בו את הכוח בשלב הזה לעמקות שבתורתיו של רבינו.

ועשה עיגול סביבותם - רבינו מלמדנו לקיים את התורה שעליה גדלנו

- שאלת השאלות שכל מתקרב מתחבט בה: האם יש צורך לעבור את הגשר, לעיזב את הקהילה / ישיבה אליה השתייכו כאשר מתקרבים לרבי, או שמא אין צורך בכך?

ר' יעקב הרשלה: נחלק את התשובה לשני חלקים: יש צורך בידיעת האמת. ויש צורך

ר' יעקב הוניגסברג:
השיטה הטובה ביותר לקרב, היא להיות בעצמך טוב ולהיות בשמחה כל הזמן. ממילא אנשים רואים שיש לך משהו שווה למכור...

נפרד, לדעת כיצד להתנהג על פיה...

הלא זהו אחד החידושים שרבינו גילה, כי ייתכן והאדם נמצא במקום נמוך מאד, אך עצם זה שהוא יודע שהוא רחוק מהאמת והוא כוסף לאמת ממקום שהוא - זה עצמו דבר גדול מאד. ואת האמת הזאת, אנחנו חייבים לברר.

הרבי נותן לנו 'מהלך' מסודר, כיצד לעבוד את השי"ת בשלימות: התבודדות, חצות, ועוד. וברור שזו הדרך המובחרת שאנחנו צריכים לשאוף לקיים אותה בשלימות...

ולכן, אלמלא שהרבי מדבר על מעלת המתקרבים אליו ונקראים על שמו דייקא,

ייתכן שהיינו אומרים שאין צורך בכך שהרי ידוע כי כל ענייניו של רבינו שייך לפנימיות דפנימיות של האדם. ולכאורה, לשם מה יש צורך בקהילה וחבורה שהם מסגרות חיצוניות? אבל הרבי גילה כחלק מה'מהלך' של ההתקרבות לה' שיש בכך שלימות מיוחדת כשהאדם זוכה להיקרא על שם הצדיק המקרב אותו לה' יתברך באמת.

אם כן, מי שאומר לרבי 'אני שלך!' ומוסר את הנפש, כמו שר' נתן כתב פעמים רבות על העניין של להיות בין אנשי הצדיק, ומתפלל במניין שנקרא על שמו, בוודאי שהוא מקבל את האור של הרבי בצורה אחרת לגמרי.

וגם מבחינה הגיונית, ראוי לאדם להשתלב בקהילה של חסידי ברסלב. הלא בשביל להתחזק, צריך כסדר לעורר את הלב, וכשלא מסתובבים בין אנ"ש יכולים להירדם ולהזדקן חלילה. אמנם, בתחילת ההתקרבות בדרך כלל האדם בוער והוא מחפש מעצמו ומוכן לצאת ולחפש לקבל עוד ועוד, אבל מנהג העולם שבהמשך מגיעים זמנים יבשים וירידות, ואז, בשביל להתחזק, אדם צריך להיות מעורב בחברה ברסלבית שתסחוב ותעורר אותו על ידי חבורות, דרשות חזוק, ושיחת חברים.

לדעתי הענייה ומהניסיון המועט שיש לי, שמתאי לב לכמה וכמה מתקרבים. מי מהם שעבר את ה'כביש', הצליח ונכנס לעניין. ומי שפחד יותר מדי ולא עבר - פעמים רבות, התקרר.

אבל בוודאי שיש גם צד שני למטבע. למרות שהרבי בוודאי רצה שנקרא על שמו ונוכה להיות עם אנשיו בצוותא, אך על כך אחד להתנהג בתבונה ולבדוק עם עצמו אם השעה כשרה לכך. ישנם סיבות שונות שיכולות להשפיע על התשובה לשאלה הזו וצריך לכך הרבה 'יישוב הדעת'... בוודאי גם לא יזיק לשוחח על השאלה עם חסידי ברסלב בעל-דעת שיש להם הבנה בעניין, מה שיכול לעזור לאדם למצוא בסוף בעצמו את הדבר הנכון לעשות...

לא ברעש ה'!

ר' אליהו ועקנין: לדעתי, ניתן להמליץ על כך את הפסוק 'לא ברעש ה'''. העניין של רבינו הוא לפי הכרת האדם את יכולותיו. בפרט כיום, כשבתי הכנסת של ברסלב פזורים בכל מקום, ואפשר תמיד לעמוד בתקן של 'מתעניין' מבחוץ... אסור להזדרז לקרוע את החבל.

בחור ליטאי מיישיבה קטנה שהחל להתקרב, אמר לי שהוא רוצה להתקרב 'עד הסוף' גם מבחינה חיצונית, אמרתי לו, שיחשוב לעצמו היטב, מה רבינו רוצה ממנו. הצעתי לו

רבינו מעניק לנו 'אורות' עם 'כלים'

'הבסיס שאתה צריך לדעת הוא, שאין בספרים האלה דבר שהוא לא כמו ההלכה, וכמו שרבינו בעצמו ציוה שלא לזוז מסעיף קטן בשולחן ערוך, אם יש משפטים שלא מסתדרים לך עם זה, בשלב זה שים אותם בצד, ובהמשך נעבור עליהם ותבין אותם, כעת מה שאתה לא מבין, תדלג ותמשיך, תלמד את הספרים העיקריים כמו ליקוטי מוהר"ן, ובהמשך יתבררו לך שאר הדברים.

רק תזכור במהלך הלימוד, שהדברים לא אמורים לשנות דברים ממה שאתה נוהג, אלא רק להוסיף לך עוד התלהבות ואש בעבודת ה' שיש לך כבר, ובתפילות שאתה כבר מתפלל.

ר' יעקב הרש"ר: נקודת החבר.

כדי להצליח לעמוד כנגד 'אור בלי כלים', חשוב להתברר עם חברים כשרים שנצרכים לאדם כל כך. רצוי 'לתפוס' חבר שכבר יודע ומכיר את העניינים ולנסות לברר אתו מה נהגו אנ"ש בכל נושא. הן אמנם לא נהגו אצל אנ"ש לשאול שאלות כדי לקבל תשובות 'הותכות', אך כבירורי דברים בענייניו של רבינו, כבר מצינו את כל הזקנים שולחים שאלות האחד למשנהו. זה מה שיכול הכי לעזור, פשוט לברר את האמת בכל עניין שהרבי רצה שנעשה, מהם הגבולות הנכונים לכל דבר ודבר.

לכל אחד השי"ת נותן את היכולות שלו להתקרב ולחיות עם ענייניו של הרבי. אמת. הלב צריך לרצות ולהשתוקק עוד ועוד, עלינו לכסוף ולשאוף להכי גבוה, אך בעולם המעשה והעשייה, ענייניו של רבינו הוא שכל אחד עובד את השי"ת לפי היכולות שלו ובמקום שלו, היכן שהוא נמצא בתמימות ופשיטות.

לשם כך צריך הרבה התבודדות על כל דבר, אך בשביל לדעת על מה להתפלל נחוצה מאד נקודת החבר, להתברר בשיחת חברים אמיתית על כל דבר שרוצים לעשות האם זהו מנהג ראוי ומקובל במסורת. וכפי שרבי נתן אמר לאחד, שלא יעזוב בבת אחת את עבודתו, ר' נתן הבין שאם אח"כ הוא יתקרב קצת, הוא יאבד את הכל, והוא רצה שהוא יעשה את זה עם יישוב הדעת.

אותו הרבי שאומר לנו שהוא רוצה לעשות אותנו 'כמוני ממש', הוא גם זה שאומר לנו איך לעשות את זה.

ר' אליהו ועקנין: הפיתרון הוא לתת 'אורות' עם כלים - את הספרים הקדושים.

הכרתי בחור שהתקרב לברסלב והיה מתפלל שעות על גבי שעות, יוצא מגדר הרגיל. חברו התקשר אלי לשאול אותי, איך ניתן לעזור לו, שאלתי אותו אם הוא לומד

- אמנם נגענו בעניין בשאלות קודמות, אך ברצוננו לחדד את הדבר מפאת חשיבותו; מקורבים רבים מתקרבים בגלל 'אורות' העצומים והעבודת השם עם החיות הבלתי רגילה שקיימת בברסלב, איך ניתן להסביר להם שהכל צריך להיעשות ביישוב הדעת, ולא ח"י בלי 'כלים', וזאת מבלי לגרום להם 'להיכבות' מההתחלה המאירה שיזכו לה ?

ר' יעקב הוניגסברג: השולחן ערוך הוא הבסיס להכל.

שמעתי על אחד שאסף את כל האמרות

ר' יעקב הרש"ר:
מי שאומר לרבי 'אני
שלך'! ומוסר את הנפש,
כמו שר' נתן כותב
פעמים רבות על העניין
של להיות בין אנשי
הצדיק, ומתפלל במניין
שנקרא על שמו, בוודאי
שהוא מקבל את האור
של הרבי בצורה אחרת
לגמרי

ה'מעניינות' של רבינו בחיי מוהר"ן, והגיע לאחד הרבנים לדבר עמו על זה. הוא היה בטוח שעל זה לא יהיה לרב הנ"ל תשובה ויסכים שמהו פה לא בסדר. עבר אותו רב על כל הרשימה, ולאחר מכן אמר לו:

שישקיע קודם בחלק הפנימי: תתבודד, תלמד את הספרים ותעבוד על עצמך, תמשיך הכל רגיל, אמרתי לו. ובהמשך, כשתרגיש ותחליט שהשעה כשרה לך תנהג כרצונך.

סברתי, שכעבור כמה שנים, כשיראו שהוא עשה שינוי והוא הפך להיות משהו אחר, ההתנגדות ממילא תרד, ואז הוא יוכל לעשות כרצונו, להידמות גם מבחינה חיצונית לחסידי ברסלב.

לא לקרוע את החבל!

ר' יעקב הוניגסברג: באופן כללי, צריך מאד להיזהר ממה שנקרא 'לקרוע את החבל'. בדרך כלל מה שמומלץ זה להמשיך את החיים כרגיל ממש! פעמים רבות יש הפסד מכך שמיד 'מתגלים', בפרט מצטמצמת מאוד האפשרות לקרב אחרים לרבינו, והגם שלפעמים נראה לאדם שאם הוא יעשה את כל השינויים מייד, אז הכל יהיה טוב והוא יהיה מאושר ועובד ה', אך פעמים רבות זו אך עצת היצר שנובעת מפזיזות ומהרצון 'לעשות שינויים' [שיהיה מעניין] בפרט אצל צעירים, ובפועל זה מייצר רק בלאגן. לאחר שהאדם התרגל בחייו לכל כך הרבה דברים וסגנון, אם הוא יתהפך מעכשיו לעכשיו, וישנה את הכל, זה עלול להרחיק אותו מהיישוב הדעת בעבודת ה'.

המציאות היא וכפי שניתן לראות לעיתים קרובות וכפי שידוע גם אצל העוסקים ב'חזרה בתשובה', שמי שמתקדם בזירות, צעד אחר צעד, מצליח מאד, ולעומת זאת, מי שהופך הכל בבת אחת, מפסיד הרבה ולחיים נכנס לתקלות עם הישיבה והמשפחה וכו'. הלא תורת ברסלב באה כדי להוסיף לאדם עוד במקום שבו הוא נמצא, אין שום צורך בדרך כלל לעשות שינויים בלתי הפיכים, והאדם לא יעלה מזה יותר. כמובן שיש מקרים יוצאים מן הכלל וכל אחד יתייעץ עם רבותיו.

כפי שסיפרתי, יצא לי להכיר יהודי שיש רבים שהוא הביא להם תועלת בעבודת ה', וזאת על ידי כך שהסתיר מאוד את עניין לימודו ועיסוקו בספרי רבינו, כך אנשים יכלו לקבל ממנו בלא לחשוש, כי הוא לא תויג כ'ברסלבר'. מי שרוצה להיות 'אור' לאחרים, צריך להיות עם סבלנות ולא לנתק קשרים, כי כאמור, הרבה פעמים זה מזיק לעבודת השם ובפרט לענין זיכוי הרבים.

אני לא נכנס כעת לשינויים חיצוניים שנוהגים בעיקר למקורבים מהציבור הליטאי, בעיקר בעניינים שהרבי דיבר אודותם, כמו גידול זקן וכדו', שלעיתים אינם בולטים, וכל ערום יעשה בדעת.

ספרי רבינו, והוא ענה לי 'לא, הוא אש בוערת ואין לו זמן כי הוא משקיע בתפילה', אמרתי לו שיקבע חברותא בספרי רבינו, כדי שיוכל להבין את המסלול הנכון בכל דבר. ב"ה הוא קיבל את עצתי וכך זכה לטעום מהישוב הדעת של רבינו, ולקבל דרך סלולה בעבודת השם.

שמעתי שהרב עובדיה יוסף היה נהנה להתבטאות בפני חסידי ברסלב שרבינו הוא האדמו"ר היחיד, שדיבר ועורר כל כך הרבה על עניין ההלכה, על קיומה ולימודה. זה באמת פלא גדול שלא כמו במקומות אחרים, בדרך רבינו יש מסגרת נכונה לכל נושא ודבר. ככה זה גם בהנהגות, וכמו שרואים בליקוטי הלכות, שכל עניין העבודת ה' זה בתוך ההלכה.

דעת רבינו מתגלית בספרים, ואז ניתן לראות את האור האמיתי, ולכן ניתן לתת לו אור גדול רק עם הכלים, על ידי הלימוד התמידי בספריו הקדושים.

דרך חדש שהוא הדרך הישן, שדרכו בו אבותינו מעולם

- כיצד ניתן לבאר למקורב טרי את העצות הפחות מובנות, כדוגמת 'מילתא דשטותא', וכדומה. מושג ההתקשרות לצדיק, וכן את עניין הנסיעה לראש השנה והחיוב הגדול שישנו בדבר?

ר' יעקב הרשור:

אני הייתי מחלק את ההתנהלות בסוגייה זו לפי האדם העומד מולי, ולפי המקום שבו הוא אוהז כעת באמונתו בצדיק כמו שיש בהגדה: תם וחכם וכו', ולכל אחד צריך לענות באופן שלו.

כשנכנסים לראש של העומד מולך קל יותר להפשיט דברים שנראים גבוהים או מוזרים. למשל המושג 'מילתא דשטותא', צריך להאיר לו את העניין ולהסביר לו שהרבי שלנו רוצה שנהיה שמחים באמת בפנימיות, הרבי לא אומר לנו להיות שוטה, וכאן חשוב למצוא את נקודת ההסכמה, כלומר, היכן שגם הוא מסכים שזה קיים. שהרי גם הוא מסכים שבחטונה מותר לעשות 'קדצ'קע' או קפיצות, ולובשים כובעים מוזרים וזה לא מוזר ואפילו מובן, בכדי להגדיל את השמחה, וכמו שהוא מבין שמעשי השמחה של פורים לא מוזרים, כך הוא יבין בהמשך שאפשר לקחת את זה לחיים בצורה נכונה ומתאימה.

כך גם לגבי הסוגייה של 'התקשרות לצדיק', שכמובן שאי אפשר לפרוט את כולה כעת. אך בכללות, כאשר המבט של השואל על צדיק הוא כעל 'פועל ישועות' או עובד ה' גדול, משהו מופשט לגמרי, אזי מובן שההתקשרות

ר' אליהו ועקנין:

**כל בחור ללא יוצא
מן הכלל, מגיע לשלב
מסוים בעיקר בשיעור ב'
בישיבה גדולה, שלפתע
הוא מתחיל להרגיש
איזה חוסר בסגנון החיים
אליו התרגל, הוא לא
יודע מה הוא רוצה בכלל**

אליו היא מעשה מוזר מעט. אך כשמבינים שהרבי ממקומו הגבוה יורד אלינו והוא הרופא הגדול, שבו תלויים חיי האדם לנצח, ומלווה כל אחד דרך עצותיו וכוחו הגדול בכל שלב ומהלך מחייו, אז הרבה יותר קל להסביר את עניין האמונה בו ואת העניין שצריך שייכות עמו בצורה מוחלטת של אמונה וביטול ו'אהבה' שנקראת התקשרות.

בעניין אומן ראש השנה - כשיש דעה עצמית, באמת הדבר לא מובן, אבל אחרי שמבינים את עניינו של הרבי שהוא רוצה לתקן את העולם וגם אותך בתיקון נצחי, אז כמו שאתה לא מבין הרבה דברים אחרים, גם את זה הוא דרש, כי הוא ידע שרק כך יהיה התיקון של העולם ושלך, והוא ביקש שתבא אליו לראש השנה, אז זה החלק של האמונה, גם אם אני לא רואה. וכלשון המודעה: תבא! אל תרגיש ואל תבין! זה הרבי באמת.

ר' אליהו ועקנין: התשובה לשלושת הדברים היא אחת - ללמוד את הספרים.

מי שתופס את ברסלב מהמקום החיצוני, באמת יתבלבל, אבל מי שפותח את המקורות של כל דבר ואת העמקות בדבריו של רבינו בעניינים האלו, עניין השמחה ושאר הדברים,

מבין שלא סתם נאמר כל דבר שרבינו אמר לנו כעצה עמוקה לעבודת השם.

כך גם בעניין האמונת חכמים. האמת, שגם אחרי שהתקרבותי, לא הצלחתי להבין את העניין של הצדיק, זה לא הפריע לי, כי ידעתי שאני מבוטל לרבינו, אבל עדיין הרגשתי שהדבר לא מתיישב בדעתי, לא הבנתי מה זה נותן לי. בשלב מסוים התייעצתי עם הרה"ח ר' ישראל מאיר בוסקילה, שעזר לי להבין את כל המושגים של הצדיק, כי בשביל להכניס את זה ללב צריך להכניס את השכל לכך.

ולכן שוב אני חוזר לעניין ההבנה של כל דבר. כשאדם קורא את הספרים על כל דבר ודבר ומעמיק, אז הוא רואה שזה לא מופרך, כל הבורות נובעת מזה שלא מעמיקים בעניינו של רבינו הקדוש.

הוא הדין בעניין הנסיעה לראש השנה לאומן. וגם על עצמי אני יכול להעיד שככל שאני מעמיק בתורה של הרבי, אני מרגיש ראש השנה גבוה הרבה יותר.

ר' יעקב הוניגסברג: אני חושב שהדבר מתחלק לכמה עניינים:

נחלק את השאלה. בעניין העצות הקשות להבנה, צריך להבין את יסוד חסידות ברסלב; כל הדיבורים של רבינו [בעניני הנהגות] כמעט ואין דברים ממש חדשים, וכמו שרבינו אמר שהוא הולך בדרך חדשה שהיא ישנה. כל מה שרבינו כותב - כבר כתוב לפני זה אצל חכמינו הקדמונים, הרבי לא חידש דבר, ורוב השאלות שיש לאנשים על דברים שאמר, מגיעים מחוסר בקיאות מספקת שלא יודעים שזה דברים שכבר כתובים.

סיפר לי חבר שזכה להתקרב, שיום אחד ישב עם הספר הקדוש 'פלא יועץ' שיש שם מקום בספר שהוא מדבר על התבודדות, וחבר שראה אותו, ניגש אליו ואמר לו 'אל תלמד את זה, זה ברסלב...'

להיות בשמחה, זה פסוק מפורש: תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה, וכמו שהאריכו בכך הספרים הקדושים. וגם עבודת חצות, מוזכר במשנה ברורה בסימן הראשון. למשל מילתא דשטותא, בגמרא כתוב שרבה היה אומר מילתא דבדיחותא קודם השיעור, לפעמים אדם צריך לשמח את עצמו, זה לא אומר שכל היום צריך כבר לעשות זאת ולחיות כך, בדיוק כמו שאדם צריך לאכול אך כל אחד מבין שלא אוכלים כל הזמן, וכמעט כל דבר שהרבי אמר, מי שבקי יוכל למצוא את זה כבר בספרים לפניו.

הרבי פשוט הגיש לנו את כל המושגים הידועים בעטיפה חדשה לגמרי, וכפי שאמר: אני קנן חדש מלא ישן! לפעמים הרבי שם יותר דגש על פרטים מסוימים וזה

הזכות שלנו שאנחנו יכולים להתחבר כך לדברים יותר בקלות ובחיות.

מי שבכל זאת קשה לו עם חלק מהדברים, שיניח להם בינתיים, כל עוד לא חשוב לו הדבר כעת לעבודת ה'. כשירצה להבין אותם, והוא מרגיש שהוא חייב - שישב עם מי שכבר למד את הדברים וידע להסביר לו.

חשוב לזכור: בברסלב אין חידושים, אם משהו לא מסתדר לך - סימן שחסר לך משהו בידיעה.

בעניין אמנות צדיקים וההתקשרות לצדיקים. יהודי תלמיד חכם ששקוע מאוד בספרי רבינו, שאל רב שבקי מאד בספרי רבינו, על המבואר בליקוטי מוהר"ן (תורה ח' אות ד') שהצדיק מכפר העוון, ולא הבין, איך הצדיק יכול לכפר על עוונות של אחרים? אדם עושה עבירה והצדיק מכפר לו? ענה לו אותו רב: שגם בפסוק מבואר שהכהן מְתַנְּה עבור עם ישראל ו"מכפר להם", וכמו שכתוב: חמת מלך מלאכי מות, ואיש חכם יכפרנה. ומה באמת ההסבר? שיש חלק שהצדיק יכול לעזור בכפרה, בצירוף התשובה שאדם עושה.

התשובה האמיתית לאדם ששואל על זה: 'אם זה מבלבל אותך, אל תתעסק עם הפרט הזה'. העניין של רבינו הוא לחזק אותך לעבוד את השם, לעשות רצונו יתברך בשלימות כפי כוחך במקום שאתה אווזו, בהמשך מן הסתם יהיה לך יותר קל להבין את הכל.

כך גם עניין ראש השנה, מי שחקר את העניין של הצדיק ולמד את ספריו וקיבל הרבה מהעצות הנפלאות להילחם מול היצר הרע, אז שווה לו לקחת גם את העצה של הנסיעה. מי שלא למד את הספרים ואין לו ידיעה בעצות שלו, אז באמת קשה ביותר להבין למה הוא נוסע? וודאי אני מעריך כל מי שנוסע גם בלי הבנה, ואשריו ואשרי חלקו, אבל זה, כי לי הדבר ברור.

כיבוד אב ואם זה ברסלב! יהדות פשוטה זה ברסלב!

- נחזור להתמודדות: כאדם שכבר זכה להבין ולדעת מרבינו, מהו הגדר ההלכתי שבין כיבוד הורים ומורים לעומת קיום העצות, ובעיקר הנסיעה לאומן?

ר' אליהו ועקנין: לא בטוח שחייבים להגיע לשאלה הזו. ברוב הפעמים ברגע שהאבא יבין שזה מקדם את בנו בעבודת השם, ממילא הוא יסכים לך, כל דבר ניתן לקיים בצורה יותר שקטה, כמו התבודדות בבית הכנסת צדדי, או ללכת ליער בלי שאף אחד יידע מזה, וכך הוא יוכל להתקדם.

בעניין הנסיעה לאומן - כמובן שזה משהו אחר, אם אדם יסולק מהישיבה ולא יהיה לו ישיבה אחרת, וודאי שזו לא הדרך. אבל אם הוא יוכל ללכת לישיבה אחרת, ואשריו ואשרי חלקו. תמיד הכי טוב בעניין הזה להתייעץ עם חבר או עם אחד ותיק מאנ"ש בר-דעת שיש לו ניסיון. לפעמים קריעת החבל בסוף מובילה לקריעת החבל גם מרבינו חלילה.

ר' יעקב הוניסברג: מבחינה הלכתית, ברור שאדם צריך לעשות את מה שיועיל לו בעבודת ה'. ומצד הלכות כיבוד אב ואם אין פה באמת שאלה, כמובן בתחלת הספר כוכבי אור בשם הפוסקים, רק פרקטית 'מה כדאי (!) לעשות?'. זו השאלה העיקרית.

להבנתי, זו שאלה שצריך להפנות לשואל. בחיי מוהר"ן כתוב שאם שואלים את הרב על דבר של מסירות נפש האם לעשותו, הרב צריך לענות שלא. ברור שאף רב לא יוכל לקחת את האחריות על בחור שאחר כך ימצא את עצמו בלי ישיבה ובמערכה מול ההורים שהוא לא יודע להתמודד עמה... מי יוכל לקחת אחריות על יהדותו של בחור שנכנס לתוך מקום שהוא לא יודע איך הוא ייצא ממנו ...

אך השואל מצידו, לפי היכרותו את כוחות הנפש שלו עצמו, יכול לשקול באם הוא יודע שהוא יהיה מספיק חזק, ומבחינת המסגרת הוא יודע שהסיפור יעבור בשלום, אבל זה חייב להיות מתוך מחשבה ולא מתוך פזיזות.

עם זאת אוסיף עצה פרקטית. מי שכן מחליט לנסוע, לא כדאי להתחיל לשאול את האנשים סביבו... האם הם מסכימים, כיון שכשהוא שואל ועושה הפוך, הכעס לאחר מכן, הרבה יותר גדול, ולעומת זאת אם לא

ישאל, אולי לא ידעו, ואם ידעו אולי יעלימו עין. בכל מקרה, ברור שכדאי להתייעץ עם מישהו בעל ניסיון שמכיר את השואל והישיבה \ מוסד לימודים שלו, איך לעשות את זה נכון.

ולאחר שכבר נסעו בשום אופן לא להיכנס לוויכוחים עם הישיבה או עם מישהו אחר, זה רק יזיק יותר, במקום זה צריך 'להוריד את הראש' להתנצל, להקשיב לכל הטענות ולא לענות בשום אופן אלא "ישמע בזיונו ידום וישתוק", ובדרך כלל מי שיהגך כך ובאמת לא יענה כלום אלא רק יתנצל, רוב הסיכויים שאכן לא יקרה לו נזק.

שמעתי מעשה בבחור שהודיעו לו בישיבה שאם הוא נוסע שיחפש ישיבה אחרת לאחרי ראש השנה, אותו בחור היה גם צריך ישועה בענייני שידוכים שהוריו לא רצו לחתנו בגיל הראוי, הוא החליט להתגבר על כל המניעות ולנסוע, אבל בלי להתווכח עם אף אחד... כיון שאביו החביא לו את הדרכון, הוא עשה דרכון חד פעמי בשדה התעופה ונסע.

כשהוא חזר וגילו בישיבה שנסע, הנהלת הישיבה דיברה עם האבא שייקח את בנו... אז הוא התחנן אליהם שהוא יתחיל לשמוע לו מיד שידוכים, ומאוד מהר הוא יהיה מחוץ לישיבה, וכך הווה, כך זכה לשתי המעלות בשנה אחת.

ר' יעקב הרשלר: צריך לדעת שהרבה ממה שטוענים על ברסלב, בא מהתנגדות. הרבה שנים אנשים עברו מחסידות לחסידות בלי בעיות, וכמו שכשמתפללים על מירון כולם מתאחדים, וכשמתפללים על אומן, פתאום אנשים שואלים מה זה ועל מה זה? תתפללו

צמאון גדול. מתחם לבחורים ליטאים באומן ראש השנה אשתקד ארגון נכספה

כבר על משיח... ולפעמים אנחנו נסחפים לזה, ומנסים לתרץ את עצמינו.

אבל עדיין כמו שכבר אמרתי בתחילה, מכיוון שעדיין חלק מהתפריט הוא המחלוקת שהרבי נתן לנו מתנה, צריך לדעת שזה לא נקרא 'לא תטוש', וזה חלק ממסורת אבותינו, כשלא עוברים על שולחן ערוך ורק מתקרבים להשם ביותר. עם זאת, חייבים להמשיך לכבד את ההורים בכל הכוח.

התבודדות ניתן לעשות מתחת לשמיכה, לא חייבים לצאת ליער, אם זה עושה בעיות בשלום בית. ללמוד את הספרים אפשר גם בבית הכנסת ולא חייבים ספריה שלימה בסלון, אם יש לזה התנגדות.

אומן ראש השנה זה נושא אחר, למרות שאני מכיר יהודי ששאל את הגה"ח רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א על כך, והוא אמר לו בשנה הראשונה להתקרבותו שלא יסע, בבחינת 'מוטב יחלל שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה', ואכן מאז בכל שנה, בני ביתו נותנים לו לנסוע, אך וודאי מי שיכול להתעקש על זה בכל כוחו ולדלג על המכשולים, שיעשה את זה, וזה כבר עניין אחר לגמרי.

והיו נותנים לו סיפוק די פרנסתו והיו מספיקים אותו - להכניס דעת הצדיק בעולם

- ב"ה זכינו ויש כיום קירוב גדול, ארגונים שלמים שעוסקים בנושא, מה עוד ניתן לעשות כדי לקרב את העולם לרבי?

ר' יעקב הוניגסברג: לעבוד את ה' בעצמך כמה שיותר, להתקרב להשם ולהתקדם ולהתעלות ולהיות כמה שיותר צדיק, וממילא יהיה קנאת סופרים שתקרב אנשים מאוד, כי רוב האנשים חיים בעצבות גדולה, וכשהם רואים אדם שיש לו שמחה אמיתית הם גם מתקרבים אליו כדי לקבל את זה.

ר' יעקב הרשלר: עם כל הצניעות שיש בחסידי ברסלב, בן אדם צריך לדעת שיש לו כוח, ראינו את זה עכשיו עם האירוע של 'להחיות'. כיצד כמה אברכים צעירים הרימו כזה דבר נפלא.

לא מזמן הייתי בלוייה של יהודי שהיה המשמש בציון של ר' אלימלך מליז'נסק. כיבדו אותי לדבר בהספדים, ודיברתי בהתלהבות על העניין של ר' אלימלך

מליז'נסק והזכות שהייתה לו לשמש את הצדיק ואת ציונו הקדוש, וכל הדיבורים של רבינו על עניין הציון של הצדיק, בלי להזכיר את שמו של הרבי.

לאחר מכן הגיבו החברים 'אם אומרים לך ציון של צדיק, אתה אש...' הם נהנו והמשפחה נהנתה. וכל זאת כשכלל לא פעלתי ממקום של 'ניצחון', אלא מתוך חיבור לעניינו של הרבי. זה משפיע יותר מכל.

כיום ישנם קווים מגוונים עם תורת ברסלב לכל אחד, והם נכנסים מ'הדלת האחורית' ומקרבים את העולם לרבי. כבר לא צריך להיכנס לבית הכנסת של ברסלב, אפשר להתקרב גם בלי שכולם יראו אותך...

אשרינו!

ר' אליהו ועקנין: ב"ה כבר יש הרבה ארגונים וכל אחד מהם מדגיש פן אחר שניתן על ידו לקרב לרבינו, יש את 'לטייל בתורתו' עם העמקות של ליקוטי מוהר"ן, ואת הארגונים שעוזרים יותר בשאר העצות, שיעורים ועוד, ב"ה שאפשר לעשות עוד ועוד בכל דבר להמשיך ולפרסם את עניינו של רבינו.

באשר שיש אילן וכל ענף וענף ופרי ועלה מסוגל לדבר אחר - לרבי כל הרפואות שבעולם!!

- לסיום: חזקו את המתקרב הטרי והפחות טרי, שקורא עכשיו את הכתבה - אמרו לו את המילים הכי מחזקות שאתם יכולים, מתוך המסע אותו אתם עברתם בעצמכם!!

ר' יעקב הרשלר: אחי היקר! אתה רוצה להציל את עצמך? תחליט! אתה צריך להבין שאם אתה רוצה לקיים את תכליתך, עליך לא להתחשב באיש, אלו החיים שלך ואתה דואג לעצמך.

חזק ואמץ!! אף אחד חוץ ממך, לא יודע מה עובר עליך, ואף אחד בעולם לא יודע את הנקודה שעוברת עליך, רק משיח יספר לכל אחד ואחד מה שעבר עליו, כי אצל כל אחד זה משתנה. הגעת לרבי, כי הבנת שיש פה מישהו שמבין אותך ואוהב אותך ורוצה לעזור לך באמת.

יש רבי שהגיע לעולם להציל אותך!!! ואפילו אם אתה מרגיש שאתה מגיע לאותו מקום, אבל כאן אתה מרגיש את זה וכואב את

זה, ומתחזק בהתבודדות ושמחה ועוד עצות רבות ונפלאות ממעיני הישועה!

ר' יעקב הוניגסברג: רבים מהמתקרבים, יש להם פחד גדול שעוקבים אחריהם, "יגלו אותם", יתרגזו עליהם. צריך להבין, אם אתה לא תעשה רעש ולא תרגיז אף אחד, ולא תתווכח ויכוחים מיותרים, אף אחד לא ישים לב אליך, ולא יעשה לך שום דבר, רוב האנשים סביבך טרודים מאוד עם טרדות החיים השונות, ולא באמת הולכים להציץ באיזה ספרים אתה מעיין, ומה אתה לומד. אל 'תמשוך' אש, אפשר ללמוד במקום או בזמן שאחרים לא ישימו לב.

אתה צריך לדעת, אתה עדיין בהתחלה וקצת קשה, אבל תדע שבהמשך כשמשיקיעים כל אחד לפי עניינו, זוכים לכוזה גן עדן. ויש לנו ספרים כאלו, שיש בהם אוצר בלום והדרכה לכל החיים, וב"ה שזכית לקבל את המטפל הטוב ביותר שיעזור לך לדלג על העולם הזה, ויש לך תשובות לכל התמיהות בחיים ולהבין עם כלים מה זה כל התפקיד שלך והמעברים שעוברים עליך.

ר' אליהו ועקנין: כל בחור ואברך צריכים לדעת שנכתבו ספרים שלמים על מעלת המתקרבים לרבינו הקדוש, כל קטע מהם כשלעצמו הוא נורא, על הגדלות והרוממות של מי שזכה להתקרב לרבינו. בראש השנה הראה לי חבר בימי מוהרנ"ת, שרבי נתן מספר על שבועות שרבינו אמר לו לא לנסוע והם כן נסעו, אבל עם הרבה מניעות. ורבי נתן נוקט בלשון: "למען יידעו דור אחרון", רבי נתן רצה שכולם יידעו את זה, לדורי דורות, שכל ההתקרבות אליו והנסיעות הם מלווים בריחוק גדול, ורבינו כבר אמר שכל ההתחלות קשות, וכמה שהאמת יותר חזקה אז הקושי יותר גדול, ורבינו זה אור כל כך גדול וכל אחד מרגיש את זה בנשמה שלו.

דיברתי עם איזה תלמיד חכם שאיננו חסיד ברסלב, ולקח לחתן בחור שהתקרב לברסלב. הוא אמר לי 'אני מחכה לסעודות שבת, שהוא יבוא לדבר, זה עושה לי כזה שמחה וחיות', ככה זה, אחרי שעוברים את ההתחלה הקשה, העולם נפתח וזוכים לכל ההארה הגדולה, מתחברים לפנימיות של הרבי.

ברסלב לא מחפש את כבוד עצמו, ולא מדבר משהו שאין לו תוצאה בעבודת השם, הוא חי בעולם אחר, במקום אחר, בנקודת אמת שזועקת תמיד אמת.

ליל הסדר עם רבנו

מתנה
נהדרת לעצמכם
ולמארחים שלכם!
הגדה שתכבד
כל שולחן סדר

הגדה של פסח

עם פירוש נחלי מגדים ברסלב

הגדת "נחלי מגדים" המיוסדת על הגדת "אור זורח" לר' אלטער מטעפליק יוצאת כעת בעריכה חדשה ובעיצוב מהודר כוללת פנינים ורעיונות קצרים ועמוקים לשולחן הסדר ושפע סיפורים ושיחות מזקני חסידי ברסלב

ב'מוקד ברסלב'
לחול המועד פסח

התוכניות המרתקות

המשותק שמרעיש את העולם!

הר"ר **חזקיהו ווינמן** שליט"א שמשותק כבר 24 שנים ושוכב מונשם בביה"ח 'רצוג' כבר 18 שנה מבלי יכולת לזוז אבר, מלבד השפתיים והעיניים, מספר איך שעצת רבינו הק' ה"התבודדות" זה כל החיים שלו! מגלה איך שבחר בחיים מתוך בחירה אישית "רק כדי לקדש שם שמים" וחושף מדוע אינו מסכים שיציבו לו מסך עם שיעורי תורה.

יעלה לקו ביום שלישי בערב בשלוחה 1

סוד השמחה!

אמרתי "רבנו של עולם, לקחתי לי את האשה, את הרגל, את הכליות, אבל את השמחה לא תיקח ממני לעולם"
ר' **דוד** (דוקי) **גרינולד** בשיחת חג משמחת על כל הקשיים הנוראים שלא נוגעים בשמחתו אפי' לרגע, וגם: מיהו הפסיכולוג הכי מומלץ בדור שלנו.

יעלה לקו ביום שני בצהריים בשלוחה 1

הרובה שהושתק מול לבם של הבחורים

הבחורים החשובים האחים **מנחם מנדל ויהודה אריה פיש** עולים בעצמם ומספרים על הנס הגלוי שהתרחש בדיוק לפני שנה בשכונת גני אולה בירושלים כשהמחבאים שלפנו מולם רובה טעון ורק ברגע האחרון הוא נתקע ברחמי ה' וחסדיו הנפלאים.

יעלה לקו ביום ראשון בערב בשלוחה 1

קדצ'יק במחלקה האונקולוגית

הרופא אמר לי: "אני רואה שאתה עם כיפה, אני אומר לך תתפלל כי נשארו לך שבועיים וחצי לחיות!" האברך ר' ישראל גבאי בסיפור חיים תרתי משמע, ועל הריקוד עם פסיכולוג המחלקה.

יעלה לקו ביום שלישי בערב בשלוחה 1

וקרבתנו מלכנו לעבודתך

סיפור התקרבות מטלטל חודר לבבות

יעלה לקו ביום חמישי בצהריים בשלוחה 1

שו"ת פתוח בשידור חי

התוכנית השבועית הקבועה עם הר"ר **יעקב נתן** אנשין שליט"א בה יכול כ"א לעלות בשידור חי ולשאול שאלה בעבודת ה' ובמשנת ברסלב ור' יעקב נתן משיב בטוב טעם ודעת.

כל שבוע ביום שני בשעה 9:00 בערב בשלוחה 8

ולוץ גוכניו לאונווה ואריקוה שלכואם יזכהו אליהם!

ארה"ב: 151.8988.1307
אנגליה: 4433.0613.0475

מוקד ברסלב: 02.999.3.148

הכי מעניין הכי מעודכן אחי חזק!

אגודת רבני ארץ ישראל

לייחד לבנו

בחודש אדר השתא נפל דבר בישראל - לראשונה בהיסטוריה הברסלבאית התכנסו מאות אברכי משי מהציבור החסידי לכינוס מיוחד של התקרבות ודבקות באור האורות // אבקשה בסיקור מיוחד על הפעילות המתחדשת לאיחוד מאות ה'חסידיש'ע מקורבים' שזכו להתקרב לאורו של רבינו // על ה'חסידיש'ע מניעות' והצורך באיחוד המקורבים החסידיים // המעמד האדיר וההיסטורי "לייחד לבבינו" שהתקיים במוצאי שבת תצוה העעל"ט // האחדות המיוחדת, שלוש מאות סיפורי התקרבות וברכת 'שהחיינו' בשם ומלכות // להחיות עם רב

ש. פעלדמאן, ש. שכטער

פעמים נדמה שאין כבר מה לחדש במסגרת סיקור מפעלות הקירוב והפצת אורו של רבינו הקדוש החוצה לתקן עולם במלכות שדי, לקרב בשורת הגאולה לעם ישראל הצמאים ומבקשים לשמוע דבר ה'. אבל כל פעם מחדש אנו מופתעים לטובה, וכותלי 'אבקשה' יוכיחו; אין לך חודש שאין ברכתו מרובה מחברו כשעוד ועוד ארגוני קירוב והפצה מבית ומחוץ, צצים להם כפטריות כמהות אחרי הגשם.

שמעו של הצדיק הגדול הולך ומתפשט מיום ליום, מכל החוגים וגוונים הקשת היהודית מתדבקים ומתקשרים להם עוד ועוד נשמות לאור הגדול. והמפליא עוד יותר ש'לכל אחד נדמה כאומתו', כל אחד בשפתו הוא שומע ומאזין לצלילי קול שריקתו של הרועה הנאמן המוצא שפה לכל לב, כך מוצאים להם עוד ועוד נשמות את מקומם תחת צל כנפי האילן הגדול אשר תחתיו יחסיון נשמות כל ישראל להביאם לתיקון השלם.

בשנים האחרונות הוקמו ונתייסדו כמה ארגונים חשובים, לכל הסוגים בתוך ברסלב, ולכל הסוגים מאלו שמתקרבים לברסלב, הן לציבור החסידי בארצות הברית (אשר כבר סוקר בהרחבה בגליונות אבקשה הקודמים) והן כאן בארץ הקודש לציבורים מגוונים - כאשר הצד השווה שבכולם הוא להכניס את אור ה'ראש בית' לכלל נשמות ישראל באשר הם.

אבל למרות גל ההפצה האדיר עדיין נשאר חלל פעור, כאשר למקורבים החסידיים מסלתה ומשמנה של הציבור החסידי החם והשמור שהסתופפו בעבר בחצרות החסידים ההולכים בדרכי 'אור שבעת הימים' ותלמידיו מדור לדור, עדיין לא היה להם מקום ראוי לשמו, עדיין לא הוקמה החממה הראויה אשר תאספם יחד תחת קורת גג אחת.

כבר הרבה שנים שעוד ועוד יהודים מבני חצרות החסידים מתקרבים לאור האורות, חסידים ואנשי מעשה שזכו לטעום מעץ החיים, ביניהם כאלו שהיום נמנים בשורה הראשונה של משפיעי ברסלב. וב"ה במשך השנים אף הוקמו בתי מדרשים במיוחד לציבור האמור, כמו בתי המדרש 'נועם השם' בירושלים ובבני ברק ועוד מסגרות כהנה וכהנה. אבל עדיין אין הקומץ משיבע את הארי.

כדי להבין יותר טוב את המציאות בשטח - שוחחנו עם ר' שלמה מקורב חסידי וותיק, שהואיל לרדת עמנו לנבכי הסוגייה ונפלאות ההתגלות האחרונים.

ר' שלמה: מי שלא מכיר לא יוכל להבין את גודל המניעות שנופלים על כל יהודי חסידי

- 'חסידישער איד' שרוצה להתקרב לרבינו הק' ולטעום מאורו. לאנשים מבחוץ בכלל, ובפרט לציבור החסידי והממוסד שזוכים במקומם למסגרות קהילתיות בכל תחומי החיים והכל דופק ומסודר - מהמקום הזה כל העניין של ברסלב נראה כל כך מוזר ולא נורמלי. ולכן מבחינה זו המניעות גדולות אצלם שבעתיים מציבורים אחרים.

ולא נדבר על 'מניעות המוח' של מקורב חסידי שגדל כל ימיו על דרך החסידות הסלולה, ומשכך מאוד קשה לו לקלוט את כל החידושים והעצות של רבינו. בפרט שלפעמים, ובפרט בעיניו של מקורב טרי, נראה שבברסלב כאילו חסרה הברע'ן החיות' וה'לעכטיגקייט' - שמהווים מרכז חייהם של חסידי'שע אידן. זר לא יבין זאת, אך מדובר במנטליות אחרת אף של חסידי ברסלב

וכך, כשהמשתתפים מסובים להם בצוותא ליד השולחנות הערוכים, הורגשה בחוש האחדות השורה אצל אנשי הצדיק כשכל אחד מקבל פני רעהו בסבר פנים יפות, נפגשים להם זה מ'תולדות אהרן' וזה מצאנז, האחד מגור ורעהו מסאטמר, במאור פנים מקבלין דין מן דין, שואבים רוח הקודש ממעיניו הזך של הנחל נובע

הוותיקים, ואכמ"ל. ועוד נקודה חשובה, אין זה דומה כלל למקורב מהפריפריה או בעל תשובה וכד' שזה עתה גילה את אור היהדות, שהרי מדובר ביהודים שיש להם חצר ואדמו"ר, ספרי חסידות ודרך מסויימת בעבודת ה'.

מניעות אלו ועוד, הביאו לכך שהרבה יהודים חסידיים נשארו מחוץ למהפכה הגדולה, גם כאלו שכבר שנים רבות עסקו בספרים ובעצות של רבינו הק', ואף מי שכבר נסעו לאומאן על ראש השנה, אבל את הדבר הכי גדול הנצרך לקבלת אורו של רבינו הקדוש ולהתקשר אליו באופן מוחלט - ה'תחזיקו עצמכם ביחד' בהתלכדות עם חסידי ברסלב, היה חסר להם, מאחר ולא מצאו את מקומם פנימה בתוך ברסלב.

"כבר הגיע הזמן ש'הבעל תפלה' יתחיל להתעסק עם ה'חסידי'שע אידן!' - כך נשמעה זעקתו הקורעת לב של אחד מהחברים עת שדפק ידו בחוזקה על השולחן העגול, אשר מסביבו התאספו להם כמה חברים אף הם חסידים מבטן ומלידה שהתקרבו לאור ומחפשים מנוח וקן לציפור נפשם ונפשות יוצ"ח.

האסיפה התלהטה לה בשרעפי נפש ורשפי אש קודש עד שבסופה כולם כאחד פה אחד הסכימו, הגיע העת, זו צו השעה: הגיע הזמן לקבץ ולאסוף את אחינו ה'חסידי'שע מקורבים', לתת להם יד וסעד לקרבם לאור האמת - לייחד לבבם באהבה ואחדות להתרפק ביחד בצל רבינו הק', כדי שכל אחד יוכל למצוא את מקומו הטבעי בין אנשי הצדיק.

וכך התחיל ארגון "לחיותנו" לקרום עור וגידים, כאשר לקראת חנוכה תשפ"ה יצא לו לראשונה לאור עולם הגליון המפואר "להחיות" - כאשר כשמו כן הוא להרוות צמאון נפשות ישראל מנהר היוצא מעדן, מה שהיה לסנונית הראשונה בפעילות הארגון והפיח אש בגחלת למרות היותו גליון צנוע בן ארבע עמודים אך בעל תוכן מרתק ואיכותי המותאם כולו לאופיו ושפתו של חסידישער איד בכל מאויו.

בכך קיוו הנפשות הפועלות להתרחב ולהמשיך במפעלות הקודש, כאשר אם בהתחלה הם עוד מיששו את החושך ואי הידיעה בידיהם; איך ממשיכים מכאן והלאה? מה עוד אפשר לעשות כדי להרים נס ולקרוא בקול גדול: "מי לה' אלי - הקבצו והאספו יחד חסידי'שע אידן דורשי ומבקשי ה' - הגיע הזמן!"

לאט לאט החל השטח לבעור, איש איש את רעהו נדברו ויעזורו, כאשר עוד ועוד חברים משלבים כוחות למטרה קדושה זו, עד אשר נפל האסימון והגיעו להחלטה שהגיע הזמן לצאת לדרך; לייחד ולאחד הלבבות בכינוס מיוחד אשר יתקבצו ויתאספו בו חסידי'שע מקורבים חדשים גם ישנים לרבות מקורבים בני יומם שזה עתה מתחילים את דרכם לאור. כאשר מארבע כנפות ארץ הקודש יתאספו להם חסידי ברסלב - חסידי'שע מקורבים, ויחד יניחו את האבן הפינה ליסוד חבורות החסידים המקורבים לרבינו הקדוש הנחל נובע מקור חכמה זיע"א אשר ילך ויגדל ויקבץ עדרים עדרים לעבודת ה' על פי דעת רבינו הק'. כאשר המעמד כולו יוקדש למטרה זו - "לייחד לבבנו!"

וכך התפשטה לה השמועה ובשורת מעמד "לייחד לבבנו" יצאה לאור עולם, נקבע תאריך ומקום למעמד והמודעות הצבעוניות נתלו להם בכל ריכוזי חסידי ברסלב ובכל מקום אשר יד העסקנים מגעת, בתקווה שקול הקריאה יגיע לכמה שיותר נפשות. בתחילה,

האחד מגור ורעהו מסאטמר, במאור פנים מקבלין דין מן דין, שואבים רוח הקודש ממעיני הזך של הנחל נובע.

דבר פלא יש לציין שכל הנוכחים במעמד (למעלה מ-3000 משתתפים, כן ירבו) כולם הם מקורבים מחצרות החסידיים, כאשר אף בשולחן המזרח ישבו משפיעי אנ"ש שאף הם כולם מקורבים. כמו כן פיאר את המעמד הרה"ח רבי חיים שלמה רוטנברג שליט"א מראשוני המקורבים החסידיים אשר זכה ליצוק מים ולשמש את החסיד הגדול רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, ואף חיבר את הספר הנוודע "שבחו של צדיק" ועוד, ולמרות חולשתו הגיע להשתתף במעמד לשמחת כל המשתתפים.

המציאות הזו עולה על כל דמיון והיא צווחת מאליה; הביטו וראו מה התחולל כאן רק בעשרים שנה האחרונות - יושבים להם באולם אחד מאות משתתפים, בנשק"ם חסידיים יראים ואנשי מעשה, מסלתה ומשמנה של הציבור החסידי בארץ הקודש, אשר כל אחד בחייו האישיים עשה כבדת דרך עצומה, עזב את מקום לידתו וגידולו ושבר מניעות רבות אך ורק כדי להתקרב לאור האורות ולהאיר את חייו בעבודת ה' מתוך קרבת אלוקים, וכולם כאחד נקבצו ובאו הנה לייחד ולאחד הלבבות.

מי ילד לי את אלה? - אם לא כוחו הגדול של רבינו הקדוש והנורא אשר אשו הגדולה מלהטות ומטהרת את העולם לקראת הגאולה השלימה, כאשר נלגד עינינו מתגשם לו חזון אחרית הימים אשר לא ירעבו ללחם ולא יצמאו למים כי אם לשמוע את דבר השם, לשתות לרוויה מהמעיין היוצא מבית ה'.

את המעמד פתח והנחה בחן רב הרה"ח ר' **ברוך לב שליט"א**, הסופר הנוודע המחייה עצמות יבשות בקולמוסו ודיו נפשו הנשפכים להם באמרים משובבי לב, שהיטיב להגדיר את מטרת הכינוס הן למקורבים מכבר והן לאלו אשר עדיין באמצע הדרך. כמו כן דיבר בהרחבה על המניעות השונות, מניעות המוח ומניעות מעשיות, העומדים בדרכו של כל חסידישע"ר מקורב, וחזק את הנוכחים בטללי תחייה ואור בהירות הדרך, שכאשר המטרה ברורה - כל הדרך עוברת יותר בקלות ויותר בנעימות!

לאחר מכן זכו הנאספים לשמוע דא"ח מפי הגה"ח רבי **יעקב שלמה מוזסון שליט"א** דומ"צ ורב בית המדרש 'אור אברהם' חסידי ברסלב, תלמיד חכם וגאון מופלג מיוצאי חסידות גור, אשר בגיל הקרוב לשישים זכה להתקרב לרבינו הק' ועצותיו. במתיקות והתלהבות מיוחדת הוא נעמד לחזק את הנוכחים מתוך שפלות וחסן של אמת, כאשר הוא מתאר קצת את אשר עבר עליו בתחילת התקרבותו, ואת ההסתכלות הנכונה על המניעות השונות בדרכו של מקורב. כמו כן

העוסקים במלאכה לא האמינו שיוכלו למלא יותר מ-1000 מקומות ישיבה - עדיין לא ידעו מי ומי ההולכים וכמה הם, אבל כמו חסידי ברסלב הם קפצו למים במסירות נפש ותפילות רבות שיוכלו להוציא את התוכנית מהכוח אל הפועל.

עד מהרה התבררה מציאות משמחת ומפתיעה, כאשר הציבור נענה בהמוניו, התגובות לא חדלו מלזרום; הן ממקורבים שזה עתה התקרבו, והן ממקורבים וותיקים הנמצאים זה כבר עידן ועידנים בברסלב, האומרים בהתרגשות בעיניים בורקות משמחה: אך לזאת חיכינו שנים כה רבות.

ההרשמה גדלה מיום ליום, ומאות משתתפים כבר נרשמו לכינוס הגדול, ומכאן התעורר הצורך הדחוף להעתיק את הכינוס לאולם אחר גדול ורחב ידיים שיוכל להכיל את מאות המשתתפים, כשעיני כל מייחלות ומצפות לכינוס הגדול אשר יצית את השלהבת הגדולה.

עת כנוס הגיע.

מוצאי שבת פרשת זכור יצאו ההסעות מכל רחבי ארץ הקודש, מירושלים עד חיפה בואכה טבריה צפת ועוד, לעבר העיר אלעד אשר שם התקיים המעמד באולמי ויזניץ. וכפי שסיפרו לנו כמה משתתפים הרי שעצם הנסיעה כבר הייתה תענוג מיוחד, כאשר נפגשו הנוסעים בהרבה 'פנים חדשות', במקורבים טריים מחצר חסידותם הקודמת, ובחברים ומכרים חדשים גם ישנים, כאשר אלו ואלו משוחחים ביניהם באהבה ואחוות רעים כאחים לדעה.

התרגשות ועליזות שרתה על פני המשתתפים הרבים כשנטלו ידיהם לסעוד סעודת דוד מלכא משיחא שהוכנה ברחבות כיד המלך כראוי לכבודו של מעמד נעלה ונשגב כזה שכל מטרתו אחת היא 'כינוס לשם שמים', לקיים רצון צדיק להתקבץ ולהתחזק יחד - שדבר כזה חידוש הוא בזמנינו כשלכל כינוס יש איזה מטרה ספציפית אם למגבית או לסיום או אפילו על איזה מערכה גורלית, כשכאן המטרה אחת ויחידה - **'לייחד לבבנו'---**

נעימות זמירות נשמעו, כשהמזמרים מאנ"ש נתנו קולם בשיר ושבח בזמירות מוצאי שבת עם הניגונים המיוחדים של אנ"ש המעוררים כל לב במתיקות ונעימות מופלאה, כשבין לבין מוגשים מאכלים ומגדנות לכבוד מלווה מלכה קדישא, כשהכל ערוך ומוכן בפאר ויופי כאילו מדובר עכשיו ב'דינר' שתכליתו לגייס אלפי ורבבות זהובים.

וכך, כשהמשתתפים מסובים להם בצוותא ליד השולחנות הערוכים, הורגשה בחוש האחדות השורה אצל אנשי הצדיק כשכל אחד מקבל פני רעהו בסבר פנים יפות, נפגשים להם זה מ'תולדות אהרן' וזה מצאנו,

התכלית האמיתית, וזה בעצם כל מטרתנו בהתקרבות לרבינו הק' שמאיר בנו את אור התכלית. כמו כן הרחיב על ההבדל בין דרך רבינו הק' לדרך שאר ספרי החסידות כשדבריו המתוקים והנעימים עושים רושם רב על המשתתפים.

בסוף המעמד חילקו למשתתפים שאלון מיוחד על דרכי הפעולה המעשיים בשביל המשך הפעילות העתידית בס"ד, ויסוד חברות חסידים המקורבים לאורו של רבינו הק' שעל ידי ארגון "לחיותנו", עם רשימה של אפשרויות שכל אחד ואחד יוכל למצוא את מקומו, ויוכל להמשיך את האור לכלי העשייה, גם בתוך שגרת וטרדות החיים.

בשעות המאוחרות של הלילה הסתיים המעמד האדיר והמרומם, שפשוטו כמשמעו החייה את הנפשות, והצית מחדש את אש ההתאחדות בכלל החסידיש'ע מקורבים להתאחד מחדש ולהבעיר את הלבבות באש הגדולה, כשמאות המשתתפים יצאו עם כוחות מחודשים לעבוד את הבורא בדרכי רבינו הק', להחיות את חייהם בשמחת היהדות האמיתית, ולילך מדרגא לדרגא, כדרכם של אנשים כשרים לטוב להם כל הימים בזה ובבא לנצח.

וכך מתארים זאת בהנהלת הארגון: התגובות אחרי המעמד היו כה נלהבות ומחזקות, כאשר משתתפים רבים מספרים שהכינוס הצית בליבם מחדש את האהבה הישנה של תחילת ההתקרבות, וישנם גם כאלה שבעקבות הכינוס החליטו סופית ש'פה אשב כי איזיתיה' מתוך התקשרות איתנה, ב"ה יש שכר לפעולתך!

בימים הללו שוקדים העסקנים המסורים להמשיך בפעולות הקודש, לילך מחיל אל חיל לחבר ולאחד בין כלל החסידיש'ע מקורבים בכל מקומות מושבותיהם, לטוב להם כל הימים לחיותם כיום הזה, ואף להתרחב ימה וקדמה צפונה ונגבה בהרחבת גבולי הקדושה, עדי תמלא הארץ דעה את ה' במהרה לעבדו שכם אחד.

ונצחי איך זכה גם הוא למצוא את שאהבה נפשו עד שהחליט "פה אשב כי איזיתיה".

כותב לנו **אחד החברים: אין שום תמיהה ושום שאלה מה קרא ברגע שיצאו בשיר ומחולות, כי כל פה לך יודה על מתנת חייו הנצחיים.. כאלו ריקודים, הלב נשא את הרגלים הקלות, כאיילות, באופן פלא כולם רוקדים, מוחאים כפים, העיניים למעלה מאירות כשמש וכירח, והלב בעולם אחר לגמרי... אף אחד אינו עומד בצד, זה יוצא בקאדאצ'קע, וזה רוקד עם חבריו, כולם מקטן ועד גדול, נשואי פנים, זקנים עם נערים, יחד כולם שמחים ומודים לבורא עולם על מנת חלקם, איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת - צדיק כתמור יפרח כארז בלבנון ישגה, שתולים בבית ה' בחצרות אלקינו יפריחו, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו!**

לאחר מכן ניגש לדבר הרה"ח ר' ישעיה גרינבוים שליט"א, מנהל תלמוד תורה 'בת עין' בעיה"ק צפת, כשכל מלה היה ממש 'גן עדן' לשמוע, איך שכל אחד ממקום מוצאו, עם הגוון שלו, עם הסיפור ההתקרבות שלו, מה שעבר ובפרט בתחילת הדרך, 'כולם נקבצו באו לך...! אל הבעל תפילה הגדול שאמנם איננו איתנו בגוף גשמי, אבל עומד ומשמש במרום, 'כי מרחמם ינהגם' עדיין באופן נפלא, כאשר אורו מאיר לכל אחד כל מה שהוא צריך לעבודת ה'. כמו כן הרחיב את הדיבור על המעבר של הילדים, תוך שהוא משתף מסיפורו הוא, כמה ספקות ובלבולים היו לו בענין הזה, וכמה התמודד בסביבתו עם הדבר הזה, וכן הרחיב עוד בדרך ההתקרבות הנכונה, ושהעיקר הוא להרבות בהתבודדות על כל פרט ופרט.

אחרון חביב זכו המשתתפים לשמוע את דבר האורח הכבוד, מפי הרה"ח ר' אברהם שמחה האלד שליט"א שהגיע במיוחד מארצות הברית להשתתף במעמד הגדול. הוא הרחיב בדבריו על התמימות ופשיטות של רבינו שעל ידה אפשר לחיות חיים טובים גם כאן בעולם הזה, ולהגיע לכל המדרגות שגילה לנו רבינו הק'. שעה ארוכה ביאר במתק לשונו על זה שרבינו מאיר בנו כמה העולם הזה אינו כלום ושהעיקר הוא רק

הרחיב את הדיבור על ענין חינוך הדור השני של המקורבים, ועל ענין ההנהגות והמנהגים שיש לכל אחד ממקומו הקודם ועוד.

אחריו ניגש לדוכן הנואמים הרה"ח ר' שמעון אליהו ברוין שליט"א ראש ישיבת 'לעבדו', מתלמידי האדמו"ר מתולדות אהרן זצ"ל, אשר בהתרגשות מיוחדת להפתעת כל הנוכחים עמד ובירך ברכת שהחינו בשם ומלכות מגודל השמחה בראיית פני החברים המקורבים, הברכה הרטיטה עמוקות את נימי הלבבות.

וכפי שכתב לנו אחד החברים ברשמי לבו ממחרת הכינוס: **כמה הייתה שייכת ברכה זו לכינוס נעלה זה, כשכולנו חוזרים במקצת על המ"ב מסעות, ומונים: כאן היה לנו מעבר זה, כאן חששנו בראשנו עם כל הספיקות והבלבולים, כאן אחד קירר אותנו ושם ריחק אחד אותנו וכו', שם ישבנו גם בכינו; כמה שעות של התבודדות, כמה תפילות, כמה דמעות, כמה משברים, כמה גלים, וב"ה הנה אנו כבר חוזרים ומודים ומשבחים לא-ל עליון אשר הצילנו והדריכנו בדרך אמת, ועל זה בוודאי אנו חייבים להודות ולשבח ולברך בשמחה שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה'...**

ומיד לאחר מכן פתח בדיבוריו המרגשים היוצאים מעומק הלב בהתלהבות אש קודש על גודל מעלת ההתקרבות לרבינו הק' הנחל נובע מקור חכמה, ואיך שהיא גאולה פרטית לכל אחד בכל עניני עבודת ה', כמו כן הרחיב בזה שרבינו הק' יכול להראות דרך בעבודת ה' גם ל'דרי מעלה' - עובדי ה' מופלגים, ושהעיקר הוא ההתבטלות אליו בכל פרט. כמו כן חיזק בדבריו את כלל המשתתפים איך להתחזק מול המניעות השונות ועוד.

בסיום דבריו יצאו כולם בריקודי שמחה בתוף ומחול, על גודל השמחה שזכינו להתקרב לרבינו ולהתחבר עם אנשיו אשר זכיה זו עולה על הכל, כאשר הלב נשא את הרגלים טפח וטפחיים מעל הקרקע, מתוך שמחה גדולה ועצומה שאין לשער, כשבכל אחד מתעוררים וצפים מאליהם רגשי השמחה ורגעי ההתרגשות מכל מסע החיפוש הארוך, כשלכל אחד 'סיפור התקרבות' אישי

בית התקווה של וואלווארד

בטבורה של וויליאמסבורג הסואנת, בינות למגדלי משרדים ובנייני עסקים כמעט ונבלע מפעל ענק, שבכל יום מייצר רבבות הרהורי תשובה ואלפי רגעים של התקרבות לצדיק • בשיחה מיוחדת עם הר"ר פישל מינצברג הוא מנסה להכניס אותנו לאש שסוחפת אליה את כל מי שרק דורך על המפתן • אין וויליאמסבורג ברענט א פייער!!

מה קרה לבית הכנסת כשהועתק למיקומו החדש?

כידוע, עד לא מכבר בית הכנסת היה במקום קטן יותר. בחסדי ה' זכינו להיכנס לבית הכנסת גדול ומפואר, כראוי וכיאה לבית הכנסת שממנו יוצאת אורה לכל הסביבה.

כל מי שנכנס לבית הכנסת ורואה את הפאר וההדר, שואל מיד: מי הוא ה'מלינר' שתרם בית הכנסת כל כך יפה? אך לאמיתו של דבר, בית הכנסת לא נבנה בזכות שום 'מלינר'. היטיב להגדיר זאת הרה"ח ר' אליהו פאדווא שליט"א על פי שיחתו הידועה של רבי נתן - כי הקלוז באומן נבנה מהרצונות של העניים ומהכסף של העשירים.

אברכים וויליאמסבורג

סוכות

ר' פישל ספר לנו משהו על 'בית הכנסת של וואלווארד'?

לפני שנעבור לשיעורי התורה ועבודת ה' שיש בבית הכנסת, נסביר רק כמה קשה לבטא במילים את מה שקורה בבית הכנסת. כל מי שדרך פעם במקום יכול להעיד על ה'ברען' האדיר והחיות ששוררים שם. המקום כמו רווי בכיסופים ורצונות להתקרב לרבינו הקדוש ביתר שאת.

רובא דרובא - כמעט כל המתפללים, הינם 'מקורבים'. מי 'טרי' יותר, ומי כבר ספוג עד לשד עצמותיו בדיבורים של רבינו הקדוש. המקורבים הטריים שזה עתה באו, מלהיטים את הרוחות, ומזכירים לכולם לחתור עוד ועוד, להתייגע ולמצוא את עצותיו המופלאות של רבינו הקדוש.

בין המתפללים שוררת אהבה ואחוה מיוחדת. מתפללים בבית הכנסת אנשי שלומנו מכמה גוונים וסגנונות, וכולם חיים כאן באחדות נפלאה - כל אחד מוצא לעצמו את הפינה שלו בבית הכנסת.

גבאי בית הכנסת נמנים על סלתה ושמנה של אברכי הקהילה. בתפקידם אותו הם נושאים בהכנעה, דואגים הם במאור פנים לכל יחיד ויחיד. אף אחד כאן לא בעל הבית.

חסידי ברסלב תושבי ארץ הקודש הבאים לויליאמסבורג, מרבים לשהות בבית מדרשונו. חלקם אף ניגשים לפני התיבה, ומתפללים בנוסח וברגש של אנשי שלומנו. כן אנו זוכים לשמוע רבים ממשפיעי אנשי שלומנו בסעודה שלישית ובהזדמנויות נוספות, במשך זמן שהותם בעירנו.

האווירה המופלאה שוחפת אחריה עוד ועוד מקורבים. מלבד המקורבים שכבר זכו להיכנס ל'חידר' של רבינו הקדוש, פועל במקום מערך גדול של הפצה. בכניסה לבית הכנסת ישנה עמדה מיוחדת, בה מונחים ספרי 'משיבת נפש' והשתפכות הנפש'. הספרים מחולקים חנם לכל דורש. הביקוש לספרים אלו גדול מאוד, והאחראי על חלוקה זו צריך לחדש את המלאי כל הזמן ברוך השם.

מלבד חלוקה זו, ישנו סטנד בו מונחים באורך קבע עלוני 'להחיות', וכן הגליונות של 'אבקשה'. בנוסף, מונחים שם גם כרטיסים קטנים עם מספר הטלפון של מערכת ברסלב. בדרך זו, יכול כל עובר אורח להתרשם ולשמוע על ברסלב.

כמו כן, מתקיימת במקום הפצת ומכירת ספרים גדולה, בה נמכרו ספרים בעשרות אלפי דולרים. מידי תקופה מתפרסמים מודעות רחבי העיר, על מבצעים והנחות במכירת הספרים.

מיוחדים כמו בבוקרו של יום הפורים, וכן בתפילת שחרית של חג השבועות בית הכנסת מלא הרבה יותר. אני הקטן, זכיתי להתפלל את התפילה הראשונה שלי עם אנשי שלומנו, באותו שחרית של שבועות. רבות שמעתי לפני כן על תפילה זו, ולמרות זאת מאוד הופתעתי. ראיתי לראשונה את התפילה בכח של חסידי ברסלב, התרגשתי מהאקדמות שנאמרה בהתלהבות וכיסופים עזים להשי"ת.

ועכשיו לשיעורים הקבועים, והתפילות, מה יש לך לספר עליהם?

לתפילות שבבית הכנסת יצא 'שם דבר' למרחקים. רבים מאנשי שלומנו שבאו מארץ הקודש, יצאו מגדרם מרוב התפעלות, מול ה'זוארימקייט' שיש בתפילות הקבועות בבית הכנסת. בהיכל הגדול מתקיימים שני מניינים לתפילת שחרית: בנץ החמה ובשעה שמונה. התפילות הם במתינות, בחיות וגישמאק בלי למהר לאף מקום. אחרי כזאת תפילה, גם הריקוד הוא אחר לגמרי. לאחר המניין השני הריקודים נמשכים זמן רב. אחרי שני המניינים מתקיימים שיעורים קבועים 'בעלים לתרופה'. הנהגה זו, כבר הונהגה לפני שנים ארוכות, כשבית הכנסת שכן עדיין במרתף.

באותה תקופה, נכנס לבית הכנסת יהודי 'בעל הבית' שראה את תפילת שחרית בבית הכנסת, ומאוד התפעל ממנה. אך בראותו כי לאחר התפילה המתפללים מתעכבים ומתייבשים לשיעור בעלים לתרופה, הוא הזדעק ואמר: 'התפילה המיוחדת הסתיימה, עכשיו צריך להזמין אוטובוס לקחת את כולכם למנהטן (לעבודה)...' אך בזכות שלא הקשיבו אז לאותו יהודי, היום משתתפים בשיעורי 'עלים לתרופה' כחמישים אברכים!

בית הכנסת שוקק חיים ברוב שעות היממה. בשעות אחר הצהריים מתקיים במקום כולל הלכה. בבוקר מתקיים כולל בעלי בתים, הבאים ללמוד שעתים טרם צאתם לעבודה. המשתתפים בכלל אינם נמנים דווקא על חסידי ברסלב. בכל שעה שבאים לבית הכנסת, רואים בו את אנשי שלומנו עוסקים בעבודת ה'.

אחד ממתפללי בית הכנסת, הינו יהודי שמתייצב לעבודתו כבר בשעה שבע וחצי בבוקר. שם הוא שוהה עד השעות המאוחרות של אחר הצהריים, ואף יותר מכך.

מי שרוצה לפגוש את אותו יהודי, מוזמן להיכנס לבית הכנסת בשעה שלש לפנות בוקר. בזמן זה ניתן לראותו עוסק בעבודת ה', בלימוד סדריו הקבועים ובהתבודדות. יהודי זה אינו היחיד שמסתובב בשעות אלו בבית הכנסת.

יהודים רבים מהסביבה קבעו את מקום לימודם בבית הכנסת, בזכות האווירה הנפלאה הקיימת במקום.

בבית הכנסת קיים כמובן גם 'קאווע שטיבל' גדול ומרווח כמנהג אמריקה. הקאווע שטיבל פעיל 24 שעות, על מנת להשקות גרונום של תלמידי חכמים.

ומתי אתם נפגשים ומתחזקים יחד?

במשך השבוע מתקיימים כמה וכמה 'חבורות' לאברכים הרבים המסתובבים בבית הכנסת. יש חבורה של אברכים בני ארבעים

ר' אליהו אמר על כך, כי בית הכנסת 'שלנו' נבנה מהרצונות של העשירים ומהכסף של העניים... במילים אחרות: כל בית הכנסת נבנה רק מרצונות והמון המון תפלות! בזכות רצונות אלו, היתה לנו סייעתא דשמיא עצומה. מתפללי בית הכנסת הצליחו לגייס סכום גדול מאוד, עד שיכולנו לעבור לבית הכנסת החדש.

בטרם עברנו לבנין הגדול והמפואר, היו מי שחששו כי האווירה המיוחדת ששררה בבית המדרש הישן, עלולה לפוג ולהעלם. הם טענו כי הצפיפות והתקרה הנמוכה שבבית המדרש, הן אלו שגרמו לאווירה המיוחדת.

אך בסייעתא דשמיא הם התבדו. מאז שנכנסנו לבית הכנסת החדש, ה'ברען' רק מוסיף והולך. באים לכאן כל הזמן עוד ועוד אברכים, עוד מקורבים, וכאלו שמתעניינים ורוצים לשמוע על רבינו הקדוש.

ב'סעודה שלישית' האחרונה, הודיעו הגבאים על הצורך לרכוש ספרי ליקוטי מוהר"ן חדשים. כבר כעת ישנם כשמונים ספרי ליקוטי מוהר"ן, וזה עדיין לא מספיק. באותה סעודה שלישית השתתפו בסביבות מאה איש! הציבור הגדול לא הגיע בגלל שהיה דרשן מיוחד. באותו שבוע למד לפני הציבור אברך צעיר שהתחתן רק לפני שנתיים.

בליל שבת מתפללים בבית הכנסת כמאה ועשרים איש. בזמנים

ריקוד יומי

ריקודין

זה יוצא וזה נכנס. יהודי שמסתובב בבית הכנסת ואינו נמנה על חסידי ברסלב, אמר לי פעם בהערכה: אני מקנא בכס חסידי ברסלב, איך אתם מסוגלים להתנתק מכל המרוץ של העולם הזה למשך חצי שעה - שעה!

חדרי ההתבודדות שוכנים מול בנייני משרדים בני שלושים קומות. כמו קוראים תיגר על הרדיפה אחר הבלי העולם.

ככלל, מתפללי בית הכנסת הזוכים להסתופף בצל הנחל נובע, מנסים ככל יכולתם לברוח מהעבודה זרה של המדינה של עשירות, בה הם מתגוררים לעת עתה. המקום היחיד בכל רחבי וויליאמסבורג בו ניתן לעשות ליצנות מכל השיגעון והרדיפה אחר הממון, הוא רק בבית הכנסת של ברסלב.

דיבורי כפירה באותה עבודה-זרה, נשמעים רבות בשיחות חברים ובחבורות המתקיימים בבית הכנסת. הרה"ח ר' יצחק פרידמן שליט"א הזכיר פעם בדרשה כי יש לו חבר שלא עלינו ולא עליכם הוא - עשיר...

אחד ממתפללי בית הכנסת בשם ר' יעקב רבינוביץ', הוא בנו של האדמו"ר ממשכנות הרועים. התקרבותו לברסלב היתה באקראי לגמרי.

באחד הימים ראה מודעה הקוראת לציבור להשתתף בסליחות בה"ב. הוא שמח על ההזדמנות, והגיע לומר את הסליחות בבית הכנסת. אחרי שהשתתף שלשה פעמים, ואמר את הסליחות בהתעוררות ובמתינות עם אנשי שלומנו, הוא החליט לעצמו: 'פה אשב כי איוותיה!'

ובהקשר לתאוות ממון - אמר פעם אותו ר' יעקב בדרשה בבית הכנסת, כי מוטב לאדם לגור כל החיים באיזה מרתף חשוך שורץ עכברים, ובלבד שיגיע ולו פעם אחת לציון הקדוש באומן. ולא זו אף זו - מוטב להיות אפילו עשיר גדול ובעלי 'ביזנעס' גדולים, אם בסוף של דבר יזכה להגיע לאומן...

בחג הפורים דאשתקד, יצאה קבוצה ממתפללי בית הכנסת לעבר 'לי אוועניו' - שדרת החנויות והמשרדים. שם ערכו מעין הפגנה,

ומעלה, חבורה של פעם בשבוע בשעות הצהריים, ויש חבורה נוספת לאברכים צעירים. מידי מוצאי שבת מתקיימת סעודת 'מלווה מלכה' רבתית. בה זוכים המשתתפים לשיר את הזמירות בנועם ובמתיקות, להטעין את עצמם בכוחות מחודשים לקראת ששת ימי המעשה.

מלכתחילה, ה'מלווה מלכה' נועדה להתקיים רק במוצאי שבתות החורף. אך גם כעת, למרות החלפת השעון ל'שעון קיץ', המלווה מלכה עדיין נמשכת מידי שבוע בשבוע.

גם לבחורים מתקיימת פעילות ענפה, בדוגמת חבורות ועוד. מידי בין הזמנים, בית הכנסת מלא מפה לפה בבחורים רבים הגודשים את בית הכנסת.

יש גם את חבורת 'ר' הערשקא'. מידי ליל שישי באשמורת הבוקר, יוצא טנדר או שנים לכיוון היער. כל מי שחפץ לקיים את עצת הנעור בלילה בשלימות מוזמן.

מכיוון שהנסיעה ליער אורכת כחצי שעה, אין לכל אחד את האפשרות לקיים את ההתבודדות מחוץ ליישוב בקביעות. אברכים ובחורים רבים, רואים חובה לעצמם, לנסוע ל'פעלד' לפחות פעם בשבוע.

השם הלא שגרתי של חבורה זו, נעוץ בשיחה שהובאה בגיליון 'טעם זקנים'. הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל מספר שם על יהודי בקיבליטש בשם 'ר' הערשקא, שהיה עובד בעבודה בזויה מאוד כמו מכירת פחם.

לצד זאת, היה עוסק בסתר בעבודת ה'. הדבר בא לידי ביטוי בשעות הלילה המאוחרות, כאשר בכל בתי העיירה בקיבליטש כבר שרר חושך, ורק מביתו של ר' הערשקא בקע אור. כמעט אף אחד לא ידע על עיסוקו בעבודת ה' בכל לילה ולילה.

בעת שנפטר ר' הערשקא, השתתפו בהלווייתו רק שלשה אנשים! חמיו של ר' לוי יצחק - ר' אהרן קיבליטשער זצ"ל אמר לו על כך: ראית איזו לוויה הייתה לו כאן בעולם הזה, רק שלשה אנשים השתתפו בה. אך דע לך, כי כעת בשמים מקבלים את פניו פמליא גדולה של מלאכים וצדיקים!

אחד האברכים בבית הכנסת התעורר ממעשה זה. הוא הקים את חבורת ר' הערשקא - לאמור: אף אחד לא צריך לדעת! ניתן לחמוק בשקט בשעות בו העולם נם את שנתו, לעזוב את טרדות עולם הזה, ולצאת לפרש שיחתנו לפני אבינו שבשמים.

כל הכופר בעבודה זרה

בבית הכנסת הישן היו קיימים חדרי התבודדות, כך גם בבית הכנסת החדש. כבר בעת חנוכת בית הכנסת, זכינו לחנוך גם את חדרי ההתבודדות המפוארים. יש במקום שבע - שמונה חדרים. בכל חדר הותקן מזגן קטן ותאורה מיוחדת, כדי לתת לכל אחד אפשרות ליישב דעתו - על מה אתינא להאי עלמא.

במשך שעות היום החדרים הינם בתפוסה מלאה,

פינת מכירת ספרי רבינו

יודעים בדיק מה שווה ה'מדינה של ממון' אל מול אנשי הבעל תפילה...

ולגופו של עניין. באמריקה מקובל מאוד, כי השכנים באים להתפלל בבית הכנסת הסמוך לביתם. משכך, היינו סבורים כי אלו שהיו שכנים של בית הכנסת הישן יפסיקו לבוא, ובמקומם יבואו להתפלל השכנים החדשים.

מה גדולה הייתה תדהמתנו, כאשר רוב מהשכנים המשיכו לבוא ולהתפלל בבית הכנסת החדש - מרחק הליכה של חמש עשרה דקות! מסתבר כי כח המושך של רבינו הקדוש, משך אותם לבוא ולקבל חיות בתורה ותפילה.

לבית הכנסת באים רבים להתפלל גם ממרחק של כעשרים וחמש דקות הליכה. חלקם באים לתפילה אחת או שתיים.

לא מזמן נכנס לבית הכנסת יהודי שחיפש חנייה לרכבו. דקות ארוכות ניסה למצוא חנייה באזור, ומשמצא חנייה סמוך לבית הכנסת, נכנס לראות את בניין בית הכנסת.

באותו שעה עמדו להתחיל תפילת מנחה, והיהודי הצטרף אלינו למניין. הוא ציפה להתפלל בזריזות, אך נכונה לו הפתעה בדמות תפילה בהתעוררות ובהתלהבות. תפילה שלא היה רגיל אליה כלל.

לאחר התפילה בעת שפצחו המתפללים בריקוד, היהודי הצטרף אלינו ואמר, כי זמן רב לא התפלל תפילה מיוחדת כזאת! ראו עליו את התלהבותו הרבה - כשהריקוד הסתיים, הוא פתח מעצמו בניגון חדש.

היה פעם שאחד נכנס לבית הכנסת בתפילת מנחה, בעת שאמרו י"ג מדות. לשמע הקולות וההתעוררות הוא שאל: האם אומרים כאן כעת 'יום כיפור קטן'? והאמת, כי מי שנכנס לבית הכנסת בעת אמירת יום כיפור קטן, שואל: האם כעת יום כיפור גדול?

אחד מהשכנים של בית הכנסת, יהודי תלמיד חכם שקבע את מושבו בבית הכנסת, אמר לי פעם: אני מתפלא איך לא באים מכל רחבי וויליאמסבורג להתפלל כאן! ולבסוף הוסיף ואמר לי בהלצה: אני מודה לה' שהדבר נעלם משאר בני העיר, כך לפחות יש לי מקום להתפלל...

אנו תקווה שנזכה לפרסם את 'בית התפילה', עד שיזכו כולם לשמוע ולהאזין לדברי ה'בעל תפילה': שבאמת אין שום תכלית, כי אם לעסוק בעבודת ה' כל ימי חייו, ולבלות ימיו בתפילה להשם יתברך ובשירות ותשבחות ---

הילולת רבינו בהסוכה

הדלקה לג בעומר

חדרי התבודדות

וצעקו בקול ניחר: גיוואלד! אין שום תכלית כי אם לעסוק בעבודת ה'! ובלשון רבינו הקדוש במעשה מ'בעל תפילה': "באשר אז צום אמת, איז קיין שום תכלית ניט פאר האנדין אויף דער וועלט, נאר מע זאל גאט דינען!".

אם אני מנחש נכון, אז כל המתפללים רוצים להישאר שם כל חייהם?

מה פתאום! בבית הכנסת נשמעים תדיר כיסופים וגעגועים לזכות לעלות לארץ ישראל. די אם נאמר, שמכאן יצאו רבים רבים שזכו לחונן את עפרה הקדוש של ארץ הקודש.

לקראת ל"ג בעומר, יש התעוררות גדולה בבית הכנסת. תקופה לפני כן כבר אומרים את התפילה של רבי נתן, ומכוונים ברגש במילים "וְלִבָּא לְאַרְץ־יִשְׂרָאֵל מְהֵרָה בְּשָׁלוֹם, וְלְדַבֵּר כָּל זֶה וְיִוָּתֵר מִזֶּה וְשֵׁם עַל צִיּוֹן שְׁלֹכֶם הַקְּדוֹשׁ". כל שנה זוכים רבים ממתפללי בית הכנסת לטוס לארץ ישראל, ולהשתתף בהילולא הגדולה של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

הרה"ח ר' אליהו פאדווה שליט"א טס לפני תקופה לאביו הגדול רב העיר בלונדון. הוא אמר לנו לפני כן, כי טוב שיתרגלו להסתדר בלעדיו, מכיוון שהוא כבר רוצה לעלות לארץ ישראל.

לקראת ראש השנה ובמהלך כל חודש אלול, בית הכנסת נעשה כמרקחה. כל שנה ישנם אברכים חדשים, שלהם זוהי הנסיעה הראשונה לאומן. ההתלהבות שלהם לקראת הנסיעה הראשונה, מדביקה את כלל המתפללים. כל אחד נרתם לסייע ולכוון אותם, בכל מה שקשור לנסיעה ולשהות בעיר הגעגועים אומן.

גם המניעות לא פוסחים על אותם מקורבים חדשים. יש אברכים רבים שבאים מ'רבישע' משפחות. בני משפחתם וכל הסובבים אותם, לא מוכנים להסכין עם נסיעתם לאומן לימי ראש השנה.

במובן מסוים, המניעות כאן בארצות הברית גדולים יותר מאלו של בני ארץ ישראל. באמריקה לא מקובל לערוך שבתות התאחדות. אין דבר כזה לעזוב את הבית לשבת - למעט נסיעות לצרכי 'ביזנעס'...

כמובן, כל מקורב חדש בתחילת התקרבותו, מסתכל סביב לראות מי רואה אותו. אך לאמיתו של דבר מדובר רק בדמיונות.

איך אתם מסתדרים עם השכנים של בית הכנסת?

קודם כל, מסביב לבית הכנסת רוב השכנים שלנו הם מגדלי משרדים דוממים שכאלו מתנשאים על בית הכנסת, אבל אנחנו הרי

'מקורבים' מתקרבים לרבינו באחדות ובהתחדשות...

הארגון ומטרתו

המטרה והייעוד של 'מקורבים': לייצר ארגון הכולל בתוכו את כל בני החבורות בישיבות גדולות הכלליות. קשר זה אמור להשפיע הן במישור הכללי, כמו כינוסים ופעילויות בהן יתאספו כדי לחסות בצל כנפי רבינו הקדוש ולקבל את אורו, והן במישור הפרטי. כשבחור יודע שהוא חלק מחבורה גדולה וחזקה בדרכו של רבינו, חיבור זה משפיע עליו כיחיד להתחזק בעבודת ה' הפרטית שלו, ולהתקרב לרבינו הקדוש ביתר שאת. מעבר לכל זה, יש את העניין הסגולי שרבינו ממשיך את אורו לכלליות גדולה ורבת גוונים נפלאה זו.

נדבך נוסף ומרכזי של 'מקורבים' הוא במבנה הארגון. הבחורים הם חלק בלתי נפרד ממבנה וממערך החבורות. בצורה זאת, כל בחור מרגיש שזה הבית האישי שלו.

דבר זה בא לידי ביטוי בכך שיש נציג בכל ישיבה. תפקיד הנציג הוא להביא את הבשורה לישיבתו, להבעיר את האש ולהלהיב את הלבבות, וכן להביא את דבר הבחורים להנהלה. באספות המתקיימות אחת לתקופה, משתתפים גם הנציגים שבכל ישיבה, בדרך זו ניתן לפעול גדולות ונצורות. כמו כן, בכל אירוע ופעילות המתקיימים, נוטלים בו הבחורים חלק בתפקידים שונים.

קעת נציץ מבין החרכים לעבר התקופה החולפת, ונסקור בסקירה אחת את פעילות הארגון.

כנס גיבוש

יסוד החבורה ואירוע הפתיחה, התקיים בשכונת רמת שלמה בירושלים עיר הקודש בתחילת חודש תמוז.

נציגי הישיבות חילקו לכל בחור ובחור הזמנה לכנס היסוד שיערך באולם אירועים. אליו צורף מכתב אישי, בו התבשרו על החלום שהופך למציאות.

ביום המיועד, התאספו המוני הבחורים למעמד הגדול. הבחורים נטלו ידיים לסעודה מפוארת, כשבקע הנעימו בעלי מנגנים את האווירה החגיגית שעמדה בחלל האוויר, ובישרה על ההתחדשות בהנחלת אור תורתו של רבינו הקדוש...

במהלך הסעודה אותה הנחה הר"ר אלנתן ויסטרייך שיחי', נשמעו דיבוריו המעוררים של הרה"ח ר' שלמה רובינפלד שליט"א מבני ברק, שהרחיב אודות השמחה הגדולה בהקמת ארגון יקר זה. לאחריו נשמעו ברתק רב דיבוריו של הר"ר יהודה גלבך שיחי' מצפת, ולאחר מיכן יצאו כולם בריקודים ומחולות על שמחת יהדותנו ועל שזכינו להתקרב לרבינו.

הבחורים יצאו מהאירוע בהתרגשות מרובה. בידיעה, כי מעתה ואילך יש להם שייכות וחיבור למאות בחורים מאנ"ש הלומדים אף הם בישיבות כלליות.

מזה תקופה שהבשורה החדשה לבני הנעורים הופיעה לעולם. הבשורה אמנם שקטה וללא צלצולים, אך כוז המחלחלת לעמקי עמקים וזרממת תמורות משמעותיות בקרב בחורי אנ"ש • לפניכם השיפה ראשונה על בשורה זו, וסיקור מרתק על כל הפעילות הענפה

ניצחתי ואנצח...

רבינו הקדוש כבר הבטיח אודות אשו הקדושה, בהתבטאו: 'מיין פייערל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומען'...

אש זו מלהטת ובווערת מזה מאתיים שנים. על אף המים הרבים שחלפו ועברו עליה, עדיין היא ניצבת על עמדה בעוז ובגאון, ללא כניעה למעברי הזמן.

לאורך השנים זכו חסידי ברסלב לראות בהתלהטות האש הקדושה. לצד תקופות בהם בקושי ליחשו הגחלים, ומעניינו של רבינו ידעו רק יחידי סגולה מעטים, היו תקופות בהם יצא דבר המלך בכל המדינות, ורבים רבים הצטרפו לדרך הקודש בהתלהבות אש קודש.

ועל של עתה באנו. בשורות הבאות נגולל על יקוד האש, אשר מתגברת בימים אלו ומאירה את העולם.

איך הכל התחיל...

היה זה בקיץ שעבר, בסביבות חודש סיוון. לאחר חודשים ארוכים של רצונות וכיסופים, שעות רבות של התבודדות בשדות וביערות, שיחות ודיונים ארוכים - נפל דבר בחסידות ברסלב.

מושא הכיסופים והנושא אודותיו שחו כה רבות, היה בחורי החמד של אנ"ש הלומדים בישיבות הכלל חסידיות. סך בחורים אלו, מגיע לכדי חמישים אחוזים מכלל בחורי אנ"ש.

הר"ר אפרים בידרמן, המשמש כבר במשך תקופה כאיש שטח, הן מטעם ארגון 'מורשת הנחל', והן מטעם ארגון 'לטייל בתורתו' - נתקל בפניות רבות מבחורים בישיבות אלו. המכנה המשותף בין אותם תגובות, חשף חיסרון עצום, וביקוש הולך וגובר לשאיפה אחת: לייצר חיבור ושייכות כללית לדרכו ותורתו של רבינו הקדוש.

לאחר הרבה תפילות והפצרות של בני הנעורים, הר"ר אפרים בידרמן שיחי' נענה לקריאה ונכנס לעובי הקורה כדי להקים ארגון לבחורי אנ"ש. אליו הצטרפו הרה"ח ר' אלנתן ויסטרייך והרה"ח ר' אפרים פורטנוי שליט"א, כאשר כל אחד מהם מחובר לעיסוק עם בני הנעורים מהכיוון שלו. כך נטלו הם על שכמם את ניהול הארגון הקדוש, אשר ננקב בשם: ארגון 'מקורבים' - מתקרבים לרבינו באחדות ובהתחדשות. שם הבא לעורר תקוה והתחדשות להתקרב לרבינו מחדש, ולהתקרב זה לזה.

גיליון הסברה

בליל ראש חודש אב התקיים הכינוס השני של ארגון 'מקורבים'. הפעם התקיימה סעודת ראש חודש בבית המדרש 'אור אברהם' בירושלים. הבחורים זכו לשמוע דברי ברכה מאת הגה"ח ר' יעקב שלמה מוזסון שליט"א, לצד משאו של הרה"ח ר' שלום מייקוף שליט"א שהגיע במיוחד מבני ברק.

בסיום הכינוס כל בחור קיבל גיליון הסברה מושקע ומעוצב להסביר את המטרה והחזון של 'מקורבים'.

הכנה לראש השנה

לקראת ראש השנה התקיים כינוס הכנה מיוחד, על גג בית המדרש 'אור אברהם'.

הכינוס התקיים בשבוע שלפני ראש השנה. על אף המתיחות הרבה והסערה שהתחוללה בקרב ציבור אנ"ש, בעקבות פיצוץ הביפרים שהתחוללו באותה עת בארץ אויב, והחשש מההשלכות שיהיה לדבר על הנסיעה לרבינו, השתתפו בחבורה קרוב למאתיים מבחורי אנ"ש.

בלתי נמנע מלהזכיר כאן את גבאי בית המדרש 'אור אברהם' הנקרא על שם רבינו הק'. מרגע הקמת הארגון הם עומדים לימינו, בהציעם את ביהמ"ד לקיום אסיפות, חברות, וכינוסים ועוד, הכל במאור פנים ורוחב לב. לקראת הכינוס הנוכחי, הכשירו את גג הסוכה כדי שיכיל את הציבור הגדול.

הפעם הגיע הרה"ח ר' שמעון אליהו ברזין שליט"א מבית שמש, והלהיב את לב בני הנעורים. לאחר מכן נשמעו דבריו של הר"ר אלעזר אנגל שיחי', שניהם הרחיבו אודות הזכייה הגדולה בנסיעה לרבינו הקדוש.

בין הדרשות שוררו הבחורים את נוסחאות תפילות ראש השנה המעוררים לתשובה וממיסים כל לב, יחד עם החזן ובעל המנגן הרה"ח ר' שמעון פריד שיחי'.

פריצת הדרך

שנה חדשה בפעילות הארגון.

בין ההנהלה ופעילי הארגון התנהלו דיונים ארוכים. השיחות נסובו אודות בחורים שאינם קשורים לחבורה שבועית של מסגרת מסוימת, לצד חלק מהישיבות שלא קיימת בהן חבורה קבועה. בנוסף, ישנם בחורים שיש להם אמנם קביעות, אך הם חשים כי חסר להם משהו נוסף - לברר וללבן ענין מסוים בעבודת ה', או לשמש ולקבל מאחד מאנ"ש.

לאור כל זאת הועלה רעיון חדשני, להנגיש לכל בחורים אלו אפשרויות נוספות של חבורות. בחורים המעוניינים בחבורה קבועה, או כאלו הרוצים לשמוע ולהעמיק בנושא מסוים, תהיה להם אפשרות כזאת - כל אחד לפי בחירתו האישית. כמערכת המקבלת את הפניות מכל הבחורים, תוכל 'מקורבים' להוציא מן הכח אל הפועל, ולהקים חבורות ושיעורים להרחיב גבולות הקדושה.

היעוד העיקרי של כל המערך - ששיעורים אלו לא יהיו אך ורק

שיעור הנמסר על ידי מגיד שיעור ותו לא. אלא יהו גם חממה רוחנית לבחורים המתקבצים מידי שבוע משיבות שונות סביב נושא מסוים הקרוב לליבם, דרכו יתחברו לשעה נעימה של אחדות וקירוב לבבות.

'לידע אותי'

בהתכנסות החודשית בחודש חשוון נשמעו דיבורי המרתקים של הר"ר יחיאל פראנק שליט"א.

בהמשך הציעו את פרויקט 'לידע אותי' לפני הבחורים, כאשר כל בחור המעוניין להצטרף לתוכנית מיוחדת זו, אמור למלאות טופס מיוחד בו יפרט את כל הנקודות בהן יחפוץ לשם קיום החבורה.

נציגי הישיבות חילקו פרוספקטים וטפסים, בהן הוצעה התוכנית החדשנית בהרחבה. הבחורים המעוניינים, התבקשו למלאות את נושא החבורה הקרוב לליבם, מי הוא המגיד שיעור בו הם מעוניינים, וכן

ומנהלי הארגון הר"ר אפרים בידרמן והר"ר אלנתן ויסטרייך.

פורים אין לאנד...

לקראת ימי הפורים הקדושים שעברו עלינו לטובה, התאספו כלל בני החבורות בירושלים לכינוס הכנה דרבה מבית 'מקורבים', אשר התקיים בבית המדרש אור אברהם.

נשא מדברותיו הגה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א מזקני אנ"ש, אשר מתחילת הדרך עומד על גבי הארגון כמלאך העומד ואומר: גדל. כבר בימי החנוכה עלו מנהלי הארגון למעונו, אז האציל מברכתו וענה לשאלות שהתעוררו תוך כדי הפעילות. מאז חיכו כולם להזדמנות בו יופיע וישתתף בכינוס חודשי.

במשאו, דיבר הרה"ח ר' נתן ליברמנש במעלת ימי הפורים במשנת רבינו, ועל הצורך לבנות כלים לקבל האור הקדוש על ידי התבודדות כעצת רבינו הק'.

הרה"ח ר' נתן בורשטיין שליט"א שדיבר אחריו, הרחיב לבאר את משמעות ה'ועכשיו'... וכן הופיע ה'פורים רב' דמתא ושיעשע את הבחורים בענייניא דיומא ושמתח פורים הבעל"ט. לאחר מכן יצאו הבחורים בריקודים והמחאת כף להמתקת הדינים.

החזון והרצון

פעילי הארגון מסכמים בסיפוק את הפעילות המבורכת שנערכה עד כה. הן במסגרת הכינוסים החודשיים, והן במסגרת פרויקט 'לידע אות', עם הפנים לעתיד, מציבים הם חזון נרחב להגיע לכל בחור ובחור, לתת בידו את הכלים והאפשרות לצעוד לאורו של רבינו הקדוש ועצותיו הטהורות עם מענה מקיף. הן בדמות חבורות ושיעורים יסודיים, והן במגוון פעילות שבחור ישיבה נצרך להם.

פעילי הארגון לא באו על סיפוקם בזאת. 'מקורבים' הרי משמש כבית, ובבית דואגים לכל בן בית, לכל מה שהוא צריך. אי"ה בתקופה הקרובה יתחילו לפעול גם בנושאים הבאים:

ייעול חבורות בישיבות - צוות של אברכים עם ניסיון ייעוץ לצורכי כל חבורה פרטית בישיבה על כל המשתמע.

תנה בני לבך לי - אברכים חשובים העוסקים בתחום יעמדו לצד הבחורים, כדי שכל בחור יוכל ליצור איתם קשר בכל נושא הנצרך לו לעבודת ה'.

אומן ראש השנה - לקראת הנסיעה לקיבוץ הק' יוקם צוות שילווה בחורים בכל התהליך מול רשויות הצבא בס"ד.

זאת בנוסף לשלל פעילויות מגוונות העומדים על הפרק.

פירות ההצלחה שכבר החלו לפרוח בקרב בני הנעורים, כמו המשוב האדיר שמתקבל מהבחורים, מעידים על התועלת העצומה אותה מפיקים הבחורים מארגון 'מקורבים'. זכות הצדיק הגדול שאנו חוסים בצילו יעמוד לימין העוסקים במלאכה, עד שנזכה שיתקיים הכתוב 'ומלאה הארץ דעה את ה', כמים לים מכסים'.

פרטים טכניים - יום ושעה מבוקשים לקיום החבורה, ומיקום רצוי.

הפרוייקט החדש 'לידע אות' מבית 'מקורבים' עורר התרגשות מרובה בקרב הבחורים. במהלך הימים שלאחר הכינוס, עמלו הנציגים בעבודה אינטנסיבית על הקמת החבורות השונות.

הכנה לחנוכה

לקראת ימי החנוכה המאירים, התאספו כמאה וחמישים בחורים לכינוס מושקע. ברוב קשב נשמעו דבריהם של הרה"ח ר' צורי נמני שליט"א מבני ברק, אשר לו ותק וניסיון רב עם בני הנעורים, והרה"ח ר' בנימין זאב חשין שליט"א מבית שמש.

במהלך הכינוס נערכו גם ריקודי קודש בליווי כלי נגינה. הכינוס נערך תודות לארגון הנודע 'לטייל בתורתו', אשר פרס את חסותו על קיום האירוע וסייע במימון ההוצאות המרובות. התורה הזמנית שנלמדה, עליה אף הרחיב הר"ר בנימין זאב שליט"א במשאו - היא התורה 'ימי חנוכה'. על עידוד הלומדים והטמעת לימוד תורה זו, כמו שאר התורות הנלמדות מזמן לזמן, עמלים בארגון 'לטייל בתורתו' במגוון דרכים. על כך מגיע לארגון ברכת יישר כוח והודאה מיוחדת.

בכינוס זה התברשו מאות הבחורים כי הפרוייקט הגדול יצא לפועל, כשהחבורות של 'לידע אות' מתקיימות בימים ומיקומים שונים המתאימים לכל בחור ובחור. אם בבתי מדרשות ואם בבתים פרטיים. באמצע השבוע או בשילוב סעודת מלווה מלכה. בירושלים, או בבית שמש.

כעת, כשהמציאות החדשה כבר קרמה עור וגידים, גם הבחורים שבתחילה התקשו להאמין למציאות העומדת להתחולל, ראו במו עיניהם את ההצלחה האדירה, וביקשו אף הם להצטרף לחבורה כלבבם.

כי הוא הרב והתלמיד

עשרה בטבת - היום בו חסידי ברסלב מתעוררים בגעגועים לרוחו של התלמיד הגדול גאון עוזנו מוהר"נ זצ"ל, ואנשי שלומנו מתאספים בכל אתר ואתר להילולא ולהתקרבות מחדש לאור הנחל נובע.

לראשונה, התקיימה סעודת יאראצייט מיוחדת לבחורי ברסלב בירושלים, מכיוון שכעת יש לבחורים כבר 'בית'. התאספו למעלה ממאה בחורים להילולת רבי נתן, כשאת המשא המרכזי נשא הרה"ח ר' שאול סירוטה שליט"א. לאחר מיכן הופיעו שני משוחחי 'בין עצי היער', השלוחה הידועה של קו התוכן 'מוקד ברסלב' - הר"ר אליעזר זוסיא גודלבסקי והר"ר משה ישראל לוי שיחי'. הם קיימו במקום 'שיחת חברים', וכן ענו לשאלות שהעלה המנחה הקבוע הרה"ח ר' אלנתן ויסטרייך שיחי'. לקראת סיום הערב הגיע הרה"ח ר' דוד דגן שליט"א, שעורר את לבבות הבחורים בסיפורים וניגונים על נצחיות אורו של רבנו הקדוש ור' נתן.

הפעילות של חודש שבט התקיימה קצת באופן שונה ובמהדורה מוקטנת. הבחורים התחלקו לפי שיעורים, וכל קבוצה התאספה בנפרד. דיברו לפני הבחורים: הר"ר יהושע קליין, הר"ר מתיא ישראל נחמן אנשין,

זהודעתם לבנין?

"תפלה בכונה"

ילדים יקרים! החדש נעסק בענין שרבינו העיד על עצם מעלתו, הלא הוא ענין התפלה, וכך התבטא רבנו "גאר מין זאף איז תפלה!" [כל עניני הוא תפלה!] ולא תפלה סתם, אלא "תפלה בכונה". מוהרנ"ת כותב בלקוטי שפשיהיה קבוצ אַחד "כנישתא חדא

שיתפללו יחד בכונה ובהתקשרות לצדיק, יבוא משיח!

אך, כגדל מעלת התפלה בכונה, כך מתגבר היצר מולנו, ומנסה להפריע בכל מיני דברים ולהסיח את הדעת. נפתח בשאלה של מאיר ג. שמתקשה בעקר להתפלל "שמונה עשרה" בכונה:

לכבוד מערכת אבקשה,

האמת היא שבחידך שלי, חידך ברסלב, משקיעים כוחות מיחדים בתפלה בקול ובהתלהבות ובקול רם כראוי וכיאות לברסלב ילדים. אך כל זה מועיל לי ב'פסוקי דזמרה' ו'ברכות קריאת שמע' שנאמרים בקול וביחד. כשמגיעים לשמונה עשרה והכל נהיה שקט - אני מרגיש שהמחשבה מתחילה לפרח לכל מיני כוונות, ממש טיול ברחבי העולם... מהי העצה שגם בתפלת שמו"ע אצכה להתפלל בכונה?

מאיר ג. בית שמש.

לכבוד מאיר היקר!

שאלתך היא שאלת המליון! כלם כל כך רוצים להתפלל בכונה, אך בפעל, הדבר קשה, והמחשבה בורחת לאן שהיא.

רבנו גלה על זה כמה וכמה עצות, ונפרט קצת מהם. הדבר הראשון שביכולתנו לעשות הוא פשוט לבקש מה' שיזכה אותנו להתפלל בכונה. תוכל לומר למשל קטע מתפילה ט' בלקוטי תפלות, בו מתחנן מוהרנ"ת לזכות לתפלה בכונה.

דבר שני, כשאתה נעמד להתפלל שמו"ע, אל תחשב שלפניך משימה [כמעט] בלתי אפשרית: "להתפלל שמונה עשרה ש-ל-ם בכונה", זה מדי קשה... עליך לחשב שאתה צריך ויכול להתפלל שורה א-ח-ת בכונה, ולא איזה פונה עמקה, אלא פשוט פונת המלות, להודות לה' על גדל חסדו ולהתחנן בפניו שיזכה אותנו לדעת, רפואה וכו'.

לסיום, כמו תמיד, תזכר בסוף התפלה להודות לה' בשמחה על התפלה המתוקה, איך שהיא! כמו התם ששמח על הנעל המתוקה, שאיך היא נראתה... כי אצל ה' כל מלה היא יקרה בלי שעור...

לכבוד מדור והודעתם לבנין!

אני נהנה מאוד לקרא את המדורים המעניינים שלכם ובפרט של הילדים, תודה רבה.

קורה אתי משהו מעניין. בתלמוד תורה, בחלק הלמוד, במשניות ובגמרא, אני ממש מהילדים המשפתיים פעלה ברכוז ובחשק, נדוקא בתפלה, השפתיים שלי נעות

אוטומטית ואלו הלב והמוח, עדיף שלא נדבר... מה עושים בכדי לזכות להתפלל כראוי, בכונה ובחשק?

בברכה, שמואליק ש. רכסים.

לכבוד שמואליק היקר!

אנו שמחים שאתה נהנה ומתחזק מה'אבקשה', יה"ר שתזכה להיות חסיד ברסלב אמיתי! ולשאלתך, התורה והתפלה הם כנגד המוח והלב. בשעה שאתה לומד, המוח שלך פעיל ומנסה להבין את הגמרא, ולמצא דרכים לישוב את הקשיה, ולכן זכית להתרכז בלמוד [זה לא מובן מאליו, תודה לה' על כך!]

אך בתפלה, צריכים בעקר את הלב שלך. התפלה היא עבודה שבלב. עליך להכין את לבך ברצינות, בהשתוקקות ובהודאה, ואז יהיה לך הרבה יותר קל לקשר את המוח לתבות התפלה. כשתאמר לדגמא "ה' הושיעה" עם רצון ותקוה אמיתית, יהיה לך קל יותר לחשב את פרוש המלה "שהשית" יושיע אותי". נכון שלפעמים זה הפוך, שהלב כבוי וצריך לחשב בפשטות את פרוש המלים ורק אז מתעורר הלב, אבל בדרך כלל כשאפשר להתעורר עם כסופים וגעגועים, אזי ממילא הכונה מתעוררת מאליה.

כמוכן שיש עוד הרבה מה לדבר על הנושא הנפלא הזה, אך בקצרה נזכיר את הדבור המתוק של רבנו בספר המדות, וכך אומר רבנו: "התפלה שהיא בשמחה - היא ערבה ומתוקה להשם יתברך", הבה נתפלל ברצינות ובהשתוקקות, בשמחה ובהודאה, ואזי נזכה לתפלה בכונה ונתקרב באמת אל רבנו הקדוש!

ילדים יקרים!

בחדש הבא נעסק המדור בנושא "צעקה אל ה'". אם אתם רוצים לזכות לצעק מהלב בספירת העמר, אתם יכולים להשאיר שאלות במערכת. פסח כשר ושמח.

החינוך
הבניםאיך אני יכול להוציא את הילד
שלי מהמוצרים שלי?

הורים חכמים מכינים את בניהם למציאות האמיתית שתלווה את בניהם לאורך ימים, הם לא מרפדים להם את הדרך בחלומות שווא אלא מרגילים אותם כבר מעתה לדרך הארוכה שממתינה להם ב'פרוזדור' זה כדי שיהיו מוכנים ומוכשרים להצליח שם כראוי והיה כי ישאלך בנך

שאלה:

אני רואה את הילד שלי מתמודד עם ניסיון כלשהו ולא מצליח להיפטר ולהשתחרר ממנו, הוא יוצא מנפילותיו לזמן קצר אך חוזר לשם שוב ושוב. איך אני יכול לעזור לו שם ולעזור לו לצאת משם?!

תשובה:

לא לרפד את הדרך בחלומות שווא

תפקידם של הורים להדריך ולהרגיל את הבנים לדרך הצלחתם האמיתית ולציידם בכלים שיועילו להם במלחמת חייהם. הורים חכמים מכינים את בניהם למציאות האמיתית שתלווה אותם לאורך ימים, הם לא מרפדים להם את הדרך בחלומות שווא אלא מרגילים אותם כבר מעתה לדרך הארוכה שממתינה להם ב'פרוזדור' זה כדי שיהיו מוכנים ומוכשרים להצליח שם כראוי.

השאלה שנשאלה ביחס לילד היא למעשה גם שאלתו של כל מבוגר, העולם כולו רצוף ניסיונות עליות וירידות, רוב רובו של עולם מתנסה כל ימי חייו בנסיון זה של היצר המפתיע בכל פעם מחדש, חז"ל (במסכת קדושין דף ל' ע"ב) כבר קבעו: "יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום", הרוב לא מרגישים שהצליחו להפטר ולהשתחרר ממנו לצמיתות.

כמדומה שאחד מיסודי היסודות עליהם הניח רבינו הקדוש את הדגש הוא החיזוק במלחמה זו הרצופה בהתקדמויות ונסיגות ללא הרף, רבי נתן (בלקוטי הלכות, שבת ז-נד) מרחיב על מהות מלחמת היצר - מלחמת עמלק, שהיא מלחמה ארוכה מאד מאד, והמנצח במלחמה זו אינו זה שכבר יכול לנוח ולומר שלבו חלל משום רצון רע, אלא זה שמוכן ומזומן ללחום וליפול ולקום ושוב ליפול ולחזור ולהתחזק וללחום.

וכדבריו הבהירים שם: "כבר מבואר שמלחמת עמלק היא מלחמה ארוכה מאד מאד, ועיקר הוא מלחמת היצר שאורב על האדם תמיד ורוצה להפילו לגמרי, ועיקר הכניעתו הוא התחזקות, שבכל מה שעובר על האדם כל ימי חייו, יהיה חזק מאד לבל יפול משום דבר,

ובמלחמה זאת שיש לכל אדם עם יצרו שהוא בחינת מלחמת עמלק, כל נצחון המלחמה הוא כשהוא חזק בדעתו בכח הצדיק לאחוז את עצמו ולעמוד בקשרי המלחמה בכל מה שיעבור עליו, כי כל זמן שהאדם אינו מייאש את עצמו ומחזק את עצמו להתחיל בכל פעם מחדש ועוסק עדיין במלחמה זאת שעיקר הכלי זיין הוא תפלה, הוא נקרא נוצח את המלחמה".

מי שלוחם - הוא המנצח

המצביא הגדול רבי נתן טובע שם את סיסמת המלחמה הזאת בלשון הזוהר הקדוש "מאן נצח, מאן דאחיד מאני קרבא" - מי שלוחם הוא המנצח, זוהי הסתכלות שאם לא נחנך עליה בכל כוחנו אין סיכוי שיבינו זאת לבד, מכיון שזה ההיפך הגמור ממה שמקובל ומוסכם בעיני הבריות.

ואת החינוך הזה אנו צריכים ללמד לילד כבר מנערותו, לזכור היטב שהלוחם הוא המנצח, אנו נמצאים בדור תהפוכות שהחינוכות וכוחות היא הקובעת, המכובד הוא זה שמראה ניצחונות מרשימים וכוחות וגבורות של מי שאין לו שום צד חולשה ונפילה, אבל כאמור, הניצחון האמיתי הוא מי שעל אף כל נפילותיו ונסיגותיו וחולשותיו שב ומתגבר ללחום מלחמת ה', בתפילה, בהתגברות כלשהי, ברצונות ובעשיית גדרים מחדש, ועוד כהנה.

מצוי מאד לשמוע בני אדם המתאוננים אחר נפילתם וכשלונם על היותם 'בהמות' ופחותי ערך וחסרי שווי בגלל שהם לא 'עמידים' ולא 'קבועים' ונחרצים' מכיון שתמיד חוזרים הנסיגות ותוקפים אותם, ובמקום שהם יכבדו ויוקירו את עובדת מלחמתם ונסיגות ההתגברות שלהם, הם מזלזלים בהם, רק בגלל שהנסיגון חוזר ובא אליהם מחדש בכל פעם, או בגלל החלקים שנכשלו ונפלו.

מה נוראה היא הטעיית היצר אותנו בכך, דוקא חלק גדולתם ומעלתם ונצחונם המפליא, בהיותם לוחמים על אף הכל, היא שנחשבת בעיניהם לפחיתות ערכם. לנו נדמה שאין ערך לעמלו של מי שבכל פעם שב ועולה ושוב יורד, אבל רבי נתן (בלקוטי הלכות, תפלת המנחה ז-כד) מלמדנו וזועק אלינו שלא לעשות את הטעות הגורלית הזאת, כי אדרבה כל נקודת התעוררות מחדש של אדם כזה עושה תיקונים נפלאים ונוראים וכל העולמות עומדים ומצפים לכך... וכך הם דבריו הקדושים בלבת אש: "אלפים ורבבות העליות

כמובן שיש לעורר שאיפות גדולות, אולם כלי המלחמה האמתיים מושגים על יסוד זה שהמלחמה עצמה היא הנצחון, ולכן צריך לתת את הדעת, ללמדו את יקרת המלחמה ולא לתת לזקנה יאוש וזלזול לחמוס ממנו את הצלחתו האמיתית

תמיד עליות וירידות הרבה מאד מאד, רק שאחר כך היה חזק שלא יניח עבודתו יתברך לעולם אף על פי שיש לו ירידה לפעמים, אף על פי כן יהיה מתחזק עצמו בעבודת השם יתברך בכל מה שיוכל". אלו הם סיפורי צדיקים מועילים ומחזקים שיאירו לילד את דרכו לעד.

כמובן שיש לעורר שאיפות גדולות, אולם כלי המלחמה האמתיים מושגים על יסוד זה שהמלחמה עצמה היא הנצחון, ולכן צריך לתת את הדעת, ללמדו את יקרת המלחמה ולא לתת לזקנה יאוש וזלזול לחמוס ממנו את הצלחתו האמיתית.

תפקידינו ללוות את הילד בקשייו, מצד אחד להשמיעו מוסר על חומרת הדברים שבהם הוא נכשל ח"ו, אך לא פחות ואף יותר מכך חובתנו ללמדו ולהשמיעו את יקרת המאבק והמלחמה שהם הם היקרים בעיני ה', לא להניחו ליפול בעיני רוחו ולא לזלזל בעצמו, אלא לייקר כל נקודת מאבק ומלחמה, העיקר לא להרפות מהמלחמה בשום פנים ואופן.

זו רק עליית מדרגה

בנוסף לכך עלינו לחנכם על מה שרבינו הקדוש לימד אותנו, שגם מי שכבר התעלה קצת, אולם לפני עלותו למדרגה נוספת, שבים ומתעוררים כל היצרים האפלים שהיו לו בתחילה, וזה גורם בלבול וטעות לחשוב שלא התחיל כלום, בעוד שבאמת התחדשות היצרים לא מלמדת כלום שלא היתה התקדמות בעבר, אלא להיפך. וכדבריו הנפלאים של רבי נתן (לקוטי עצות התחזקות ו' על פי תורה כה): "כל אדם שבעולם, אפילו מי שהוא במדרגה התחתונה מאד, כשרוצה ליכנס בעבודת ה' בודאי צריך שילך ויעלה מדרגא לדרגא, ובכל פעם ופעם כשיצא מדרגא לדרגא כפי בחינתו, אזי מתגברים עליו מחדש הקליפות שהם התאוות והדמיונות והמחשבות והבלבולים והמניעות, ומתפשטים כנגדו בכל פעם מאד ואינם מניחין אותו לכנס לשערי קדושה. וזוהו טועים החסידים הכשרים הרבה, כשרואים שפתאום מתגברים עליו תאוות ובלבולים ומניעות, ונדמה לו שנפל ממדרגתו מחמת שבזמן הקודם לא היו אלו התאוות והבלבולים מתגברים עליו כל כך והיו נחים קצת, אבל באמת אין זה נפילה כלל, רק שזה מחמת שצריך לעלות מדרגא לדרגא לפי בחינתו, ומחמת זה מתגברים עליו מחדש בהתגברות גדול יותר כל התאוות והבלבולים והמניעות והעקמימיות שבלב, וצריך בכל פעם ופעם לחזק עצמו הרבה ולבלי ליפול מזה בדעתו כלל עד שיתגבר עליהם וישבר אותם מחדש".

זהו חינוך יסודי איך נגשים להתחדשות היצר, ואיך לא נבהלים להתחיל מחדש, מתוך הבנה שהתחדשות הרע לא מפרך את העבר אלא להיפך, זו עצמה סיבה להתחדשות במלחמה ביתר שאת ועוז.

והירידות שעוברים על כל אדם, ואפילו על הרחוקים מאד מה' יתברך, ובפרט המתעוררים לשוב לה' יתברך ולהתקרב לצדיקי אמת והם חלושי כח, שעליהם מתגבר וחותר היצר הרע יותר ורוצה להפילם ח"ו, והם מתייגעים להתגבר עליו ויש להם עליות וירידות בלי שיעור, בחינת: יעלו שמים ירדו תהומות, על כל זה צריכים התחזקות גדול ועצום מאד, בפרט בדורות הללו ובדורות הבאים שהם סמוכים לימות המשיח, כי כל מה שסמוכים יותר אל הקץ - הבעל דבר מתפשט ומתגרה יותר, ועיקר התיקון על ידי מי שיהיה לו איזה חלק באתערותא דלתתא שבזה תלוי תיקון כל העולמות עליונים ותחתונים, וכל דרי מעלה ודרי מטה מסתכלים ומצפים על התיקון הנעשה על ידי אתערותא דלתתא שהוא על ידי האדם הבעל בחירה אפילו על ידי הגרוע שבגרועים, אדרבא על ידו דייקא נעשים תיקונים נפלאים ונוראים מאד על ידי כל התעוררות והתעוררות כל שהיא שמתעורר באיזה נקודה טובה באיזו יום ובאיזו שעה באיזו רגע".

כדאי שנשנן באזני בנינו שוב ושוב את דברי רבי נתן (לקוטי עצות, התחזקות לז): "אם אין יצר הרע לאדם אין עבודתו נחשבת כלל, ובשביל זה מניח השם יתברך את היצר הרע שיתפשט כל כך על האדם וביותר על מי שחפץ באמת להתקרב אליו יתברך, אף על פי שעל ידי התפשטותו והתגרותו כל כך הוא מביא את האדם למה שמביא לכמה עוונות ופגמים גדולים, אף על פי כן הכל כדאי אצלו יתברך בשביל התנועה טובה מה שבתוקף התגברותו של היצר הרע מתגבר עליו האדם באיזה תנועה ובורח ממנו, שזה יקר אצלו יתברך ביותר מאילו עבד אותו אלף שנים בלי יצר הרע, כי כל העולמות לא נבראו כי אם בשביל האדם, שכל מעלתו וחשיבותו הוא מחמת שיש לו יצר הרע כזה והוא מתחזק כנגדו".

'סיפורי צדיקים' ולא 'סיפורי מלאכים'!

אנחנו אוהבים לספר לילדים סיפורי צדיקים ולתאר להם גדולת בני אדם כמלאכים שלא היה להם שום רצון אחר ושום קושי ולא הוצרכו לשום מלחמה, אבל לאמתם של דברים הגדולה האמיתית היא זו של הנלחם נופל וקם, וכמאמר הכתוב 'שבע יפול צדיק וקם'! וכך מספר רבי נתן על רבינו הקדוש (שבחי הר"ן אות ו'): "והיה קשה וכבד עליו מאד מאד להתחיל לכונוס בעבודת השם לקבל עליו עול עבודתו יתברך, והיה רגיל להתחיל איזה ימים לעסוק בעבודת השם ואחר כך נפל מזה וחזר להתחיל וחזר ונפל, וכן היה כמה וכמה פעמים עד שפעם אחד נתחזק אצלו שיהיה חזק מאד שיאחז בעבודת השם לעולם, ולא יסתכל על שום דבר בעולם, ומאז והלאה נתחזק לבו בה', ואף על פי כן גם אחר כך היה לו

אנחנו אוהבים לספר לילדים סיפורי צדיקים ולתאר להם גדולת בני אדם כמלאכים שלא היה להם שום רצון אחר ושום קושי ולא הוצרכו לשום מלחמה, אבל לאמתם של דברים הגדולה האמיתית היא זו של הנלחם נופל וקם, וכמאמר הכתוב 'שבע יפול צדיק וקם'!

גיליון ניסן תשפ"ה | 8

אבק שדה לבית

ו ל מ ש פ ח ה

הוא יצא ממצרים

שלשני שיטח
בשיתוף מרגש
על הדרך שלהם
לחירות עולם

יהודים כשרים במצרים

והרבוטוס א פראק
בתיאורים מיוחדים
על הבעל והאב שזכו
לדלג על העולם הזה

אכור חדש! לצייר את הלב

וגנ'שפיו אינסולב זוט
הלב במכחול של אור

נוסע סמוי

קומיקס מדון ספוטניק
פיו

רק עוד קצת רצון

גם כשנראה שאין עוד
סיכוי לא התייאשתי -

גם אני האיומה

שיחת זכרונות
מלב אל לב

רבינו אמר ר'צוני שתעשו את נשותיכם חסידות!
הזמן עוד היום מנוי לגיליון והבא ברכה אל תוך ביתך.
להצטרפות חייג עוד היום 079-56-82-867

079-5682867